

MAPPE A5

MOMENTER I REGNBUENS PRAKSISHISTORIE:

REGNBUESKRIFTER

FORÅR (APRIL) 1991 - MARTS 1992.

MORTEN NISSEN: PROJEKT/PSYKOTERAPI/BRUGERRÅD/DEBAT / RGB FORÅR 91
 BRUGERRÅD OG PROBLEMRÅD VEDR MORTEN / RGB JUNI 91
 PSYKOLOGER, SOC.PSYKOLOGI OG PSYKOTERAPI / GENERALFORS. FORÅR 91
 OM ANDRE RÅDGIVNINGER: UNGD. OG SR / MARTS 91
 OM GRUPPER/NØDHJÆLP / RGB MARTS 91
 ANALYSEPAPIR TIL SAMARBEJDSRELATIONER / MARTS 91
 KONKRET ANALYSE K OG H / SUP. RGB MARTS 91
 REGNBUEEN 3'DIE HALVEG MAJ 91
 OPLÆG FRA RGB TIL STUDENTERHUSET / MAJ 91
 INSPIRATION OG FREMTIDEN - EN MØDERÆKKE / RGB, FORUM JUNI 91
 FONDE OG FONDSAFSLAG / RGB JUNI 91
 INDSTIK: AT VENDE KONFLIKTER / RGB JUNI 91
 NOTE TIL "INDSTIK AT VENDE KONFL" / RGB JUNI 91
 MENNESKELIG SAM-ARBEJDE / OPLÆG RGB SEP 91
 KONFLIKTER SOM MODSIGELSER / RGB SEP 91
 REF AF FÆLLESMØDE - OM PROBLEMAKSER / RGB SEP 91
 INDSTIK TIL FÆLLESMØDET OM PROBLEMAKSER / RGB SEP 92
 REF FORMIDLINGSGRUPPEN / SEP 91
 OM RGB * EN RESSOURCEOVERSIGT / DEC 91
 SPIRI / EFTERÅR 91
 PROJEKTGRUPPE INDELING / RGB 91
 ANSØGNING OM KOPIER TIL RGB / SH OKT 91
 REGNBUEEN - UDVIKLING ELLER INDETVÆRNING / SEP 91
 RUNDSPØRGE ANGÅENDE ET "BRUGERRÅD" / RGB OKT 91
 HØRING OM PSYKIATRIEN UD / GALEBEV. NOV 91
 MANUAL FOR NYBEGYNDERE UDI HOLZKAMP-OVERSÆTTelser / RGB NOV 91
 RETSGRUPPENS LILLE TJEKKEDE / UNDERGRUNDEN
 EX. PÅ OPBYGNING AF PSYKOLOGVURDERING / NOV 91
 TIL KØBENHAVNS KOMMUNE VEDR PSYKOTERAPI - OG SVAR / NOV 91
 JULEFROKOST / DEC 91
 TERAPI - SUBJEKTIV VERDEN / JAN 92
 TIL OG FRA SOCIALADMINISTERIET - ØKONOMISK STØTTE / DEC 91
 HVAD KRÆVES AF EN RGB-ROD SOM STØTTEPERSON / RGB DEC 91
 KONFLIKTER TIL FÆLLESMØDET / JAN 92
 FÆLLESMØDET - KONFLIKTER / JAN 92
 BREV TIL NY RGB-ROD / JAN 92
 ÅBENT BREV TIL SUP.GRUPPE II / RGB JAN 92
 ET KONKRET SCENARIUM UDI KONFLIKTER / OPLÆG SUP RGB JAN 92
 INDSTIK VEDR KONFLIKTER / RGB JAN 92
 TIL SAGEN - OM KONFLIKTER / RGB JAN 92
 BESVARELSE AF AKTIVITETSGRUPPEBRUG AF SH / SH FEB 92
 KONFLIKTEN TIL FÆLLESMØDET / SU RGB FEB 92
 ONDSKABEN - DET FORDREJDE GODE / RGB FEB 92
 INDBYDELSE TIL BRUGERRÅD / EFTERÅR 91

ANNE / SUP RGB 92
 EN PIGE / TEGNING
 INVITATION ÅBEN HUS - INTERNT / RGB MARTS 92
 EN BEVIDSTHEDSMODEL / JAN 92
 KULDEN - STJERNEENERGI / SUP. STROFE JAN 92
 VEDR. KOMPETENCE GANGE 2 / SUP MARTS 92
 ALMINDELIGE STATUTTER / KLASSEKAMPEN
 REGNBUEFÆLLESMØDER / APRIL 92

NØGLE FOR INDELING:

- E1- : FAGKRITIK/OPGAVER →
- D1- : FAGPOLITIK (fag/råd, pæd, Studenterhuset, Psykolog
 Foreningen, Socialistisk Forum, Kritisk Psykologisk
 Forum, di/ org. →
- 1981 FORNHISTORIE: →
- 1985 PRAKSISHISTORIE FOR RÅDGIVNING/TERAPI: →
- B1- : KRIPSY-ARTIKLER →
- 1984 HISTO- →
- A1: AT BESTEM- ME SIG SAM- FUNDSMES- SIGT →
- A2: RIEN →
- A3-A5: REGNBUESKRIFTER →
- STARTER →
- C1- : INTERNE FAGLIGE NOTER →
- F1- : EKTERNE SKRIFTER →

HER!

Regnbue-fællesmøde

- - meddelser internt/eksternet
- - nyt fra huset
- - status omkring storgrupper
- - status omkring supervisionsgrupper
- - status omkring forløb
- - nye ressourcer/nye brugere
- - program fremover

ved månedligt stor-fællesmøde:

- - *viceværter*
- - *referenter*
- - *cafévagter*

KARL MARX

ALMINDELIGE STATUTER FOR DEN INTERNATIONALE ARBEJDERASSOCIATION¹

I betragtning af,

at arbejderklassens frigørelse må erobres af arbejderklassen selv;

at kampen for arbejderklassens frigørelse ikke er en kamp for klasseprivilegier og monopoler, men for lige rettigheder og pligter og for afskaffelse af ethvert klasseherredømme;

at arbejderens økonomiske underkastelse under indehaveren af monopolet på arbejdsmidlerne, d.v.s. livskilderne, danner grundlaget for trældommen i alle dens former — for al social elendighed, al åndelig fornedrelse og politisk afhængighed;

at arbejderklassens økonomiske frigørelse derfor er et stort mål, og at enhver politisk bevægelse som et middel må underordnes dette mål;

at alle anstrengelser for at nå dette store mål hidtil strandede som følge af manglende solidaritet mellem arbejderne i de mangeartede afskygninger af arbejdet i hvert land og som følge af mangelen på et broderligt forbund mellem arbejderklasserne i de forskellige lande;

at arbejdets frigørelse hverken er en lokal eller national, men en social opgave, der omfatter alle lande, i hvilke det moderne samfund eksisterer, og hvis løsning afhænger af et praktisk og teoretisk samvirke mellem de mest fremskredne lande;

at det nuværende fornyede opsving i bevægelsen i arbejderklassen i Europas mest fremskredne industrilandene vækker nye forhåbninger og samtidig er en manende advarsel mod at falde tilbage til de gamle fejl og gør det nødvendigt ufortøvet at sammenfatte de endnu usammenhængende bevægelser;

¹ Disse statuter blev vedtaget i september 1871 på Den internationale arbejderassociations konference i London. De var bygget på de »Provisoriske statuter«, som Marx havde forfattet ved I. Internationales stiftelse i 1864. — *Red.*

gennem den økonomiske kamp, må i denne klasses hånd tillige blive en loftestang i dens kamp mod dens udbytteres politiske magt.

Da jordens og kapitalens herrer bestandig betjener sig af deres politiske privilegier til at beskytte og forevige deres økonomiske monopoler og til at knægte arbejdet, bliver erobringen af den politiske magt proletariatets ophøjede pligt.²

8. Hver sektion har ret til at udnævne sin egen sekretær til at føre korrespondance med generalrådet.

9. Enhver, der anerkender og forsværer Den internationale arbejderassociations principper, kan optages som medlem. Hver sektion er ansvarlig for, at de medlemmer, den optager, er moralsk uangribelige.

10. Hvert medlem af Den internationale arbejderassociation vil få de forenede arbejderes broderlige støtte, hvis han flytter fra det ene land til det andet.

11. Skønt forenede til et evigt forbund til broderligt samvirke, beholder de arbejdersammenslutninger, der træder ind i Den internationale arbejderassociation, fuldt og helt deres bestående organisationer.

12. Disse statuter kan revideres på hver kongres, hvis to tredjedele af de tilstedeværende delegerede udtaler sig for en sådan revision.

13. Alt, hvad der ikke er forudset i de foreliggende statuter, ordnes ved hjælp af særlige statuter, der skal godkendes af hver kongres.

Statuternes oprindelige tekst blev skrevet af Marx 21.—27. oktober 1864.
Den endelige tekst blev offentliggjort som brochure i London 1871.

*Efter den tyske brochure af 1871,
punkt 7 a fra fransk.*

² Punkt 7 a er en kort fremstilling af Londonkonferencens resolution 1871 og blev efter beslutning af I. Internationales Haagkongres (september 1872) optaget som supplement til statuterne. — *Red.*

VEDR KOMPETENCE.

Det er kommet til en strid mellem undertegnede og BG om indgåen i krisegruppen ifm IS.

Ud fra debatten på fællesmødet sidst og en efterfølgende telefonsamtale, på mit initiativ, med BG, traf jeg den personlige beslutning, at jeg ikke fandt det relevant, at BG gik med i krisegruppen. Argumentet var, at man ikke kan være halvt med allerede i sit udgangspunkt (se også brevet). Desuden henviste jeg problemet til behandling på fællesmødet.

I brevet står der en sætning fra mig: "sagen er ikke til det". Her bagefter ville jeg ikke have taget den sætning med, idet der med denne argumenteres med en slags "tvingende nødvendighed" - og tvingende nødvendigheder er altid udtryk for specifikke prioriteringer og interesser. Jeg må derfor spørge mig selv, hvorfor den sætning fandt ind i brevet - for det er også en sætning jeg kan stå ved: sådan har jeg det ganske enkelt med det foreliggende.

Jeg vil til diskussion heraf fremlægge historien bag.

Efter nytår 1992 gik jeg til fællesmødet - og BG gjorde det samme med andet - med, at konflikten ifm BG ift brugerarbejdet havde nået en konfliktkarakter, i forhold til hvilken der måtte findes en løsning snarest.

Dette blev til en særlig supervisionsgruppesag - og Pernille gik med i gruppen. Formålet var at søge at fremme en problemløsning i dette fora, for så at tage det nærmere op på et senere fællesmøde.

Et sagsarbejde kom aldrig rigtig i stand i supervisionsgruppen. BG var der vel en eller to gange, før hun meldte fra. Hun ville vægte sin opgaveproces ift studiet. Og BG's fremmøde på storgruppemøder og fællesmøder har også været sparsomt siden. Konflikten kommer så op på et fællesmøde, hvor opgaven ift IS ligger der, samtidig med at BG er til stede, eller på besøg, må man nærmere sige. BG havde egentlig ikke tænkt sig at gå ind i brugerforløb mange måneder frem, men netop denne sag! Samtidig kan hun meddele, at det kan hun jo ikke, fordi jeg har nedlagt veto mod brugerarbejde fra BG's side. Stiden går på det oprindelige - kravet om total åbenhed ift, hvad der styrer vores arbejde ift brugere - hvor det omstridte er, om det er en norm at stræbe efter eller om det må være praktisk materiel realitet; og den går på, om nogen - i dette tilfælde mig - kan stille et sådant krav, der forhindrer nogen i at gå ind i brugerarbejdet. Har jeg kompetence til det? Der siges i forlængelse heraf, fra BG, at hun "ikke kan huske mine argumenter, men de er sikkert flotte nok", og så snakkes der videre om noget jeg ikke kan huske nærmere. Til dette sidste må jeg svare kort: det er ganske uacceptabelt at indgå i RGB på denne måde. Hvis ikke der kan og skal diskuteres på argumenter, så kan man ikke noget, når det drejer sig om udviklingen af et stykke samfundsmæssigt arbejde. Det bliver til magtstræv.

Vender jeg tilbage til min egen sætning "sagen er ikke til det", så ligger der heri, hvad motivet også var da jeg skrev den: jeg har ikke lyst til at forestille mig en situation, hvor jeg slås med BG om, hvem der skal gå ind i et rum med IS, samtidig med at IS er der. Skulle det komme dertil, så er det det, og så vil jeg også tage det med - med mine argumenter. Problemet er bare, at den aktive fremføring af, at argumenter ikke er noget, der skal tages særligt alvorligt - huske dem hvem der gider - så når jeg den grænse, hvor jeg må se i øjnene, at en rationel diskurs hele tiden kan sættes ud af kraft. Og så kan jeg ikke som gruppe medlem udføre mit arbejde ift sagen: der vil netop blive kørt konkurrence ift hvilken bestemmelse af sagen, der er mest adækvat, fremfor refleksion over forskellige udkast's relevans ift en udvikling af sagen. Eet er at selv om jeg kunne holde fast i det sagslige, så vil dette hele tiden kunne trækkes ned i en personlig strid om, hvem der bestemmer. Det vil mao ikke være muligt at fungere som gruppe, som arbejds-kollektiv ift IS - og dette strider mod vores henvendelsesbaggrund.

Jeg synes jeg må trække nogle konsekvenser af at kunne se mig på dette magtens overdrev. Det er mig eller BG.

Fra min side er der sagslige argumenter, både ift BG's indgåen i brugerarbejdet på de foreliggende præmisser, men også ift hvad der kan løse op for problemerne heri. Det ene er, at problemet er nyt: hvad gøres når en social integrationsproces er gået i konflikt. De berørte parter må komme med udspil - indholdsmæssigt vel at mærke. Det andet er, at reflektere relevans og kompetence ift de forskellige positioner, der indtages: stud/færdig; etikreglerne/kollektive ansvar; udviklingen af arbejdet ift arbejdsmarkedskrav/faglige krav. Min måde at forvalte de krav, jeg står overfor, må analyseres mht restriktivitet og almenhed.

BG må formulere sine bud på, hvordan der arbejdes dels med ovenstående - dvs den anden parts - dels hvad hun selv kan se er væsentlige andre forhold at inddrage.

Før BG formulerer sig sagsligt, så kan jeg ikke se andet, end at hun er i en venteposition overfor at gå videre ind i arbejdet. Jeg har stadig mit veto. Hun må derfor træffe en beslutning om, at hun vil arbejde med sagen - ellers melder hun sig ud.

Den foreliggende tid efter nytår har ikke muliggjort et arbejde med den gamle supervisionsgruppesag - og dette omhandler specielt også BG's egne prioriteringer. Der må derfor ligge et tilsagn, om hvornår der kan gåes ind i det. Og jeg kan ikke se andet end at det foreliggende står og falder med et sådant, også dato/periodemæssigt, tilsagn. En konfliktløsning fordrer et medie - og er dette ikke tilstede, er det irrelevant at gå ind i det. På det foreliggende er dette så også en fastholdelse af den gamle supervisionsgruppesag.

Kalle

21.marts 1992

Hej Birgitte.

Jeg finder ikke - som Regnbue-medlem - at det vil være relevant, at du går med i krisegruppen omkring IS.

For det første er der den gamle konflikt og uløste opgave omkring, hvad der skal til for udviklingen af en psykoterapeutisk indfaldsvinkel, når integrationsprocessen i arbejdet er gået i lås resp blevet til en lås. Og dette er en udviklingsopgave, der ikke kan løses på personaliserende vis, dvs via egenskabstilskrivning, idet den netop i forvejen er personaliseret i berørte parter. Du må derfor kunne hæve dig til et sagslige niveau - uden at køre konkurrence med andre, i dette tilfælde spec mig, om hvilken genstandsbestemmelse, der er mest adækvat - hvis du vil finde ud af konflikten. Dette mener jeg ikke, at du endnu mester på dette område.

For det andet er der selve genstanden "krisegruppe omkring IS". Det er ikke til at vide, hvad denne kan og vil udvikle sig til, men dette afhænger også af RgB's indfaldsvinkel, dvs hvordan arbejdet bestemmes fra vores side. Og her er det ikke nok - og jeg vil ikke her begrunde dette nærmere - at operere med, at politiske mord er at ligne med naturkatastrofer eller samfundulykker, som de involverede skal støttes til at komme over/lægge bag sig på den traditionelle firefasede måde: erkendelse af tabet, forløsning af sorgens forskellige følelser, udvikling af nye færdigheder, samt reinvestering af den følelesesmæssige energi.

Men dette er, hvad jeg finder kommer til at ligge i din indfaldsvinkel: du havde egentlig ikke tænkt dig brugerforløb i mange måneder frem, men som følge af sagen så ja. Da jeg så fortalte dig, at arbejdet godt kunne resultere i måneders brugerforløb, og dette i endnu ukendte former, så var din bemærkning, "ja, men det behøver jo ikke være mig, der skal gå ind i dette". Nej - vil jeg svare - det er rigtig, men du starter med og ender i at tage forbehold for en personlig/social begrænsning, som det faktisk er din individuelle opgave ift sagen at lægge bag dig. Min mening er, at du ikke kan være halvt med i udgangspunktet. Det er ikke relevant ift opgaven.

Du kan - med ovennævnte ståsted fra min side - vælge at skabe en kampsituation ifm krisemødet; men jeg vil bede dig lade være: sagen er ikke til det. Problemet er et fællesmødeproblem - og må behandles dér.

Med venlig hilsen

Kalle

KULDEN.

Et sammenstød af uforenelige - sider der ikke vil ha' med hinanden at gøre - sider af kulde, der ikke kan række ud; og et møde, hvor varmen imellem - gnisten der findes ved at mødes - udlades i destruktion af centres periferi - organismer og død - i en proces af hinandens smerte - over?

Men er der smerte, hvor ikke er.

Menneskeligt ser man sig selv i den andens undergang; problemet der førte til at det kom så vidt, vildført, vildledt, fortabt af en større helhed hinanden imellem, vides ingen af - fordi bevidstheden ikke var eller kunne bevæge sig derhen.

På det religiøse område, dér hvor også djævle må træde varsomt - og engle, disse blivende feer, der tager imod og fordeler: på dette område bevæger vi os kun sammen som sjæle fra samme kilde, og altid kommer vi med igen.

Må leve med mistanke

Psykologer i Ringkøbing amt var af den overbevisning, at et lille barn hos en dagplejemor var blevet seksuelt misbrugt af dennes mand. Hos kriminalpolitiet i Holstebro kunne man dog ikke finde nogen beviser for sagen. Alligevel blev dagplejemoderen fyret. Samtidig kan manden ikke få fjernet den falske anklage fra sagens akter. Parret må derfor fortsat leve med beskyldningerne om sexmisbrug og har anlagt sag mod Holstebro kommune og Ringkøbing amt.

Jyllands-Posten, 18/1.

Fingrene væk

52-årig mand blev i Hillerød idømt betinget fængsel samt erstatning for sexchikane mod 32-årig underordnet kvinde. HK indkalder nu sine faglige medarbejdere til et helt nyt kursus. Gennem psykologiundervisning skal de lære at gennemskue, når et medlem har opsagt sit job efter at være udsat for sexchikane, men ikke tør fortælle sandheden.

Leder i *Frederiksborg Amts Avis, 19/1.*

Selvmordskandidater i behandling

I stedet for at professionel hjælp sendes de fleste hjem fra skadestuen umiddelbart efter, de har forsøgt at tage livet af sig. To nyetablerede centre vil fremover tilbyde hjælp fra psykiater, psykolog, sygeplejerske og socialrådgiver. I Odense holdes alene åbent i dagtimerne, men i København tilbydes også to ugers døgnophold. De nye behandlingscentre er blevet til via et samarbejde mellem Sundhedsstyrelsen og Sygekassernes Helsefond. Der er sat 18 millioner kroner af til de første fem år.

Frederiksborg Amts Avis, 19/1.

Tiltrængt temadag – en anmeldelse

Af *Ulf Schou*, psykolog

Den 25. januar afholdt Foreningen af Privat-Praktiserende Psykologer, FPPP, via Dansk Psykologforening en længe tiltrængt temadag om psykologi og spiritualitet. Længe tiltrængt, fordi der med det, man samlet kunne kalde New Age-bevægelsen, er opstået en mangfoldighed af grupper og enkeltpersoner, der arbejder med »selvudvikling«, der er, hvad nogen ville kalde et gedemarked, hvor det for både brugere og fagfolk er meget svært at skelne plattenslageri fra ægte varer.

Som en højt uddannet, professionel gruppe placeret i dette New Age felt, har vi en interesse i at præcisere det psykoterapeutiske arbejde i denne sammenhæng, og nogle af os har derudover en interesse i at gå ind i eller blot finde ud af, hvad en «Autentisk træning af sindets højere

funktionsniveau», som Jes Bertelsen her kaldte det, egentlig er for noget.

Jes Bertelsen er formentlig det tætteste vi i Danmark kan komme på den ægte vare, og med en videnskabeligt skolet baggrund (guldmedalje på afhandling om Søren Kirkegård), et omfattende teoretisk/psykologisk forfatterskab (Dybdepsykologi 1-4, Selvets psykologi, Kvanteforspring m.fl.) og en 10-15 årig praksis som leder af et vækstcenter i Nr. Snede, der med sit arbejde omkring spirituel udvikling er højt anerkendt af alle med interesse for dette område, er han præcis den rette til denne temadag.

Der var da også fuldt hus (60-70 stk. og flere afviste) på Grand Hotel til temadagen.

Jes Bertelsen tog udgangspunkt i en tredeling af bevidstheden:

Præ-dual bevidsthedstilstand	Dual bevidsthedstilstand	Trans-dual bevidsthedstilstand
Spædbarne-bevidsthed	Hverdagsbevidstheden, opdeling i subjekt/objekt	Spiritualitet
Personligt og kollektivt ubevidste	Jeg-bevidsthed, adskillelse/opdeling	Lysvågen bevidsthed – sprog – tanker – emotioner – begreber – billeder
Primærproces, den dybe drømmeløse søvn	Næsten alle drømmetilstande er duale	Hinsides opdelinger
		Vågen enhedsbevidsthed
		Satori, Zen, Tao

Omkring denne skematiske opdeling udviklede temadagen sig med en blanding af oplæg, spørgsmål, diskussioner.

Det er for Jes B. meget væsent-

ligt at skelne mellem psykoterapi på den ene side og spirituel bevidsthedstræning på den anden side. I endnu en skematisk opdeling taler Jes B. om tre udviklingsprocesser.

1. JEG - UDVIKLING
2. SELV - UDVIKLING
3. SPIRITUEL UDVIKLING.

Psykotering drejer sig om de to første udviklinger. PRIMÆR-TERAPI er så terapi, der tager sigte på at korrigere eller fuldende en Jeg-udvikling, der af de kendte specielt psykodynamisk beskrevne grunde, er fejludviklet.

SEKUNDÆR-TERAPI sigter så på at sætte mennesket ind i en egentlig selvudvikling, der bedst kan forstås ved at tænke på den Jung'ske beskrivelse af INDIVIDUATIONS-PROCESSEN.

Disse to processer er psykoterapeutens arbejdsområde ifølge Jes B. At udvikle sig fra 1 til 2 kan godt ske uden psykotering, men terapi vil i mange tilfælde være nødvendig eller lette dette udviklingsskift.

Den 3. udvikling kan derimod kun opnås gennem en »autentisk træning af sindets højere funktionsniveau«, og det er hårdt arbejde, der kun kan styres af mennesker, der selv har gennemgået en spirituel træning og er nået til vejs ende. Og vejs ende er den ubeskrivelige bevidsthedstilstand, som mystikerer til alle tider og steder, og som alle religioners esoteriske systemer stræber efter at nå. Og som Jes Bertelsen kalder den TRANS-DUALE BEVIDSTHEDSTILSTAND. »Arbejdet« er i størrelsesordenen 2 timer om dagen i en 5-10 år med former for bøn/meditation, bevidsthedstræning.

Så et af budskaberne var »Psykolog, bliv ved din læst«, eller som Kirkegård et sted har formuleret det, »Psykologien skal blive inden for sin grænse«.

Ifølge Jes Bertelsen er det meget uheldigt, når psykotering, livs-

kunst-læren, og spirituel udvikling blandes sammen. Det giver anledning til meget uheldige overføringsmekanismer for de involverede, i værste fald »inflation«, som i denne sammenhæng ikke er et økonomisk udtryk, men dækker tilbedelse og selvovervurdering og gurufænomener, som ikke er ukendt i branchen.

I den spirituelle træning er der ideelt set ingen af disse uheldige overføringsfænomener, det er netop dem, der afvikles i den egentlige psykotering.

For Jes Bertelsen er alle de tidligere nævnte bevidsthedstilstande nogle, der eksisterer på samme tid, og i princippet opnåelige for alle mennesker, og en debat gik bl.a. på, hvad der motiverede mennesker til denne 3. udvikling.

Vi kom ikke så meget nærmere, end at når der findes et bjerg, så skal det også bestiges. Og at den trans-duale tilstand findes, vidner utallige beretninger gennem tid og sted om. Det protestantiske Norden har som en af de få kulturer i verden ingen tradition for esoterisk/spirituel skoling. Vi har enkeltpersoner (J.B. nævner *Martinusa* og *Anker Larsen*), som »har været der«, men ingen skolingstraditioner. Positivt opfattet giver det en mulighed for at bygge et spirituelt skolingssystem op, der er befriet for årtusinders kulturelle efterslæb, som i respekt og viden om de gamle systemer kan finde former, der kan overleve og være forenelige med det 21. århundrede. Dette er Jes Bertelsens projekt, intet mindre, og det virker troværdigt og autentisk i hans beskrivelse.

Megen diskussion drejede sig om skelnen mellem selv-udvikling og spirituel udvikling, og det bliver ikke mindre indviklet, når der i selvudvikling, og i den

psykotering, der knytter an til denne udvikling, kan optræde kosmiske glimt, eller »gennembrud« fra den transduale tilstand, ligesom healing, aurlæsning og chakra-arbejde eksisterer i selvudviklingsprocesser og er fænomener, der hører til den duale tilstand, ifølge J.B.

Jes Bertelsen var som lovet i foromtalen »vidende, inspirerende og uhøjtidelig«, og mødet er en god start på en forhåbentlig større diskussion indenfor D.P., om de teoretiske og praktiske sider af det »spirituelle gennembrud«, som der kan ses tegn på, individuelt og globalt.

Referat fra årsmøde i Århusregionen d. 20.11.92

Til stede 18 medlemmer

Referent: Hanne Holm

Formandens beretning

Af denne fremgik det, at der siden sidste årsmøde i januar 1991 har været øget aktivitet i regionen.

Der har været afholdt:

- 6 fyraftensmøder, hvor emner blandt andet har været gerontopsykologi, PPR.
- 1 Fagligt møde om psykiatri
- 2 Fagpolitiske møder
- 1 Årsmøde med andre regionsstyrelser
- 1 Sommerfest
- 10 Regionsstyrelsesmøder
- og som noget nyt Cafe på fredage.

Desuden blev der 01.09.91 ansat en sekretariatsmedar-

♡♡♡ SKRIV HER ♡♡♡

Kene Regnbue-rod.
måske HAR DU monstro
nogle GODE IDEER til

AKTIVITETER

af enhver kreativ
oprindelse til

PROJEKT

ÅBENT HUS
i maj.....

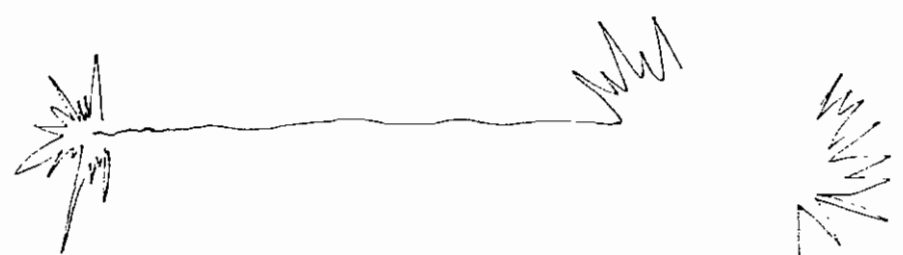
Fr. ca. 10⁰⁰ morgen
til den lyse morgen

1. sal og
CAFETER og
* FEST *

HVEM KUNNE DU
INKRITERE.....

RgB '92

REGNBUEEN
ÅBENT
HUS
OG
FEST

I MAJ

Kopi

Lørdag 15/02-1992

Kære Anne

Jeg spurgte dig, om du ville have et brev fra mig. Du svarede, at det kom da an på indholdet. Så må jeg for mig svare: jeg vil give dig et brev. Dette!

Der er ikke nogen speciel ny anledning. Mere en gammel: dén at "ting" kan få lov at flyde - og at jeg igen kan se mig indbefattende i dit fjendebillede. Jeg ved ikke, hvad du har reageret på siden torsdagen før seminaret, men fra da af har jeg mærket had i vores kontakt. Hvis det er dét, at jeg den torsdag middag fik for meget af, at du klynker uden at handle selv, så er det ret. Jeg kan godt forstå en opslidende angst for om der måtte være noget kropsligt galt med een - men jeg kan ikke se den vedvarende værdi i at have den som buffer og dermed blind makker mellem sig og andre. Hvis det er dette, der har kilet sig ned i vores relation, ja så kan jeg se det som, at enten må du handle på det, eller også må du ekskludere mig fra din omverden.

Nu er jeg en del af din omverden - vi går mange af de samme sociale stier. Og her kan jeg finde en slumrende konflikt, som også er gammel: din vurdering af, hvad der må gøres, er jeg på mange punkter enige i. Men det er en politisk enighed. Når det kommer til, hvordan at gøre det, så er det for mig også en faglig problemstilling - ~~.....~~. Jeg kan kun overleve i den grad, at det faglige grundlag udvikles, således at indholdsmæssige relationer og kooperationsformer kan overflødiggøre diverse magtforhold og klasseskel. Heri ser jeg også en proletariats historisk mission - alle andre klasser lever af, at det faglige indhold går op i ren strategitænkning. Og dette er - for mig at se - hvad der skete, da Stalin tog over, hvor Lenin slap.

Jeg skal ikke gøre denne "min overlevelsesstrategi" til din, men bemærke, at din dominerende virksomhed er universitetet, en uddannelses-sammenhæng lidt á la min, og at det er mit indtryk, at du underprioriterer det specifikt faglige i din dag og i dine uger. Dette tror jeg også er grunden til, at du enten ikke får tilstrækkelig opbakning fx i RgB omkring dine rette vurderinger, for tages den faglige side med, så sker der en udvidelse og omformning af politikkonceptet - det politiske som effekt af en genstands videnskabeliggørelse - der kræver argumentation og udvikling på et andet niveau. Dette vil også sige, at arbejder du ikke selv med her, så kommer andre til at gøre dette arbejde for dig, modsat sammen med dig, og der kommer en slags pseudokonflikt mellem det faglige og det politiske, gestaltet i forskellige personer. Og dette ud fra, at man har forskellig problemtid til at gøre noget for at kunne gøre det ordentlig. Jeg er ikke imod rene politiske manifestationer, men jeg vil gå imod, at man tror, at det indholdsmæssige heri er et apriori, der simpelt kan deduceres ud fra det politiske i sig selv.

Du siger tit selv, at det er svært at komme ind i en ordentlig studiepraksis. Du er træt af din boligbetingelser. Og mange tanker og initiativer de senere år - bla med mig - har ikke flyttet noget. Jeg ved med mig selv, hvor frustrerende det er ikke at have en ordentlig arbejdsramme, så jeg har også interesse i at forandre mine rammer. Her har jeg så nogle andre ideer og krav end den anden kollektivgruppe i RgB, og de går på en mere politisk organiseret personlig ramme. Om jeg arbejder forkert med disse mine betingelser, eller om tiden til at smede så i en form jeg ikke kender, ved jeg ikke. Men jeg er ved at blive klar over, at jeg på et meget personligt plan selv står mig i vejen: min kamptænkning, dét at gå ind for at bryde igennem, duer ikke her; og samtidig har jeg mine grunde til konkret ikke at ville slippe den. Men dette betyder så, at jeg kun ved at arbejde med en udvikling af de mere generelle forhold som enkeltperson kan gøre mig håb om en dag at finde en form, der også er tilfredsstillende for mig i mere privat forstand.

På punkter tror jeg også, at dette er noget af din klassepersonlige problemstilling. Og jeg tror også, at det er en sådan problemstilling, der har gjort det så svært at udvikle kollektivt tankerne videre mod en konkret realisering.

Der ligger i ovenstående begreb om "kamptænkning", at går man ind i noget, så skal man nok overleve. Det er også, hvad jeg hører du siger. Men jeg tænker også, at netop dette kan stå i vejen, for det er på den ene side en individualistisk forholdemåde, og på den anden side så også dét man mødes med af andre - fordi det er det man giver ud. Jeg er ikke dér - som beskrevet ovenfor - hvor jeg kan slippe den; men jeg tror, at den kan slippe sig selv, hvis man individuelt sætter sig for at arbejde ordentlig med forholdet mellem det politiske og det faglige. Det er så i første omgang et eget anliggende - et forhold mellem aktør og organisering - men det kan så hen ad vejen blive til et forhold mellem aktører og organisation, der kan skabe rum også til een selv. Om det sker, og om det sker i ens levetid - dét er så det frustrerende moment. Og det moment, der springes over af så mange idag - men det er for mig svært at klandre, når jeg ikke selv kan bidrage kontinuerligt og stringent til at gøre det til en fælles problemstilling.

En sidste ting: fra tid til anden snakker vi om hvordan afspænding, massage, din studiepraksis. Vi snakker om at gøre noget ved det sammen - men aldrig så snart problemstillingen synes at være klar for praksis, så sker der noget, der bryder. Arbejdspres, nye politiske opgaver. Men der sker også tit noget mere: at vi får konflikter af den "hadske" karakter. Der sker mao noget, der gør det umuligt at gå praktisk igang. Det ligner for mig en hønen-og-ægget-problemstilling. Utallige er de gange, hvor jeg har forsøgt at gribe fat i dig - og utallige er de gange, hvor du har luftet, at du brug for at gå/komme igang.

Jeg ved ikke, hvad indholdet i denne problemstilling hedder og hvad den er begrundet i, men er der også en buffer af angst her fra din side: at du af irrationelle grunde ikke kan eller vil gå bevidst ind i det. Den måde, jeg konkret oplever dette på, det er at det er umuligt at stille krav til dig, ikke krav i den blå luft, men krav begrundet i dét, der allerede er, fx det med noterne - fordi der lige er kommet en ny og afgørende politisk opgave, der skal løses, og som både glider på dig og som tager din tid. Dette handler også om, at du har psykologisk tæft, og at du har en opgave at løfte, som alle kan bruge, men at du som alle andre også må slide specifikt her for at gøre den verdenshistorisk - og dette synes jeg derfor, at du skulle gå ind i med (mere) åben pande og bryst. Du har tidligere sagt, at du er født med den "kritiske psykologi", og det tror jeg gerne, men en kritisk psykologisk betragtning siger også, at denne ligger i den samfundsmæssige sags almene udvikling, som konkret må tilegnes for at kunne forandres.

Lidt samlende er jeg dér, hvor jeg godt vil prioritere noget konkret og målrettet arbejde omkring afspænding/massage/studiepraksis, men du må melde ud, om og hvorvidt du vil gå ind det, dvs hvordan at bruge det.

Hvis du vil lede efter en skjult undertone i dette brev, så ligger den dér, hvor jeg ud fra en medmenneskelig bestræbelse også konkret vil gi' - på de områder jeg kan - til din udvikling og din livskvalitet.

Regnbuen 4.12.91

indbydelse til brugerråd.

I løbet af den sidste måned er der ud fra papiret "Rundspørge angående et "brugerråd"" skabt et overblik over, hvilken interesse brugerne af Regnbuen umiddelbart har for at etablere et forum for brugere.

Reaktionerne har overvejende været positive. En grov opdeling svarene er: 2 er ikke umiddelbart interesserede, 2 er måske interesserede, 7 er interesserede, 10 foreligger der ikke svar fra, enten fordi de ikke er spurgt (helt nye forløb/travlhed) eller fordi det for den enkelte ikke lige har været til at overskue eller tage stilling til. Derudover holder 5 brugerforløb pause for tiden - brugere herfra vil måske også være interesserede.

Udover de ideer, der blev ridset op i "rundspørge angående et "brugerråd"" kom der sammen med tilbagemeldingerne flere ideer til. Disse - eller andre og flere - kan diskuteres på brugerrådets første møde

søndag d. 22 dec. kl. 18.00

Vi ved, at det er en dårlig dag - julestress, bortrejse mm. - så vær venligst hurtig med en tilbagemelding til én fra idégruppen eller en rådgiver, så vi kan overskue, om der vil dukke nok op, eller om det er nødvendigt at udskyde mødet.

Fra idé-gruppens side forestiller vi os, at mødet varer et par timer, og kan fx. foregå sådan, at vi fra idegruppen deltager i indledningen og derefter går fra, for evt. at vende tilbage og deltage i afslutningen. Hvorledes mødet nærmere afholdes, og hvad der skal ske fremover, må udformes på mødet.

Den fremtidige relation mellem brugerråd og idé-gruppe/-rådgivere forestiller vi os som en samarbejdsrelation.

Rent praktisk:

- indgang til mødet er gennem "den røde dør", sidedøren på kirkepladsen.

Kærlige hilsner
Idé-gruppen

Birgitte B.H. (31853747)
Jesper (36303437)
Kalle (31813788)
og Karsten (31853747)

etableret for. At ville lukke disse efter 5 år er typisk for en tradition, der ikke vil løbe nogen risiko. Lukker man nu, er alt i midlertid tabt; 5 år er ingen tid, hvis eu forskning skal give resultat. I stedet for videnskabelige resultater får man galoperende bekymrighed og kriteriejagt. Et paradoks! Vi finder en overflod af kompetence, som ingen kan få noget ud af.

I USA er situationen en helt anden. Her findes en række private institutioner, som man altid kan få financieret støtte hos – det giver en vis fleksibilitet. Hermed får også tilsyneladende tåbelige projekter en chance for støtte, og det ender slet ikke så sjældent i banebrydende resultater. De private institutioner kalkulerer ganske enkelt med en vis risiko for at deres bevillinger ikke bliver til noget.

Man kan altså sige, at den danske forskningspraksis i en vis forstand er gold og lidenskabsløs?

Fokuserer forskningen for meget på sin direkte samfundsmæssige betydning og på hensynet til traditionen, så ender den let i at være lavproduktiv. I denne sammenhæng er det yderst relevant at huske på Gregory Batesons understregning af, at nytænkning opstår i spændingsfeltet mellem forført tænkning og stringent tænkning. I Danmark er der tilsyneladende ikke megen plads til forførelsen: tænkningen er domineret af det strikte, hvor der spørges efter kriterier på alt. "Er nye teorier nødvendige", er danskeres spørgsmål. Man tror vist, at alt alligevel allerede er sagt. Her synes jeg nok, at man skulle vise mere respekt for begæret efter nye teorier. Heri ligger selvsagt en risiko, som mange er bange for. Bekymringen over udsigten til at blive marginaliseret fører let til en ensidig interesse for det, der er oppe i tiden og bifaldes som relevant. – ikke til interesse for emnet selv. Kort sagt: jeg har kun sjældent mødt begejstring og lidenskabelighed i forbindelse med teorier her i Danmark. Begejstring er tabulagt, og hvorfor? Teorierne skal helst være garanterede succeser på forhånd – mange klamrer sig i denne forbindelse til metoden. Selv tror jeg, at metode er en ulykkelig metafor, som humanvidenskaberne har importeret fra naturvidenskaberne. Vi får etableret en standard, som så gentages i der vendelige. Tænk f.eks. på alle de gentagelser af Foucaults forskning, der i dag – hvor den er blevet anerkendt – finder sted med ganske små nuancer som eneste forskel. Som jeg sagde før, mener jeg ikke, at vi opnår noget som helst udfordrende, hvis vi ikke på en eller anden måde er besat af vore idéer. Tag Derridas eller Girards tænkning, som er et resultat af en vis ubekymrighed over for legitimeringen osv. De forfulgte og fortsatte deres egen læsning, og netop heri ligger det udfordrende i deres tænkning. Stærk nytænkning giver til eu vis grad køb på moralsk forpligtethed – med litteraturkritikeren Harold Blooms ord kan man sige, at en stærk læsning altid er en fejl læsning. Faktisk er kravet om forpligtet tænkning et illegitimt krav inden for videnskaberne.

Lad mig til slut nævne et meget interessant forhold, som jeg er stødt på under mit ophold her i Danmark. Teologien, og ikke kun religionshistorien, synes at være langt mere integreret i humaniora end jeg er vant til at se. Det anser jeg for vigtigt, fordi teologien repræsenterer en lidenskabelig tænkeform, hvor man ikke bare kan tænke hvad som helst. Gennem denne integration tror jeg, at teologien skærper og træner tænkningen og dermed fremmer nytænkningen. At droppe det teologiske arbejde i den humanistiske diskussion p.gr.a. den såkaldte sækularisering ser jeg som en stor fare.

ONDSKAB – DET FORDREJEDE GODE!

*Citatpluk fra "Liber Vitae Meritorum"
bogen om det fortjenstfulde liv
af Hildegard af Bingen (1098-1179)
Ind- og mellemledning ved Rose Marie Tillisch*

Som en blomst med kronblade, der på ethvert tidspunkt er parat til at folde sig ud i os og som udsender sine balsamiske dufte, ligger det gode råmodigt i knop til vi kommer i tanker om det. Hvad er det, der gør at vi glemmer, det findes?

Det menneskesyn som reformationen i 1517 efterlod bliver sortere, jo nærmere vi kommer vor egen tid. Det, som havde været rimeligt i et opbrud, blev til dogmer uden årsag, men med stor virkning for den stakkels eftertid. Middelaldermennesket derimod kunne med grundlag i inkarnationsteologien (det, at Gud blev menneske, betød at Gud var i mennesket – som det godes mulighed) have et mere åbent og frodigt syn på det gode og det onde. Der var i højere grad tale om en dialog. Men reformationsmennesket (reformationen lagde vægten på syndefaldet – én gang faldet, altid faldet) fik imidlertid snævrere fortolkningsmuligheder. Gud var i himlen og Gud var god, og var man heldig, fik det syndige menneske på jorden drysset nåde over sig.

Det menneskesyn, vi i vor kulturkreds er vokset op med, er stadig præget af reformationen, lige meget om man er kristen eller ej. Det gennemsyner samfund og opdragelse. Skyld er noget, vi dænger over os og andre med vellyst. Vi er så forhåbende på det onde, at vi rent glemmer hvor saligt og lidenskabeligt smukt, dragende, besættende det gode kan være. Vi kan tilmed komme til at synes, at det gode er kedeligt og dydigt.

På jagt efter det dragende gode er jeg løbet ind i Hildegard af Bingen. Hun levede fra 1098 til 1179 og var som benediktinerinde i Rheinland/Pfalz: abbedisse, forfatter, læge, prædikant, naturforsker, komponist og visionær profetinde, udnævnt af paven selv. I en af sine bøger, *Liber Vitae Meritorum*, beskriver hun det godes opgør med det onde. I bogen kæmper 35 dyder mod 35 laster. De kæmper med ord og billeder. Skriftet er etisk – præget af Hildegards anfægtelse: menneskets utydelighed og ondskab, som truer kosmos. Hun hører elementerne klage til sine skaber over menneskets handlinger, som sætter kosmos i fare.

De følgende afsnit har jeg oversat fra tysk, og da originalsproget er latin betyder det, at teksten her har været udsat for "dobbeltoversættelse". Indtil videre kan det måske bruges alligevel. Her kommer først lisen over dyderne og lasterne, som jo ikke efter vor tids opfattelse skal opfattes dualistisk, men derimod som to sider af samme sag.

LASTER

1. Den jordiske kærlighed
2. Løsluppenhed
3. Fortjalesesygge
4. Hjertets hårdhed
5. Fejthed
6. Vrede
7. Udsvæventhed
8. Frådseri
9. Snæverhjerethed
10. Gudløshed
11. Løgn
12. Stridbarhed
13. Tungesind
14. Umådehold
15. Svinsindethed
16. Hovmod
17. Misundelse
18. Overdreven ærgerrighed
19. Ulydighed
20. Vantro
21. Forrædelse
22. Vellyst
23. Uretfærdighed
24. Afstumpethed
25. Alglemme Gud
26. Ubestandighed
27. Bekymring for det jordiske
28. Lukkethed
29. Havesyge
30. Splid
31. Spoliesyge
32. Omstrejfen
33. Magi
34. Gernighed
35. Livslede

DYDER

1. Den himmelske kærlighed
2. Disciplin
3. Blufærdighed
4. Barmhjertighed
5. Den guddommelige sejr
6. Tålmodighed
7. Længsel efter Gud
8. Afholdenhed
9. Rundhændethed
10. Fromhed
11. Sandhed
12. Fred
13. Salighed
14. Mådehold
15. Sjælefrelse
16. Ydmyghed
17. Kærlighed
18. Gudsfrøgt
19. Lydighed
20. Tro
21. Håb
22. Kyskhed
23. Retfærdighed
24. Tapperhed
25. Hellighed
26. Bestandighed
27. Længsel efter det himmelske
28. Angergiven
29. Foragt for det jordiske
30. Samstemmighed
31. Ærefrygt
32. Stadighed
33. Guds tjeneste
34. Tilfredshed
35. Himmelsk glæde

Som mennesker kan vi genoprette den orden, vi har forstyrret. Til det har vi brug for visionen om det gode som grundlæggende i os, som er kulturen, og i naturen. Her et eksempel – elementerne som i forrædelse klager til deres skaber:

“Og jeg hørte et vildt skrig som råbte fra elementerne i kosmos op til Gud: vi kan ikke blive i vores baner og fuldføre det løb, vi er sat i af skaberens: for menneskene vælser med os, som var vi møllesteden ved deres onde gerninger. Vi, elementerne – luften, vandet – vi stinker allerede som pesten; og er ved at forgå af hunger efter en retfærdig løsning.

“Dertil svarer gud manden elementerne: Jeg vil feje jer rene med min kost, og menneskene vil jeg hjemsøge til de forbedrer sig. I mellemtiden vil jeg forberede mange hjertes og trække dem til mit. Med kvaler fra dem, som har forurenset jer, vil jeg rense jer, så ofte som I bliver besudlede. Hvem vil så være mig voksen? Men stadigvæk er vindene fulde af raddenskab, og luften spytter lidt efter lidt så

meget skidt ud, at menneskene knap nok vover at åbne deres munde.

De forblindede menneskesjæle får den grønnende livskraft til at visne gennem deres gudløse vildfarelse. De følger kun deres egen lyst og larmer: “Hvor er så jeres Gud, som vi aldrig har fået at se?” Dem svarer jeg: Ser I mig ikke både nat og dag? Ser I mig ikke, når I sår, og når sæden gror, frøget af min regn?

Hver skabning har en naturlig forkærlighed for sin skaber: kun mennesket er en rebel. Han pinder sin skaber ud i skabelsens mangfoldighed. Men hvem lavede i sin visdom bøgerne? Slå efter i dem, hvem der har skabt jer så godt!

I vore dage er talen om Gud en fremmed fugl. Men den basker alligevel med vingerne og kan lette i den etiske debat om det gode og det onde, når det gælder fostergenetik, hjernedøds-kriterie, abort, kvindens ligestilling. Der har vi brug for et billede, en forestilling om det gode. Den Gud, vi har taget afstand fra i vores sekulariserede verden, er en Gud, som er knyttet til magten over os, en Gud som vi føler tager magten fra os, ligesom en statsmagt. En sådan Gud opfatter vi med rette som fjende.

Den Gud, Hildegard af Bingen taler om, har godt nok også magt over os, men kun i den forstand, at det gode i os, i og med at Gud blev menneske, er stærkere i os, har en større styrke end det onde – hvis vi ellers lærer at lytte til dets stemme. Den Gud har vi brug for nu: En forestilling om det gode som bor i den enkelte og som kan jage det ondes demoner – afmagt og fortvivelse – på flugt, eller i al fald holde dem i ave. Det vil sige at der er en Gud, som giver den enkelte magt over sig selv – og krop og ånd får derved en mulighed for at hænge sammen.

For Hildegard er det onde lig med det gode som er forvredet. Det onde er noget forvredet godt, som f.eks. en smuk sangstemme, der er blevet hæs og sprukket af at være forvaltet uden omhu og mådehold. I hendes syngespil “Krafternes Spil” udfører Sjælen sammen med dydernes anfører Mådeholdet selveste Djævelen. Sjælen og dyderne synger af hjertens lyst, men djævelen har ingen sangstemme. Han har kunnet synge, men kan ikke længere for hans stemme er forvredet af ondskab. At synge er Guds Ånde, siger hun. Derfor komponerer hun lovsange til Gud. Samtidig er det vigtigt for hende at fastholde, at det onde ikke lader sig udrydde. Det onde og det gode – det er det, vores ånd består af, nu efter vi forlod Paradisets Have, og vi må lære at styre vores ånd, så det onde bliver holdt i ave, og det gode får råderum. I det følgende har jeg pilleret eksempler ud på, hvordan lasterne beskrives – og beskriver sig selv, for dernæst at få læst og påskrevet af dyderne. På mig virker beskrivelserne af både dyder og laster – o, forkætrede ord – som sindstilstande:

HOVMOD OG YDMYGHED

“Det første sindbillede havde ansigt som en kvinde, hvis øjne brændte i ild, mens næsen var bulden af skidt og munden var lukket. Underarme og hænder havde hun ikke, men fra hver af hendes overarme ragede en flagermusevinge ud, og det sådan, at den højre vinge viste mod øst, den venstre mod vest. Brystkassen var en mands, og ben og fødder hang direkte fra den ligesom ben og fødder på et fugle skræmsel, mens bug og ryg manglede. Hovedet ligesom resten af kroppen så jeg hverken dækket med hår eller nogen slags klæder. Kun af det omtalte mørke var hun helt og holdent omsluttet.

med nedtagelse af en ganske tynd tråd, der som et gyldent bånd trak sig fra issen over begge kinder til nedunder hagen. Og sindbilledet talte:

(Hovmodet taler): Min stemme råber vidt over bjergene: Hvem er det, der kan måle sig med mig? Jeg breder min kåbe ud over bakker og marker og vil ikke have, at bare een yder mig modstand. Jeg ved at ingen er min lige.

Og så hørte jeg en stemme fra de omtalte stormskyer, der strakte sig fra syden til vesten; og stemmen gav sindbilledet dette svar:

(Ydmygheden svarer): Jeg er denne skys søjle. Hvorfor skulle jeg ikke tåle, at een tilføjer mig en endda nok så skrækkelig uret, når skaberen dog er kommet herved fra himlen, for at trække menneskene til sig? Jeg havde mit hjem hos skaberen i det høje og steg ned med ham på jorden, og så kan jeg jo bo i enhver krog på jorden. Derfor kommer der ikke noget nok så flygtigt ord bedragerisk over mine læber, som ville jeg holde på, at jeg var den eller den, når jeg dog ingenting er. Ville jeg holde på sådant, ville jeg ikke være solen, der oplyser mørket. Derfor formår ingen storm at ryste mig, jeg hviler med Gud i den fulde godhed."

FORTVIVELSE OG HÅB

"Denne skikkelse så jeg som en kvinde, hvis hovede på fruevis var dækket af et dystert slør. Også resten af kroppen var klædt i noget sort klæde. Foran hendes ansigt kom et brændende svovlbjerg til syne, som under et mægtigt bulder styrtede ned i mørket til højre og til venstre for hende. Bag hendes ryg rejste der sig imidlertid et frygteligt og larmende uvejr. Skræmt til det yderste af disse frygtelige hændelser, pressede skikkelsen under sitren og klage arme og hænder mod brystet. Og idet hun fuldstændig forsvinder i det omtalte mørke, skreg hun:

(Fortvivelsen taler): Hvad er dog dette for en frygtelig rædsel! Hvem kan trøste mig? Hvem kan stå mig bi, for at rive mig ud af den katastrofe, som knuser mig? Helvedsilden blusser op omkring mig og Guds straffeiver kaster mig væk i Helvedsgabet. Er der andet tilbage for mig end døden? Jeg har ikke længere glæde ved et gode og synden har jeg ingen trøst for. I hele verden findes der ikke længere noget godt!

Og igen hørte jeg en stemme svare ud af de stormende oprørte skyer:

(Håbet svarer): O, du satans tændvæske, du er syndens antænder! Ingen anelse har du og evner ikke at forestille dig alt det gode, der findes i Gud! Det er klart, at når du søger tingenes værd udenom Gud, så kan ingen hjælpe dig! Og selv når du søger det onde udenfor Gud, kan du ikke finde det. Gud skabte jo himmel og jord og enhver værdi, og han bandt selv Helvede til sin befaling. Al belønning kommer fra ham alene, og enhver vurdering af det onde kommer fra ham. Hvorfor fremhæver du dit eget fordærv, når du endnu ikke er blevet dømt? De onde ånder vil ikke Gud, og du har ligesom dem heller ikke tiltro til ham. Enhver skabning kommer Guds lov imøde, kun djævelen afviser dem, derfor blev han smidt i Helvede, hvor han ikke kan andet, end hvad der tilkommer Helvede. Derfor skal intet menneske, som vil nå noget godt, holde sit eget fordærv frem. Gud er dog det højeste gode, og han lader ingen god gerning være uden løn.

Jeg derimod, håbet, jeg sidder i længsel på Guds trone. I tillid omfavner jeg hele Guds værk. Jeg fuldender alle handlinger og trækker på den måde hele verden til mig.

Og det gør du i hvert fald ikke, du dræbende og helvedes uret, for du har ingen tillid til Guds værk. Og hvad nytter det dig? Du forestiller dig hele tiden frygtelige straffe, som du dog ikke kommer til at opleve, og på den måde vil du miste livet i barnagtighed."

LIVSLEDE OG DEN HIMMELSKE GLÆDE

"Og jeg så en fremtoning, som havde skikkelse af en kvinde. Bag hendes ryg ragede et træ frem, som var helt tørreret ind og som ikke længere bar blade. Skikkelsen var helt overgroet af sine tørre grene. En gren havde helt dækket hendes isse, en anden havde slynget sig rundt om hendes hals og strube, en havde strakt sig om den højre arm, en om den venstre: så hun kunne ikke længere strække sine arme ud, men holdt dem korslagt helt tæt ind til sig. Hendes hænder kom til at hænge ud over grenen og hun havde negle som ravneklør. Fra højre og venstre side af skikkelsen groede der kviste ud, som overkryds omgav hendes bug og hofter og var slynget ind i hinanden. Skikkelsens fødder var af træ. Hun havde ikke klæder på. I en mørk tågesky og med en skrækkelig stank nærmede onde ånder sig og trængte sig ind på skikkelsen, mens hun stønnende bøjede sig imod dem. Og hun begyndte at tale:

(Livsleden taler): Ve mig, at jeg er blevet skabt! Ve! Hvad skal mit liv? Hvem vil stå mig bi, hvem vil redde mig? Vidste Gud om mig, så kunne en sådan nød ikke ramme mig! Intet godt bringer den mig, så jeg kunne sætte min tillid til Gud. Og selvom jeg så glædede mig over det guddommelige, så ville det dog ikke tage denne møj fra mig. Ganske vist har jeg igen og igen hørt filosofernes tale om alt det, Gud kunne prises for. Hvis Gud også var min Gud, hvorfor skjuler han så al sin nåde for mig? Hvis han så bare ville vise mig en eller anden godhed, så havde jeg et bevis for hans eksistens. Og jeg, jeg ved jo ikke engang, hvem jeg selv er! Skabt i ulykke og født i ulykke lever jeg uden trøst. AK, hvad nytter da et liv uden glæde? Og hvorfor er jeg overhovedet på jorden, hvor intet godt mere kan nå mig?

Men ud af stormskyerne hørte jeg en stemme, som gav dette svar til skikkelsen:

(Den himmelske glæde svarer): Åh, hvor er du idiotisk og blind! Du ved overhovedet ikke, hvad du taler om! Gud skabte mennesket som et lyst væsen, men fordi det var troløst førte slangen det ud i elendighedens hav. Se nu engang på solen og månen og stjernerne, betragt engang hele den jordiske grokrafts pragt, og tænk så lige på, hvilken lykke Gud giver menneskene med alle disse ting, mens de bare igen og igen i deres forvovenhed forbyrder sig mod Gud. Du er i grunden blot listig og bagklog, du er uden ærefrygt, har hele tiden kun helvedes tanker i stedet for tillid, så du ikke ser og erkender, hvor Guds frelse ligger. Hvem giver dig alle disse lysende og herlige gaver om ikke Gud? Går dagen dig imod, så kalder du den nat. Står lykken i din dør, så taler du om forbandelse. Og går det godt med alle dine forehavender, betyder det det går dårligt. - Derfor er du af helvedes slags!"

(17) KONFLIKTET
(17) (18) (19)

Fallemålet : 8.2.92

Forskelle i klassekampsteori -
(21. kl / middelklasse)

klassekamp m. sin langsigtede mål:
opløselse af den klasse / socialisme -

meget jirkant:

Arb. kl. s. undertrykkelse er direkte

(17) (18) (19) (20) (21) (22) (23) (24) (25) (26) (27) (28) (29) (30) (31) (32) (33) (34) (35) (36) (37) (38) (39) (40) (41) (42) (43) (44) (45) (46) (47) (48) (49) (50) (51) (52) (53) (54) (55) (56) (57) (58) (59) (60) (61) (62) (63) (64) (65) (66) (67) (68) (69) (70) (71) (72) (73) (74) (75) (76) (77) (78) (79) (80) (81) (82) (83) (84) (85) (86) (87) (88) (89) (90) (91) (92) (93) (94) (95) (96) (97) (98) (99) (100) (101) (102) (103) (104) (105) (106) (107) (108) (109) (110) (111) (112) (113) (114) (115) (116) (117) (118) (119) (120) (121) (122) (123) (124) (125) (126) (127) (128) (129) (130) (131) (132) (133) (134) (135) (136) (137) (138) (139) (140) (141) (142) (143) (144) (145) (146) (147) (148) (149) (150) (151) (152) (153) (154) (155) (156) (157) (158) (159) (160) (161) (162) (163) (164) (165) (166) (167) (168) (169) (170) (171) (172) (173) (174) (175) (176) (177) (178) (179) (180) (181) (182) (183) (184) (185) (186) (187) (188) (189) (190) (191) (192) (193) (194) (195) (196) (197) (198) (199) (200) (201) (202) (203) (204) (205) (206) (207) (208) (209) (210) (211) (212) (213) (214) (215) (216) (217) (218) (219) (220) (221) (222) (223) (224) (225) (226) (227) (228) (229) (230) (231) (232) (233) (234) (235) (236) (237) (238) (239) (240) (241) (242) (243) (244) (245) (246) (247) (248) (249) (250) (251) (252) (253) (254) (255) (256) (257) (258) (259) (260) (261) (262) (263) (264) (265) (266) (267) (268) (269) (270) (271) (272) (273) (274) (275) (276) (277) (278) (279) (280) (281) (282) (283) (284) (285) (286) (287) (288) (289) (290) (291) (292) (293) (294) (295) (296) (297) (298) (299) (300) (301) (302) (303) (304) (305) (306) (307) (308) (309) (310) (311) (312) (313) (314) (315) (316) (317) (318) (319) (320) (321) (322) (323) (324) (325) (326) (327) (328) (329) (330) (331) (332) (333) (334) (335) (336) (337) (338) (339) (340) (341) (342) (343) (344) (345) (346) (347) (348) (349) (350) (351) (352) (353) (354) (355) (356) (357) (358) (359) (360) (361) (362) (363) (364) (365) (366) (367) (368) (369) (370) (371) (372) (373) (374) (375) (376) (377) (378) (379) (380) (381) (382) (383) (384) (385) (386) (387) (388) (389) (390) (391) (392) (393) (394) (395) (396) (397) (398) (399) (400) (401) (402) (403) (404) (405) (406) (407) (408) (409) (410) (411) (412) (413) (414) (415) (416) (417) (418) (419) (420) (421) (422) (423) (424) (425) (426) (427) (428) (429) (430) (431) (432) (433) (434) (435) (436) (437) (438) (439) (440) (441) (442) (443) (444) (445) (446) (447) (448) (449) (450) (451) (452) (453) (454) (455) (456) (457) (458) (459) (460) (461) (462) (463) (464) (465) (466) (467) (468) (469) (470) (471) (472) (473) (474) (475) (476) (477) (478) (479) (480) (481) (482) (483) (484) (485) (486) (487) (488) (489) (490) (491) (492) (493) (494) (495) (496) (497) (498) (499) (500) (501) (502) (503) (504) (505) (506) (507) (508) (509) (510) (511) (512) (513) (514) (515) (516) (517) (518) (519) (520) (521) (522) (523) (524) (525) (526) (527) (528) (529) (530) (531) (532) (533) (534) (535) (536) (537) (538) (539) (540) (541) (542) (543) (544) (545) (546) (547) (548) (549) (550) (551) (552) (553) (554) (555) (556) (557) (558) (559) (560) (561) (562) (563) (564) (565) (566) (567) (568) (569) (570) (571) (572) (573) (574) (575) (576) (577) (578) (579) (580) (581) (582) (583) (584) (585) (586) (587) (588) (589) (590) (591) (592) (593) (594) (595) (596) (597) (598) (599) (600) (601) (602) (603) (604) (605) (606) (607) (608) (609) (610) (611) (612) (613) (614) (615) (616) (617) (618) (619) (620) (621) (622) (623) (624) (625) (626) (627) (628) (629) (630) (631) (632) (633) (634) (635) (636) (637) (638) (639) (640) (641) (642) (643) (644) (645) (646) (647) (648) (649) (650) (651) (652) (653) (654) (655) (656) (657) (658) (659) (660) (661) (662) (663) (664) (665) (666) (667) (668) (669) (670) (671) (672) (673) (674) (675) (676) (677) (678) (679) (680) (681) (682) (683) (684) (685) (686) (687) (688) (689) (690) (691) (692) (693) (694) (695) (696) (697) (698) (699) (700) (701) (702) (703) (704) (705) (706) (707) (708) (709) (710) (711) (712) (713) (714) (715) (716) (717) (718) (719) (720) (721) (722) (723) (724) (725) (726) (727) (728) (729) (730) (731) (732) (733) (734) (735) (736) (737) (738) (739) (740) (741) (742) (743) (744) (745) (746) (747) (748) (749) (750) (751) (752) (753) (754) (755) (756) (757) (758) (759) (760) (761) (762) (763) (764) (765) (766) (767) (768) (769) (770) (771) (772) (773) (774) (775) (776) (777) (778) (779) (780) (781) (782) (783) (784) (785) (786) (787) (788) (789) (790) (791) (792) (793) (794) (795) (796) (797) (798) (799) (800) (801) (802) (803) (804) (805) (806) (807) (808) (809) (810) (811) (812) (813) (814) (815) (816) (817) (818) (819) (820) (821) (822) (823) (824) (825) (826) (827) (828) (829) (830) (831) (832) (833) (834) (835) (836) (837) (838) (839) (840) (841) (842) (843) (844) (845) (846) (847) (848) (849) (850) (851) (852) (853) (854) (855) (856) (857) (858) (859) (860) (861) (862) (863) (864) (865) (866) (867) (868) (869) (870) (871) (872) (873) (874) (875) (876) (877) (878) (879) (880) (881) (882) (883) (884) (885) (886) (887) (888) (889) (890) (891) (892) (893) (894) (895) (896) (897) (898) (899) (900) (901) (902) (903) (904) (905) (906) (907) (908) (909) (910) (911) (912) (913) (914) (915) (916) (917) (918) (919) (920) (921) (922) (923) (924) (925) (926) (927) (928) (929) (930) (931) (932) (933) (934) (935) (936) (937) (938) (939) (940) (941) (942) (943) (944) (945) (946) (947) (948) (949) (950) (951) (952) (953) (954) (955) (956) (957) (958) (959) (960) (961) (962) (963) (964) (965) (966) (967) (968) (969) (970) (971) (972) (973) (974) (975) (976) (977) (978) (979) (980) (981) (982) (983) (984) (985) (986) (987) (988) (989) (990) (991) (992) (993) (994) (995) (996) (997) (998) (999) (1000)

Mot middelklassen: In overblikket af
'g2 ind i' en klassekamp med sin trade
ud af sin (madrigelesfulde) klasse-
bevidsthed - så af sig 'identificere sig
selv som klassefiende' - dvs. middelklassen
dels som overklassens løber ift. under-
trykkelse af arb. klasse / dels som opst
for sin egen indre undertrykkelse
- den klassebevidsthed / følels bevidsthed
man kan give ud efter man man
"g2 ud af" middelklassen er politik-
riktig klassebevidsthed (maksimen: klasse-
kampen som proletarisk kamp) - og
den kamp der kæmpes herafra er
den direkte / den konkrete klassekamp -

Her ~~stiller~~ ^{kan} man ^{stiller} med en ny midtvejst:
Den klassekamp som træder ~~for~~ ^{for} fremskridt
op kan hos den øvrige middelklasse
skabe den 'falske bevidsthed' som man selv
må af ville kæmpe (som led i den
langsigtede opløsning af klassebevidsthed).
Enhver direkte konfrontation stiler man overfor
overklassens løber, altså den der er oppe
for den samme form for undertrykkelse
som man selv selv har været. Man står så af
sig på én gang overfor en "klassefiende"
og en "potentielt fælle".

Man kan her føle sig stillet overfor et
valg mellem strategier: "bevidsthedsens
strategi" / "konkretens / proletarernes strategi".

Vælger man den første kan for den anden
side udsiges for at gøre dette ud for
den middelklassebevidsthed man har
følelse (eller måske stadig kæmper ^{for}
at følelse) - dvs. man bliver udsat for
at være klassefiende.

Dette udval, at kæmper for de forskellige
strategier stiler sig med forskellige
væsenlogik.

Vil opfordre til diskussion herom.

Herud/da kan jeg se denkleme, jeg selv har stillet i - og som har kommet mig mere og mere i t. flere og flere ting (STP/studiet osv).

Egentlig har jeg ~~ikke været i~~ for længe siden valgt min vej/strategi/kurs - det kan jeg se i hvad jeg har beskaffet mig med og hvordan - men har et en eller anden grund ikke kunnet holde fast i den - hvorfor jeg har brugt og prøvet frit i luften.

Anne skriver om mit "verdenshistoriske vi" som hun har følt sig fascineret på - har et jeg dengang simpelthen ikke var beredt om (og det kan man jo høre mig (n) at "vægen frem" kunne se helt anderledes ud - at den (så at sige) kunne være helt anderledes standpunkt i t. det. Men hun så sig, at det heller ikke blev gjort særlig klart, hvad det handlede om. Jeg oplevede det bare som Annes søble forlæggelse af, at den for hendes vedkommende skulle være blot om nogen frem for restriktivitet - det var noget der handlede om i borgerskabet. Det havde jeg så lidt svært ved at tro

(Alle sammen)
på; vi er hods alt begge to opvokset i et kapitalistisk samfund selv om det har skilt sig faskullet for os.

(Heldigvis handlede mine økter om hun om)
Hvor Anne så har kunnet forlægge sig at ville have noget med mit "Vi" at gøre har det skilt sig anderledes for mig - jeg har nemlig osse med et "Vi" fra Annes side. Som jeg på den ene side ikke har kunnet være i (uden at efterlade en del af mit eget udtryk) og på den anden side heller ikke har kunnet være udenfor - fordi det ville være det samme som at forsvare sig, at der skulle være de samme længselsfulde mål.

Sådan som jeg ser det nu, er der en fælleshed i t. de længselsfulde mål, men en subtile og i t. hvordan det skal gribes om lige her og nu. Og i den grad de to påvirket ikke kan gribes ~~at~~ ^{hvor der kun} ~~er~~ ^{er} være blot om en 'abstrakt for-ellings' og ikke en fælleshed på det der politisk er fælles.

Der hvor man så læs på mig, at jeg sætter mig op imod et "fjendebillede" jeg selv har skabt hvor jeg så selv at have gået rundt med spørgsmålet om hvorfor fanden jeg oplevede at blive gjort til "klovnfanden".

Den subconscience, som jeg ikke selv har kunnet gribe/begribe har jeg på en eller anden måde hørt i mindet af - altså gjort den til en "indre" konflikt - hvorfor jeg ^{ikke} oplevede at Kellers udsegn om 'klovnkamp' i Rb. som "hvad bilder du dig ind ikke at være proletar".

Den skjulte "skjulte subconscience" sætter sig i en "abstrakt freming" igennem fenomenologisk som skjult fjendskab, magt. Når man ikke kan begribe hvad der skete sig, henviser man til det 'umiddelbare'.

Vad selv i efteråret med til at bli for, at vi i fællesskab opdagede hvor en helts 'mulighedsværelse' ulik. på en ubere arbejdsdeling - når jeg oppe at hænge

for det øjeblikpunkt var det nok ud fra en forventning om, at man kan kunne blive dømt "inde" ift det fælles

Ift hvordan det har skædet sig:

Anne skriver i sit papir om sin egen "overensværlighed". Nu er overensværlighed jo så at sige en dyd, og man kan næsten have, at overensværlighed er enden uve af en dyd.

Så fra den anden side: som den der bliver udsat for den andens "overensværlighed på ens vegne" er dette en underkendelse af ens egen overensværlighed, og der med politisk er underkendelse af ens subjektivitet i det hele taget. Det opleves umiddelbart som fremmedbestemmelse/konhol/magt, kort sagt som overgreb.

Hvadfor har jeg begyndt at forstå hvorfor tingene har gået sig så forskelligt ud for Anne og mig.

Anne nævner fx., at hun har brugt

tid og energi på at "på" supervisionen
til at hjælpe for mig" - og lad højt
at alle hjælpe mig "til at holde fast
i mit eget standpunkt".

For mig var det første skridt sig som
at blive blet med til og ikke blive blet
shovligt - du var ikke være nogen falsk-
hed på det, og derfor ikke noget sam-
arbejde - tvivlen ift. den konkrete sag
eller ift. at jeg kunne samarbejde på en
anden måde. (Det var politisk højt den
modsatte vinkling)

Ift. det andet, så var jeg ikke oplevet
at "på" hjælp til at holde eller stå fast
på mit eget standpunkt - tværtimod
var jeg oplevet at blive presset til at
overbåre det standpunkt, som Anne mente
var passende for mig, dvs. en under-
kendelse af, at jeg overhovedet kunne
have ^{eller finde} et selvstændigt standpunkt som
var værd at holde fast i.

I den udstrækning jeg ikke var vært
klar på, at Anne overbåre et svar på
mine vegne var jeg højt mig manipu-
leret med - med begrundelse i det
shjulte fjendskab der opleves, når du

har over hovedet på en ikke-gennem-
skuet organisations strukturer en abstrakt
forening.

Flt, at overbåre af svar for en anden
politisk er at handle i over/underordnet
(eller herre/kræft) - logikken - det er at
arbejde hen imod en fælles på ens
egne præmisser og hen dem.

Og eftersom det senere ikke er en abstrakt
man kan opnå kan man iøvrigt stadig
være sikker på at man handler ud fra
helt naturligt størrelse interesse - det
kan politisk være ens specifikke interesse
eller hensigt som sætter sig gennem.

Man sætter her sine egne interesse -
måske i den bedste mening - som lig
alles interesse - og i den udstrækning
man mener at kunne definere andres inter-
esser for dem sætter man sig politisk op
som overordnet - dvs. man bliver et
ulige forhold som suspenderer ulner
for en for - eller mulighed for - helt, lige-
værdigt samarbejde. Man var på forhånd
defineret den falske måde - på egen hånd.

jeg er så selv - fordi jeg ikke kunne se hvad det handlede om - fulstrevet i det unindarbejdes logikken der hvor jeg blev presset af grube folk i hvad der stilledes sig om handling for det fælles arbejde. Det blev selvfølgelig været dybt utilstrækkeligt - men jeg blev af den for Kolen og Amnes side mere eller mindre er blevet talt og skrevet i de samme logikker.

"Klassifanden" er blevet generaliseret til at være hele gruppen -
- logikken i det der stilles sig = en utilstrækkelighed eller svagelighed hos mig udover ^{rest} psykoanalytiske logikker -
? er det blevet forsøgt fundet til hele gruppen udbyr en fælles forståelse heraf?)

Hv, at kamp på adressen på dette unindarbejdes niveau politisk stilles sig som 'mæghamp' - K. blev defineret mig som "en subkonstruktiv mæghamp ift Kb" - jeg blev på den anden side osse at opleve at det osse var en mæghamp -

10.
Hv for tæt for, at man i konflikter forsøger sig med lidt 'perspektivvekslen' - således at man kan finde en omvæltelse der kan gribe begge standpunkter. I den udvælgelse man ikke er klar på, at en omvæltelse kan vise sig at indeholde en politisk subkonstruktiv eller man politisk her for en "absolut fremgang" -

Den subkonstruktiv som ^{er} stilles sig ikke bare ift. politisk arbejde -

Hv fx løst - og osse givet udtryk for - en anden strategi ift konflikten i 80' - ("psicismer")

Hv osse, at den stilles sig som faktisk opfattelse af hvordan en borgers problemstillinger skal udvikles.

bedrøvet med en afslutning her.

Kortfattet bearbejdning af indkomne spørgeskemabesvarelser.

IDE.: Denne var at styrke den demokratiske proces i huset mhp. at udbygge viden om de respektive gruppers brug af, behov samt ressourcer at give huset, så de relevante fora kunne arbejde mere hensigtsmæssigt på baggrund af konkret viden.

AD HOC GRUPPE.: Denne bestod af Erik (bestyrelse/musik), Leif (Skak) og Per (bestyrelse/SMS).

TIDSFORLØB.: Undersøgelsen blev besluttet 5/11, spørgeskema udformet i kladde 6/11 af Leif og Erik, hvorefter spørgeskema skulle renskrives og udsendes af Per. Det sidst skete imidlertid ikke. Spørgeskemaet blev ødelagt gennem kombination spørgeskema og mødeindkaldelse. Hvor for det første mødeindkaldelserne kom forsent frem til grupperne, samt for det andet spørgeskemaet blev overset af grupperne, så kun flg. 6 af 15-20 aktivitetsgrupper i huset besvarede: KØKS, KFS, SKAK, FOTO, REGNBUE samt MUSIK.

BESVARELSERNES UDFORMNING.: Meget forskelligartet fra fyldig til ultrakort. Grundet de få besvarelser synes det meningsløst at lave kvalitativ svaranalyse.

NOGLE TENDENSER: Der synes fra gruppers side at være interesse i, at deltage i husarbejdet i forskelligt omfang. Når ønsket om at yde til huset sammenholdes med at nyde fra huset, synes der at være en ganske markant uklarhed, hvilket må være op til de relevante fora at beslutte om.

SPØRGESKEMAS VÆRDI SOM ARBEJDSREDSKAB: Lig nul. Ganske enkelt grundet mgl. besvarelser. Hvilket er tankevækkende i relation til fremtidige idéer om spørgeskemaundersøgelser. Som lærestykke udi spørgeskemakunsten er undersøgelsen værdifuld, idet det klart viser, at et spørgeskema, der ikke sendes ud som spørgeskema, selvfølgelig ik bliver besvaret.

KONSEKVENNS: Såfremt spørgeskemabeslutningen ikke - måske af uvidenhed - var blevet saboteret, ville besvarelserne have kunnet bearbejdes fra afleveringstidspunkt 1/12 og en uge frem, dvs. 7/12, hvorved huset havde haft baggrundsmateriale ved huskrise i december.

Yderligere konsekvens er, at dette ad hoc arbejde viser, hvordan et enkelt ad hoc-gruppe medlems - måske af uvidenhed - sabotage, medfører at ad hoc-gruppe arbejdet er spildt, samt at yderligere ad hoc-gruppe arbejde må anses for omsonst, såfremt ad hoc-gruppedlemmerne ikke kan stole på hinanden. Den spildte studietid kommer ikke igen.

Leif (Skak).

TIL SAGEN!

Jeg er blevet kritiseret for ikke at ville forholde mig til Birgitte G's forholdene sig til dét i Regnbuen, der er et problem. Det er ikke rigtigt. I forhold til den aktuelle sag - julefrokostlegen - stod jeg klart af: jeg gik på fællesmødet ind med, at jeg havde følt mig dybt manipuleret med af Inge og Birgitte, men desværre havde jeg ikke kunnet bryde hermed allerede fra starten. Jeg fik heller ikke stoppet op og sagt på julefrokosten, at der nu kom en leg, jeg på ingen måde kunne se nogen som helst menneskelig og solidarisk værdi af. Dette vil jeg beklage for min og andres skyld.

Historien var, at Inge og Birgitte havde lavet "to hemmeligheder" - hemmelige for resten af underholdningsgruppen, dvs Karsten og jeg - der samtidig så blev præsenteret som en "gave til os hver især personligt". Hvem der ønskede at få det at vide ville så samtidig være een, der ikke kunne vente på sin gave. Min forestilling på "gaverne" på dette tidspunkt gik på, at det vel var noget de, Birgitte og Inge, ville udføre for os andre, fx en sang. Tværtimod viste det sig at være sådan, at den ene "hemmelighed" skulle bruges som start på underholdningen, den anden skulle afslutte. Det, der skulle være imellem, var så dét, vi fir i fællesskab skulle lave: de - Inge og Birgitte - vidste og bestemte "rent privat" dermed rammen/konteksten for Karsten og jeg, hvis funktion så kun kunne blive at "fylde et hul ud mellem noget vi ikke vidste hvad var". En snedig konstruktion, hvor enhver anden end en privat forholder sig/argumentation kommer til kort: enten bliver man del af "dette" - eller også må man vælge sig selv ud. Mit var, at "det var for langt ude, umulige arbejdsbetingelser", hvortil der kom fra Inge -

Birgitte var endnu ikke ankommet - at det måtte de "først konferere om". Dommen herpå var fortsat hemmeligholdelse, for ellers "ville det blive ødelagt", dvs gaven til os. Mao: vore alternativer var derfor enten at være utaknemmelige eller bare stole blindt på, at indholdet af det, der var, var OK. Og denne private klemme på mig ift mit ansvar for det fælles får jeg ikke brudt. En sådan instrumentel svinebinding igennem et emotionelt ladet indhold hører ingen steder hjemme - og jeg har det sådan, her bag efter, hvor sagens sammenhæng går op for mig, at jeg vader i og væmmes over min svigten af mig selv og det jeg står for, og hvis udvikling jeg vil.

Karsten forsvandt ud - var kun med i starten, hvorimod jeg valgte at blive. Grund: at jeg havde sagt jeg var i underholdningsgruppen. "Gaven" til mig blev så aldrig til noget under julefrokosten. Til orientering var det at operere med en "skjult kraftcirkel, hvor enhver var hemmelig nisse for en bestemt anden". "Gaven" til Karsten blev desværre til noget. Det gik så sådan, at jeg sent aftenen før julefrokosten insisterede på at se den, og desværre var det ikke muligt for mig at stå af: sad med at være febersyg og med, at forkastede jeg den var det mit private ansvar at producere et alternativ. Det kunne jeg ikke - nogle kritikker jeg havde, fik jeg sagt, men uden resultat - og det endte så med, at jeg gik med på at udfylde afkrydsningsrubrikkerne på selve dagen - afkrydsningsrubrikker der så skulle blive hver enkelt's hemmelige spilleregler over for andre. Her fanges jeg af overansvarlighed: selv om jeg ikke har kræfter til at lave noget og lave noget ordentligt, så ser jeg mig alligevel som ansvarlig for det, der er. Jeg skifter ikke hest midt i vadestedet. Jeg vælger at være solidarisk med planlægningsgruppens arbejdsansvar omkring, at der overhovedet bliver lavet noget til selve julefrokostdagen. Jeg gennemskuede ikke, at jeg kun kunne være solidarisk overfor festplanlægningen og Regnbue-fællesskabet som sådan, hvis jeg helt stod af - og samtidig på selve julefrokosten åbent gik imod, såfremt Inge og Birgitte stadig ville fremme deres "hemmelighed"

dér. Dette ville nemlig for mig blive til noget jeg dengang opfattede som en foragtelig praksis, idet jeg nærmest måtte opfatte mig som stikker overfor Birgitte og Inge. Jeg er blevet klogere: næste gang står jeg helt af i vadestedet. Jeg gennemskuede på tidspunktet ikke, at der intet stikkeri kan ligge heri, fordi Regnbuen ikke er en ydre magt om os, som man kan udlevere nogen til - men er det sådan Birgitte ser Regnbuen? Og fanges Inge også af dette?

Af frygt for at træde ind i en stikkerrolle undlader jeg mao at handle foregribende. På dette punkt har jeg selv et særligt betingelsesgrundlag: at kende til - biografisk - overfor ydre magter, utallige gange, selv at undlade at udlevere andre og tage skraldet for dem, selv om jeg af disse samme andres løgnagtige stikkeri udleveredes til magten. Dette vil jeg også til enhver tid fremover undlade at gøre, idet jeg kender til - på nære andre - hvordan stikkeri under krigen lagde menneskelighed øde.

Samlet: af misforstået/naiv solidaritet med Inge og Birgitte får jeg ift "hemmeligheden/gaven/legen" ikke handlet tilstrækkeligt. Jeg ser det som et problem, der omhandler at jeg ikke kender til og har erfaring med at være i en erklæret fælles-menneskelig praksis, hvor det undergravende kommer indefra.

Til julefrokosten går katastrofens egentlige omfang op for mig. Jeg prøver at få "legen" sluttet af - hvor jeg både modarbejdes og hånes og Jørn Bo og Henrik O. - og får efterfølgende bare en masse lort fra Jørn Bo med a priori udgangspunkt i, at jeg skulle være den egentlige producent af den omtalte "leg". Her omgår Jørn Bo faktisk at se festplanlægningsgruppen som en fælles ansvarlig enhed: af private grunde - hvilke? Svar udbedes! - skal der hakkes ud og ned på mig!

Jeg finder først mig selv i stand til at tage det op, da jeg efter en uge har vundet kræfter tilbage. På fællesmødet går jeg ind med, at jeg finder mig manipuleret med af Birgitte og Inge, samt røvendt af dem overfor det fælles i at stoppe "legen"; og da jeg samtidig bliver defineret som det egentlige svin af Jørn Bo for produktionen af selvsamme "leg", har jeg fået nok.

Nok får jeg, fordi jeg ikke får stoppet op omkring "det hele" i tide et ansvar for, hvad der skete - og modsat af hvad Birgitte senere og stadig insinuerer - er det netop dét ansvar, jeg handler på ved at tage det op på fællesmødet; men jeg finder mig på ingen måde delagtig i, at ovenstående lort fandt vej ind i planlægningsgruppen. Jeg har misset på at forholde mig specifikt udviklende til, hvad jeg opfatter som direkte undergravende for vores fællesskab. Men - og dette har en fælles Regnbue-historie bag sig. Herom i det følgende.

OM "BEGRAVEDE KONFLIKTER".

I Birgittes forsøg på at magte, hvad hun - som følge af min offentliggørelse på fællesmødet af julefrokost-intrigen - stilles med af sit, placerer hun problemet i (de to breve/oplæg), at "noget vil hun godt tage på sig" - dét at hun har lavet en alliance med mig om en vrede mod Kalle, og pist er dét væk: en saga blot! - men "andet vil hun ikke". Og dette andet er så, at det egentlige problem ligger i, at "Kalle og jeg har en begravet konflikt" = diagnosen!
Hvor søren blev den udførlige analyse af julefrokosten af?!

Først til det du Birgitte godt vil "tage på (dig)". Din alliance med mig om en "fælles vrede mod Kalle" står for din egen regning. Jeg har ikke haft en "fælles vrede" sammen med dig. Det, jeg derimod har haft i forhold til dig, har været at søge at støtte dig i at forblive/fastholde dit eget standpunkt, når du mere eller mindre systematisk smider det væk overfor de, du træder tæt på. Her vil jeg godt tydeliggøre: at hvad jeg har sagt af kritisable ting til dig om Kalles praksis på forskellige områder, dét har jeg også haft som åbent i min relation til Kalle. Desuden er du slet ikke nogen særlig person her - jeg har snakket med snart sagt alle andre om det samme. At jeg så desværre troede, at du kunne snakke med om de ting, jeg i min relation til Kalle stod uafklaret overfor, så jeg kunne bringe dem ind som konstruktiv kritik til Kalle, det var åbenbart for naivt af mig. Her har jeg fejlet. Som du selv skriver, har din hensigt tværtimod været af en hel anden art: at bruge mig i din kamp mod ham. Overfor min rettedhed ved at få afklaret disse i en fælles dialog - altså midten som det selvfølgeligste tredje - brugte du mig og min tillid til dine rent private formål. Og hvem snakker om foragt, Birgitte? Dig!

Du og jeg Birgitte har fra hen på foråret brugt en del tid sammen; du kontakter mig meget med, hvad der er svært for dig; jeg begynder at lære dig nærmere at kende; og søger også på denne baggrund at bruge ekstra tid og energi i at få supervisionen til at fungere for dig og din indgåen her. Først sent går det op for mig, at fælles vurderinger af sager vedr dig, dine handlemuligheder og -skridt - fx ift undgå at "knalde ud" på Kalle - også mangler enhver fælleshed mellem dig og mig. Jeg brugte faktisk megen tid på næsten hele tiden at samle dig op, uden at der samtidig sker nogen som helst ændring i din praksis på de områder, hvor vi i fællesskab har søgt at fremanalysere det problematiske, så der kan handles anderledes. Og jeg begynder i denne periode at blive usikker på, hvad du bruger snakken med mig til, og egentlig også, hvad du bruger mig til. Jeg finder mig sat som "krykke" eller "bagstopper", der bare samler dig op, lige meget hvad du gør, så du kan gøre det igen - og at det er dét, du vil mig. Irritationen herfra får jeg ikke givet ud som dét den er: krav om, at også du arbejder med. Fra mig får du primært, at du "er et menneske", " du har kraft i dig", "at du kan kæmpe dig ind i livet, i praksis" ect, men jeg tænker også - for jeg kan mærke at jeg går på kompromis med mit befindende - at dit livs-øde snart må være overvundet. At livet i dig vinder - og i dette perspektiv accepterer jeg, at jeg i vores relation har dette kompromis med mit befindende. Men jeg begynder mere og mere at opleve manglende tillid til dig, om du vil overvinde det lort, du hele tiden trækker dig selv ned i. At tage dig alvorligt bliver for mig - i denne proces - sværere og sværere. Det er dette i relationen imellem os, der får en afgørende konsekvens, da turen til Lund skal arrangeres. Det er netop alvorligheden af denne sag, der gør at jeg kigger på, hvem der egentlig er mine kampfæller, når det kræves, dvs når det kan komme til situationer, hvor det er en overlevelsesnødvendighed, at man kan stole på hinanden. Først nu, med det fælles-ansvar begynder jeg at kunne mærke, at mit og dit ikke går hertil. Når jeg i min relation til dig ikke kan finde, at du i praksis søger at tage noget som helst ansvar for dit, vil vi kun fælles kunne tage derover på mit ansvar for dig - og dette er sagen ikke til. Jeg beklager så, at jeg ikke fik sagt netop dette til dig den gang: at du med din forholden dig en bloc hele vejen rundt stod i vejen for at udvide dit handlerum sammen med mig. Jeg erkendte her for første gang, at jeg havde dyb mistillid til dig, til dine ord og manglende handlen bag. Jeg stod af på dig - kunne ikke længere: jeg valgte at ville mig i mit. Hvad jeg fik sagt var, at hvis du ville derop, så måtte du selv - som mange andre, blandt andet de hjemme fra kollegiet, som du kendte - finde ud af at tage af sted. Det kunne gøres med det offentlige. Du skal derfor ikke gøre mig til årsag for, at du

ikke kom derop - som du lader skinne igennem i dit første brev (som jeg kun har på huskeren): du var din egen grund. Sagen var åbenbart heller ikke så vigtig for dig alligevel!

EN HISTORIE - SET I BAKSPEJLET.

Der er en historie bag, at det kommer så vidt, at jeg - nærmest med paraderne nede - får relationer til dig, der gør at jeg fanges ind på afgørende områder, fx festplanlagningsgruppen som intim intrigestruktur, som jeg ikke selv har valgt at ville være på, samt områder, som jeg finder er dybt kritisable mht, hvorfor man vil være i Regnbuen: det fælles.

Det går tilbage til et fællesmøde efter sommerferien for 1 1/2 år siden. Her kom du med, at "vi havde en konflikt"; "jeg stod på tærerne af dig, og negerede dit standpunkt", og "der var ikke plads til dig pga mig". For mig var det - enkelt - at jeg ikke hverken kunne eller ville være med i det "VI", som du mødte mig med. Konkret handlede det om, at jeg krævede retten til at have en anden historie end din.

Du fik her fremstillet dig selv som det store offer og mig som krænkeren af dit rum. Blandt andet kunne du til fællesmødet nævne, "hvor suspekt det egentlig var, at jeg før sommerferien havde givet dig et kram, når nu det eneste jeg havde ift dig var foragt". For mig var dette, at jeg dengang kun kunne hele tiden at sige fra, skubbe fra, på din universalisering af dit betydningsunivers til i konkrete samtaler også at være mit - dvs din indbefatten mig - i betydningskonsekvenserne af, fx at have været fængselsbetjent i 10 år, have været udsat for tankekontrol som barn, have haft snotborgerlige og underkuende forældre, have været udsat for bestemt kvindeundertrykkelse, have været i kløerne på psykiatrien, være enlig mor idag osv osv. Mit univers, min historie og min klassebaggrund - kort: mit betydningsunivers - var dengang et andet end dit, og det er det stadigvæk. Kort til dig Birgitte: jeg vil ikke af dig kaldes en foragtende, hånende person, fordi du finder på at skamme dig over din historie. Har jeg foragt, så er det for de sociale omstændigheder, der har såret dig. Jeg beklager, at jeg desværre ikke dengang holdt fast i at stoppe dig, igen og igen, hver gang du projekterede dit lort over på mig, om det så var på fællesmødet eller i andre sammenhænge. Det var også svært - og dengang svært for mig at gennemskue: du havde jo netop med din selvtilskrevne offerstatus taget højde for, at jeg ikke kunne fortælle om, endsige fastholde, hvordan jeg oplevede systematisk at blive krænket af dit store "VI/OS/VORES". Jeg beklager, at jeg ikke så - og ikke, på et bredere niveau i gruppen, fik rejst problemet - at denne din tilgang til den fælles praksis var undertrykkende og dybt negerende overfor ethvert personligt standpunkt, der ikke vil være en simpel legitimering - fx via tom efterplabren, eller manglende stillingtagen - af din restriktivitetens "laden stå til" overfor alt som evige problemer.

Da konflikten kom op på fællesmødet blev jeg for det første overrumlet af dig. Jeg mente ikke at have nogen personlig konflikt med dig - og dengang husker jeg mine tanker bag ved dette: 'har jeg virkelig gjort sådan, har jeg særlige blinde pletter her'. Jeg glemte i min forhippedhed over, at noget sådan skulle være tilgået dig i vores fælles sammenhænge, at spørge mig selv om, hvad det mon var for sagsinteresser, der her var på tale. Jeg stillede mig dermed åben for at høre nærmere - og bemærkede ikke den snøre, der samtidig var lagt om min hals. Afviste jeg igen at være med i dit "VI", ved at holde på mine interesser med og mit standpunkt for at være i Regnbuen, ja så var det jo åbenbart for fællesmødet, at jeg handlede mod dig, stod på dine tær osv osv. Snedig

måde - Birgitte - at afværge alternativet til at få greb om, hvordan du er medproducent af din forpulede historie, igen og igen. Du fik, med din måde at gøre det på, gjort dit eget private til noget tilsyneladende fælles - og det gør du stadig med den "novelle" (min betegnelse), du her for nylig har lagt på banen. For det andet skete der så det, at fællesmødet kunne 'belære' mig om, at jeg ikke skulle være så "langt fremme i skoene", og at "jeg skulle tage hensyn til dig", og "ikke være en hellig/bedrevidende proletar". Samtidig "skulle jeg gi' rum til dig".

Jeg lyttede til dette. Og sad efter fællesmødet og bare grød, uden dengang at forstå noget. I lyset af idag er det, der sker her - fra fællesmødets side - en simpel sanktionering af Birgittes dybest set restriktivt-manipulerende måde at fremme personlige interesser på overfor mig. Hermed pålægges jeg ganske direkte, at jeg må forholde mig mere til Birgittes særlige univers; og dermed sendte fællesmødet mig direkte ind i Birgittes "VI". Samtidig kunne fællesmødet så 'vaske sine hænder', og hver enkelt person - undtagen mig - hermed holde sin distance til Birgitte og hvad hun måtte foretage af nye/flere fordækte 'arrangementer' videre frem. Der skete således en sanktionering af, at Birgitte behøver særbehandling, samtidig med at det tages for gode varer, at hun selvfølgelig kan argumentere fra et ligeværdigt standpunkt. Birgitte har altså fået/blevet givet en helt særlig status i fællesskabet. Og det er det ureflekterede heri, der skaber grundlaget for, at vi som gruppe sidder med det problem, vi sidder med idag; ingen kan i praksis kræve noget indholdsmæssigt af Birgitte uden at blive beskyldt for at gå på hende af rent personligt-suspekterede årsager; holder man på trods af dette stadig fast i sagen er det bare udtryk for, at der er noget igang bag om ryggen på hende.

Kalle har så beskrevet, hvordan Birgittes særstatusstilling gentages og reproduceres i den ene af de gamle supervisionsgrupper som "strukturelt legitimeret privathed" (s.16 i "Et konkret scenarium .."). Der må også være nogen her, der er blevet banket på plads i den "borgerlige privathed", som jeg tidligere blev det af fællesmødet på dette konkrete område.

OP TIL OVERFLADEN.

Som jeg har kunnet læse det andet brev fra Birgitte, så er det i forhold til det første bare en mere forfinet måde at søge at splitte mig og Kalle på - nu hvor det ikke lykkedes på det fællesmøde, hvor Birgittes første brev ikke fik den funktion. Der skrives endda selv om denne funktion i det andet brev: "Hvis man nu er kommet til at sætte sig mellem to stole - dvs hvis man har forsøgt at sikre sig ved at indgå overenskomster med andre, der havde konflikt med den samme som man selv havde - og senere selv etablerer en overenskomst med denne, kan man komme i knibe. Det er nødvendigt i forhold til begge parter at bortforklare eller begrunde sin relation til den anden - på " troværdig" vis. Samtidig med at man så vidt muligt isolerer de to parter fra hinanden. Dette kan ske ved at påpege eller initiere konfliktmuligheder imellem dem (Min understregning) .. Og samtidig prøve at undgå en reel konflikt - da man jo må holde sig "i midten" af en sådan - hvad der også er problematisk at bortforklare" (s.4).

Min kommentar skal være: at du Birgitte søger at legitimere/rationalisere dig ud af dine, i denne forbindelse selvskabte, problemer, i stedet

for åbent at gå en løsning af dem imøde. Det samme finder jeg sker, hvor du beskriver, hvordan Kalle afviste at have tillid til, hvordan du refererede mine ord om ham. Der var ikke noget, Kalle afviste eller mente ikke at have hørt - men sammenhængen/konteksten fra din side hverken kunne eller ville han sætte lid til - ud fra hans egne erfaringer med dine ord om ham selv. Af dig Birgitte gøres dette til "en slags misforstået pointe". Jeg må spørge: hvad er så pointen - andet end endnu en intrigeren af mig?

Til ovenstående "ude af kontekst" skal jeg lige nævne, at dine referater af ord - fx "at Inge ikke er een af dem, man kan regne med", og at "på nær nogle stykker er folk i Regnbuen ligegyldige", at disse hører til, hvor jeg har snakket om, hvad der konkret er nu for mig at forholde sig til specifikt ift en BZ-sammenhæng indefra. Desuden: kommentarerne er ud over at være "ude af kontekst" også forvandsket: på tale er, ift Inge der dengang det blev sagt var dybt involveret i et parforhold, som hun ville leve ud, at hun ganske enkelt ikke var mobil ift noget bredere. Den måde du fremstiller dette på Birgitte kan ikke forstås som andet, end en insinuation af, at jeg laver en egenskabstilskrivelse på Inge, som een man ikke kan regne med. Og hvorfor mon? Hertil må jeg selv sige: jeg kender ret præcist de områder, hvor jeg og Inge kan arbejde sammen - og det gør vi så på disse områder, og herfra kender jeg også, hvordan Inge ikke afværger på sit svare. Netop her sætter jeg pris på Inge og kan tænke fremtid. Dette gælder også alle andre i Regnbuen - hvor jeg dog afhængig af overskud i perioder kan have svært ved, at magte den store focus på de private løsninger eller den isolerede sikring af sig selv. Alt det verdenshistoriske, der for tiden foregår, kræver noget specielt af enhver - hvis ikke alt fornyende skal løbes over ende. Derfor er jeg utålmodig - bange for at vi ikke kan nå at stække kapitalen, staten og fascisterne, inden de tager historien fra os. Kommer mit ud som afvisning af personer med egenskaber, ja så er det ikke min hensigt - men min frustration. Jeg kunne godt tænke mig her, at man forholdt sig kritisk til mig, i stedet for bare at stille mig alene og hakke på mig.

Det er som om, at fordi jeg ikke lader mig kue, at så er jeg også een, man kan bakke på og tilskrive et hvilket som helst motiv. Dette finder jeg meget har været tilfældet ved min spørgen ind til mandegruppen. Her er jeg meget blevet kritiseret for at blande mig unødigt; og jeg er af Jørn Bo blevet stillet til regnskab for at skulle gøre rede for: hvorfor kvinderne en bloc i Regnbuen gør ditten og datten. Ingen - og slet ikke Jørn Bo - har villet høre, at jeg faktisk på fællesmøder tidligere åbent har formuleret, at jeg oplevede mig ude af den 'kvindefraktion' - "gimperne" - som mandegruppen så hér var træt af kritik fra. Samtidig fandt jeg så, at jeg fra kvindeside blev brugt som "ammunition" mod mandegruppen. Mao: jeg blev fra begge sider placeret i midten, uden at nogen ville høre om min isolation. Her kan jeg så kritisere mig selv for, at jeg ikke har holdt fast i min kritik af disse "fraktioner", indtil der også var fundet en løsning for mig.

TIL SIDST.

Først ift dig Birgitte: du laver - igen og analog til dengang for 1 1/2 år siden - en simpel intrigeren: du gør mig privat medansvarlig, sågar til årsag, for det du privat sætter i værk. Forskellen er kun, at du dengang ville æde mig og nu vil du isolere mig. Det er for mig en magtens logik. En inddefinering respektiv uddefinering af mig afhængig af, hvad der er brug for, for at du kan fastholde din suveræne særstatus. Du skyer ingen midler og ingen omkostninger i menneskelighed

er for store for dig. Så det er ikke bare en 'magtens logik' - det er en statens magtlogik.

Hvis ikke du med gruppens hjælp kan finde ud af at vende dit "pseudo VI" til en reel handleevne, hvor du arbejder med gruppens fællesskab i det almenes perspektiv og standpunkt, så står du overfor mig, og denne gang flytter jeg mig ikke. Vil du kalde dette en konkurrencelogik, så værsgo' : for mig er det er en kamp på interesser, og den kamp vil jeg gerne kæmpe om nødvendigt. Du må gå i skranken for udviklingen af dine interesser med handling, og hører de hjemme i Regnbuen, så er der ikke noget problem. Men indtil dette er afklaret/løst i praksis vil jeg have min tvivl på, hvad du egentlig har gang i, og hvorfor du egentlig er kommet. Som det er nu, hakker og forvandsker du enhver sagslig forholden sig ned, også selv om andre netop forholder sig sagsligt - og skider højt og flot på det empirisk forefundne. Dette er et problem. Det andet problem er, at du gemmer dig bag andre - om det så er en bruger. Fortsætter dette vil hele vores handlegrundlag som fælles praksissammenhæng blive kompromitteret og lide ubodelig skade. Stop tavsheden alle I andre.

Til fællesskabet: jeg føler mig ladet alene i og af jeres tavshed, som er lig med - og endnu engang - sanktionering af Birgittes tilsvining af mig, mine handlegrunde, mine motiver, mine relationer til andre: mit standpunkt overhovedet. Dette er ikke nyt, men dette gør det på ingen måde legitimt at fortsætte med.

Jeg synes meget at ha' den status i gruppen, hvor enhver som helst kan gå på mig, og endog gi' mig skylden for, at det kom så vidt - og dette med en nærmest rungende tavshed fra gruppens side. Det kunne jo omvendt være, at jeg havde noget væsentligt at sige om, hvad der må gøres, både i praksis og i fællesskab - hvor min utålmodighed hermed tjener som en dårlig undskyldning til i mangel af at nøjes med de "lette systemsatte løsninger". Er vi socialister eller hva' - eller: "Står vi, eller ligger vi på marxistisk grundlag" (Rosa Luxemburg). Hvad hjælper det at kæmpe mod systemet, hvis man lader det reproducere sig i sit eget hjerte. Og dette er også et valg.

Anne

Allersidst: Tak til sekretæren Kalle og råderetten over computeren.

Hermed, fra min side, indstik ift. fællessupervisionen 5/2 - dels nogle svar på nogle ting i Kalles papir (19/1) - og dels nogle ting jeg før har været inde på - og som her forsøges sagt mere klart - bla. ud fra hvad der skete i supervisionen 15/1.

Kalle går i sit indlæg (19/1 s.8) i rette med mit "udviklingskoncept" og fremlægger det som et forsøg fra min side på en "rational videreudvikling af marxismen/den kritiske psykologi" (s.16) - hvad det selvfølgelig ikke er ment som.

Nu har jeg ofte - og også her - svært ved at bevæge mig på samme høje abstraktionsniveauer som Kalle - men hvad jeg lagde frem var et forsøg på en bestemmelse af begrebet 'tillid' som andet end en blot humanistisk størrelse eller et blot psykologisk sagsforhold (der er her en uenighed mellem mig og Kalle). Det var ikke ment som et 'udviklingskoncept' - jeg ved faktisk godt, at der skal andet og mere hertil. Desuden "vælger" jeg ikke mistillidens begravelse som "historisk videre vej" (s.8) - jeg beskriver blot (ubehjælpsomt kan man jo mene) dette forholds særlige "skæbne". At det umiddelbart fremstår som cirkelslutning er måske begrundet i, at jeg mener at 'tillid' først - under de givne betingelser - skal findes som mulighed (som 'alment menneskeligt forhold') før den kan udvikles i praksis. (Det er vel ikke det eneste forhold her i verden, som kan stille sig som paradoks.) Min fremlæggelse heraf var altså et forsøg på at præcisere hvad jeg mener med begrebet - til forskel fra, hvad jeg (måske fejlagtigt) har opfattet som Kalles fremlæggelse af tillid < mistillid som et direkte modsætningsforhold.

Det er klart, at jeg ikke mener, at samfundshistorisk udvikling ikke er andet og mere end udvikling af psykologiske sagsforhold. Jeg mener heller ikke, at villighed til at forholde sig til kritik til eget handlegrundlag er den eneste forudsætning for ophævelse af konflikt til samarbejde - men jeg mener, at det er en uomgængelig forudsætning - ikke mindst i denne sammenhæng.

Naturligvis mener jeg, at 'almengjorthed/restriktivitet' danner en 'indre modsigelse' - hvad det vel også skulle være muligt at læse af, hvad jeg har skrevet ("bevægelsens og bestræbelsens modsatrettethed").

Jeg forstår ikke, hvad Kalle skriver om 'identitetsfilosofi' (her må jeg så tage en faglig/teoretisk utilstrækkelighed på mig) - hvorfor jeg ikke her kan gå ind i en diskussion herom.

Jeg kender faktisk godt selv til mit papirs utilstrækkeligheder - hvad jeg også har givet udtryk for overfor de, jeg talt med det om. Og jeg sagde på fællesmødet 15/1, at i den grad det var ensidigt, snævert og utilstrækkeligt var det begrundet i, at det var skrevet i vrødet og protest. Selvfølgelig må man under alle omstændigheder stille op til kritik når man giver noget ud - især når der er noget der er løbet af med én - og det der løb af med mig i dette tilfælde var efter min egen mening min bestemmelse af "overenskomster", der blev for snæver og kom til at se ud, som om jeg mente at det eneste gældende forhold af betydning var "mistillidens begravelse". Det er naturligvis ikke rigtigt. Jeg burde have pointeret, at det er et væsentligt forhold for mig. Især i denne situation - hvor min pointe er, at jeg ikke kan have tillid til, at der er en fælles betræbelse på samarbejde om sagen, hvis andre ikke er villige til at forholde sig til egen involvering og eget medansvar - idet der så, for mig at se, kun er tale om konkurrenceforhold - og om hvem der får nakket hvem først. At holde fast i 'den fælles sag' stiller sig her, for mig, nærmest som et paradoks - og jeg mener faktisk, at det er umuligt. Mere herom senere.

Min fremlæggelse af det empiriske/konkrete (8/1) var ikke et forsøg på at

foretage en problembestemmelse af interpersonel karakter (s.) - idet jeg faktisk godt ved, at en sådan er utilstrækkelig. Det var mit bidrag til en evt. mulig fælles problembestemmelse (hvilket så også kræver, at hver involveret forholder sig til egen delagtighed). Jeg kunne godt i samme forbindelse være kommet med mit bud på, hvorfor tingene har stillet sig sådan - men havde, at det nok ville have stillet fronterne endnu skarpere op. Jeg mente altså (og heri har jeg måske taget fejl) at den mulighed jeg havde for at tage hul på problemet, var at lægge historien frem fra mit synspunkt. Dette kunne så ikke danne grundlag for en fælles problembestemmelse - nu har Kalle så givet sit bud, og jeg vil give mit (senere i dette papir).

Jeg mener at det skulle fremgå af mit papir, at min angst for at "tabe den pågældende sociale/personlige relation" ikke var uden sammenhæng med det sagslige - al den stund det netop har handlet om (et faktisk aktivt fastlåsende og derfor dybt utilstrækkeligt) forsøg på at skabe 'rum for handlen/udvikling' også ift. person/sag-aksen ift. den fælles Rb.-sag - hvor netop konflikter af en bestemt karakter stiller sig aktivt i vejen. Der er al mulig grund til kritik af mine forholdemåder her - men de er på denne side også begrundede - og også i andet, end hvad jeg selv har "medbragt" af biografiske og sociale problemstillinger (hvad jeg vil vende tilbage til).

"Det manipulative som påpeges" men som ikke kan findes (s.9) er selvfølgelig ikke givet i og med at "man bevæger sig rundt mellem forskellige mennesker i det sociale netværk" men - efter min opfattelse - ved at man, for at pleje egne interesser, i uærlighed foregiver forskellige ting for de forskellige, og i og med at man aktivt forsøger at isolere andre indbyrdes. "Kuglestøberi" hører indunder her. Jeg mener ikke at Kalle - eller andre - har forholdt sig manipulatorisk ved ikke at ville lade sig bestemme og kontrollere af min delagtighed i en sådan manipulation (selv go'dav).

Jeg mener heller ikke at jeg, i og med at jeg selv og andre har påpeget mine egne restriktive forholdemåder - har løst en udviklingsopgave. Men en fremlæggelse og åben vedgåelse heraf var første forudsætning for fremtidigt at kunne udvikle andre forholdemåder (som/lagde frem, har jeg faktisk forsøgt at "snige" mig ud af alliancen ved hen ad vejen at give mine egne standpunkter ud - uden at dette lykkedes). Desuden har jeg, efter min egen mening, netop taget aktivt fat i min udviklingsopgave ved at tage fat i de konflikter, jeg før har prøvet at undgå. Her mener Kalle så åbenbart - selv om han selv har opfordret mig til at tage de konflikter, der stiller sig - at jeg forsøger at krybe udenom denne opgave. Jeg har svært ved at se logikken.

Jeg ved også godt at (også) jeg har en specifik kvalifikationsopgave ift. indgåen i Rb.s brugerpraksis (s.6). At det kan være usynligt for Kalle, dels at jeg ved det, og dels at jeg faktisk har forsøgt at varetage denne opgave, er vel dels begrundet i, at jeg har forsøgt at "klare" en bestemt akse heri på restriktiv vis (hvad jeg så har lagt åbent frem) - og måske dels i, at jeg ikke har ønsket at Kalle skulle forholde sig direkte hertil (dette vil jeg vende tilbage til) - og også i, at jeg rent faktisk i supervisionsgruppen har forholdt mig 'privatiserende' til mit brugerforløb (hvad jeg også senere vil vende tilbage til).

Jeg ved ikke, om Kalles bemærkning om, at man ikke skal bruge brugere til personlig meritering er møntet på mig. Men jeg mener at sige mig fri herfor - al den stund jeg ikke har direkte bruger/klient/patient-arbejde som perspektiv.

Selvfølgelig mener jeg ikke, at påpegnings af restriktive forholdemåder hos andre i sig selv er lig med stemping/sygeliggørelse - hvad Kalle måske kunne få øje på hvis han ville forsøge at forstå hvad jeg skrev. Min oplevelse af at blive "sygeliggjort" har sin grundelse der, hvor Anne nægter at forholde sig til, om hun faktisk skulle have en andel i noget - og betegner det jeg har fremlagt som fantasi (min "novelle") og i det hele taget forholder sig til konflikten som om den udelukkende er begrundet

af "noget" i mig. En forholdemåde jeg oplevede at Kalle tog aktivt del i (det var her hans støtte til Annes benægtelse kom ind). En påstand om en konflikts kerne som udelukkende beliggende i 'den anden' er for mig at se en sygeliggørelse i psykoanalytisk/psykiatrisk logik - og kan som konsekvens kun have sin egen videreførelse...

Det positive Kalle har kunnet se som mulighed (s.3) har vel været, at vi skulle komme videre ved, at jeg i løbet af den efterfølgende uge skulle acceptere denne problembestemmelse. (Hvor logikken så er, at hvad enten jeg gør det eller ikke gør det, har jeg diskvalificeret mig selv som rådgiver og dermed legitimeret enhver fremtidig fremmedbestemmelse (bestemmelse af problemet udefra) og enhver fremtidigt overgreb - eftersom jeg ikke selv deltager i denne problembestemmelse.)

Jeg mener ikke at have fremlagt hvad jeg opfatter som Annes og Kalles "begravde konflikt" som selve sagen. Men jeg mener faktisk, og det vil jeg fastholde, at det er en del i, hvad der har kørt bag om ryggen på flere af os.

I min fremlæggelse af nogle af de problemer der har været for mig i supervisionsgruppen har jeg været inde på nogle af de ting, jeg lægger til grund for denne opfattelse. Jeg vil her igen henvise til Kalles (meget oprørte) kritik af mig (8/1) for, ved at lade mig feje af bordet, at undlade at varetage brugernes interesser - en kritik jeg er enig i. Her mener jeg altså, som før nævnt, at dette ansvar må deles, dels med den som fejrer andre af bordet og dels med den som lader det passere. Dette har Kalle gjort gentagne gange (både ift. mig og andre) - hvorved han altså undlader at varetage brugerens interesser - og det er herudfra jeg mener (meget logisk for mig selv at se) at han undlader at leve op til de etiske standarder, han sætter for andre. At forholde sig åbent til dette fra Kalles side ville være at støtte mig/andre i eller med en kritik af Anne - hvilket jeg altså mener han er væget udenom. (Det kan selvfølgelig her være, at Kalle mener at Annes afvisninger af andres synspunkter endnu før de er blevet begrundede, er fuldt berettigede - at der så at sige afvises ud fra, at synspunkterne på forhånd er definerede som utilstrækkelige/lige gyldige - hvilket kun kan ske ud fra en bestemmelse af personen der fremsætter dem - og så handler det naturligvis om noget andet - hvad jeg senere vil komme tilbage til.)

Desuden har jeg nævnt Annes bidrag til supervisionen af Kalles og Mortens bruger, som Anne har en relation til udenfor Rb. Jeg kan her kritisere mig selv for - af konfliktangst - at have undladt at tage det åbent op, som jeg selv synes er problematisk. Kalle mener ikke, at man skal strukturere sig ud af noget sådant, da det er at indrette sig i strukturel legitimeret privathed (s.16) - hvad jeg til dels kan se begrundelserne for, men der kan være andre begrundelser, der står i modsætning hertil. Måske er det kun mig der ser noget problematisk i at bidrage til en bestemmelse af problemstillingerne med noget som endnu ikke har været oppe i selve forløbet - og uden at brugeren er blevet gjort bekendt med, at dette finder sted - men Kalle ville ikke tage diskussionen i gruppen, da det blev taget op af Pernille - han henviste til, at det er en FM-diskussion (hvad det også må være) - og har siden, sådan som jeg husker det, undladt at omtale pågældende forløb. Hvad jeg altså ser som konfliktundgåelse også fra hans side.

Mine antagelser om begravet konflikt er dog også begrundet i andet. Heri bla. at en stor del af Annes kritik af Kalle ikke har flyttet sig overhovedet siden jeg hørte den første gang (maj 90). Dette hænger sammen med noget andet som jeg senere vil vende tilbage til.

Ift. Annes og Kalles skænderi som jeg referede til i min fremlæggelse 8/1 (og som iøvrigt fandt sted i maj og ikke i august) - hvor Kalle mærkede noget "fremmed tredje" og konfronterede mig med dette - så skulle en intrigende her udelukkende have været produceret af mig med Anne som uskyldigt

offer. Det mener jeg ikke er muligt. Desuden havde jeg sagt til Anne ved den lejlighed et par dage før, hvor vi havde "fundet sammen" om en fælles vrede mod Kalle, at nu skulle vi jo ikke lave en intrige - hvortil Anne svarede, at det gjorde vi sandelig heller ikke - vi forholdt os bare til Kalles udvikling (hvortil mit bidrag så skulle være at lade være med at have noget med ham at gøre). Den samme aften havde Kalle ringet til Anne, mens jeg var tilstede, og Anne havde ikke her givet udtryk for den vrede og kritik overfor ham selv, som hun overfor mig havde givet udtryk for at have - men hun nævnte at jeg var til stede. Herudfra er det måske, at Kalle har ment, at jeg har "støbt kugler". Som jeg også nævnte 8/1, så mente jeg dengang, at Anne absolut var i stand til at være vred på Kalle på egen hånd - hvad der, sammenholdt med at Anne og jeg i fællesskab havde, at vi ikke lavede en alliance, var baggrunden for min benægtelse. Jeg havde, som omtalt, alligevel en opfattelse af det ikke var helt fint i kanten, men følte det illoyalt overfor Anne at at lægge det frem - hvilket jeg selvfølgelig nok kan kritiseres for. Men jeg mener altså, at Kalles kritik af mig (nederst s.3, øverst s.4) i en eller anden udstrækning også må gælde Anne. At dette ikke nævnes - eller ikke ses - er ligeledes bidrag til min opfattelse af en begravet konflikt. Det problematiske henføres endnu engang til udelukkende at være mit. Det kan så godt være, at dette forhold har været taget op Kalle og Anne indbyrdes - men så må den logiske konsekvens her være, at det lægges frem, at det ikke udelukkende er mine forholdemåder, der har været problematiske...

Ift. at jeg har dukket mig for tage alvorligt hvad mine handlinger har haft af konsekvenser for en fremmedbestemmelse af andre - så har jeg (som også fremlagt) faktisk forsøgt at tage netop denne alliance/intrige op overfor Kalle - uden at han har villet høre på det (heller ikke selv om jeg på forhånd har taget hele ansvaret netop for at Kalle ikke skulle undslå sig for at lytte). Sidst jeg var inde på det fik jeg at vide, at det var en sag, jeg skulle lade Kalle og Anne om. Dette er for mig at se enten konfliktundgåelse eller privatisering. Sic.

(Iøvrigt må min bemærkning om ikke at have "at lægge mig op ad betydningsfulde andre" for enhver, efter min fremlæggelse 8/1, hvor jeg netop kritiserer mig selv for benægtelser, fremstå som klar afværge - en afværge jeg altså har vedgået mig - hvorfor den virker lidt tynd som argumentation for min restriktivitet. Iøvrigt gik denne bemærkning på mit forhold til Kalle.)

Jeg har i ovenstående gentaget mig selv fra tidligere - men da Kalle efterlyser at jeg "åbner området med hvad jeg skriver ud fra" er det åbenbart nødvendigt...

Min logik er ikke, at når jeg er på vej ud af min begravede konflikt, så må andre gøre det samme (s.9) - og heller ikke, at andre må have en sådan "fordi de lever i samme univers".

Selv om Anne er part i en konflikt med mig, og flere gange har været part i en konflikt med Kalle, er det ikke (hvad der desværre ikke frengår klart af hvad jeg har skrevet) ensbetydende med at jeg tror, at disse konflikter har samme logik. (Men da den begravede mistillid efter min mening er en negation af et alment menneskeligt forhold, må den selvfølgelig være til stede her - selv om den stiller sig forskelligt for forskellige. Men det er jo altså min private mening.)

Når jeg har fundet det nødvendigt at påpege, at jeg mener det forholder sig sådan er det fordi det netop er her jeg oplever at være kommet i klæmme. Jeg fastlåses udefra, på ganske uadholdelig vis (og her kommer min hovedpine ind, Kalle) når ethvert ansvar og enhver skyld "i enighed" tilskrives mig og mig alene, og når jeg herudfra fastlåses i en umulig arbejdssituation, hvor en del af "sagen" - nemlig min manglende kompetence, herudfra er defineret på forhånd. Fordi ingen andre af de involverede vil påtage sig et medansvar, således at problemet kan bestemmes og udvikles i fællesskab.

Det er så meget muligt, at denne enighed Kalle og Anne imellem ikke er begrundet i, at der indbyrdes afværges konfliktpunkter - men så må den være begrundet i noget andet. Nogle* er her nødvendige - for mig at se - for en fælles problembestemmelse. Den der er foretaget - hvor jeg står som den eneste "skyldige" kan for mig at se ikke være begrundet i et - kritisk psykologisk funderet - fagligt standpunkt, da logikken her nærmest er, at jeg skulle være den eneste, der har afværge og restriktivitet med ind i de indbyrdes sociale processer. Så længe der kun gives ud (og kun fra Kalles side) at man er "villig" til at se kritisk på eget handlegrundlag, og man selv har sine problemstillinger (og at der fra min side ikke kan kræves, at man forholder sig til bestemte ting - idet dette er "udemokratisk" (s.10) - mens der altså godt må kræves den anden vej rundt...) - altså så længe dette ikke gives ind med sit indhold holder man det udenfor en mulig fælles problembestemmelse at ~~det~~ man selv ~~har~~ måske har været en medvirkende faktor.

Det kan så godt være, at både Anne og Kalle - i fællesskab og hver for sig - mener at deres problemstillinger er "sagen" fuldstændigt uvedkommende - at de med andre ord mener, at netop deres problemstillinger, i modsætning til andres, ikke behøver at gives ind til debat og kritik (hvad Kalle ellers mener er uomgængeligt for alle - papir sep. 91) hvad enten dette så skyldes, at disse problemstillinger er udviklet så vidt, at de ikke kan udvikles yderligere, eller at de kun kan udvikles privat de to imellem. For mig at se er dette at tænke i herre/knægt-logikker.

Jeg har vedgået mig, hvad jeg - indtil nu - ser som min andel - og jeg skal også nok forholde mig til, hvad der yderligere er. Når jeg mener, at jeg ikke på helt egen hånd har produceret et fælles problem, er det vel for helvede ikke det samme som at forsøge at lægge skylden alene udenfor mig selv. Men jeg synes at det er det Kalle har gang i - på egne og Annes vegne. Som logik mener han altså, at det kun gælder for mig.

Det giver mig ikke meget håb mht. "at løse det uløselige". Ikke fordi jeg ikke 'orker' i betydningen 'gider' - men fordi jeg simpelthen oplever at være oppe imod alt for overvældende meget. Det eneste som ind i mellem kan bibringe mig lidt 'ukuelighed' er, at jeg ikke mener, at disse ting er udelukkende et problem for mig.

Kalle nævner (s.5) - og jeg er bange for, at jeg ikke forstår meget af det - at Inge og Inger forholder sig "terapeutiserende/sygeliggørende" til mig - ud fra at jeg har nævnt, at man ikke, når man lægger sin virksomhed/sine problemstillinger ud til diskussion med dem, får standpunkter og handleanvisninger "serveret". Hermed har jeg selvfølgelig ikke ment, at de ikke giver udtryk for deres egne standpunkter - men at de ikke forsøger at få én til overtage disse, men hjælper med at afklare, således at man finde sine egne standpunkter - og herudfra sit eget handlegrundlag. Hvis det er forkert, er der mere, Kalle og jeg er uenige om, end jeg først har troet.

Kalle fortsætter med, at han ikke mener, at det er suspækt at forholde sig pædagogisk/terapeutisk¹ "verden" - hvis genstanden er en pædagogisk/terapeutisk opgave. Det springende punkt er for ham, at målforestillingen er åben. Det springende punkt ligger for mig et andet sted - hvad jeg også mener er en væsentlig akse i hans og min konflikt.

I og med sin faglighed kan man have forestillinger om arten af andres problemstillinger og om hvorledes de kan sættes i bevægelse. Jeg vil ikke underkende, at Kalles teoretiske og praktiske kompetence sætter ham i stand til at foretage endog meget kvalificerede gæt (og jeg ved selv, at giver man ham lov til at fremsætte disse, eller lader ham spørge yderligere ind, kan dette være brugbart og udviklende).

Men: man kan gøre dette ud fra sin almene interesse i også den andens udvikling. Her må det altid - efter min mening - være en frivillig sag for den anden, og ikke en tvang - "tvangsterapeutisering" hører hjemme et andet sted end hos os - logisk nok.

Man kan også have, at den andens, ikke tilstrækkeligt bevægede, problemstillinger stiller sig i vejen for én selv og andre i det fælles arbejde. Her handler det faktisk om interesseudsættninger - den ene vil "dukke sig" og den anden vil forhindre en flykten fra et problem. Og her er en 'fælles midte' på det terapeutiske umulig at etablere. Hvorfor det faktisk bliver "tvangsterapeutisering", uanset at ens egne interesser er fuldstændig "stuerene" og almengjorte. Og i en sådan tvang underkender man den andens subjektivitet - og også den andens subjektive begrundelser for netop at dukke sig for det problem. Og - så er der spørgsmålet om hvorvidt man kan være helt sikker på, at ens egne interesser er tilstrækkeligt almengjorte - at de ikke i en eller anden grad er medbestemt af nogle for én selv ikke-erkendte interesser - fx. en interesse i at undgå at holde en egen problemstilling i bevægelse. At være helt sikker her - begrundet - kan vel kun et overmenneske være - hvorfor man for mig at se tænker i herre/knægt-forhold. Og det ophæves ikke alene ved at man gør sin målforestilling åben - den anden vil jo i sagens natur ikke være enig heri. En fortsat insisteren på at forholde sig terapeutisk her opleves under alle omstændigheder som fremmedbestemmelse og overgreb - uanset alle gode hensigter.

Den eneste anden vej her er, for mig at se, at gøre det åbent som uenighed, konflikt - hvad det jo under alle omstændigheder bliver alligevel, hvis den anden ikke enten trækker sig væk eller underlægger sig fremmedbestemmelsen.

(At det ikke bare opleves som men reelt er fremmedbestemmelse ser jeg i, at målforestillingen formuleres uden ens egen medvirken - at problembestemmelsen er foretaget på forhånd - at ens subjektive begrundelser i deres kraft for én ikke tages tilstrækkeligt med i betragtning - at det kort sagt foregår hen over hovedet på én.)

Nu mener Kalle og jeg måske noget helt forskelligt med at 'forholde sig terapeutisk'. Hvis Kalle blot mener, at det er hvad han gør i konfliktform - dvs. påpeger den andens afværge - skulle det i og for sig være reelt nok - blot kunne jeg her efterlyse en form, der i mindre grad underkendte ens subjektivitet - og fx. spurgte mere solidarisk til ens subjektive begrundelser. Kalle har selv tidligere/mig for ikke at gøre dette - ikke at spørge til, hvad han stod i i sit liv - og det er nok en ændring, der skal skabes i fællesskab - når man hver især føler, at der bliver gået efter ens eksistens kan det være meget svært at medtænke den andens begrundelser - og selv at fremlægge sine egne bliver næmt taget for "dårlige undskyldninger..."

(Måske kommer det ind her, at den ene på forhånd har "bestemt" den andens begrundelser, den andens sociale problemstilling - og her måske på utilstrækkelig vis eller hen over hovedet på den anden. Dette kan måske være baggrunden for det der opleves som "mudderkastning" - hvad jeg selv føler, at jeg her er igang med og har lagt mig i forlængelse af - og hvor man gensidigt kan have, at den anden modarbejder én, forhindrer én i at koble sig på noget fælles - hvor man hver især nok prøver at skabe betingelser for samarbejde - men i insisteren på også sine egne interesser. En interesseafklaring er her nødvendig - og en fælles afklaring af hvad der stiller sig i vejen for arbejdet med det sagslige. Men netop en fælles afklaring - ikke kun den enes forklaring af den anden, da dette er at grave grøfterne endnu dybere...)

Hvis Kalle derimod mener at man kan forholde sig terapeutisk 'langs henad vejen' i et sagsligt samarbejde er vi uenige. Jeg mener at man her - for at varetage denne selvtilskrevne opgave - nødvendigvis i længden må forholde sig som om den andens ubevægede problemstilling ikke var reelt konfliktstof

- da den anden ellers kunne stille sig "på bagbenene". For det første er en 'åben målforestilling' ikke særlig sandsynlig her - og for det andet sætter man så at sige sine egne interesser "uden for døren" når det problematiske er på dagsordenen - også for sig selv, i den grad man foregiver at konfliktstof **ikke** er konfliktstof - hvad der efter min mening kan få både den anden og én selv til at miste orienteringen.

Kalle henviser til (s.17) at jeg har ment at ytring ("at blive bondefanget") blev vendt mod mig, hvor der i virkeligheden var tale om noget helt andet *) og jeg kan her have, at der er tale om misforståelser ud fra netop denne logik. Jeg vil understrege at jeg **overhovedet** ikke er uenig i de begrundelser Kalle nu opregner - men at det på ingen måde stod klart for mig, hvad det var han på det gældende tidspunkt talte om - jeg sad med en oplevelse af en skjult dagsorden ift. mig - hvad jeg så altså oplever som fremmedbestemmelse og overgreb. Det har faktisk for mig i høj grad været medbestemmende for den videre supervision på forløbet. Og for Kalles opfattelse af, at jeg har forholdt mig til det på "privatiserende" vis. Hvilket i sidste ende har ført til en konflikt - hvor grøfterne er blevet gravet endnu dybere - og min forholdemåde i det hele taget er blevet bestemt som privatiserende.

Nu er der nok noget om at jeg (ligesom Kalle selv) er meget på mærkerne overfor fremmedbestemmelser. Og jeg hører dem måske undertiden også, hvor de ikke er.

For at bidrage til det "frie og gennemskuelige flow af informationer på alle relevante niveauer" kan jeg så sige at jeg har noget "medbragt biografisk" her - jeg har en historie der starter med konsekvente psykiske (og enkelte fysiske) overgreb, konsekvente fremmedbestemmelser og nærmest ingen udviklingsstøtte. (For mig selv at se var det ikke underligt at jeg på et tidspunkt var vejen omkring det psykiatriske system - med endnu mere fremmedbestemmelse og endnu flere overgreb til følge). I det hele taget føler jeg meget nært mine grænser overskredet - men har meget nært ved at komme til at tage fremmedbestemmelser til mig (måske for at undgå konflikter) - og gå rundt med dem i lang tid - hvad enhver vel ved, ikke er særlig morsomt - og det fører hyppigt til endnu voldsommere konflikter når man så vil smide dem fra sig igen -. Jeg ser det så som en del af min udviklingsopgave at lære at **lade være med** at tage disse fremmedbestemmelser på mig (også for, i anden omgang ikke at være så "paranoid" ift. hertil). (Man kan sige at dette er en ideel lejlighed til at øve sig på at tage konflikterne her omkring...)

Mine tendenser til at misforstå Kalle - specielt i denne retning - kommer måske af at han på et tidspunkt - på min egen anmodning - har forholdt sig

*) Det er **ikke** det - eller noget lignende - jeg refererer til, når jeg skriver, at der er stor forskel på hvordan der bliver talt om tingene i de forskellige supervisionsgreber. Det der derimod er på tale er, at der af Kalle og Anne hyppigt bliver talt om psykologiske problemstillinger på et niveau, som af Kalle selv engang i forbindelse med en bestemt tegning er blevet kaldt 'nærmest metafysisk'. Jeg har gjort mit bedste for at følge med, også fordi jeg mente at kunne lære af det - men det har været svært - og jeg har vist undertiden irriteret Kalle ved at insistere på at få noget forklaret som jeg ikke forstod. Jeg ved ikke helt hvordan jeg skal beskrive det - men fx. har jeg svært ved at omsætte en tegning af hvordan begreber som pligt, nødvendighed, ansvar osv. stiller sig for subjektet som pile eller bobler, når jeg ikke samtidig får en forklaring på, hvordan dette skal forstås i de kategorier, jeg selv prøver at forstå tingene i - og formidle til brugeren. Jeg burde selvfølgelig have taget dette op med det samme - men det har jeg så ikke været i stand til. Det har heller ikke stillet sig så skarpt fra starten - hvor jeg kun en enkelt gang har lagt noget indholdsmæssigt frem fra et brugerforløb, der var ved at blive afsluttet.

terapeutisk til mig. (Han er selv inde på at han på et tidspunkt støttede mig meget.) Jeg har tidligere givet udtryk for, overfor ham selv, at jeg er meget taknemmelig herfor - da jeg nok ellers ^{ikke} ville være hvor jeg er idag - eller være her overhovedet. På den anden side blev det for mig en art afhængighedsforhold (måske fordi det terapeutiske ikke var formaliseret, måske blot fordi det er noget i mine problemstillinger) - som jeg følte at måtte ud af for at komme videre; og det resulterede så i at jeg trak mig tilbage. Et forhold vi iøvrigt aldrig har fået snakket om. Og som har gjort det vigtigt for mig at udvikle et **subjektforhold** til Kalle - i stedet for enten et 'afhængighedsforhold' eller et 'mistillidsforhold'. De måder jeg har forsøgt at varetage dette på har nok i udstrakt grad været utilstrækkelige og mislykkede - men sådan bliver man jo hele tiden klogere...)

Jeg har undertiden - i de sidste par år - haft at Kalle har forholdt sig terapeutisk til mig også når jeg **ikke** har bedt om det. **Averken** når det har handlet om noget sagligt/samarbejdsmæssigt eller om andet har 'målforestillingen' været klar for mig. Det er meget muligt at Kalle har gjort det klart - men jeg har altså **ikke** opfattet det. I forvejen har jeg ofte svært ved at forstå hvad Kalle siger - og har så mange gange siddet mystificeret tilbage. (I sådanne tilfælde kan man sidde med at 'sagen' på mærkværdig vis udgøres af én **person**.) Som konsekvens heraf - og især efter vores konflikt i sommer - har jeg så mange gange lukket af for kontakt - også ift. det sagslige (fx. i supervisionen). Hvad der jo netop må have forstærket Kalles opfattelse af min 'privatiserende' forholdemåde.

Det er også her min mistillid kommer ind - når jeg sidder med oplevelsen af at der er - for mig - skjulte dagsordner - og føler mig forsøgt "kontrolleret". Min oplevelse af at Kalle "står i vejen" for mig ift. det sagslige er for mig at se begrundet i denne 'uigennemskuelighed' - der har for mig **ikke** været det "frie og gennemskuelige flow af informationer på alle relevante niveauer" som kræves for udvikling af et personligt standpunkt og perspektiv (s.7). De måder, hvorpå jeg har forsøgt at bringe dette ind til diskussion har klart været utilstrækkelige (mine forståelser af hvad der foregik har været temmelig forkortede - hvad der vel ikke er underligt i den sammenhæng). Og min mistillid er så måske grunden til at Kalle oplever at jeg "vender personlige sagsytringer" til "ubegrundede private meninger" (s.6) - og at han kan føle sig trukket fra det sagslige (s.1). (Hvad jeg altså også gør.)

Jeg har aldrig rigtigt helt kunnet forstå hvad Kalle mente når han kritiserede mig for at forholde mig i konkurrencelogikker ift. ham. Nu skriver han at han i storgruppen er blevet mødt med dette fra min side. Det konkrete her er at jeg (den eneste gang vi hidtil har været der samtidig) totalt misforstod hvad han sagde - og kom meget langt frem i skoene. Baggrunden for min voldsomme mistillid netop den dag var den tlf.samtale et par dage før som jeg referede til 8/1 - og som nærmest tog form af at jeg bad om at få: at vide "hvordan jeg havde det" og på den måde selv lagde op til de fremmedbestemmelser som kom og som jeg ikke magtede at protestere imod. (Det var også her jeg oplevede noget "fremmed tredje" - hvilket ikke bare ^{er} diffus oplevelse, men faktisk noget jeg ved Anne har sagt om mig til andre, og som af Kalle blev fremført som om det var noget **han** havde på mig.) Da vi sås onsdag eftermiddag fik jeg voldsomt ubehag ved den meget venlige og nærmest omsorgsfulde måde Kalle hilste på mig på - fordi jeg havde den oplevelse på det at man bliver mødt med venlighed (og omsorg) i den udstrækning man **undlader** at protestere mod fremmedbestemmelser - og med vrede i den udstrækning man "går i skranken for" sine interesser (det var en del af indholdet i den forudgående samtale). Da det den aften gik op for mig at jeg havde **misforstået** Kalles ytringer sagde jeg det (jeg mener også at jeg sagde undskyld - men det kan godt være at det ikke er rigtigt) - men der blev alligevel "gået på mig" resten af aftenen, i de mindste detaljer af hvad jeg sagde. Vi forsøger så altså begge her at forsvare vores interesser - og føler os hakket ned af den anden.

Bortset fra hvad jeg ellers har ift. at forholde sig i konkurrencelogikker (hvad jeg kommer tilbage til) så har jeg faktisk ikke at ville forholde mig sådan til Kalle. Jeg ser ikke vores respektive interesser i Rb. som antagonistiske - selv om de ikke er helt sammenfaldende. Og jeg er faktisk ikke ude på at genere ham - jeg forsvarer bare mine interesser ligesom han forsvarer sine. Kalle mener så at jeg, når jeg gør det, er det (fuldstændig sags- og indholdstomt) kun for at genere ham (nu er jeg så endelig ved at finde ud af hvorfor det ser sådan ud for ham) - mens jeg har at alt hvad jeg giver ud bliver gjort til noget suspekt fra Kalles side. Hvad jeg for min død ikke har kunnet forstå for.

Kalle skriver også (s. 4) om projektioner som noget man kan være et i første omgang helt "uskyldigt" offer for. Dette er for mig at se at tænke det i en ren psykoanalytisk/traditionel psykologisk tankegang - som noget 'det enkeltstående individ' iboende. Selvfølgelig har man selv noget 'ubevogtet' med sig når man står med sådanne 'uudholdelige modsigelser' ift. noget eller nogen - det skal jeg være den første til at medgive. Men - talt ud af egen erfaring - så står man ikke med modsigelse ift. alle og enhver. Og kan derfor ikke projicere hverken sit "fjendebillede" eller dets modsætning (den positive fascination?) ud på hvem som helst tilfældig i sine omgivelser. Der skal "slås noget an". Det foregår faktisk mellem mennesker - i sociale processer.

Jeg tror ikke at jeg er den eneste der på ét tidspunkt har set "lyset" i Kalle (og fx. har nydt godt af hans omsorg) - og på et andet tidspunkt har haft hårdnakkede konflikter med ham. For mig at se står jeg med en reel - og ikke bare indbildt - modsigelse ift. Kalle. (Det er evident at jeg selv har "noget med mig" - og jeg vil da gerne tage en diskussion om det på et tidspunkt.) Jeg har faktisk gennem tiden forsøgt at holde den modsigelse i bevægelse - hvad der ikke har været særlig nemt; faktisk er det netop at forsøge at ophæve et 'afhængighedsforhold' på den ene side og et 'mistillidsforhold' på den anden (hver med deres specifikke indhold) til et 'subjektforhold'. Og det "uigennemskuelige" gør det ikke nemmere. Når 'sagen' forsvinder for én på den måde at man oplever selv at blive gjort til "sagen" - hvad enten dette så sker ved at der bliver gået tæt til én i en fortrolig (og måske tilsyneladende, måske reel) omsorg eller ved at man i en konflikt bliver gjort til "problemets kerne" kan modsigelsen ikke holdes i bevægelse - det kan for mig at se kun ske ved en fokusering på det 'fælles tredje'. Som er netop dét der er forsvundet ud af syne.

Den kritik jeg ind i mellem er kommet med af Kalle for "kun at ville forholde sig sagsligt" ser selvfølgelig paradoksalt ud herudfra. Måske handler det om at jeg har forsøgt at tage disse ting op på en utilstrækkelig måde - dvs. ud fra mine egne umiddelbare oplevelser - hvorfor Kalles henholden sig til 'sagen' har fået det indholdsmæssige for mig til at forsvinde. (Jeg tror de fleste af mine breve har været forsøg på, på en eller anden måde at gennembringe det for mig uigennemskuelige. I det jeg har siddet i har det - logisk nok, i og med at sagen 'forsvandt' - set ud som noget på en eller anden måde 'personligt' - og i den grad jeg ikke kunne finde begrundelserne herfor i mig selv har jeg søgt dem i Kalle - eller i forholdet mellem os. På, som sagt, forkortet vis. Jeg mener ikke selv at det er udtryk for at jeg generelt kan forholde mig personligt/privatiserende. Men jeg kan da godt forstå at det kan se sådan ud.)

Til sidst mht. 'projektioner': I psykoanalyse befordrer man så vidt/ved 'overføringen' ved netop at forholde sig passiv - dvs. ikke at træde frem med sig selv/sit eget. 'Det mystificerede' kan vel virke på samme måde. Ikke at jeg har at det har været Kalles intension - men det har altså været sådan det (som ovenfor begrundet) har stillet sig for mig. Altså: når man uden at være klar på bestanden bliver udsat for terapeutisering ^{jeg} forsvinder sagen for

én - og man er så at sige henvist til et andet niveau. Afhængigt, selvfølgelig, af éns medbragte 'parathed' til at blive fanget i noget sådant. Muligvis er dette forkert - eller mere indviklet end som så (jeg ved godt at det virker gennem nogle samfundsmæssige strukturer - når jeg prøver at forholde mig til sådanne ting er det faktisk noget indlysende/banalt - men jeg kan forstå - og det er vel også begrundet - at det af nogle opfattes som om det samfundsmæssige for mig er noget der bare skal "puttes ovenpå"...))

(Iøvrigt ift. Kalles papir: Jeg forstår ikke helt hvorfor Jesper D. trækkes frem ift. mig - jeg har ganske vist haft kontakt til/samarbejde med ham engang - men trak mig ud (også før det blev officielt) fordi der både stillede sig faglige og personlige ting i vejen for videre samarbejde. Hvad jeg dengang jeg startede i Rb. ikke havde lyst til at gøre nærmere rede for - for ikke at lægge mig i forlængelse af en konflikt, som ikke var min. Hvad jeg så altså netop har gjort på den måde...)

Ift. min konflikt med Anne som jo, dens midlertidige ophævelse til trods, er en gammel sag - så er jeg, specielt efter supervisionen 15/1, blevet mere klar på hvordan jeg i det mindste selv kan tænke om den.

Jeg sad ved den lejlighed med en - desværre tavs - protest mod den måde det foregik på. I selve situationen havde jeg ikke andre ord for det end at der blev talt til mig "på skolemesterfacon" - dvs. jeg blev "belært" og "hørt i lektion". (Det var ikke morsomt - men jeg kan sidde nu med et stille grin ved tanken om hvordan Anne ville have set ud hvis jeg havde forsøgt mig med at supervisere på hendes forløb på den måde...)

Jeg gik derfra med en følelse af at både brugeren og jeg var blevet bestemt udefra.

Siden fandt jeg de ord på det, at der ingen fælles midte var.

Til det konkrete: for det første blev det af Anne sagt, da der var 35-40 min. tilbage af tiden, at vi måtte skynde os at komme igang da der "ikke var meget tid" til supervision af mit forløb - dvs. det var på forhånd bestemt som noget tidskrævende og problematisk (hvad jeg så bedre forstår baggrunden for nu).

Jeg lagde meget kort frem, hvad jeg selv havde på det, hvorefter der af Anne blev foretaget almenørelser uden videre spørgen ind til, om der i det konkrete, der var kommet frem indtil nu, var grundlag for disse almenørelser. Da jeg på et tidspunkt sagde, at der efter min opfattelse ikke var grundlag for en foretaget bestemmelse af brugerens problemstilling (og fremlagde, hvad der i det konkrete talte imod) blev der blot argumenteret imod det.

Der blev endvidere - ud fra disse almenørelser - spurgt til, om der var blevet talt med brugeren om det og det - om de og de almenørelser var foretaget sammen med hende. Da jeg til noget kunne svare bekræftende, blev der spurgt, om det nu også var tilfældet, og om hvordan. Ift. andet kunne jeg henvise til, at der indtil da havde været meget få forløb (tre, inkl. første gang som ikke var et egentlig forløb). Dette ændrede ikke ved, at disse almenørelser efter Annes mening åbenbart burde være foretaget. Der blev henvist til bestemte tegninger, som efter Annes mening nødvendigvis måtte tegnes for brugeren, da det var den eneste måde hvorpå noget bestemt kunne formidles.

Jeg kan her kritisere mig selv for at være medansvarlig i det omfang, jeg hverken protesterede mod indholdet eller formen, og i det omfang jeg har været tilbageholdende mht. at lægge både konkret indhold fra forløbet og mine egne overvejelser if. hertil åbent frem. Set fra mit standpunkt er dette dog ikke uden begrundelse.

Jeg sad med at der mere foregik en "fordeling" af "kompetence/inkompetence" end et forsøg på fælles bestemmelse og udvikling af det fælles problem. Hertil må der tales med 'færdige' standpunkter - dvs. sådanne, der i og med at de skal "bevise" kompetence, 'hæver sig' over det konkrete. Sådanne standpunkter må nærmest modsætte sig deres egen udvikling - da en sådan kan påvise en tidligere 'ufærdighed' (dvs. "manglende" "kompetence"). De må derfor i værste fald argumentere mod det konkrete (i andre sammenhænge evt.: mod historien, dvs. omskrive/benægte). Hvad der gives ind til midten af andre bedømmes ud fra om det støtter eller modsiger standpunktet - i sidste fald argumenteres imod ud fra standpunktets 'egenlogik'. Enhver væklen og usikkerhed, enhver tænken-en-tanke-højt er næsten i sig selv argument for det standpunkts færdighed som duelig almenførelse som der tales til.

Her kan man enten gå ind i en konkurrence på færdige standpunkter eller - for at holde sig uden for dette - frivilligt "sætte sig selv til vægs" - dvs. vælge isolationen med det problem man sidder med - hvis man da ikke vil gå ind i en 'abstrakt forening' på standpunkter. I ingen af positionerne gives mulighed for udvikling af problemet.

Man sidder med at i 'mødet' om det problem som skulle udvikles i fællesskab er det ikke muligt at finde den fælleshed som skulle 'løfte' til samarbejde. Man står - overfor hinanden - på den grund hvorfra der skulle være 'løftet' - og hvor man kun kan indgå 'abstrakte foreninger' om problemets bestemmelse og "udvikling". Eller stå isoleret med 'intet rum' for udvikling af person/sag-aksen. Hvilket er 'nedsmeltning' ift. sagen. Og til overvindelse heraf er der tilsyneladende kun tilegnelse af 'abstrakt kompetence'. Logikkerne er kontrol>afmagt ift. rum - konkurrence om hvem der skal have lov til at 'forhåndsdefinere' midten - eller "sætte sig" på den.

Allerede som ny følte jeg - ift. Anne - at møde konkurrence. Jeg henførte i første omgang ubehaget herved til at jeg havde svært ved at tale med om det sagslige - qua mangel på 'redskaber'. Så jeg tav - og lyttede. Man ved jo også at man har "noget" med sig - også selv om jeg oplevede fb. netop som stedet hvor der kunne samarbejdes - i ordets egentligste forstand - dvs. hvor endnu utilstrækkelig kompetence/kvalifikation ikke "blev brugt imod én" - i modsætning til så mange andre steder. Her sås usikkerhed ikke som den 'afmagt' der skulle negeres til sin modsætning: postulatet om "magt over tingene". De logikker havde jeg været underlagt i så mange andre sammenhænge - og havde lært at klare mig i dem - så det var nok det der ikke bare kunne lægges væk så hurtigt som jeg selv ville. Selv om jeg - bortset fra det der kører bag om ryggen på mig - bevidst har at ville/holdt mig udenfor konkurrence - den 'restriktive' grund er at jeg sgu sikkert taber alligevel - den 'almengjorte' at jeg ved det er tomt og hult - man er henvist til at "være sin yderside" i de stadige bestræbelser på at "dupere rakkert" (i forsøget på at skabe sig rum ved at få andre til at bøje af).

Uanset jeg efterhånden fik tilegnet mig flere redskaber følte jeg mig sat overfor det samme igen og igen. Og lammedes heraf. Man kan ikke finde noget i fællesskab når den ene konstant afvises. Men de fleste af Annes ord mod-sagde det jeg selv oplevede - hun er jo nærmest den inkarnerede socialisme. Så til sidst besluttede jeg mig til at det nok var mit eget restriktive jeg kæmpede imod - hvor Anne også gav udtryk for at det var der vist rigeligt af - hos mig. Så det var nok bare noget jeg måtte finde ud af at sætte i bevægelse. Selv om jeg følte mig mere og mere flad ift. det.

Jeg vil ikke her fortælle hele historien og alle detaljerne. Det korte af det lange er, at selv om jeg har anstrengt mig og prøvet at finde den akse, hvorom noget kunne bevæges har det været umuligt som en egen opgave.

Sådan som jeg så oplever det - ift. hele min historie med dette, inkl. min undren over forskellige ting - er at Anne prøver at skabe en slags 'center-

suverænitæt' - enten i opposition til eller sammen med Kalle. (I historiens løb skiftevis, for mig at se.) I begge tilfælde er det nødvendigt at isolere ham fra andre - og andre fra ham. Hvad der kan forsøges ved kritik af den ene overfor de andre og omvendt. Jeg oplever selv at have stillet mig til rådighed for en 'opposition' på et tidspunkt - og nu er jeg altså selv defineret som 'oppositionen'.

Det er temmelig hårde ord - og der kan da også være mange argumenter imod. "Projektioner" fra min side kan være et af dem - at jeg bare har Anne som "fjendebillede". Men som før nævnt mener jeg at det er noget som foregår mellem mennesker. Og jeg tror ikke at jeg er den eneste som har haft en tæt relation til Anne som indeholdt - og slog over i - sin modsætning. Og heller ikke den eneste som føler sig fejlet af bordet - eller tier med sit eget fordi der jo "alligevel kun er ét at mene". Det har nok stillet sig for mig i særlig skærpet grad - i og med mine specifikke problemstillinger (at sikre sig ved at bøje sig for fremmedbestemmelser osv.) - og mine interesser ift. Kalle (hvor Anne så har nogle andre). Her kan jeg have den tanke at jeg har været en slags "enzym" for nogle processer.

Så ud over at andre må forholde sig til deres relation til mig (det må vi vel alle sammen - forholde os til de relationer vi har til andre) - for at vi indbyrdes kan afklare hvorfor nogle "får lov til at sikre sig via fjendebilleder" osv. - så synes jeg vi også skal forholde os til hvorfor konkurrence får lov til at køre bag om ryggen på os - netop dér hvor vi hævder at det ikke gør det. Men det er jo altså min mening.

Det har stillet sig særlig skærpet i supervisionsgruppen - hvor jeg altså i starten sad med to forskellige opgaver - den ene bevægelig og den anden ikke. Og forsøgte at "klare den" - kortsigtet (som at tisse i bukserne en kold vinterdag for at holde varmen - det hjælper i øjeblikket men bliver fandens endnu mere koldt senere).

Og nu - bortset fra de konflikter der er (hvis det ellers var muligt at se bort fra dem) så mener jeg at det er uomgængeligt at vi alle er villige til - i en eller anden grad af åbenhed - at se kritisk på eget handlegrundlag. Og jeg mener ikke det blot kan finde sted indenfor supervisionsgruppen - hele sammenhængen må bidrage.

Det kan så godt være at jeg ser det hele forkortet og overfladisk og for snævert. Dels pga. af en - i ift. andres - utilstrækkelig kvalificering - eller fordi jeg ikke kan se ud over mine egne problemstillinger. Hvis der er bred enighed om at tingene ikke er som jeg ser dem - og der ikke samlet kan findes ud af hvad det så handler om af andet - så må jeg konkludere at jeg ikke kan udvikle mit ift. det der stiller sig i vejen for mig her. Det har jeg prøvet i snart to år - under forudsætningen: det er nok de andre der har ret. Og i den grad jeg har forsøgt at få mit eget med overfor det jeg oplevede der "kørte" er jeg blevet slået tilbage. Med det hele som "mit eget problem".

Jeg oplevede det at lægge min egen historie frem (8/1) som at bryde et tabu - og det var ikke bare ift. at lægge mit eget restriktive frem (a la pinse-bevægelsens bekendelsesmøder) - det var også ift. at tage noget op som der "normalt" ikke tales om. Eller kun mellem nogle få indbyrdes. Der mener jeg så at vi har undladt at varetage en evident opgave. Som har vokset sig større og større i det skjulte. Man kan så mene at den måde jeg har taget det op på har været utilstrækkelig - at jeg taler på "de forkerte niveauer", ser tingene alt for begrænset - men det eneste jeg følte at kunne gøre var at fremlægge det konkrete - set fra hvor jeg selv er. At bestemme og udvikle det må - under alle omstændigheder - være en fælles opgave.

Med mindre man da helt alvorligt mener at det hele er mit og kun mit problem - og at jeg derfor skal "hjælpes" til at indse det...

Egentlig tror jeg ikke at Kalle og jeg grundlæggende er uenige. Ingen af os vil vel i fulde alvor knægte den andens ret til at kæmpe for sine interesser. Man kan så have at den andens flykten fra et problem er det der stiller sig i vejen for éns eget og andres arbejde med sagen. Det har vi så gensidigt på hinanden - og kommer derfor begge to til, uanset det måske urimelige heri, at forlange at den anden skal arbejde med lige netop den problemstilling - lige nu. Også selv om vi vel begge to ved at de problemstillinger der ser "nemme nok" ud udefra, subjektivt kan stille sig med en ganske særlig kraft - og se så uoverskuelige og ubevægelige ud at det umiddelbart stiller sig som en umulighed.

Jeg bliver vred over at få at vide at jeg "ikke har brugerstatus". Ikke at jeg ville bryde mig om det i den forstand der skulle "tvangsterapeutiseres" på mig. Men for mig at se er brugere netop ikke en speciel slags mennesker - det eneste der, set som jeg ser det, adskiller et brugerforløb fra andet samarbejde er at her er det erklæret netop brugerens problemstillinger der fælles arbejdes med. Med udgangspunkt i dennes præmisser, med teorien som det redskab der skal formidles og os selv som redskaber for denne formidling. Der hvor vi står i krise ift. hinanden har vi - med mere eller mindre grad af kompetence - de samme redskaber (det kan her være nødvendigt med formidling og afklaring) - men vi er tilbøjelige til at underkende hinandens præmisser. På den led kunne jeg godt tænke mig lidt "gensidig brugerstatus".

Der påpeges hyppigt det umulige i at tale sammen når man taler "fra hver sit niveau". Kalle har engang sagt til mig at vi ikke kunne tale sammen når han talte i begreber som handleevne og selvbestemmelse og jeg insisterede på at tale på et "fænomenologisk" niveau. Fordi jeg insisterede på at sige hvordan jeg oplevede noget som han så på en helt anden måde. Men for mig at se kan man ikke almentøre "hen over hovedet" på det konkrete. Og det konkrete/det empiriske kan kun findes i fællesskab der hvor man prøver at gennemtrænge hvorfor det stiller sig forskelligt for de forskellige - og finde det konkrete der ses forskelligt ud fra de forskellige subjektive begrundelser.

Det kan så godt være at den ene ser det mere forkortet end den anden. At den ene har flere redskaber end den anden. Men jeg tror ikke på overmennesker. Jeg tror ikke på at den ene kan være metabevidsthed for den anden. Jeg tror ikke på at den ene suverænt kan afgøre at det kun er den andens problemstillinger der stiller sig i vejen for det fælles. Jeg tror ikke på at den ene kan kræve at den andens problemstilling lægges ud til kritik og debat - og samtidig holde sig selv udenfor.

Kalle og jeg har så begge to på hinanden at den anden fremmedbestemmer og privatiserer. Måske har vi lige meget - eller lige lidt - ret begge to. Og vi har begge to lige svært ved at høre hvad den anden siger. Kalle mener at jeg forsøger at universalisere - og jeg synes han har gang i flueknepperi på et højere niveau (hvad der faktisk også er en - anden - slags universalisering). Kalle mener at jeg personliggør nogle problemstillinger der skal ses bredere - og jeg mener så at han gør det samme på et andet niveau (og med modsat fortegn).

(Jeg forsøger faktisk ikke at tale fra én faglig position imod en anden. Det er jeg desværre ikke kvalificeret til at gøre på det niveau. Så jeg føler mig lidt som en gråspurv der bliver beskydt med et helt batteri kanoner.)

Jeg har ikke ressourcer til at føre på konflikter på den indtætte måde samtidig med at jeg føler mig fuldstændig fastlåst i supervisionsgruppen. Inge og jeg har endelig fået en opgave på skinner - og det er uomgængeligt for mig at den skal skrives færdig nu. Jeg kan ikke det hele på en gang. Jeg kommer til fællessupervisionen. Men mere kan jeg heller ikke lige nu.

Der er sikkert mange ting i Kalles papir som er meget rigtigt. Som jeg kan have en oplevelse af at det også er sket for ham, har jeg i første omgang

kun set hvad jeg blev rasende over - og har meget svært ved at "tænke med". Det der er allermest vanskeligt for mig er at se hvad vejen frem skulle være. En styrkelse af sagsaspektet ja; men når man nu sidder med at sagen ikke kan findes i fællesskab.

Det jeg har siddet med i supervisionsgruppen er at jeg på forhånd defineres som den der ikke er kvalificeret til at udtale sig om noget - og altså heller ikke engang til at stille spørgsmål til andres sægslige ytringer - hvad enten dette så er begrundet i, at Anne generelt ikke mener mig i besiddelse af nogen form for kvalifikation/kompetence - og kun mener jeg kan lære noget ved at få det formidlet énvejs, og derfor fejrer mig af den ene gang efter den anden (sådan som det også - med få tidsmæssige undtagelser har stillet sig i al den tid jeg været i Rb.) - og at Kalle, fordi han har sit eget enten ikke hører/ser at det forholder sig sådan(både ift. mig og andre sådan som jeg har opfattet det) - eller det er begrundet i at der er en generel enighed mellem Kalle og Anne om at det forholder sig sådan med mig, og at det derfor er ganske rimeligt at jeg bliver forsøgt holdt udenfor det sægslige - for det er faktisk hvad der sker. Mit eget er så at jeg lammes heroverfor - jeg kan ikke koble mig på et "samarbejde" hvor det for den anden er vigtigt at hævde sin overlegne kompetence. Jeg har faktisk forsøgt den ene gang efter den anden - men efter 15/1 har jeg, at det om muligt er endnu mere umuligt end før.

Det er så mit specifikke, som sagt, at jeg lader mig lamme i særlig grad. Men jeg er overbevist om at det ikke er af noget der ikke har en eksistens i verden.

Interesseafklaring ja; men så må det også være en afklaring af de interesser der stiller sig i vejen for at der kan arbejdes med interesseme ift. sagen. De specifikke interesser - og evt. sær- og privatinteresser. Og det er der jeg mener det er uomgængeligt at forholde sig kritisk til eget handlegrundlag. Det er sgu da ikke for sjovs skyld.

Bingelle

Supervisionsgruppe II / Regnbuen
19.jan 1992 / Kalle

ET KONKRET SCENARIUM UDI KONFLIKTER PÅ GRUPPEPLAN.

- til problemet om indholdet i den aktuelle personstrid.

Jeg skal i det følgende give mit bidrag til at bringe det "eksisterende" videre. Citationstegnene omhandler, at netop det omhandlende er det omstridte, hvorfor også problemet om, hvad sagen er, må udarbejdes.

Jeg skal tage mit udgangspunkt i person/sag konceptet, og se konflikten som en følge af, at person/sag som en stillet udviklingsopgave er faldet såvel det kollektive som det individuelle af hænde, for gruppen som for involverede enkeltpersoner.

Nu er det kollektive ikke hvad som helst. Det kollektive er i dette tilfælde en fagpolitisk psykologisk sammenhæng, hvor det grundlagsvidenskabelige er et omdrejningspunkt, og det konkrete rådgivningsmæssige det andet. Det er i dette rum, at problemet må lokaliseres - for her at kunne handle på det - samtidig med at dette rum selv må ses i dets konkrete samfundsmæssige indbundethed, såvel ift Studenterhuset som psykologistudiet og Psykolog Foreningen, samt ifm de generelle samfundsmæssige betingelser. Samtidig har hver person, der indgår i rummet, sin særlige køns- og Klasespecifikke biografi at eksistere i kraft af, samt en aktuel samfundsmæssig livssituation og -position, der rækker ud, og som er bredere end rummet for Regnbuen som specifik arbejdskollektiv.

MIT EGET UDGANGSPUNKT TIL BESTEMMELSE AF SAGEN.

Til fællesmødet d.8.jan (papir af 8.jan 92) havde jeg tre person-sag problemer - een til hver af personerne i festplanlægningsgruppen - som indstik til fællesmødet. To af dem var markeringer af standpunkter til diskussion senere; det tredje var, at jeg fandt, at Birgitte G's (BG) funktionsmåde respektiv varetagelsen heraf gennem gruppen havde nået en konfliktkarakter, der måtte finde en løsning snarest muligt. For mig var det ikke holdbart i denne sammenhæng, at det eneste der syntes muligt var individualisme, konkurrerende og en ydre instrumentel brug af hinanden - et problem jeg selvfølgelig selv var involveret i og berørt af.

Det springende punkt for, at det kom op netop på dette fællesmøde/tidspunkt var ikke, at jeg kun vanskeligt formår, i de sammenhænge hvor jeg står overfor at løse fælles opgave i samarbejde med BG, at undgå at lade mig trække væk fra den pågældende sags udvikling, selvom den konstant synes at blive trukket væk under mig og personaliseret som konflikt, en art utilladelighed, i mit funktionsgrundlag fra BG's side. Dette er nemlig hverken særligt eller nyt i Rgb: det er en generel kvalifikationsopgave at arbejde med, hvor jeg har mit modsigelsesfulde betingelsesgrundlag at overvinde/udvikle, andre deres. Det er som sådan en integral del af arbejdet med psykologisk

rådgivning; og det er en arbejdsdimension, der i nogle perioder med nogle sager er mere konfliktende/hårde end i andre. Det springende punkt var heller ikke julefrokostlegen, hvor der spilles ping-pong med mit velbefindene - hvad jeg dog på ingen måde vil finde mig i alligevel.

Det springenden punkt var BGs standpunkt ift kritikken af julefrokostlegen: "at noget vil (jeg) godt tage på mig, andet ikke". Upåagtet, at der var tre i planlægningsgruppen, så kan det ikke ende i en sådan uden-for-sig-selv skyldsproblematik, idet der ikke heri er nogen bestemmelse/begribelse af, hvorfor det kom så vidt. Det samme (ydre instrumentel brug af hinanden) vil derfor kunne finde sted igen, uden at nogen/andre kan gøre noget for at foregribe det, andet end gennem en generel begrænsning af BGs handlerum. For mig at se blev det en personlig undvigelses-handling fra BGs side, der kom til at sætte fornyet focus på det, der i forvejen foregik i såvel storgruppen, hvor det er en konkurrence-forholden-sig, jeg mødes med, og i supervisionsgruppen vedr BGs nyopstartede brugerforløb, hvor samarbejdet herom omhandler en privatistisk individualisme. Jeg ser mao noget generelt i det. Og det er dette generelle - hvad det måtte være - der er et diskussionsproblem, som jeg fra min side ønskede at rejse.

BG's BESTEMMELSE AF SAGEN.

Birgitte har til samme fællesmøde sin sag (papir af 8.1.92). Det omhandler, at BG ligger "som hun har redt", eller "får løn som fortjent", fordi hun i sin tid har indgået en allience med Anne om en fælles vrede mod mig. Denne intrigestruktur gøres åben, og samtidig afsluttes der med, at BG føler sig sat under pres: at der er noget på vej mod hende, hvor det "officielle indhold dækker over noget andet". Dette vil BG selvfølgelig ikke finde sig i.

Min kommentar til BGs sag er, at jeg har svært ved at genkende mig selv i den, idet mine ytringer/udtalelser er revet ud af deres sammenhæng/kontekst - og det er også (BGs ord) primært udenomssammenhængesnak, der refereres til: tredje halvvej, telefonsamtaler, tilfælde møder. Desuden finder jeg problembestemmelsen som værende af ren interpersonel karakter, hvorved jeg forstår en bestemmelse af problemet udenom, hvad der måtte være af sager væsensknyttet til RgB.

For mig er det, der refereres til omkring noget på vej mod BG, at BGs opstartede brugerforløb - og de nye storgrupper - har medført en ændret position for BG, og at denne position er problematisk på en kvalitativ ny måde: fra supervisionen sidder jeg tilbage med, at det er umuligt at få en dialog om det indholdsmæssige i brugerforløbet. Problemet heri skærpes af, at BGs makker er "ny-ny", og at jeg er bekendt med, at han har sine problemer i sin supervisionsgruppe og omvendt. Som notabene hertil - ud fra hvordan opstarten af brugerforløbet kom i stand: kaotisk og uden fælles plan - beslutter fællesmødet, at fremover skal de berørte supervisionsgrupper høres om, hvorvidt opstart af brugerforløb med de involverede rådgivere er tilrådeligt.

Det bliver en snak om BGs kompetence til at være/blive i brugerforløbet. På tale er, at BG har svært ved, mener ikke at

kunne lægge sit frem, føler ikke tillid, nærmest fjenskab fra specielt Annes og min side i supervisionsgruppen. Og hun ved ikke om hun "orker". Sagen er tilspidset, og dette grundet, at er det ikke muligt frit at lægge sine ting frem - uden at skjule de private mellemregninger omkring, hvad andre vil mene om rigtigt og forkert - så er det ikke muligt at være rådgiver i psykologiske problemstillinger. Og hvis BG ikke kan vende problemet om hun orker eller ej, til en aktiv handleevne, til at ville og mene at kunne løse opgaven, ja så må hun træde ud som rådgiver.

Det ender med, at den nye form bliver - på BGs eget initiativ - at Pernille går med i supervisionsgruppen, idet Pernille har vist at kunne styrke BGs handleevne omkring at træde frem med sit. Pernille træder ind på lige fod med andre i supervisionsgruppen, omend grundlaget for at træde ind samtidig initierer, at supervisionsgruppen får en særlig kvalifikationsopgave at varetage overfor BG: at få åbnet BGs ting fra brugerforløbet i supervisionen.

Dette er klart et kompromis. Men da der er fælles bevidsthed på sagens aspekter må det være et tilstrækkeligt handleskridt til at prøve at finde en løsning med. Den afsluttende K/SK - hvor jeg kan sige, at det er et løft, at BG har åbnet for det empiriske, der kører i/med hendes liv - ender for BG i, at der ikke er noget positivt som sådan. For mig at se tales der stadig i den gamle form, den form der diskvalificerer BG som rådgiver i den konkrete sag. Men der er samtidig en uge til at sunde sig på det hele, inden det igen skal op i supervisionen. Hvem ved hvad der kan ske af positivt.

DET VIDERE.

Jeg kommer ikke i Regnbuen efterfølgende onsdag. Længe planlagt arbejdsferie væk fra København. Men der ligger et åbent brev/oplæg fra BG til supervisionsgruppen (15.1.92). Dette er en nærmere præcisering af det første, og ender i den problembestemmelse, at sagen er at Anne og jeg har en "begravet konflikt" (s.9). Dette er så også BGs begrundelse for, at jeg modsætter mig, at BG kan skifte supervisionsgruppe: hun skal netop tjene som "lynafleder for (min) og Annes konflikt"(s.10). Ud fra dette ser BG vejen frem som bestående i "at være villig til at forholde sig kritisk til eget handlegrundlag. I fællesskab kan man så udvikle en slags 'praktisk tillid' til hinanden - ud fra at begge parter så ved, at det er den fælles bestræbelse at udvikle - at det ikke handler om hvem der kan blive i stand til at kue - eller slagte hvem. Kun på den måde kan man finde en mulighed for samarbejde"(s.10-11).

For det videre skal nævne, at jeg ikke er uenig i den af Bg beskrevne vej frem. Men jeg finder den ikke tilstrækkelig. Endvidere: kommer den til at stå alene vil konflikten skærpe sig, samt gentage sig på et "højere" niveau. Jge skal i det følgende søge at begrunde hvorfor. Jeg skal gøre det ved, først at knytte nogle kommentarer til hver af BGs breve/oplæg, og dernæst kredse det problem ind, som jeg vil mener, der er på tale i det foreliggende.

KOMMENTARER TIL BGs FØRSTE OPLÆG.

Jeg har haft mulighed for at læse det med den nødvendige tid. Og jeg kan nu genkende min position, som den er beskrevet med nogle få undtagelser. Som helhed fortæller det mig, at min vrede mod konstant i RgB-sammenhæng at blive korrekset, hånet og intrigeret - specielt fra kvindesiden - som jeg gav ud på et af de afsluttende fællesmøder inden sommerferien havde en faktisk genstand. Dette er også en gammel pol ift Anne, hvor jeg fra tid til anden - tidligere, og specielt i den gamle supervisionsgruppe - havde frabedt mig at blive behandlet sådan. Det var mit svar, og vejen ud har jeg set i en styrkelse af greb om sagsaspekter i det fælles arbejde.

Så kommer der en konflikt i august, hvor jeg føler mig verbalt overfaldet af Anne - en oplevelse af, at noget "fremmed tredje" blander sig i vores relation - men hvor en senere kontakt til BG er negativ: det kendes der ikke noget til, og der kendes overhovedet ikke noget til noget bag om ryggen/restriktive alliancer. Det ufuldstændige heri skriver/medgiver BG mig selv i sit oplæg: "(jeg) fik det alligevel lidt dårligt over det jeg havde været med til"; og BG tager også senere kontakt for at udrede tingene nærmere - men dog uden at gøre noget af dette åbent. Tværtimod gentages det samme ufuldstændige i et brev: "jeg har faktisk ikke at lægge mig op af betydningsfulde andre" (det er en del af min historie som jeg, i sammenhæng med andre ting, har forholdt mig grundigt til)" (Supervisionsmappen - vist nok - 12.8.91). Om dette brev er før eller efter min konflikt med Anne ved jeg ikke.

Jeg vil ikke sige, at du Birgitte, har været fuld af løgn, lige fra begyndelsen af; men mere at du har fået lov til at søge at sikre din sociale position i RgB på intrigant vis, dvs via et fjendebillede. Og dette parallelt med, at du dukker dig for - dengang - at tage problemer alvorligt omkring, hvad dine handlinger har af umiddelbare konsekvenser for en fremmedbestemmelse af andre. Samtidig er det nu vigtigt at huske, at et problem, et fænomen, skal have nået et vist udviklingsniveau, før det kan gribes og gøres til genstand for samfundsmæssigt arbejde. Det restriktive heri vil jeg med Holzkamp kalde "det dynamisk ubevidste"; og tilføje, at en sådan særegen personlig problemstilling altid må ses som genspejlende en specifik social struktur i individets totale livssituation, der ud over at holde den i live, også føder den. Den er dermed også biografisk bundet, i dette ords fundamentale betydning som noget, der har med en at gøre på et arbejdsmæssigt og familiært plan.

I efteråret forsøgte jeg at rejse en debat i RgB om forholdet mellem afværgeform og interesser. Vi kom ikke særlig langt, og selv havde jeg ikke meget at bidrage med. Men ift det ovenstående, så bliver det klart, at det må opereres med et nærmere, et indre, forhold imellem dem. Dette giver så også en forståelse af, hvorfor det er så svært at bestemme givne konflikter i sammenhænge, der arbejde med rådgivning: eet er de divergerende, synspunkter, og de måske antagonistiserende interesser, der udtrykkes; et andet er at dette også kan være begrundet i, at den ene part aktivt spærer vejen for sig selv ind i et nærmere samarbejde med den anden pol. Mao: at der faktisk gives situationer, hvor den ene parts standpunkt på sagen er mere begrundet

mht, hvad der - under de foreliggende betingelser - vil være mest adækvat på lang sigt at gøre. Igen er dette et interessestandpunkt, og det må behandles som så. Bestemmelser, der snakker om en 'tvingende nødvendighed' er også altid udtryk for en prioritering mellem flere alternativer. Der er derfor ikke et entydigt forhold mellem en fælles problemstilling, og den fælles delagtighed, hverken i hvordan den er kommet i stand, eller hvordan den skal løses: man kan udmærket tage imod, være bærer af, projektioner og overføringsforhold uden at man i sig selv er personligt ansvarlige for, at det er kommet så vidt. Det bliver man så - senere - i den grad, at man lader sig trække ind i at lade sig selv bestemme heraf. Som metodisk ledetråd for et arbejde hermed er det derfor vigtigt, at undersøge - få greb om - hvilken social strukturdynamik, udenfor, men i sammenhæng med den konkrete praksissituation, som givne interesser er begrundet i.

Ovenstående kan belyse nogle gamle konfliktsituationer i Rgb, blandt andet de som jeg selv kender til ift Inge, men mest Inger. Jeg har her været meget skydeskive, også fra andre, i Rgb, netop når jeg i en problemløsningsituation omhandlende interesseudvikling inddrager det af den andens social livsgrundlag, som ligger uden for Rgb, dvs det af jeg kender til, og som tilhører de fælles sammenhænge. Jeg har ikke, hidtil, kunnet forstå hvorfor det har mødt så stor modstand, fordi: der er ingen i en kritisk psykologisk sammenhæng, der skal fortælle mig, at det er uden betydning for ens generelle handlerum, og overvinding af begrænsninger heri, om man er studerende i eksamenpres, ved at miste sin SU, om man er arbejdsløs, enlig mor, i parforhold eller ej eller hvordan fanden man ellers lever, frivilligt eller tvungent; hertil også de mere biografiske forhold med de interesser denne føder, og på grundlag af hvilken man fylder sit handlerum ud. Jeg vil derfor knytte modstanden mod inddragelse af fænomenologisk helhedsmateriale 'om den anden' - hvor ufuldstændigt det til en start kan synes - til det i en realitet hos den anden, der aktivt forsvares som et privat forhold, og under dække af hvilket man ønsker at indrette sig (i Rgb). En modstand knytter sig således til uudviklede fællesinteresser, hvor trinnet/zonen hvorpå de kan mødes endnu ikke er konciperet - om konkret muligt.

- Birgitte nævner, at jeg har foreslået hende, at hun skulle holde op med at have noget at gøre med Inge og Inger (s.10). Det er ikke rigtig. Hvad der derimod er rigtigt er, at min konflikttype ift Birgitte har lighedspunkter med - nogle gamle - konflikter her. Det er herfra, at jeg kender "hvad bilder jeg mig ind", når jeg har inddraget problemet om den private forholden sig i Rgb. I forlængelse heraf nævner Birgitte, at hun netop hos dem i diskussion om sig "hverken får standpunkter eller handleanvisninger serveret, heller ikke hvis man ber om det". Nu tror jeg ikke selv på en sådan neutral positivisme på det samfundsmæssige område; tvært imod ser jeg dette som en privat måde at søge at varetage sine private interesser på. Det er psykoanalytisk om en blind hals. Og det, du Birgitte, kan føle kommer imod dig, kan derfor lige så godt komme herfra, som fra anden side. Hvis det er, som du beskriver, så synes jeg det er en klar "terapiisering/sygeliggørelse", som du aktivt og frivilligt involverer

dig i. Måske skulle du lede efter dig selv her - og ikke kun hos mig og Anne.

Hertil skal jeg nu tilføje, at jeg ikke finder det suspekt eller forkasteligt, at forholde sig terapeutisk og/eller pædagogisk til verden. Hvis genstanden er en terapeutisk resp pædagogisk opgave, så må man forholde sig i overensstemmelse hermed. Det springende punkt er kun, hvorvidt målforestillinger er åben eller lukket. Det sidste er for mig at se den traditionelle restriktive psykologi og sociologi.

- Til det med mit forhold til Anne. Ja - jeg ser til Anne, nogen gange meget, andre perioder lidt. Det afhænger primært af omfanget af de aktiviteter, vi har sammen udenfor Rgb i og omkring BZ. I perioder er det svært for mig at magte en samarbejdsrelation - andre gange går det bedre, og i perioder er det hel fedt.

Det, der ligger i det - og det er generelt, og ikke knyttet til Anne - det er, at jeg prioriterer faglige problemstillinger ift dem, jeg omgås. Jeg spørger ind, tilbyder min arbejdskraft, hvis jeg øjner at nogen skranter i opgave/eksamenspres. Nogen bruger det, andre gør ikke. Og det er så det. Det går også den anden vej: at jeg kontaktes om faglig støtte. Ift Anne går det begge veje.

Denne forholden sig skal ikke suspektgøres. Det er et aktiv fra min side. Heroverfor står så en gennemgående kritik fra Birgitte, gående ud på at jeg kun kan forholde mig sagsligt.

Mere ift Anne, så kan jeg oplyse, at vi langt fra er enige om altting. Det gælder specielt forholdet til fraktioner, det aktivt at organisere sig sådan ud fra specifikke interesser. Her kan se en værdi i tanken på det politiske plan, men ikke på det faglige.

Der skrives om mig og Anne - andet brev s.9 - at vi har en "be-gravet konflikt". Begrundelserne er, at jeg undviger konfliktområder i supervisionen. Jeg falder under "min egen etiske standart, som jeg sætter overfor andre". Ud over at det ikke siger mig noget, så er det alvorligt. Men hvis du Birgitte tænker på det svære for Anne i at finde sin måde at tage forløbsnotater på, så kan jeg fortælle dig, at det er en bevidst arbejds-genstand imellem mig og Anne, og at jeg mener at vi har greb om den på forsvarlig vis. Du bedes åbne området med det, som du skriver ud fra.

Du skriver også, at jeg støttede Anne i hendes "totale nægtelse af at forholde sig til, om hun skulle have en eller anden form for medansvar", samt at jeg støttede "mod bedre vidende". Det er ikke rigtig. For det første havde jeg en "nase" med til Anne, fordi hun undslog sig for at gribe ind i julefrokosten; og for det andet sluttede jeg af med at sige, at jeg syntes det var fedtet/tyndt, at hun ikke havde gået mere ind i det. For det tredje husker jeg, at da Anne åbnede kritikken mod festplan-lægningsgruppen, at da startede hun med at kritisere og bebrejde sig selv for ikke at have grebet ind.

Dine argumenter for en begravet konflikt er ydre. Det ville tjene dig til ære, at lægge mere vægt på det empirisk forfundne, end på denne - nærmest fuldstændiggørende - rationalisering af et "billed", du for enhver pris ønsker at få sat igennem. Min harme på dette punkt omhandler også, at du ville citere mig for at have kaldt din julefrokost-forholden-sig "fascistisk". Husker jeg ret

- her bag efter - var det Leif, der bragte denne problemstilling frem, hvortil du selv svarede, at det "mere var fascistoidt", det som du selv havde været med til at sætte i værk. Hvad med at forholde dig videre til Leif her - jeg er sikker på at han godt vil svare dig.

- Du, Birgitte, skriver flere steder, om dét at have noget på nogen/noget (blandt andet s.11). Jeg har svært ved, kan ikke, for mig selv afklare, hvad "dét", der refereres til, selv refererer til. Du antyder noget empirisk, uden at benævne det identificerede. Kommunikation bliver svær. Men ift mig er du klar nok: du har vrede. Og jeg må spørge hvorfor? Som kvalitet er vrede i psykologisk forstand, at der sker en mobilisering, når der sættes grænser, eller man møder barrierer, som man ikke kan se den begrundede værdi i, hvorfor netop vreden som handleberedskab tjener til at skubbe begrænsningerne tilbage. Ud fra dette kan jeg forstå, at jeg står i vejen for dig. Jeg skal her fortælle dig, at jeg trækker grænser overfor dig - det gør jeg personligt - og dette ud fra en erfaring med, at du systematisk vender personlige sagsytringer til en - min oplevelse - 'ubegrundet privat mening, som jeg må forklare nærmere respektiv gøre noget ved'. Fagligt - og mere herom senere - ser jeg en markant praksisfilosofisk uenighed. Jeg er - og det på et måske meget grundlæggende område - kort sagt ikke enig med dig i, hvordan psykologisk praksis kan og skal udvikles.

En sidste konkret ting her er, at du som en gennemgående akse beskriver, hvordan du - i "din restriktivitet" - har undladt at tage konflikter, har undgået at gåre ting åbent, har fedtet på konflikter/standpunkt, du i en vis udstrækning har haft kontakt til. Og at du har handlet sådan, fordi du var bange for at blive mødt med foragt, at tabe den pågældende sociale/personlige relation, eller at komme til at stå med konflikter på flere fronter samtidig.

Jeg skal ikke her kritisere dig for dette - det har jeg gjort før - og du tager det også selv op. Men tilføje to ting: for det første er en påpegning - fra andre - at det er dét man gør langt fra det samme som en stempling, sygeliggørelse eller andet. Det ligger nemlig i sagen, at man for at forandre ting/noget må kontakte dets empiriske realitet. Derfor er påpegning også af positiv art, og ikke entydigt noget negativt. For det andet at du - ud fra det foregående om en relation mellem afværge og interesser og udfra din egen empiriske beskrivelse af din undladelse omkring at gøre egne interesser åbent gældende - står med en opgave for dig at bevæge og udvikle. Det er ikke i sig selv en ophævelse af en restriktivitet, at man påpejer den overfor andre og/eller sig selv: ophævelsen finder først sted, når man i praksis selv lægger den bag sig. På dette kernepunkt mener jeg, at mine ord om 'undvigelseshandlinger' - og det at se det som en 'uden-for-sig-selv skyldsproblematik' omhandler dig. I Rgb er det en specifik kvalifikationsopgave for dig, som uden personlig realisering står i vejen for indgåelse i rådgivningens brugerpraksis, idet denne netop kræver en fri forholden sig til dét, der bevæger ens arbejde; medens det mere generelt vel er en opgave om udvikling af behov, således at interesser frit lader sig udtrykke.

I den traditionelle psykologi bestemmes den problemstilling, du selv synliggør, som en neurotisk problemstilling: det subjektivt ikke at have mulighed for at udtrykke sine behov og interesser på andet end forskubbet vis, idet man er dybt mistroisk overfor det, der tilbydes een. Endvidere: I traditionel psykoterapi er dette imidlertid ikke i sig selv diskvalificerende for psykoterapeutisk arbejde, men dette kun fordi, at den dertil hørende supervision selv er psykoanalytisk struktureret. Problemstillingen vil endvidere næppe heller være direkte diskvalificerende indenfor den adfærdsterapeutiske tradition, idet man her falder tilbage på koncepter om objektive mål for overvindelse af betingethedsforhold hos den anden; her træder så at sige den positivistiske videnskab ind og ophæver den enkelte terapeuts egne individuelle begrænsninger/problemstillinger. For systemterapien gælder noget lignende: her omhandler det - gennem praktisk læring - om kunne omgå den andens problemer, således at vedkommende selv sætter sig for at løse dem på lige så privat måde, som de er opstået.

For Regnbuen gælder derimod, at der ikke rådes over nogen af ovenstående koncepter. Hertil et fra mig: godt det samme. Men dette betyder ikke, at kvalifikationsopgaven om særegen udvikling af psykoterapeutisk kompetence ikke eksisterer. Det gør den, og den er faktisk mere omfattende end i de koncepter, der ovenstående er beskrevet. Den er det ved at blive bestemt på en anden måde: at ud fra den fælles/kollektive ansvarlighed kræves der for hver enkelt af os udviklingen af et personligt standpunkt og perspektiv udenfor den terapeutiske restriktivitet; hvilket igen vil sige en personlig handleevne, der på de berørte punkter ikke er blindt styret af 3.personsprocesser i selve tilgangen til praksis. For at dette kan fungere og lade sig gøre kræves også det frie og gennemskuelige flow af informationer på alle relevante niveauer indenfor det kollektivt-personlige område. Det er altså i den praktiske tilgang - i det indholdsmæssigt kollektive - til praksis, at forskellen mellem Rgb/kritiskk/maxistisk psykologi og traditionel psykologi/psykoterapi ligger. Skæringspunktet i forhold til den traditionelle psykoterapi er derfor også, at man ikke bruger brugere/klienter/patienter til at uddanne sig selv med, heller ikke til personlig meritring, idet man da ikke kan realisere det alment-menneskelige fra kollektivgruppe til kollektivgruppe.

DET ANDET OPLÆG FRA BIRGITTE.

Meget, som har særlig relevans til dette oplæg, er allerede sagt. Løsninger fra Birgittes ide - "at være villig til en kritisk forholden sig til eget handlegrundlag, så man i fællesskab kan udvikle en slags 'praktisk tillid' til hinanden" - ses ud fra det sagte om relationen mellem afværge og interesser ikke at være tilstrækkelig, idet de involverede parter kan stå forskelligt overfor/med hinanden i kraft af forskellige individuelt-sociale problemstillinger. Problemstillinger omkring tillid/mistillid kan være en problemstilling for nogen, for andre kan det omhandle eksistens/ikke-eksistens eller autonomi/vilje som eksempler på divergerende typer.

Det er derfor heller ikke en tilstrækkelig løsning at sige, at alle står med restriktivitet eller sammen står i en restriktiv

form, selv om det i en vis udstrækning er rigtigt. Det restriktive er dog aldrig enerådigt, selv heller ikke i det skizofrene, selv om det subjektive her er begrænset til nærmest at være en restkategori. For i og med at specifikke afværgeformer - hvad der ligger i forskellige restriktivitetsformer - relaterer sig til særlige interesser i en særlig realitetsudvikling, og som det fundamentale - de er klasse- og kønsspecifikt funderet - vil man stå forskelligt i forhold til, hvilken type samfundsmæssighed, der på kort sigt er efterstræbellesværdig at realisere. Man kan hævde noget alment-fælles på lang sigt, men dette forhindrer ikke, at der på kort sigt ikke er mulighed for fælles socialgruppemæssig interessevaretagelse. Hvis der endvidere var det idag, så ville også kampen for socialismen være ubegrundet i den nuværende realitet.

Det er dette skisma mellem kort- og langsigtede interesser - der som konfliktdende også er grunden til, at man må afværge og indordne sig i en for begrænsende realitet - som falder væk i Birgittes udviklingskoncept. Det kan ganske enkelt ikke reflekteres. Og kan det ikke det vil eksisterende udviklede interesseforhold - der er begrundet i hver enkelte totale livssituation - bare gentage sig i evige interne stridigheder, uden på nogen måde at kunne ophæves.

Begrebet om Birgittes "udviklingskoncept" udfolder Birgitte selv (s.1 og 2). Det er et særligt udviklingskoncept, hvorom jeg må sige, at det ikke indeholder livspraktisk udvikling som udvikling af historiske modsigelser, men kun deres abstrakte ophævelse. Det ligner det Hegelianske udviklingsbegreb - ideens udvikling som Andens objektive udvikling - og det fra Platon: udvikling som udvikling alene i tanken eller i det ideel. Jeg citerer: "Det almengjorte og det restriktive er ikke et modsætningspar - i det almene er det ophævet, som i det restriktive er faldet fra hinanden i modsigelse"(s.1). Det almengjorte menneskelige samarbejdes indhold bestemmes videre som "at gøre verden mere beboelig", men dette kræver "tillid", der imidlertid kan overvindes af mistilliden, hvis der "ikke er tilstrækkelig gensidig tillid til, at den anden/de andres handlen indgår i den fælles bestræbelse".

Såvidt første del af udviklingskonceptet. Hertil kommentaren: jeg kan ganske enkelt ikke se andet end at det er en cirkulær argumentation: det der skal til for udvikling forudsættes for udvikling, nemlig tilliden. Der forudsættes således identitet mellem udgangspunkt og grundlag - hvad L.Séve klart har vist ikke holder i historisk materialistisk forstand. Anden kommentar: tillid er en særlig psykologisk grundkategori - ikke den eneste, og ej heller den fundamentale, det er overhovedet subjektagtighed - og desuden er samfundshistorisk udvikling mere og andet end udvikling af psykologiske sagsforhold, nemlig også af sociologiske. I marxistisk/kritisk psykologisk er dette den "produktivt samfundsmæssige kooperationsproces". I Birgittes udviklingskoncept er der derimod kun plads til "tilliden" som samarbejdsforhold, hvilket er en universalisering af et specifikt forhold, der eksklusivt udelukker alle mulige andre subjektaktive bestemmelser. Der dannes totalitet på en totalitær måde.

Anden del af udviklingskonceptet består af det forhold, hvor mistillid har erstattet tillid, hvorved "sandt menneskeligt samarbejde er suspenderet og erstattet af de herskendes institutionalisering af samarbejdet til undertrykkelse og udbytning af de mange". Dette betyder, at man må klare sig i konkurrence, hvad der imidlertid er ren undergang, hvorfor man da danner "overenskomst med andre, hvori konkurrencen ophæves indbyrdes i de fælles interesser det er, sammen med hinanden, at klare sig i konkurrencen med de 'andre' andre". Dette er direkte Freuds civilisationskoncept, der ender i at de forenede sønner slår faderen ihjel, fordi han står dem i vejen i forhold til deres tilgang til hordens kvinder. De indstifter da også tabuet herom - som så historisk må trevles op på møjsommelig vis. Nu er det ikke fadermordet, som Birgitte vælger som historisk videre vej. Nej. "I disse overenskomster må mistilliden begraves - og erstattes af sin modsætning, den blinde tillid - baseret på overfladisk konsensus (den begravede konflikt på interesser)". Det der begraves er mao selve mistilliden; men det var også det, der måtte begraves for at tilliden, nu som blind, kunne fastholdes. Der er sikkert en dybere sandhed her, men jeg kan nu ikke få øje på andet end den cirkulære og retorisk argumentation: det, der forudsættes, er også det, der kræves for at forandring/udvikling kan finde sted.

Tredje del af udviklingskonceptet har jeg været inde på: det er at menneskene i denne restriktive form indsætter tilliden som den norm, der ophæver dette psykologiske syndefaldsdrama. Midlet hertil er "villigheden til at forholde sig kritisk til eget handlegrundlag". Det er derfor ganske logisk, at Birgitte - i og med at hun selv har påbegyndt en kritisk granskning af hendes handlegrundlag - bestemmer problemet for hende i, at Anne og jeg har en "begravet konflikt", dvs at vores relation er domineret af blind tillid, hvor mistilliden er tabu/fortrængt/fraværende. Men hvorfor lige hos Anne og mig? Hvorfor ikke samtidig hos alle andre? Jeg skal oplyse, at jeg ikke selv finder tillid/mistillid som styrende ift Anne, men derimod eksistens/ikke-eksistens - og dette er noget ganske andet. Nu får jeg - og andre - også i denne sammenhæng påskrevet, at det "at påpege, hvad der eventuelt kan have sat sig igennem bag om ryggen på andre, vil altid møde modstand. At påpege fremmedbestemmelse gennem manipulation, vil til enhver tid blive mødt med forsøg på sygeliggørelse og udgrænsning (det er sådan 'systemet' fungerer)"(s.10). Det manipulative, der her påpeges, har jeg ledt efter at finde nærmere om i oplæggene, men jeg kan kun finde Birgittes beskrivelse af egen manipulation i form af ubehag på at have dukket sig mv, samt den teoretiske konstruktion, at det at bevæge sig i den restriktive form selv er manipulation i kraft af, at man bevæger sig rundt mellem forskellige mennesker i det sociale netværk. Altså manipulation bestemt ud fra, at der indgås skiftende relationer mellem mennesker over tid. Det ikke at ville lade sig kontrollere, bestemme, af Birgitte - af Birgittes manipulation - er altså udtryk for manipulatorisk forholdet sig fra andre! Go'dav do!

Men sagen er nu klar nok fra en anden synsvinkel: Nu hvor Birgitte er på vej ud af sin "begravede konflikt", og dertil hørende manipulation, må andre jo også gå ud af deres - for det er klart at dette må være tilfældet, i og med at de netop har

levet i det samme univers/udviklingskoncept som Birgitte. Dette holder ikke, for det forudsætter at alle andre - specielt Anne og jeg - fra morgenerens begyndelse har levet i og under den samme konkrete magtsammenhæng som Birgitte. Men mig bekendt har jeg kun kendt Birgitte nogle år. Jeg tilhører selvfølgelig universet - og den klode heri, der kaldes jorden - men der er alligevel et spring herfra og til at koncipere min - og konkrete andres - nuværende eksistens som del af samme identiske sagsforhold mht både den familiære og den klasse-mæssige skæbnessammenhæng. Forskellige personers historiske netværk er imidlertid forskellige sociale netværk, hvorfor det at forudsætte identitet herimellem er en utilladelig reduktion af grundlaget for en adækvat problembestemmelse. Argumentorisk er det - som tidligere - cirkulær retorik - ikke oplysning og udvikling, og bestemmelse af hvor disse kan sætte af fra.

Jeg har tidligere nævnt det totalitære i Birgittes udviklingskoncept. Med det sidste bliver det endvidere tydeligt, at enten må man acceptere Birgitte univers som også sit - det verdenshistoriske VI - eller også henviser man sig selv, hvis ikke man accepterer Birgitte tolkning af ens eget ubevidste, til at være udtryk for "de herskendes institutionalisering af samarbejdet til undertrykkelse og udbytning af de mange", dvs fjende af Birgitte og af de, der deler dette konkrete univers med hende. Det er med andre ord kun mulighed at være for eller imod, men for kan man ikke være, det er blind tillid; imod kan man godt være, men så er man fjende af det almengjort menneskelige arbejdets indhold om at gøre verden beboelig. Det man kun kan - som dette billede sætter sig sammen - det er alene i øjeblikket at vende en konkret - og den af Birgitte præciserede og bestemte - historisk sag fra een identitet til en abstrakt næste. (Medens jeg skriver disse ord er en slumrende hovedpine for alvor på vej frem). Det er en egenskab ved identitetsfilosofi, at den forudsætter ydre modsigelser, for ellers kan modsætninger ikke være identisk med sig selv (Dag Østerberg). At naturalisere dette til filosofien vil imidlertid være at misse, at der også eksisterer indre modsigelser, og forbigås dette, ja så forbigås også overhovedet enhver forms egen udviklingskraft og -bevægelse. Jeg kender ikke meget til Kierkegaard, men den filosofi, han udtrykker stemmer meget godt overens med Birgittes udviklingsopfattelse på dette centrale punkt. Ideologi, i Haugs forstand, fungerer sådan, men her må man huske, at ideologi altid griber fra oven ned i subjektet, idet det slår sansekerner an som værdi i sig selv, dvs som ideologisk norm. Den rationalitet, der er heri, bliver til sin egen magt i subjektet. Psykologisk er identitetsfilosofien "split": en emotionel ambivalens, der som yderliggjort, vender tilbage som magt over een, netop i kraft af den hermed forbundne ydre løsning gennem "systemet".

Filosofihistorisk kommer Birgitte til at indplacere sig i tre-verdens ontologien, som den er udviklet hos Popper og videreført hos Katzenelson: det samfundsmæssige som social overbygning på en menneskelig psykologi. Men det skal tilføjes, at hverken Popper eller Katzenelson laver den rekurs til eet psykologisk sagsforhold, som Birgitte med sit tillidsbegreb udfører.

I forhold til selve dette andet oplæg, så kan jeg ikke befri mig fra den tanke, at den ideologiske magt - magtens rationalitet

eller rationalitet som sin egen magt - er dét virksomme, der sætter alt det forskellige sammen. Altså en ren rationalisering, hvor målet tilsyneladende helliger midlet. Følges Foucault her, så er det hans opfattelse, at konfrontation netop er iboende denne magts egen rationalitet. Og omvendt: at rationalitet, der præsenterer sig som regler, kan træde frem som sin egen magt-mekanisme. Hemmeligheden i dette "univers" er, at magt må ses i dens operationsmåde, ikke som ejendom, lokaliserbar noget bestemt sted. Magtrelationer skal derfor ikke analyseres på deres interne rationalitet, men gennem strategiers antagonisme (Bent Flyvbjerg 91: Magt og rationalitet).

Og antagonismen er også dét, som Birgitte ender op med: der er den ene, af hende, udpegede løsning. Mere præcist: "Kun på den måde kan man finde en mulighed for samarbejde"(s.11).

AT GØRE NOGET ULØSELIG LØSELIG.

Der ligger hos Marx og i den kritiske psykologi en anden udviklingsopfattelse end den af Birgitte præsenterede. Det er et udviklingskoncept, der grundlæggende omhandler at se ting i deres historie, for den historiske vej er den eneste vej som løsningen af modsigelser kan antage. Man må derfor studere, hvordan et problem, en konflikt, gennem sin egen historie har udviklet sig til det, det aktuelt er.

Ud fra det foregående må jeg sige, at jeg ikke kan demontere Birgittes magt som antagonisme ift Regnbuen. Den kan kun demonteres af Birgitte selv, hvis hun stadig vil være med i arbejdet. Men det kræver så også, at jeg og andre i det 'be-gravede univers' er "villig til at forholde sig kritisk til eget handlegrundlag". Det er jeg da. Det er også at se som et generelt krav i RgB, der hvor genstanden for arbejdet er kritisk, eller hvor kritik kræves for udvikling. Nu kan Birgitte ikke kræve, at jeg forholder mig kritisk på en bestemt måde eller til bestemte ting. Birgittes univers er ikke mit. Demokrati, tak.

Det felt, som antagonismen træder op i, er Regnbuens praksishistorie, som Birgitte i 1989 kobede sig på. Min husker her siger, at Birgittes grunde var. For det første at RgB - med sin kritiske psykologi - lå i forlængelse af hendes egen faglige orientering; for det andet at det var sparsomt med studentersammenhænge, hvor der blev arbejdet praktisk psykologisk; for det tredje nævner Birgitte, at hun har været bruger hos Inger, og det var hel fedt - og jeg skal tilføje at jeg selv tidligere havde søgt at støtte op om Birgitte gennem mange snakke, snakke der kom i stand ud fra, at vi begge havde været til kripsy-seminar, hvorudfra Birgitte kontakter mig; og for det fjerde, at et rådgivningsprojekt som Birgitte havde søgt at starte op med andre fra psykologi havde vist sig ikke at kunne komme videre end til tanken herom. Fællesmødebogen må fortælle nærmere; jeg kan kun huske, at Birgitte var velkommen og at jeg havde spørgsmål at stille om, hvordan de to rådgivningsprojekter var repræsenteret i Birgittes perspektiv om at gå ind i Regnbuen. Begrundelse for dette spørgsmål var, at det andet rådgivningsprojekt var et projekt med blandt andet JD, der tidligere i en voldsom konflikt

(:en lignende antagonisme) var blevet gået ud af Regnbuen. Jeg husker ikke Birgittes svar, men jeg husker hvorfor jeg spurgte: at striden omkring JD og andre var en strid på forholdet rådgivergruppe og brugere imellem på punktet om, hvad man gør ved sin konkrete afværgeforholden sig i brugerforløb. Den ene opfattelse - JDs dengang - var at søge en bearbejdelse af det svære indadtil i gruppen; der måtte findes en norm for, hvordan man behandler brugere, og denne norm var her den kritiske psykologi set som videnskab. Der var endvidere ikke plads til RgB som en "alternativ" rådgivning, idet dette blev stillet op overfor den kritiske psykologi og det videnskabelige. Nu brugte JD end ikke det udviklingskoncept, der lå hos Holzkamp, så standpunktet/argumentationen knækkede på midten. Desuden fyldte under tegnede ubehageligt meget, og det bedste var, hvis jeg ikke ytrede mig. Der blev på et tidspunkt foreslået skriveforbud. Det skærpente i konflikten kom, da jeg ikke ville acceptere - ud fra det kollektive ansvar - at JD gik ind i nye/flere brugerforløb for et mislykket/afbrudt forløb var udredt mht hvorfor det endte op således. Heri lå en anden opfattelse end JDs af afværgebearbejdning hos Regnbue-rødder: at de i brugerforløb måtte åbnes konkret og situationelt fra rådgiverside, idet alt andet er at dække sig bag et lukket klinisk behandlerkollektiv. Det ville være at fralægge sig sin personlige ansvarlighed for, at problemstillinger bevægede sig i en, skæv, retning og ikke i en, udviklende, anden. Bearbejdning indadtil af vores egen afværge måtte derfor sætte af i vores afværge udadtil - ellers fås netop indholdstomme overenskomster imellem rådgivere, vendt mod og som en magt overfor brugere. (Faktisk er det meget dette sidste univers, som Birgitte kritiserer eksistensen af idag - mao er der er "rest" fra tidligere (konflikter), som der ikke er gjort ordentlig op med på alles personlighedsplaner og i alle hjørner af RgB - men jeg er som sagt ikke enig i, at det er det faktisk dominerende for selve Regnbuens gruppeogik og brugerarbejde, hverken idag eller tidligere. At det så ligger som en struktur i RgB for Birgitte er derfor en væsentlig påpejning overfor alle i gruppen, at der kræves en afklaring af, hvad der afværges hvor og på hvilke måder, og hvilke interesser der ligger til grund herfor. Der er modsat dét at sige, at Birgitte som gruppe medlem - mig bekendt - ikke har brugerstatus i gruppen! Derfor kan problemet heller ikke gribes som så, men måske - som beskrevet i papiret om "Menneskelig sam-arbejde", sep 91, som specifik kvalifikationsopgave: en autoritetskonflikt omhandlede et skærpet socialt integrationsproblem). Nu tror jeg ikke at man nogen sinde kan komme derhen, hvor rester fra tidligere konflikter - og restriktivitet mennesker imellem - en gang for alle er ophævet; dette vil nemlig være at indsætte ideal som produkt og færdig slutform, i stedet for udvikling af selve den historiske egenbevægelse. Snarere er vejen vel den at søge greb om, hvad der i vores givne struktur ikke møder sådanne fremmedheder med spontan modytring, således at et fælles arbejde om langsigtet ophævelse heraf, med udgangspunkt i de berørte, kan initieres på gruppeplan.

Forskellige forhandlinger dengang om at "dele" Regnbuen, at finde et kompromis, hvor jeg skulle blande nogle krav ned og indrømmede noget, blandt andet at jeg var en "gammel patriark" og mere, endte i, at hvis JD ville være med, så måtte han komme og deltage

i en faglig udvikling uden at gøre krav på en privatejendomsforholden-sig til grundlaget for Rgb's virke. At hvis man gjorde så, så ekskluderer man sig selv, begrundet i ingen privat kan eje et fællesskabs udviklingsprodukt. Og omvendt: at kan nogen dette, så er det ikke kollektiv-person udvikling i det almene standpunkt og perspektiv. Den eneste legitime ejendom var den individuelle ejendom på grundlag af og forudsættende den kollektive, idet det ikke blev set som en særlig produktiv udviklingsfidus at søge det private en gang til, for det var netop det man i forvejen alene var henvist til at leve igennem. Man kan godt sige, at JD måtte bøje sig for dette som en "norm", men omvendt var det netop denne norm, bestræbelsen på fælles praksis som sandhedskriterie for, hvad der fortjener at blive og at kunne almenføres uden at gentage den restriktivitet, som alle var bekendt med i traditionel anden psykologisk praksis, som man i Regnbuen havde sat sig for at søge alternativer til. Overhovedet overvindelsen af privatejendommen og af den private forholdet sig var en central akse i Regnbuen fra begyndelsen, for det var heri der blev set en mulighed for reel overvindelse af grundlæggende problemer i fagets profession. Spørg mig ikke, hvor dette konkret er kommet fra, men tanken kan spores til Marx specielt, og den er i vid udstrækning taget til eftertanke og -retning hos Frigge Haug. Politisk kommer den fra undergrunden, venstrefløjen og arbejdsbevægelsen.

Hvad Birgitte selv har ment herom husker jeg ikke. Men jeg husker, hvordan Birgitte det første år eller mere altid var mere eller mindre total handlingslammet overfor "det hele", nærmest hver onsdag. Meget sent gik det her op for mig, at hvis Birgitte havde det sådan hele ugen, dvs fra onsdag til onsdag, så ville hun umuligt kunne varetage de mest basale funktioner omkring det at bo alene med et barn. Jeg begyndte at tænke tanken, at Birgittes forholden-sig var knyttet til netop det at være/indgå i Regnbuen. Hvad der ellers er foregået husker jeg i skrivende stund ikke. Birgitte var også i den anden supervisionsgruppe dengang. Der hvor jeg begynder at få øje på Birgitte igen er for ca 1,5 år siden, hvad der falder sammen med, at Regnbuen flytter ind i Værkstedet. Det er den samme nedsunkethed jeg ser, men af og til aktivitet. Jeg husker min forholden mig som at jeg tog imod enhver snak/kontakt fra Birgittes side omkring, hvad hun havde. Det er så også en periode, hvor jeg selv kan være svær at få kontakt med: jeg har helvedes travl med mange forskellige ting. Det er også en periode, hvor jeg laver - og har lavet blad - med Birgitte, men jeg husker ikke vores relation som særlig tæt eller kontinuerlig på noget personligt plan.

Jeg ved ikke hvornår, men måske sidste efterår, at fra da af får jeg tit breve, små breve på nogle side og store på mange side. Jeg læser dem, giver tilbage at jeg har sat mig ind i indholdet, og af og til går jeg ind i en nærmere snak om det. Jeg har svært ved at forholde mig hertil. Indholdet er kompleks i den forstand, at det trækker på mange forskellige kilder. Min respons tilbage til Birgitte bliver med tiden mere sparsom. Jeg har ikke rigtig noget at sige tilbage. Jeg ved egentlig ikke, hvad det handler om. Og tænker heller ikke nærmere om det. Jeg kender også selv til det at sende breve af den art, hvor andre giver den respons som de kan finde ud af. For Birgitte husker jeg det som "det at formidle nogen ting", "tanker om verden", også at det er breve i

en ånd, hvor der ikke ligger formuleret en bestemt interesse, som jeg skal tage i mod dem med.

Historien for det sidste år beskriver Birgitte selv i sine oplæg. Og jeg har det at tilføje: at jeg ifm afslutningen på foråret - og det med Sommerlejren - kan opleve noget af det samme "projek-tive identifikations"-materiale (dette er også det mest dækkende begreb for identitetsfilosofiens dominans på det psykiskes plan, når dette går i "split") på spil i forhold til Birgitte, som jeg også kender fra min kontakt med Anne tidligere: det at blive bære af et projekt-udkast, som den anden gør med een uden at der er bevidst kontakt omkring det - man er den idealiserede anden for den første - hvor man ved ikke reagere i situationen, netop tager imod det som også ens eget ved at handle herpå (:den social bestemmelse). Det kommer i stand ved, at en følelsesmæssig ambivalens - ideelt i det gode og det onde - ikke subjektivt kan rummes som handleevnemodsigtelse, hvorfor den ikke ønskede side delegeres/projektieres til den anden, hvorved man selv bliver bærer af en skjult/ubevidst relation til selvsamme, hvis ikke den anden formår at stoppe op herpå (:den individuelle bestemmelse). Sådanne ambivalencer kommer generelt til projektivt udtryk i sammenhænge, der konciperes som overmagt/undermagts-sammenhænge, og er en måde at vinde handleevne på udenom den, med ambivalencen initierede, handleløssige lammelse. Overhovedet kan selve ambivalencen delegeres til den sociale sammenhæng, hvis denne konciperes som værende i strid med sig selv, og det er usikkert for een, hvad denne strid ender med. Birgittes begreb om "begravede konflikter hos andre" har for mig at se sit betingelsesgrundlag i denne specifikke strukturdynamik. Individuelt må det modsvares af at være stillet i og med problemer med overhovedet retten til at føle sine egne følelser - at være velkommen i sin egen eksistens eller at se sig imødekommet i andres - som præmis for denne totale benægtning af egen konkrete involverethed respektiv udleverethed. Psykoanalysen kan sige en masse - og sikkert noget andet - herom.

Det, jeg kan kritisere mig selv for, er at tage imod mere - her tænker jeg på breve - end hvad jeg forstår mig på, og kan finde interesse i at forholde mig til. En grænseproblemstilling: jeg lader den anden overskride dem vedvarende i kraft af at have bevidsthed på betydende andre sagsforhold i mit liv. Det er den individuelle side.

Den sociale side omhandler at se på og lade stå til overfor, hvordan et nyt medlem af Regnbuen systematisk får lov til ikke at forholder sig til Regnbue-projektet i selve sin personlige tilgang hertil. Jeg har selv søgt at støtte op, men har også meget været med til at sige, at Birgitte kunne da bare komme om onsdagen, selv om hun var flad, måske kunne hun alligevel få en god snak, blive inspireret eller andet. Hun behøvede som sådan ikke deltage aktiv - det måtte der også være plads til om onsdagen. Dette sidste mener jeg stadig. Men jeg vil også mene, at det er denne tilladte privatgjorte holdning, der har skabt den nuværende antagonisme, men som nævnt tidligere kan der ikke forudsættes identitet mellem universet for Regnbuens praksishistorie og Birgittes. De er og bliver aldrig identiske.

Historien - set i bakspejlet - kunne selvfølgelig været blevet skrevet på en anden måde. Om antagonismen kunne have været undgået ved at konflikter tidligere var blevet taget nærmere op ved jeg ikke - for problemet går begge veje: på den ene side ligger det i Birgittes identitetsfilosofi, at hun kun kan træde frem som antagonisme overfor gruppen; på den anden side har Birgitte næppe udviklet identitetsfilosofiens i dens nuværende teoretiske og praktiske substans helt uafhængig af at have været med i Regnbuen, omend det er en mulighed, hvis der på det kollektive subjektiveau hidtil kun har været et ydre forhold. At køre videre i denne tankegang om, hvad der i et ydre forhold bestemmer hvad, vil imidlertid være at gentage identitetsfilosofien blot på et andet plan. Det kan så være det skal til et stykke tid frem - for ideologisk bestemte sanskerne har også sin særegne tid og konkrete logik for opløsning og overvindelse. En passant skal nævnes, at den hermaneutiske "uendelige regres" kan placeres her, men hvor hermaneutikken meget kan leve heraf, uden løsning, i skolastikken, så må der mere gås socialt til værks: hvad er det i Regnbuen, der lægger sig i forlængelse af denne restriktive form? Og hvor er det muligt at bryde ind?

Jeg tror et svar må søges i forholdet mellem historie og struktur. Og det helt tilbage til starten af Regnbuen.

Selve Regnbue-projektet blev som praksis initieret gennem et forhold mellem aktør og organisering. Man talte sig til rette om en profil udadtil, og indadtil løste man i fælleskab de opgaver, der skulle til for at realisere betingelserne for som gruppe at kunne have med andres problemer at gøre.

Selve brugerarbejdet blev imidlertid hurtigt realiseret gennem to distinkte supervisionsgrupper. Jeg kan ikke huske, hvordan det kom i stand - men personlige, og ikke primært fagligt begrundede, præferencer, var mest af alt den nøgle, der var styrende for inddelingen. Nyes placering i Regnbuen, dvs hvem at arbejde sammen med, og i hvilken supervisionsgruppe, var også tit aftalt på forhånd, inden det kom så langt, at fællesmødet havde nogen indflydelse herpå. Der var megen fordragelighed, og ingen tvivl på hinandens gode viljer.

Man skal frem til 1988, hvor de første dybe konflikter ift brugerarbejdet rådgivere imellem begynder at vise sig. Dette falder meget sammen med, at fællesmødet begynder at få bred pulje af terapeutiske processer at reflektere over, og dette sikkert begrundet i, at de to supervisionsgrupper hver især som grupper havde noget praktisk fagligt at bringe ind. Som jeg husker det gik Regnbuen ind i en historie af falske modsætninger imellem supervisionsgrupperne. Jeg var den ene pol i den ene gruppe - og den anden supervisionsgruppe nærmest min modpol. Hvad jeg foretog af forsøg på almengørelse blev afvist ud fra begrundelsen: man kan ikke almengøre på tværs af forløb. Det var kun muligt - blev det hævdet - at fremstille enkeltforløb. Mit argument herimod var, at selv fremstillingen af et enkeltforløb bygger på almengørelser, idet der bruges begreber og begreber er abstraktioner, hvorigennem et generaliseret sagsforhold fikses. Problemet var mere, om almengørelser fangede de bestemmende væsensforhold, eller om de kun greb disse skævt og ufuldstændigt. For mig var det en strid om, hvordan der kunne - ikke om man

overhovedet skulle - udvikles en teori om terapi som praksisform (Striden og det indholdsmæssige er beskrevet i mange gamle oplæg, dels i "Regnbue-vue"/1989, men særligt i papiret "At løfte eget standpunkt"/15.11.88). Et sådant projekt om 'praksisform' byggede på en komplettering af den kritiske psykologis grundbegreber med en sociologisk ditto. Kort: en kombination af marxisme- og psykologiforståelsen hos Holzkamp, Dreier og Ute med den politiske sociologi fra W.F.Haug, F.Haug, Nemitz og mange andre. Mit standpunkt var, at man måtte gå i retning af en 'teori om terapi som praksisform', eller kunne man ikke overvinde den traditionelle terapies individualisering som abstrakt borger under staten; og kunne man ikke dette kunne man heller ikke reflektere sin egen gruppepraksis i et demokratisk perspektiv ift andre grupper, ej heller i relation til brugergruppen. Der var, syntes jeg, ingen indholdsmæssige argumenter mod dette; men hvad: jeg lavede mit, andre deres - og praksisudvikling i RgB måtte befordre en løsning. De enkelte standpunkter måtte vise, at det med dem - og ikke med andre - kunne komme til en løsning af hidtil uløselige problemer. Det kom dog ikke senere til en fælles afklaring: mere eller mindre samtlige, der ikke kunne se et perspektiv i den sociologiske overbygning - som forudsætningen for at reflektere egen specifikke arbejdsvirksomhed - forlod gruppen hen ad vejen, nogen fordi de skulle videre til andet, andre fordi jeg stod i vejen. Den mest udbredte konfliktform var dengang intrigen - som jeg forbandt med skjulte overenskomster om "hvem der var for eller imod hvem" iværksat udenom fællesmødet.

Det, jeg har stået i vejen for, er det tidligere beskrevne om ikke at ville acceptere at selve Regnbuegruppen blev en alliance mod brugergruppen. Dvs at se sagen, at kun "de andre", brugergruppen, har problemer. I en rådgivningssammenhæng er dette dybt problematisk: i standpunktet gemmer sig let en skjult foragt for det selv at være bruger af rådgivning, men hvordan så respektere konkrete andre brugere overhovedet. Jeg mente at konceptet "rådgivning på brugerens præmisser" forudsatte, at sådanne forhold ikke lå i den grundlæggende tilgang til praksis.

Teoretisk blev der imidlertid - med Tom og Beths speciale (de var ikke selv med i Regnbuen, men i seminarsammenhænge) - stillet spørgsmål ved dette koncept. Som jeg forstod alternativet hertil, så var det at indsætte, at bruger og rådgiver skal "følges ad gennem et ping-pong fra mulighedsrum til mulighedsrum". Dette kunne - og var - jeg ikke uenig i som en akse i terapi, men jeg var ikke enig i, at de to mulighedsrum var af samme karakter (der er et asymmetrisk forhold mellem bruger og rådgiver). Konceptet overvandt dermed ikke den traditionelle psykologis tilgang til praksis - hvor rådgiver sætter sig selv forrest - idet terapi som særlig praksisform forblev ureflekteret i selve de psykologiske kategoriers brug i praksis. At sige - eller hævde - at man indenfor denne form begrundede det psykiske materiale i det sociale overvinder på ingen måde dette. Og dette heller ikke ved at henvise til, at man bruger Holzkamps koncept om "mulighedsforhold", idet dette koncept er et individualpsykologisk begreb.

Birgitte indstik til fællesmødet d. 4.9.91 om "praksis/fælleshed og ny praksis/ny fælleshed" mener jeg omfattes af ovenstående kritik.

I vid udstrækning er Holzkamp - og også Ute - på dette punkt blevet misbrugt. Man har læst dem med den traditionelle psykologis briller - ligesom der findes mange borgerlige opfattelser af marxismen. Netop denne "læsning" ud fra sin privatform - een alene stående overfor staten/magten/Gud eller øjeblikket - er vel også grunden til, at det er så let for så mange at gå igennem den kritiske psykologi uden at lade sig berøre. Og egentlig også et problem indenfor den kritiske psykologi, nemlig at det kan finde sted igen og igen. Det er i hvert fald et problem den kritiske psykologi må forholde sig aktivt til. En vej her - i hvert fald - er at insistere på, at den sag, der er på tale, også systematisk medreflekteres i begreberne herom, hvilket også er at skabe nye begreber, der fanger de stadigt mere specifikke sagsaspekter af den, for den konkrete praksisform, bestemmende sag - og ikke bare snakke abstrakt om sociale relationer og interpersonelle forhold.

En anden vej er at huske, at det personlighedspsykologiske, under magten af stat, kun kan betrædes gennem det at "sprænge sine lænker" (Marx). Rådgivning på personlighedplan forudsætter også dette diktum - og heri er vel også begrundelsen for, at ethvert terapeutisk forløb nødvendigvis også, når det almene skal betrædes, er et kriseforløb for rådgiverens egen personlighedsstruktur, idet et gennembrud overfor de stadige lænker herom er uundgåelig, hvis det skal lykkes.

For den videre Regnbue-historie vil jeg hæfte mig ved, at Birgitte kom i "den anden supervisionsgruppe" - den supervisionsgruppe, jeg igennem hele min tid i Regnbuen har spillet et slags "blind makker spil" med om det specifikt terapeutiske. Jeg har omvendt også tit tænkt på, hvorfor fanden der så ofte er så mange konflikter i den supervisionsgruppe, jeg selv sidder i, medens personerne fra den anden tit stråler af glæde over deres supervisionsgruppes arbejde. Hvorfor så mange konflikter rundt om mig, i de strukturpladser jeg er med til at varetage?

Jeg har ikke noget bestemt svar at gi' videre, andet end at jeg bevidst sørger for ikke at vælge mig uden om nogen bestemte personer/samarbejdspartnere. Om andre idag vælger sig uden om mig ved jeg ikke, men jeg ved at man tidligere har gjort det, og det er så også OK, med mindre begrundelsen primært er mig, og ikke noget fagligt-falles. Teoretisk begrundet/legitimerer jeg dette med Holzkamps (endnu kun negativt udformede) personligheds-koncept (FKP 22/1988), hvor han gør op med personligheden som et problem om en "egenskabspsykologi". At orientere sig mod hinanden ud fra iboende egenskaber - "sådan er man nu engang" - gør det umuligt at betræde noget kollektivt falles.

Da der bliver dannet nye supervisionsgrupper - vi får en tredje - sker der naturligt en informationsformidling mellem de to gamle supervisionsgruppers terapeutiske arbejde. Dette åbner mine øjne for nogle - måske grundlæggende forskelligheder - som jeg ikke tidligere havde været opmærksom på som arbejdsmiddel: at man på supervisionsgruppeniveau i "min konfliktende anden supervisionsgruppe" har opereret med at kunne strukturere sig ud af nogle problemer med Birgittes supervisionsrolle overfor to bruger tilknyttet gruppen, to brugere der tilhører Birgittes personlige netværk. Man har sørget for, at Birgitte ikke var i supervisionsen, når der skulle superviseres i forhold til disse brugere.

Jeg kender - af strukturelle grunde - ikke særlig meget til, hvad der konkret er foregået. Jeg har på flere fællesmøder nævnt min uenighed/betænkelig i at gøre så - men det nærmere rationale i sagen er aldrig blevet diskuteret af os i fællesskab. Supervisionsgruppen dengang må selvfølgelig have haft sine begrundelser for at gøre som de gjorde, men jeg vil, indtil sagen er nærmere belyst, tillade mig at stille spørgsmål ved, om det har været en rationel løsning, eller om man ikke på denne måde har tilladt Birgitte - og sig selv - at indrette sig i en strukturel legitimeret privathed ift det fælles arbejde. Jeg ser det derfor primært som en fællesmødeproblemstilling, der er smuttet for nærmere afklaring og udvikling.

EN LØSNING.

To strenge tegner sig for en videre løsning.

For det første er der Birgittes problemstilling: af angst for at miste relationer har hun svært ved at udtrykke behov og interesser åbent. Dette er ikke min tolkning - det er en gennemgående akse i Birgittes beskrivelse af egen restriktivitet. Hvordan Birgitte selv forestiller sig at overvinde dette har Birgitte også selv beskrevet: kritik af gammelt mod etablering af praktisk tillid.

Der er det problem tilbage heri, at Birgittes interesseperspektiv - udviklingsopfattelsen og overhovedet det kognitive tankeunivers, som Birgitte skriver igennem - at dette fundamentalt bryder/konflikter med, hvad der hidtil har været et metodisk og teoretisk grundlag for Regnbuen. Det er ikke marxistisk eller kritisk psykologisk - hvilket dog ikke i sig selv er problemet, men derimod de argumenter, mange er nævnt i det tidligere, der fra denne side er kommet imod identitetsfilosofien.

Fra min side har jeg ikke kunnet lade mig overbevise om, at er en rationel videreudvikling af marxismen/den kritiske psykologi, som Birgitte udfolder. Det kan envidere undre mig, at Birgitte ikke selv gør opmærksom på denne teoriehistoriske problemstilling allerede i sit udgangspunkt, fx dér hvor der skrives, at det almengjorte og det restriktive "ikke er et modsætningspar". Hvis der med "modsetsningspar" menes, at de ikke står i et ydre forhold til hinanden, men at de selvfølgelig danner en indre modsigelse, så er uenigheden måske ikke så stor. Kan man også komme derhen, hvor man snakker om identitetsfilosofiens nærmere status indenfor et videnskabeligt marxistisk udviklingskoncept, så er uenigheden vel til at gribe som et rekonstruktionsproblem overfor et restriktivt grundforhold under bestemte sociale betingelser. Under alle omstændigheder vil jeg opfordre Birgitte til åbent at markere, hvad det er for en position, der fagligt tales til og igennem, og hvilke faglige positioner, der søges overvundet. Det at referere til noget kræver også, at begrundelsessammenhængen fastholdes, hvorigenom det refererede er udfoldet, og hvis der brydes med denne, så må dette særskilt markeres. Ellers åbnes der op for en grundlæggende vilkårlig udlægning, hvor den personlige mening er såvel udgangspunkt og slutpunkt. Videnskabelige fremskridt - og dermed praktisk almengørelse - vil således ikke kunne finde sted, idet man her falder under det specifikt

menneskelige: muligheden og nødvendigheden af den bevidst foregribende virksomhed. Referencen til fx "at gøre verden mere beboelig" (andet oplæg s.1), der er et F.Haug koncept, eksisterer - og det kan selvfølgelig være min private opfattelse - i den begrundelsessammenhæng, hvor det ikke er en psykologisk tillids-problemstilling, der er på tale, men overhovedet at "menneskelige indbyrdes relationer bæres af en "tredje sag", som de relaterer sig til, i sidste ende den samfundsmæssige produktion" (F.Haug, s.211 i "Den kritiske psykologi", Ole Dreier (red.), Rhodos 1979).

Den anden akse er det sociale og gruppemæssige.

Jeg har indtil nu søgt at pege på nogle yderligere forhold i Regnbuen i perspektivet nærmere at kredse den "sociale struktur-dynamik" ind, som konkret lægger sig i forlængelse af Birgittes indfaldsvinkel til arbejdet.

Dette førte mig blandt over i, at bestemte andre i Regnbuen også må se nærmere på også deres forholdene-sig til deres relation til Birgitte.

Det næste var at inddrage den ene af de gamle supervisionsgrupper, og deres forhold til - og arbejde med - hvad det er for problemer Birgitte stod i på det mere "familiære arbejdsmæssige plan" udenfor Regnbuen. Hvilke følelsesmæssige ambivalencer er ikke blevet grebet på dette (gamle) niveau.

Mere generelt supervisionsgrupperne imellem må fællesmødet - ikke storgrupperne, da problemet er bredere - tage fællessupervision op som en hidtil forsømt, men meget vigtig opgave. Dette skrives ud fra: 1 - Birgitte refererer til, hvordan supervisionen i gr. II er meget forskellig fra, hvordan der blev talt om de samme ting i hendes gamle gruppe. Det refereres, hvordan en ytring - "at blive bondefanget" - blev vendt mod hende selv. Nej! Den blev ikke vendt mod Birgitte: der blev spurgt ind til, hvordan det var muligt at fastholde overgangen fra brugerens udgangsinteresse - interesse i psykologi - til slutpunktet af samtalen, hvor hun har brug for psykologisk "hjælp". Grunden er den enkelte, at kan denne bevægelse ikke reflekteres/fastholdes, så er den en simpel omfortolkning af brugerens implicite perspektiv med at komme. Det andet var - fra min side - at søge at reflektere, hvad dette forhold, denne bevægelse, kunne handle om i brugerens livssituation. Desforuden - for det tredje - kan jeg ikke se, hvordan man kommer uden om som rådgiver, at spørge sig selv om, hvorledes tanker og følelser om den måde, man inddrages på af en bruger, i sig selv bidrager til at sige noget om, hvad brugerens problemstilling går ud på. Herunder også: hvordan har man det egentlig med det - og hvad kan dette handle om, hvad er det mon for et problem, der her er på tale. Min opfattelse - kort - er at det ikke er tilstrækkelig med en teoretisk rationalitet, udgående fra en tilsyneladende neutral rådgiver udstyret med psykologiske kategorier, idet arbejdet da kun kan blive ren deduktion mod een eller anden kerne i brugeren og et dertil hørende arbejde med producerede antagonismer bruger og rådgiver imellem, og ikke mod det mere åbne perspektiv om, hvad der i det sociale medproducerer denne. Det skal nemlig ikke glemmes, at den måde, man som rådgiver kobler sig på et brugerforløb på, grundlæggende

medbestemmer, hvordan forløbet og dets grundproblemstillinger overhovedet selv udvikler sig. Her er der også brug for refleksion over, hvordan ens egen personlige handleevne styrer dette i en og ikke i andre retninger. 2 - Den anden anledning til at ville ønske en opprioritering af fællessupervision kommer fra en tidligere fællessupervision af et forløb fra Inger og jeg. Dette viste en meget grundlæggende forskel imellem mig og Jørn Bo på punktet om, hvordan det overhovedet skulle gribes an. Er det en forskel begrundet i, hvordan fællesmødet bedst anvender sine kræfter til fællessupervision, eller stikker den dybere?

Og det videre var at føre dette over i, at fællesmødet har misset et konkret arbejde overfor en ny - generelt: problemet om nye - i gruppen mht udviklingen af en reel indholdsmæssig samarbejdsrelation.

DET VIDERE.

Som det er nu er problemet af fællesmødet lagt over som en arbejdsopgave i supervisionsgruppe II. Det vil derfor være naturligt at problemet diskuteres videre her inden det fremmes som en fællesmødesag - hvad der forøvrigt allerede er planlagt at det skal være på et snarligt tidspunkt. Forslag om udvidet supervision i næste uge.

Jeg har det sådan, at alle papirer skal mangfoldiggøres til fællesmødet. Arbejdet med problemet må så vise, hvilke personer der konkret må søges en dialog med.

AGENT BREV TIL SUP.V. GR. II

Regnbuen jan 92 / Birgitte G.

Hermed et indstik - fra mit standpunkt - til hvad der sker for tiden.

Først noget om, hvilke tanker jeg tænker ud fra - for nogle banalt, for andre sikkert kritisabelt - men nødvendigt ud fra, at der måske ellers skal bruges tid til afklaring heraf. Dernæst noget om, hvad jeg mener der ses udenom når det drejer sig om de former og strukturer, konflikter bevæger sig i. Til sidst ift. det konkrete.

I DET HELE TAGET - OG TIL EN BESTEMMELSE AF TILLIDEN

Det almengjorte og det restriktive er ikke et modsætningspar - i det almengjorte er dét opråvet, som i det restriktive er faldet fra hinanden i modsigelser.

Man kan sige, at i det almengjorte er bestræbelsen (at udvikle) og bevægelsen (udvikling) ét. I det restriktive findes samme udviklingsbestræbelse (forsøget på at skabe rum for selvbestemmelse, handlen og udvikling) - mens de former, hvori denne bestræbelse varetages, faktisk indskrænker det rum som tilstræbes udvidet. Bevægelse og bestræbelse har modsat retning - her er stedet for den aktive fastlåsnings.

Det almengjorte menneskelige samarbejdes indhold er "at gøre verden mere beboelig" (for alle) - her findes alles almene interesse i alles udvikling (solidaritet) - og her er tilliden til den fælles bestræbelse givet.

Det fuldt udviklede menneskelige samarbejde kan som bekendt kun eksistere som bestræbelse.

Der hvor det tilstræbes bevidst er en vis grad af tillid givet ud fra visheden om den fælles sag (her: at kæmpe for det fælles i de betingelser som aktivt destruerer det) - og graden af tillid vokser i den grad bevægelsen får samme retning som bestræbelsen. Tillid er her ikke en blot humanistisk størrelse - den er forudsætning for at mødes i, og udvikle, samarbejde - og samarbejdets udvikling er forudsætning for tillidens fortsatte beståen og udfoldelse. Kritik kan her modtages ud fra en tillid til at den, som giver kritikken, gør det ud fra en bestræbelse på at handle på sin almene interesse i den andens udvikling.

Tillid og fravær af tillid (mistillid) er altså heller ikke modsætningspar - de står i samme forhold til hinanden som det almengjorte/det restriktive.

Mistilliden har altså sin existens, hvor der ikke er tilstrækkelig gensidig tillid til, at den andens/de andres handlen indgår i den fælles bestræbelse. Hvis mistilliden overvinder tilliden umuliggøres samarbejdets udvikling - det sprænges (eller stagnerer mod uddøen).

AT OVERLEVE I KONKURRENCEN - DEN GIVNE FORM

Der hvor udviklingen henimod sandt menneskeligt samarbejde er suspenderet og erstattet af de herskendes institutionalisering af samarbejdet til undertrykkelse og udbytning af de mange, isoleres mennesker fra hinanden i hver sin kamp for overlevelse. I den udstrækning det ikke lykkes at identificere betingelserne herfor og slutte sig sammen i kampen for disses overvindelse, kan den enkelte kun skaffe sig rum for selvbestemmelse, handlen og udvikling i konkurrence med andre. Her er mistilliden eneherster.

Kun at møde andre i konkurrence ville for den enkelte være egen undergang - og et muligt rum for liv må da søges etableret i overenskomster med andre, hvori konkurrencen ophæves indbyrdes i de fælles interesser det er, sammen med hinanden, at klare sig i konkurrencen med de 'andre' andre. I disse overenskomster må mistilliden begraves - og erstattes af sin modsætning, den blinde tillid - baseret på overfladisk konsensus (den begravede konflikt på interesser).

Den for hvem overenskomsten - grundet usikrethedens omfang, den utilstrækkelige konkurrencekraft - er vigtigst, vil være den som er mest tilbøjelig til at opgave egne interesser og eget standpunkt til fordel for konsensus. Opportunisten. Den anden vil i samme grad kunne beherske overenskomsten.

Da sådanne overenskomster jo af den enkelte etableres i forsøget på at skabe rum for selvbestemmelse, handlen og udvikling, er de rum for bestræbelsens og bevægelsens modsatrettethed - den aktive fastlåsnings. Den enkelte kan

holde sig i live herigennem, men ved skærpelse må man gå under eller sprænge sig ud.

Da almengjorthed/restriktivitet jo ikke er et enten-eller-forhold, kan disse overenskomster eksistere side om side med individernes subjektrelationer. Der kan - i en bevidst bestræbelse - arbejdes henimod, ved perspektivering ift. den udviklende fælles sag, at ophæve overenskomsten til subjektforhold. Her undgås ikke et opgør, en konflikt på det der tidligere har været blot konsensus om - både de oprindeligt begravede interessekonflikter og den bestemmelse af virkeligheden som har dannet grundlag for konkurrencen med de 'andre' andre.

HER

Til forskel fra de sammenhænge hvor man, uden at vide af egen fremmedbestemthed står isoleret overfor hinanden, og det menneskelige samarbejde er faldet fra hinanden i konkurrence, forstås Kb. som stedet hvor vi, i kraft af bevidsthed (redskaber til identificering af betingelserne), fælles sag (som delmængde i den almentmenneskelige fælles sag) og fælles retning (at overvinde betingelserne for os selv og andre i udvikling og kamp), kan mødes i tilstræbt udvikling af menneskeligt samarbejde - i solidaritet og med en vis grad af gensidig tillid som forudsætning.

Engang imellem må vi - for ikke at komme til at "påberåbe os det almengjorte" (et paradoks!) - huske hinanden på, at vi "står på restriktiv grund" - at betingelserne ikke kun er "derude", mens vi er "herinde" - at vi også har dem med os, som gruppe, og hver især som medbestemmende de individuelle begrundelser - at de er virksomme, i og mellem os, uanset bestræbelsen.

De særlige individuelle begrundelser er med til at bestemme de specifikke interesser ift. den fælles sag (ligesom de fælles begrundelser bestemmer den sag der arbejdes med, og hvordan). Imellem de specifikke interesser kan det komme til konflikt. Om bestemmelsen af den fælles sag, der kan rumme flere eller færre af disse interesser - om hvilken del af sagen der aktuelt skal vægtes mest - om brug og fordeling af ressourcer - om hvilken ny praksis der skal gribes og udvikles - om hvordan der konkret arbejdes med sagen og udvikling af den - om hvilke særlige begrundelser der hindrer dette - osv. Sagens egen bevægelse og udvikling - og nye handlekrav udefra - nødvendiggør at disse stridspunkter altid står til diskussion og jævnlige tages op.

AT FØRE EN KONFLIKT FREM TIL SPRÆNGNING ELLER BEGRAVELSE

Selv om konflikter klart er på interesser ift. sagen kan denne nemt falde de berørte af hænde. I en sammenhæng som vores indebærer konflikter i sidste ende en mulighed for udgrænsning i eller af sammenhængen - og hermed et tab af muligheder for nogen steder overhovedet at kunne koble sig på sagen og varetage sine interesser ift. den (det kan ikke lade sig gøre indenfor, og udenfor findes ingen lignende sammenhænge). Dette i sig selv øger det pres en konflikt udgør (på den enkeltes rum/interesser/ressourcer).

Man kan have på den anden, at der i konflikten tages standpunkt mere udfra 'privatinteresser' end ud fra specifikke interesser (især dersom konflikten i en eller anden udstrækning også handler om hvordan interesserne varetages) - dvs. at den anden taler ud fra noget endnu utilstrækkeligt udviklet - man ser der anden som fastholdende sit standpunkt ud fra en interesse i at "klare sig" snarere end i at udvikle - både ift. til de interesser hvorpå

konflikten opstod og ift. selve konflikten. Her er der så at sige konflikt om konflikten. Den anden, ser man, varetager ikke sin udviklingsforpligtelse ift. sag og konflikt.

Man vil så herudfra - som sin egen forpligtelse - 'gå på' den andens restriktivitet og afværge som det der hindrer.

Her kan man evt. - underforstået - henvise til sin egen større faglige kvalifikation, og man kan - nærmest som autoritet på den anden - nægte at anerkende den andens ret til at have sit standpunkt, ud fra dette er taget på grundlag af realitetsafværge og afværge af egne problemstillinger.

Dette vil for den anden fremstå som magtanvendelse (og derfor fjendskab). Man kan blive dikteret at "holde op med" at forholde sig sådan og sådan (fx. at indrette/under andre -!) og i stedet forholde sig sådan og sådan. Da der her tales fra et 'standpunkt udenfor' ens subjektive begrundelser (som her bestemmes af den anden som 'ene-forsker') er det i sit væsen fremmedbestemmelse - og double-binden er så, at tager man fremmedbestemmelsen til sig som sit handlegrundlag, vil den ophøre - ellers ikke.

Der gør sig her yderligere gældende, at ved påpegning udefra af afværge vil den første reaktion (iflg. sagens natur) være benægtelse. Dersom man faktisk forholder sig til påpegningen og vender tilbage med, at man ikke/finde det påståede i sig selv, vil det - i en psykoanalytisk logik - blive taget til indtægt for påstandens berettigelse. Dersom man vender tilbage med en delvis tilslutning til den andens kritik vil det igen blive taget til indtægt for samme berettigelse - i begge tilfælde 'legaliseres' yderligere fremmedbestemmelse. Konflikten er blevet til infigt.

(Solidarisk kritik er blevet umulig her. Ikke alene taler man ud fra sine egne interesser i den sag, konflikten omhandler - man har også her interesser i at ændre de begrundelser hos den anden, der i konflikten stiller sig som betingelser for én selv.)

Konflikten er faldet ned på et interaktionistisk niveau. Al tale fra andre - eller den anden - om at 'finde tilbage til sagen' eller 'blive på sagen' er forgæves - enhver deltagelse der kan være mellem de involverede, er bestemt af den sag, hvorom konflikten står, og enhver måde at have med den at gøre berører 'konfliktens konflikt'. At finde sagen igen, og forsøge at samarbejde om den, stiller sig som en umulighed når solidariteten og tilliden er faldet væk - man er faldet ned i fjendskabs- og konkurrenceologikker.

Dersom den ene eller den anden benægter dette medfører det en blindhed overfor de strukturer, der også tales og handles i.

Konflikten kan her være blevet så indtæt og truende, at det er nødvendigt at begrave den.

En begravet konflikt vil imidlertid til stadighed være en trussel mod ens rum for udvikling - kortsigtet ved at man renoncerer på sine interesser, langsigtet ved, at denne renoncering er en aktiv fastlåsning. En nødvendig senere sprængning heraf vil netop aktualisere den konflikt som også truer ens rum for udvikling. En begravet konflikt er altså så at sige en klemme på ens existens i sammenhængen og - afhængigt af dens subjektive betydning - også udenfor.

AT FORSØGE AT HANDLE SIG UD AF ET FLERDOBBELT PRES

Man kan forsøge at udholde presset (i håbet om at andre muligheder vil vise sig).

Man kan også - da man nu er faldet ned på et niveau hvor man er presset udefra og er henvist til at handle kortsigtet - forsøge at handle sig ud heraf på de måder, man mere eller mindre ureflekteret har med sig.

Man kan etablere overenskomster med andre for - under presset - at sikre sig

et rum for visse handle- og udviklingsmuligheder. At dette er at handle i - for én selv og andre - fastlåsende strukturer må aktiv afværge af én selv - og indbyrdes. Dette kan ske ved påberåbelse af det modsatte - understregning af relationens subjektforholdskarakter, en forsikring om at konsensus ikke er konsensus, men reelle fælles interesser i almengjort retning osv. Hvis den anden selv har en (aktuel eller truende) konflikt med den samme, har man så sikret sig en allieret til næste gang ens egen konflikt aktualiseres. Her kan man så yderligere indgå konsensus om den fælles 'tredje' udefra hvad hver især kan bidrage med af ensidig kritik.

(Overenskomsten vil være tættere dersom den samtidig er begravelse af en indbyrdes konflikt. Den, for hvem denne konflikt er mest truende, vil være mest tilbøjelig til at opgive standpunkter til fordel for konsensus.)

Man kan også forsøge at sikre sig bredere (via "hvervekampagner") - hvis man kan opnå tilslutning til sin kritik af den anden. Her kan man så "tilbyde" andre begravelse af indbyrdes, truende eller aktuelle, mindre konflikter. Her sikrer man sig andres 'tien' - undladelse af at forsøge at forholde sig til eller gribe ind i konflikten når den aktualiseres - en indgriben som ellers kunne bestå i påpegning af kritisable forholdsmåder hos én selv.

Endelig kan man forsøge at skaffe sig overenskomst med den anden part i den oprindeligt truende konflikt. Der er her en voldsom mistillid til at begrave hos den anden, men det kan fx. finde sted ved hjælp af støtte til/anden i den andens andre konflikter. Til etablering af den 'blinde' tillid må relationens subjektforholdskarakter og de fælles interesser (evt. i modsætning til 'de andres interesser' - som et så at sige 'eksklusivt' forhold) understeges og til stadighed bekræftes i særlig høj grad.

(Foruden at sikre sig konfliktens fortsatte begravelse og truslens afværge - og et rum for varetagelse af interesser, handling og udvikling, kan denne overenskomst have den yderligere fordel, at man - netop på baggrund af den 'blinde' tillid - kan forholde sig 'pædagogisk/terapeutisk' til den anden (fremmedbestemmelser glider lettere ned) - og man kan på den måde forsøge at kontrollere den andens udvikling/"udvikling" et bestemt sted hen - nemlig derhen hvor den oprindelige interessekonflikt kan ophæves. (Den anden vil så måske forsøge det samme.))

Hvis man nu er kommet til at sætte sig mellem to stole - dvs. hvis man har forsøgt at sikre sig ved at indgå overenskomster med andre, der havde konflikt med den samme som man selv havde - og senere selv etablerer en overenskomst med denne, kan man komme i knibe. Det er nødvendigt i forhold til begge parter at bortforklare eller begrunde sin relation til den anden - på "troværdig" vis. Samtidig med at man såvidt muligt isolerer de to parter fra hinanden. Dette kan ske ved at påpege eller initiere konfliktmuligheder imellem dem. (Og samtidig prøve at undgå en reel konflikt - da man jo må holde sig "i midten" af en sådan - hvad der også er problematisk at bortforklare...)

Hvor man startede med at måtte sikre sit rum for handling og udvikling ved at indgå overenskomster med andre - og dermed aktivt spærrede for sin egen udvikling (enten ved at opgive egne standpunkter, og dermed deres udvikling, til fordel for konsensus - eller ved at opnå konsensus til egne standpunkter og derved fraskrive sig muligheden for at udvikle dem ved kritik fra den anden) har man her handlet sig ind noget man kun kan klare sig fortsat i ved hjælp af manipulation - og yderligere manipulation for at skjule det ...

(Den mest effektive måde at gennemføre dette på er faktisk at lade det sætte sig igennem bag om ryggen på én selv. I en benægtelse af overhovedet at handle i sådanne former, eller kende til dem for sit eget vedkommende, i en overbevisning om egen troværdighed når man påberåber sig det modsatte findes netop overbevisningens kraft for andre. Ens eget indre ubehag søges overvundet ved gennem yderligere benægtelse og påberåbelse af det modsatte. Som ved alle andre konkurrenceformer hvor man søger at skjule en indre afmagt ved

hjælp af påberåbelse af det modsatte er det nødvendigt konstant at få dette bekræftet af andre - hvorfor man i højere grad må beskæftige sig med hvordan man tager sig ud udefra end med hvordan man egentlig forbinder sig/tingene.)
til

AT HANDLE SIG UD AF EN FASTLÅSNING

Som part i en etableret overenskomst kan man afværge dennes fastlåsende form og selve dens 'natur' sålænge den er tilstrækkeligt funktionel for én. Når man begynder at mærke at "det snævrer" opdager man sin klemme: hvis man bliver, begrænses man - hvis man vil ud, må man tage et opgør. Og hvis man har begravet en oprindelig konflikt ved at etablere relationen, truer denne konflikt igen - og måske endnu værre end før, hvis man i den blinde tillid har afsløret sin egen afmægt helt eller delvist; da der jo netop handles i konkurrenceformer, vil dette evt. blive brugt af den anden mod én - og man kender, hvis der har konsensus om kritik af en fælles konfliktspartner, den andens måde at gøre dette på...

Hvis man desuden føler sit voksende ubehag begrundet i, at der manipuleres med én - udfra at den anden i mellemtiden har indgået andre overenskomster om begravede konflikter - og der mellem én selv og en af disse andre består en truende eller aktuel konflikt - så er det faktisk at åbne to konflikter - og hvis man har, at der mellem de andre to kan bestå den samme form for konsensus om én selv som den fælles 'tredje', som man selv engang har været med til, kan man have en forventning om at der blive rettet en front mod én. At man på én gang skal klare to konflikter, der har været så truende, at man tidligere med alle midler har forsøgt at handle sig ud af dem...

Man kan så, for at nøjes med to forskellige konflikter i stedet for en samlet front, beslutte sig til at lægge sit eget åbent frem. Vedgå sin egen delagtighed og påpege den andens manipulation (modsigelser i og mellem ord og praksis). Her vil man sandsynligvis blive mødt med den andens totale benægtelser, og bortforklaringer. Heroverfor vil man selv stå som uvederhæftig - eller som problemets egentlige og eneste bærer...

TIL DET KONKRETE

Ovenstående to afsnit kan nok overfladisk set fremstå noget manisk postulerende.

Nu mener jeg ikke, at det dækker alt hvad der er foregået herinde. Og heller ikke at de ting jeg har fremlagt, er så entydige som de tager sig ud her.

Men jeg mener faktisk at i det omfang man benægter, at sådanne ting overhovedet kan forekomme, og at man selv kan have del i den (i større eller mindre omfang) - i samme omfang vil de sætte sig igennem bag om ryggen på én.

Nu kan man jo sige, at de i hvert fald har sat sig igennem bag om ryggen på mig. Jeg kritiserede mig selv (8/1) for at være gået ind i en personlig relation med Anne, med det formål at få bekræftet at det ikke var mig der var helt tosset, når jeg var vred på Kalle, og for at få støtte i min konflikt med ham. Samtidig havde jeg så konsekvent født på mit eget standpunkt i begyndelsen for at bevare relationen - som samtidig sikrede mig mod den foragt fra Annes side som jeg havde følt mig meget kuet i hendes og min konflikt i sin tid, og som stadig kunne forhindre mig i at lægge mine standpunkter frem af skræk for at blive fejlet af bordet. Samtidig pegede jeg på det som jeg mente havde været galt i vores relation, nemlig at vi i starten havde total konsensus på, at Kalle var et svin - hvilket ikke var forsøg på standpunktsafklaring, men faktisk at danne en front. Desuden fremlagde jeg de ting som havde undret mig, nemlig at Anne - mens hun stadig kritiserede Kalle - har haft meget med ham at gøre, og overfor mig (selv om jeg ikke har bedt om det) er fremkommet med forskellige begrundelser herfor. Og at Anne samtidig har advaret mig kraftigt mod at have noget med Kalle at gøre,

og at der, efter jeg alligevel havde det, har været en betydelig skurren i min og Annes relation, blandt andet for mig uforståelige modsigelser i Annes måde at forholde sig til mig på. Og at der desuden, som jeg ser det nu, har været en del underliggende foragt for mig fra Annes side, trods alle forsikringer om det modsatte.

Min begrundelse for at lægge alt dette åbent frem var, at jeg efter igen at have fået konflikt med Kalle, og efter at Anne (sådan som jeg oplevede det) nærmest foretog et bagholdsangreb på mig (og Inge) ved den måde hun kritiserede os på ift. julefrokosten - et angreb som fritog Anne selv for ethvert ansvar for ikke at have forholdt sig anderledes, og som blev fulgt op af Kalle med samme logik - og med de problemer, der har været af forskellig art i supervisionsgruppen på det sidste, har haft en oplevelse af, at der er 'noget' igang bag min ryg, som jeg ikke har mulighed for at væge mig imod - måske noget med, at Anne forholder sig til mig nu, som jeg har oplevet hun har forholdt sig til Kalle - både før, under og efter hendes og min forholdsvis tætte relation (og også til andre): at hun kan latterliggøre og ensidigt kritisere andre samtidig med at hun kan foregive noget andet overfor dem selv kort tid efter, når de selv er til stede. Og at den ensidige kritik fritager hende selv for enhver form for medansvar.

(Disse begrundelser lagde jeg ikke åbent frem - hvad der nok var en fejl - jeg nøjedes med at sige, at der var "noget flimrer" -.)

Men alt i alt var det - for mig - temmelig håbløse perspektiver ift. arbejdet i supervisionsgruppen - hvor der i forvejen var problemer.

CM SUP.VIS.GRUPPE II - FRA MIT STANDPUNKT

Der har - for mig - været problemer i gruppen fra starten.

Den første gang i den nye gruppe lagde jeg frem, at jeg ville bestræbe mig på at forholde mig til Annes og Kalles konflikt (som på det tidspunkt var på med jævne mellemrum) i stedet for blot at tie og holde mig udenfor - men at jeg også var bange for at komme til at fungere som "lynafleder" på den måde. Hvad jeg ikke sagde - og det burde jeg selvfølgelig have gjort - var at jeg var i tvivl om hvorvidt jeg overhovedet kunne 'være' i den gruppe, når jeg ift. Anne sad med det 'efterslæb' fra vores konflikt at jeg var bange for at lægge frem hvad jeg sad med, fordi hun så tit havde fejlet mig fuldstændig af bordet - og at jeg også havde, at der af Anne og Kalle tit blev talt om psykologiske problemstillinger på en måde, jeg havde meget svært ved at koble mig på (den er nærmest 'metafysisk', og i hvert fald meget forskellig fra den måde, man talte om de samme ting på i den første sup.vis.gr. jeg var i) - og jeg her nærmest sad med mit 'medbragte autoritetsproblem' ift. til dem begge to. Her har jeg så selv bidraget til problemernes manglende løsning ved ikke at melde klart ud - og i stedet bare forsøge at 'koble mig på' som jeg bedst kunne -.

Desuden sad jeg med - og det var endnu sværere at sige - at Anne tit havde givet udtryk for foragt overfor at jeg havde det med at "lægge mig op ad" Kalle - noget hun mente bla. kom til udtryk i min manglende kritik af ham. Nu var (og er) jeg ikke enig med Kalle i alting - men jeg følte her, at i det omfang jeg gav udtryk for dette, ville jeg indgå i deres indbyrdes konflikt - dvs. blive taget til indtægt for en støtte til Anne.

Jeg besluttede mig for, at det nok var mit medbragte 'problem' der var årsag til det hele (selv om jeg så også har på det, efter at have levet med det i mange år, at det faktisk kun aktiveres når det møder sin 'komplementaritet' - og at jeg fx. ikke - heller ikke som helt ny - har siddet med det i den første sup.vis.gr. - eller i mit brugerforløb med Jørn Bo, som jo er betydelig 'ældre' end mig -) - og tænkte så, at det måtte jeg jo se at overvinde - også ud fra at det jo faktisk er en udviklingsopgave -.

Kalle har senere sagt, at han mente at hans og min konflikt startede i denne sammenhæng - hvad der jo nok ikke er helt galt - bortset fra at der senere

kom andre ting på også.

Da den startede støttede Anne mig (som nævnt 8/1) meget - dels ved konkret at gå ind på min side i skænderier, dels ved at bidrage med kraftig kritik af Kalle på andre tidspunkter (dvs. når han ikke selv var tilstede). Senere har hun så forholdt sig mere konstruktivt til den - hvad der også hjalp ift. at få den 'standset'.

Efter det har jeg faktisk ikke bidraget ret meget til arbejdet. Der har i mellemtiden også været andre ting 'på'.

Jeg har de sidste par måneder igen - som før perioden med min forholdsvis tætte forbindelse til Anne - været meget bange for at blive afvist kraftigt på mine standpunkter - jeg har følt at Annes holdning til mig nærmest var, at jeg "ikke skulle blande mig når de voksne taler". Det er meget muligt, at det er grebet ud af luften - men jeg er blevet afføjet tilstrækkelig mange gange til at opleve det sådan. Der er blevet lyttet til mig fra Annes side - men det var i den periode hvor jeg generelt overtog hendes standpunkter.

Jeg har så ikke forholdt mig åbent til ting som jeg syntes var problematiske - et ex.: Når Kalles og Mortens forløb med T. (som Anne kender privat) blev taget op i supervisionen, bidrog Anne hver gang med oplysninger fra sit eget kendskab til brugeren - noget jeg synes er at bidrage til et 'standpunkt udenfor' forløbet - da det hyppigt drejede sig om forhold, der ikke havde været på tale i selve forløbet, og ydemere ofte, efter min mening, var af en relevans det var svært at få øje på. Pernille påpegede det som problem anden gang hun var i gruppen - og forløbet har så vidt jeg husker ikke været omtalt siden.

Jeg må selvfølgelig i allerhøjeste grad kritisere mig selv for ikke at have varetaget hvad jeg mente var brugerens interesser - udelukkende for at undgå at komme i konflikt - dels med Anne og dels med Kalle, som tilsyneladende mente det var i orden.

Senest har det været Annes og Mortens forløb med V., jeg har undiadt at insistere på at "blande mig" i. Konkret har det handlet om, at Anne (sidste gang for jul) refererede at V. i weekenden var blevet indlagt med et angstanfald med lammelser, og at hun overfor Anne havde givet udtryk for, at hun selv mente det skyldtes den 'klemme' hun sad i: at hun på der ene side ikke var i stand til at sige fra når hun følte sig trådt på (pga. en masse historisk opsparet vrede som så måske ville eksplodere, og som hun ikke kendte de mulige konsekvenser af) - og på den anden side "Annes krav om at sige fra"

i de pågældende situationer. Da jeg ville snakke om den 'klemme' - ud fra de nævnte formuleringer, som skulle være brugerens egne, blev jeg meget hid-sigt afvist af Anne med, at V. så sandelig godt var klar over, at det var hendes eget krav til sig selv. Jeg sad med at afvisningen mest var begrundet i, at det kunne vise sig at være et evt. kritikpunkt - men det tav jeg altså til.

Det er rigtigt, som Kalle sagde (8/1), at det er at undlade at varetage brugerens interesser at lade sig feje af bordet på den måde - men jeg mener at kunne dele det ansvar med andre: dels med den som nægter at høre andres standpunkter, og dels med den som overværer det - og tier -.

Der har så også stillet sig nogle problemer ift. supervision af mit eget brugerforløb (som jo altså kom i stand på den måde, at brugeren havde henvendt sig (i SH) til Kalle, som så havde henvist hende til at komme igen samme aften, og havde bedt Lasse om at tale med hende - og Lasse havde så spurgt mig, om jeg ville gå med, da han var usikker på situationen. Hun sagde i første omgang, at hun var kommet for at få noget at vide om psykologi, da den undervisning der gives heri på medicinstudiet er meget mangelfuld - men kom så senere med, at hun var blevet henvist af sin læge og egentlig gerne ville have 'hjælp'. På det tidspunkt havde hun allerede lagt så meget frem, at jeg syntes det var svært bare at afvise hende - og jeg spurgte så Lasse, om han kunne aise ressourcer til et forløb hver 14. dag, som var hvad jeg

selv mente at kunne overskue.).

Der blev spurgt til i supervisionen, om jeg følte mig "bondefanget" af brugeren - hvortil jeg svarede, at det jo i sidste ende var mit eget ansvar at sige fra, selv om det var svært i situationen. Det blev så af Kalle vendt til en diskussion om, hvorvidt det ikke var mig, der havde bondefanget brugeren - med meget kraftige argumenter fra Kalles side hertil. Det undrede mig meget - og jeg opfattede det egentlig - måske helt fejlagtigt - som en slags mistillidserklæring. Ved samme lejlighed gav jeg ud, at jeg faktisk var i tvivl om hvorvidt jeg havde tilstrækkelige ressourcer til et brugerforløb (jeg var temmelig presset på det tidspunkt) - men at jeg jo måtte forholde mig til det henad vejen. Næste gang sagde jeg så, at noget af mit pres var lettet, og jeg mente at kunne klare det. Det har Kalle så ikke hørt - og har gentagne gange siden (selv om han har fået at vide, at der var blevet talt om det) taget det op som "problemet om hvorvidt jeg skulle fortsætte forløbet" - ligesom han har taget forløbet op som et punkt på dagsordenen, hvis jeg ikke selv har gjort det, bla. mht. dette "problem", eller med påpegninger af uenigheder mellem mig og ham fra sidste supervision som jeg ikke selv har opfattet som uenigheder. Så alt i alt har jeg - berettiget eller ej - følt mig noget mistænkeliggjort af noget der måske kun var udtryk for ansvarlighed fra Kalles side - men altså også, har jeg oplevet, udtryk for at han ikke mener at jeg selv er i stand til at være ansvarlig for noget. Hvad jeg selvfølgelig burde have taget åbent op, men altså ikke har gjort - nok fordi jeg har haft en forventning om, at det så kunne vendes til - med støtte fra Anne - at jeg sad med et problem, jeg selv havde opfundet. Altså bestemt ikke ville bidrage til oplysningen af min mistillid.

AT BLIVE SAT I KLEMME

Da jeg (8/1) lagde frem hvad jeg havde på min og Annes relation, nægtede hun at forholde sig til det. (Hun omtalte det senere som min "novelle - fuldstændig ustruktureret og med sin helt egen kronologi".) Kalle afviste at kunne genkende sig selv i det jeg ved samme lejlighed havde refereret ham for, og mente så at noget lignende (forvanskninger?) kunne gøre sig gældende mht. det jeg havde refereret Anne for - som han dog alligevel mente at kunne genkende som noget hun havde sagt til ham selv. (Det blev her gjort til 'pointen' hvorvidt Anne på andre tidspunkter har sagt det samme til Kalle, som hun har sagt til andre om ham - en misforståelse jeg nok selv har bidraget til. Ud fra det var der, så at sige, "ikke noget problem".)

På den måde blev alt hvad der har været, eller kan være, problematisk tilskrevet mig alene - hvad jeg oplever som noget nær en sygeliggørelse.

Jeg blev af Kalle kritiseret for at sikre mig gennem personlige relationer og forholde mig gennem konkurrencestrukturer - hvad der jo er en helt relevant kritik - det var jo netop det jeg havde lagt frem. Men efter min egen opfattelse gik kritikken netop på at jeg havde insistet på overhovedet at sige det højt.*)

Til mit ønske om at skifte sup.vis.gr. (i hvert fald midlertidigt) ville Kalle direkte "medlægge veto" - og modstanden fra ham og Anne gik så på, at de i så fald senere (med Annes ord) ville få det "lige i synet igen - ti gange værre". Da mit argument var, at jeg ikke kan få supervision på mit forløb med de aktuelle konflikter på, når jeg sidder med ikke at kunne lægge frem hvad jeg har blev problemet endnu en gang tilskrevet mig alene (en evt. anden sup.vis.gr. måtte kunne varetage "det særlige problem" det er at have én i gruppen, som ikke kan lægge sit eget frem).

Mine argumenter for ikke at kunne det var, som Anne ganske rigtigt påpegede, noget modstridende (jeg var simpelthen ikke i stand til at redegøre nærmere for det). Der blev henvist til, at der samme aften havde været "rigelig" plads til mig. Det er på sin vis rigtigt - Kalle tog mit forløb op, og da jeg sagde, at jeg ikke skulle have forløb den aften, ikke havde forberedt mig og ikke havde papirerne med, blev der alligevel spurgt ind til det. Anne

var utroligt venlig og forekommende ved den lejlighed - men eftersom vi ikke har talt sammen efter sidste gang før jul, hvor vi skiltes med nogle meget bidse bemærkninger (vi løb på hinanden dagen efter, men der var iskold luft imellem os -) kunne jeg simpelthen ikke opleve det som andet end manipulation - at det var mig, der skulle "starte" en konflikt - og Anne, der skulle være helt "uskyldig" i den forbindelse.

Efter at man så fra Kalles og Annes side (på fællemødet) har bestemt problemet som **udelukkende** befindende sig i mig (ud fra en benægtelse af på nogen som helst måde at have nogen som helst del i noget som helst) mener man så, at hvis jeg **heller ikke** fremtidigt kan forbinde mig til den plads der gives mig i supervisionen (ud fra at jeg ikke er i stand til at mærke, at der "er" plads til mig) - så må jeg gå ud af mit brugerforløb.

Nu synes jeg i forvejen det er svært at finde tillid til mennesker, der konsekvent fraskriver sig ethvert medansvar - men det er endnu sværere at have tillid til dem, der er villige til at sygeliggøre andre for at slippe for at forholde sig til om der evt. skulle være noget de måtte tage et medansvar for.

Og den logik man gik efter ved den lejlighed ligner i betænkelig grad den logik man bliver udsat for i det psykiatriske system: først får man at vide at man er "syg" - dvs. har en indbygget fejl, som ikke på nogen som helst måde har noget med resten af verden at gøre - dernæst at man skal have "tillid" til dem der siger det, og den "behandling" de foretager - og hvis man protesterer, anvendes der magtmidler - legaliseret af, at man ikke har "sygdomsindsigt" (og vover man at protestere mod det, anvendes ydeligere magtmidler.)

"Magtmidlet" var i dette tilfælde, for mig, at blive "dømt" frataget min tilfaldte kompetence til at have brugere - dels fordi det ville ske på baggrund af, at de blev "afsagde domme" herved frakendte sig selv ethvert medansvar, og at dette så at sige ville blive "offentligt legitimeret" - og at det i sig selv ville legitimere enhver yderligere fremmedbestemmelse og bestemmelse af mig som selve problemet (i hvert fald i sup.vis.gruppen).

Sammen med, at der nægtedes mig mulighed for at skifte sup.vis.gruppe er det for at se nærmest at ligne ved en raffineret form for "fiksering og tvangsmedicinering".

Kalle kritiserede mig på et tidspunkt af aftenen for at ville gøre mig selv til "offer" og lægge skylden fra mig. Nu synes jeg selv, at jeg faktisk **vedkendte** mig mit medansvar. Kalles oplevelse af at blive forsøgt pålagt skyld må stamme fra selve problemets logik: at der eksisterer et fælles ansvar. For mig at se er det Kalle selv, der her tænker i en 'offer/skyldner'-diktomi.

Jeg kan få den tanke, at der bag Kalles og Annes måde at forholde sig på ligger den samme kontrol-logik som i det psykiatriske system.

Kontrol af hvad?

AT OMGÅ PROBLEMER

For mig at se har Kalle og Anne en begravet konflikt.

Det mener jeg dels ud fra, at Kalle (for mig at se) undviger konfliktområdet ift. Anne i supervisionen (på en måde som strider mod de etiske standarder han sætter for andre).

Og dels ud fra den måde hvorpå han støttede Anne i hendes totale nægtelse af at forholde sig til, om hun skulle have en eller form for medansvar. Efter min mening faktisk **mod** bedre vidende.

Og det må jo have en begrundelse.

Kalle har tidligere givet udtryk for, at det var nødvendigt at lære Anne at samarbejde, og at han hertil måtte forholde sig pædagogisk til hende.

Efter min opfattelse sætter det sig igennem bag om ryggen på ham, at han ved

ved at ville varetage denne opgave som sin egen personlige, for det første må begrave en konflikt (hvorigennem man faktisk mister orienteringen) og for det andet inddirekte træder ind i de strukturer, han vil ophæve.

Kalle nævnte i evalueringen, at han havde været på vej ud af Rb. i foråret. Dengang sagde han, at det var pga. af hans konflikter med Anne.

Kalle har gentagne gange kritiseret mig for at 'indrette mig' - at være 'statist for andre' - at 'sikre mig gennem personlige relationer' - at bevæge mig i 'konkurrencelogikker'. Som før fremlagt (8/1) er denne kritik helt relevant.

Men jeg vil tillade mig at rette den kritik mod ham selv også.

At min forbliven i sup.vis.gruppen er vigtig for Kalle (udover at det jo kan handle om at fastholde et subjektforhold, som Pernille sagde, og udover at det også handler om at Kalle mener, at man skal lade være med at undvige konflikter) ser jeg begrundet i, at jeg på den måde kan fungere som en slags lynafleder for hans og Annes konflikt. På den måde, at opmærksomheden kan afledes fra andre ting ved at tilskrive mig ethvert problem. (Hvilket jeg jo selv tidligere har stillet mig til rådighed for.)

For Annes vedkommende mener jeg at hun - sin politiske bevidsthed til trods - forholder sig til "samarbejde" i konkurrencelogikker. Og at det derfor er tvingende nødvendigt for hende at undgå at påtage sig et medansvar. Derfor må jeg inddirekte sygeliggøres, og derfor må jeg fastholdes i sup.vis.gruppen - da min evt. 'fugteren' i en anden gruppe ville nuancere denne opfattelse - og derved, i disse logikker, negere den.

HVORDAN VIDERE

Nu er jeg så selv trådt direkte ind i de konfliktlogikker, som ikke fører nogen vegne hen i sig selv. Og det kan umiddelbart se ud som om jeg "graver mig ned" i problemet i stedet for at forsøge at løse det.

Men: At insistere på, at så meget som muligt gøres så åbent som muligt (og dette er altså bidraget fra mit standpunkt) er den eneste måde jeg kan forholde mig til dette på **overhovedet**.

At påpege, hvad der evt. kan have ^{sat} sig igennem bag om ryggen på andre, vil altid møde modstand. At påpege fremmedbestemmelse gennem manipulation vil til enhver tid blive mødt med forsøg på sygeliggørelse og udgrænsning (det er sådan 'systemet' fungerer).

Men jeg vil **ikke** stiltiende finde mig i at blive forsøgt sygeliggjort og udgrænset, og at blive sat i en klemme, hvor eneste "overlevelsesmulighed" er at opgive ethvert subjektivt standpunkt (med resultatet: tredobbelt nedsmeltning af rum/interesser/ressourcer) - og hvor eneste (kortsigtede) mulighed for at "klare sig" er at gå ind i de konkurrencestrukturer, man protesterer imod - at forsøge at "gøre sig gode venner" med så mange som muligt for at kunne stille op til konkurrencen...

(Så næsten hellere bidrage til egen "spedalskhed" for ikke at blive tænkt ind i det...)

Men altså - hvordan videre? Er der overhovedet muligheder?

Med det jeg selv har været med til, kan jeg godt forstå at man kan miste tilliden til mig. Men jeg er så også stået åbent frem med det. Og har endelig lært, at det er ris til egen røv at forsøge at undvige de konflikter, som stiller sig.

Jeg tror, at den eneste måde hvorpå man kan varetage en konflikt på en ordentlig - man kunne måske kalde det solidarisk - måde, er at være villig til at forholde sig kritisk til eget handlegrundlag. I fællesskab kan man så måske udvikle en slags 'praktisk tillid' til hinanden - ud fra at begge par-

ter så véd, at det er den fælles bestræbelse at udvikle - at det ikke handler om hvem der bliver stand til at kue - eller slagte - hvem.

Kun på den måde kan man finde en mulighed for samarbejde.

Nu bilder jeg mig ikke ind, at det jeg her har lagt frem, er den endelige, forkromede sandhed. Det er mit standpunkt. Og indbyrdes modsatte standpunkter kan undertiden finde en fælles ophævelse. Men det kræver en fælles udviklingsbestræbelse.

Og hertil er altså såvel selvkritik som kritik nødvendig.

Og i dette tilfælde nødvendigt for, at jeg kan finde en tillid til, at det vil være muligt at udvikle et samarbejde.

Overhovedet.

Hvis jeg i sidste ende bliver nødt til at gå fra Rb. bliver det ganske vist i afmagt heroverfor - men også med en dyb protest.

Bugette

PS: Dette er gået temmelig hurtigt og er derfor temmelig mangelfuldt formuleret og struktureret...

*) Når man protesterer mod konkurrencestrukturer kan man komme til at gå ind i deres logik - som netop er ensidig kritik. I den udstrækning jeg vedgik min egen andel mener jeg at have undgået dette.

23.1.1992

Hej Charlotte.

Godt du ringede - så blev jeg lidt presset til at finde "noget".

Vedlagt 5 oplæg. De to er nogle gamle oplæg. Det er "Sundhed år 2000", som omhandler nogle mere generelle forhold vedr. sundhed idag. Jeg ved ikke, hvor relevant det er, men det prøver at vise, at der er et område, som forsømmes voldsomt. Det andet gamle oplæg er fra "Vinteroffensiven 1990", hvor vi som gruppe gik i fælles kollektivtanker. Dengang var vi vel 10-12 i gruppen; idag er vi 22; stadig uden det fælles kollektiv, men der foregår stadig et arbejde blandt de fleste af os for et fælles arbejds- og bosted. Men det splitter på, hvordan og hvor, by eller land, nord eller vest. Så pt er der ligesom to distinkte sammenhænge herom. Håbet er ikke, at alle flytter i kollektiv sammen - det er vi også for forskellige til - men at skabe en ny og gerne flere sammenhænge andre steder.

De tre sidste oplæg er aktuelle oplæg. Og de hænger sammen på en bestemt måde.

De to første "Åbent brev til supervisionsgruppe II" og "Et konkret scenarium udi konflikter på gruppeplan" omhandler en intern konflikt. Begge disse oplæg skal diskuteres næste gang i den ene storgruppe - jeg ved ikke hvad den anden storgruppe har på programmet.

Herefter - dvs onsdag 14.dage - skal kap 9.5 af Holzkamp diskuteres. Og efterfølgende tager vi en gang med hele kap. 9. Det er så meningen herfra at vende tilbage til udgangspunktet om den interne konflikt: kan vi se den i et nyt lys; hvad kan vi lære heraf; samt hvilke konsekvenser må der trækkes mht, hvilke krav der skal stilles til psykoterapeutisk kompetence, hvordan realiseres den, hvordan tages der imod nye i gruppen osv osv.

Jeg vi foreslå dig at kigge lidt på papirerne om den interne konflikt. Den indeholder meget krav og muligheder i Regnbuen.

Fællesmødet starter 20,45, men du er velkommen til at komme før - der plejer at være nogen, der sidder i en pause.

Glæder mig til at se dig.

FÆLLESMØDE 8. 1. 92

- Vedr. julefrakosten - og alle problemer

som den gav anledning til. Jeg var meget berørt af den, og vishede faktisk først helt op, da vi snakkede om det i fællesskab. Sagen er, at jeg ikke kan ligge til en sætning af den fremmedbestemte eller afslutningen, der blev behandlet af - heller ikke på andre niveauer i og omkring Regulator. ^{med hensyn til forhold} Og jeg har derfor bekræftet at blotlægge - en til hver af festgruppen medlemmer.

Inge - endte med at vise, at der endnu engang havde fået stillet dig mellem to stole. Ja - det har der gjort for, og efter det har været problemerne og handlinger, der ikke er blevet løst, men ^{nu} sammentaget i færd på kantale over hinandens spontane ytringer, blandt andet mine.

For mig er det et problem, der omhandler manglende midtledelsesstillingen til og praktisk løsning af interessekonflikter. Du abstraherer, stiller dig over - i stedet for at stille din side til rådighed

og blive ved at undersøge dig
i en løsning af fælles art.

Jeg hender din interesse for at
beholdes, og der er også gået
i repræsentantshabet på grundlag
af denne.

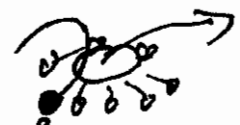
Men repræsentantshabet er netop
en art slagmark for fysiske
(faglige) interesser - netop det
arbejdsfelt, der hele tiden deman-
strerer en manglende handlevillie
ifd.

Jeg vil derfor sige til dig, at jeg ikke
mener der kan være i repræsentant-
shabet på det faglige grundlag.
Personligt har jeg nemlig ikke lyst til, at
naget jeg leve skal bekræftes af dig;
og jeg har endvidere faglige argu-
menter for, at tværfaglighed - eller
repræsentantshabets gescheft - ikke kan
udvikles fra anen. Argumentet er, at
vidholdsviden så forvinder, til fordel
for det rent fagmæssige.

Dorisette — under op i, et uageet vil "jig
gerne tage på mig, andet ikke".

Far mig har den ikke ender i
denne skuldspørgsmålsproblematik, og det
fandt den i den ikke en uagen
bestemmelse / begrikkelse af, hvorfor
det ham få vidt, at du spillede
ping-pong med andres velbehag.

Itt mine tidligere ^{arbejdsmaaned} ~~kan~~ ^{kan} ~~tilde~~ ^{tilde} itt
dig, og hvad der ligger af åbne,
men i rest problemstillinger i super-
minigruppen og Højskolegruppen, og
så er jeg der, hvor det mest, der
synes at være muligt er vidviden-
aligme og hørbarhed, og en yder
instrumentel brug af hinanden —
og ikke bare uageet der ligger ^{inngel} en
vidholdsmæssig kvalificering og ud-
vikling af hinanden, og af sam-
menhængen her — Og dette, denne
måde at angive på, er ikke hold-
bar i denne sammenhæng. Der
må findes en løsning, eller på
begyndes en løsningsproces hurtigst muligt.

at være nok med en
gruppens bevægelse.

at være
andres
færdighed

Anne — du kan at tage imod en
"nase", for der er din
sidste, der ifm den faldende
leg har mulighed for at
gikke vid i kraft af, at
du hender, hvad der skal
til at foregå — men du
gikkes ikke vid. Du får
ikke sagt fra til, at du
samt medlem af festgruppen
ikke kan stå vidt for legen.

Kalle

(3)

At man var komplet uimelig at tale med et gæst -

- Det var jo meget behageligt for mig, for jeg stopper jo så for at underkaste mig selv en større vanskelighed. På den anden måde jeg taler med, at der selvfølgelig var noget spelt med mig - nemlig at jeg var utværlig naive -

- Noget af det første, A. sagde til mig i den forbindelse var nemlig, at jeg jo måske var klar over, at når K. havde oplyst mig noget som helst med mig at gøre, så var det udelukkende begrundet i, at hun havde sagt til ham, at hun ikke ville tale noget med ham at gøre mere, og at hun så selv ikke havde haft nogen af snakke med, og at jeg så tilfældigvis havde været til rådighed - (du lå jo så osse i det, at jeg var noget af et lule i jorden -)

- og så var det iøvrigt sådan, at når K. var sådan et stort svin, så var det begrundet i, at der var en lule mellem ting, hun ikke havde udviklet, og det var hun ikke kommet til, så længe der var nogen, der stod til rådighed for ham som så - så jeg måtte endelig love, at når A. nu troede sig helt vel for ham, hvad hun ville gøre, ikke at blive fristet til at "fælde

(4)

med i det lule i hans liv" igen - det var så dels for min egen skyld, dels for K.'s skyld, og dels for Jøllens skyld -

- Det må så stå for min egen regning, ~~at~~ at jeg sagde ja til det lule -

- Et par dage efter havde A. og K. et skænderi - og da K. vidste, at A. og jeg havde mistet sammen, ringede han til mig bagefter og sagde, at der havde været noget i det skænderi, som ikke handlede hjemme i hans og A.'s forhold - jeg spurgte om hun mente, at A. og jeg havde lavet en alliance eller en ~~for~~ front imod ham, men det mente hun ikke - så spurgte ~~hans~~ jeg, om hun mente, at jeg havde lidet A. op imod ham, og det mente hun nok, det var handle om -

- Men som så jeg egentlig, at det var en dybt uretfærdig beskyldning, for A. havde simpelthen så meget på ham, at jeg som så at det jeg havde var peanuts i sammenligning - og jeg undrede mig så osse over, at K. ikke vidste, at A. havde sagt det på ham - men det sagde jeg ikke noget om, jeg mente ikke det var min opgave at fortælle K. hvad A. havde på ham -

- jeg blev bare uroet vred, og K. sagde, at han havde lyst til at løbe sig ned og dø, når han havde sådan meget (det jeg har på det nu er, at K. måske var ment, at jeg var enesvarlig og A. var en slop offer --)

- Dagen efter havde jeg det aligevel lidt dårligt over det jeg havde været med til, og jeg var osse helt bekymret - og jeg ringede så til A., som så osse sagde, at hun var bekymret - mest ud fra, som hun sagde, at hun var borte af K. hellere ville lægge sig til at dø end at indrømme, at hun ikke var perfekt - det vidste jeg så ikke meget om, men det endte da med, at vi sammen tog hen til K. for at snakke om det. Vi fik nu ikke snakket om det hele, men det endte da meget positivt - for mig på den måde, at jeg så osse har må' med - isent, ift. A., at tingene ikke var så uheldige -

- Dagen efter, på Rb's fødselsdag, var jeg så sammen med K. igen - for mig var det ud fra, at det var OK og helt fint på grundlag af at svenen var - jeg var osse lige henne og rge til A., at det var OK - og hun sagde, at det vidste hun godt, og så havde jeg jo fået det ~~den~~ sanktoret - - -

- jeg ved så ikke rigtig, hvad det så var der skete i løbet af den første uge - for mig selv var det vist meget med, at jeg var blev bange for, at jeg var havde skilt mig på den anden modstandspol - og havde været utillodeligt naive - og da jeg mødte med A. om tirsdagen sagde hun, at hun måske is har indholdet af konfliktene på landet herinde - og at det indhold for en stor del udgjordes af K.s dybt hurtige ballevisdomhed -

- jeg indholdt mig meget velt til det - ved først at sige ja til det, A. sagde, for så at sige herinde om onsdagen, at jeg ikke mente, at det hele handlede om, hvem der skulle med hvem - det var den dag, A. "gik hjem med sten" -

- jeg havde egentlig, at jeg vist nok havde ^{voget} slået mod A. ved ikke at støtte hende på FH't - dengang sagde hun, at det havde jeg ikke, men hun var så snoo godt indtryk for det modsatte - -

- A. var meget vred på K. over meget han havde sagt den efter, og sagde til mig dagen efter, at hun simpelt hen ikke ville se ham mere for han havde gået ud ^{hendes} i hendes hjerne - ~~og det var~~

- og jeg var så meget borte for hovedet overfor K., da han ringede til mig for at sige undskyld for noget han havde sagt - jeg syntes det ville illoyalt af mig, hvis jeg tog imod den, når A. ikke fik noget. Det var så her, K. og min konflikt blev helt uforsonlig, og efter det begyndte vi at gå på hinanden, faktisk og på andre måder.

- A. støttede mig meget i den konflikt i starten, både konkret, når K. og jeg skændtes i sup.vis-gruppen, og når vi talte om det - vi var rørende enige om, at K. både var et svin og fuldstændig uvenlig af at gå med os - og på det tidspunkt syntes jeg, at jeg virkelig havde fået noget at være op over --

- Det undrede mig så, at A. - på baggrund af det, og på baggrund af hvad han tidligere havde sagt, alligevel havde en del del med K. at gøre - bl.a. hjælp han havde med eksamensløsningen. Jeg spurgte, om han havde fået den undskyldning, men ville han, men det havde han ikke - og når han alligevel lod som om han var det, sagde han til mig, fordi ~~undskyldningen~~ ~~undskyldningen~~ det var ikke kommer til en konflikt mellem dem, hvis han sagde ja, og manden var

så presset af alle de konflikter han havde og hvad han ellers stod i - at en konflikt med ham ville være nærmest katastrofale følger for ham - så kunne han bare komme og sidde og snakke og lullede iøvrigt overme, men han alligevel ikke havde det han sagde om eksamensstoffet til noget --

- På et tidspunkt lige før sommerferien faldt jeg mig så lidt svigtet af A., da han holdt op med at støtte mig, når jeg skændtes med K. i sup.vis-gruppen - han begrundede det så overfor mig med, at han var så presset og isoleret, at han var ved at gå helt i stykker, og nogen jo måtte så være på løsen. Men iøvrigt mente han da det søvne om ham, som han ikke havde været --

- A. og jeg så rimeligt meget til hinanden i løbet af sommerferien - jeg var stadig meget vred og sødt og skældte meget ud over K. - fra A.'s side gik det mest ud på, at K. var så uvenlig af at gå med os, at han var den eneste, der kunne finde ud af at lulle mig til ro - han havde ham jo ud og ind - og så var iøvrigt osse temmelig latterlig på den og den måde --

- På et tidspunkt sagde jeg til A., at jeg havde en ubehagelig fornemmelse af, at vi vist alligevel havde en stærk alliance - A. sagde så, at det kunne kun absolut ikke vi havde, og det vidste K. isærigt osse godt, at vi ikke havde, ellers ville han ikke ha' haft holdid til hende.

- På et tidspunkt efter sommerferien ~~blev~~ holdt A. så op med at kritisere K. Så meget overfor mig, og hun gjorde mig opmærksom på, at jeg til hende for længe frem i skole overfor hende. Man kan så osse sige, at det var på tide, jeg fik det at vide - og A. begyndte så osse at forholde sig konstruktiv til det, når K. og jeg skændtes i sup.vis. gruppen - og det var så helt fint, for det gav mulighed for, at konflikten her gik i sig selv igen.

- Under alt det der var gået ~~for~~^{forud}, havde K. et par gange sagt til mig, at hun så kunne, at det jeg havde på hende var noget jeg havde fra andre - og hun var så helt overbevist om, at det drejede sig om Inge og Inger. Jeg blev vred over det - ~~derfor~~ fordi det var at forhindre mig, at jeg overhovedet havde noget at være vred over - men jeg måtte jo osse indrømme, at det

var rigtigt, at jeg havde læst mig op af andre - og jeg sagde så, at det ikke var I. og I. det handlede om, men A. - og skyndte mig at tilføje, for at det ikke skulle lyde som en kritik af A., at det jo var mit eget ansvar og ikke noget man kunne blande A. for. K. ville simpelthen ikke høre det, tror jeg, og er blevet ved med at høre, at det var I. og I. jeg havde det fra. Så der var jo osse været flimmer på mellem K. og I. og I.

~~forud for det der var gået forud~~
 - Det er kommet på en igen - K. mener, at jeg er statist for deres interesse, at det vi laver sammen er et sampe og af interesse - ^{og at jeg bliver hvide op med at være noget med dem at gøre -}
 - og jeg vil godt understrege - at I. og I. politisk godt kan dulle, hvis der er hvis - at de ikke har brug for andre som statist eller delegerede for deres standpunkter - at når man lægger sine standpunkter ^{og sin virksomhed} ved til diskussion med dem, så er det til diskussion - man får hverken standpunkter eller handlemæssige svært, heller ikke ~~aktuelle~~ hvis man tror om det - og det er altså ikke der jeg er blevet forsynet med dem -

- og: jeg var hellere biden vært meget
uklart omkring, hvad A. og jeg var
talt om med K. - men i den
udstrækning, jeg er kommet til at
høre noget ud, har de gjort mig
opmærksom på, at jeg ikke skulle
lade A. definere noget for mig, og
at jeg hellere selv fik det med sigt-
hvad jeg så kan kritise mig selv
for ikke at lytte bedre til --

(M!)

- jeg havde ~~ikke~~^{helt} sommevis sagt
til mig selv, at det var OK, at A.
og jeg mislykkede os K. - men kan
nu bruge for at støtte os, hvad man
har på andre, for at afklare sig selv
standpunkt - jeg kan så kritise mig
selv for ikke at have villet se, at vi
man bare beskriver hinanden, er det
ikke en standpunktspørgsmaal, men en
alliance -

- Nu jeg alligevel ikke syntes det var
så godt, så var det ud fra et prin-
cippet måtte være, at man selv indtænke
for, overfor den det handlede om, at
man havde på ordhømmende, hvad
man havde. Det mener jeg så heller
ikke, at jeg på noget tidspunkt har
haft styr på. Og i begyndelsen var
jeg overbevist om, at A. det A. sagde
til mig om K. var noget som enten

havde sagt eller ville sige til man
selv. Selv om jeg altså som sagt dels
undrede mig over, at man overhovedet
ville ha' noget med man at gøre nu
kun havde så meget tæt på man, og
dels over, at man ikke ville sige
det så sandsynligt at på det det
at vide. Men jeg handlede jo ikke så
meget til des held, og det varde
jo heller ikke mig --

- Selv om jeg hurtigt holdt op med
at gi' udtryk for, overfor A., at jeg som sagt
undrede mig over, at man ville ha'
noget med K. at gøre nu kun nogle
gange syntes man om sådan et svin
og ihvert fald mente at man var helt
uimelig, så er A. blevet ved med at
begynde det overfor mig -

- i starten med, at nogen jo måtte
ha' være på man, så man ikke gi'
helt i stykker, og man vidste jo, hvor-
dan det skulle gøres - så med,
at nogen jo måtte fulvde sig pæda-
gogisk til man (det var vigtigt,
både for man og alle os andre) - og
at det var nødvendigt hellere biden
at fortælle man, hvordan man selv
fulvde sig til det ene og det andet,
som man ikke selv har' finde ud af,
og her på det sidste har det været

- og det var

begrundet med noget rent instrumentelt - for min K. har et projekt med A., er hun villig til at gøre det ene og det andet for hende, og det har hun jo så lidt godt benyttet sig af--

- Det med at indholde sig pædagogisk til andre har jeg ved en enkelt lejlighed fortalt A., hvad jeg mener om (det er ikke noget godt) - men i og for sig har jeg jo været ligeglød - det har K. selv sagt for overfor, hvis hun ikke vil har det.

Men man prøver
og pædagogisk til
hvad der man jo
ikke direkte har
man selv har

Det der ligger i det for mig, er at det var først var i den forbindelse, at jeg holdt op med at ho på, at A. sagde de samme ting til K., som hun sagde om hoven.*

- Og jeg mener, at man må sige noget til om en anden til en tredje uden selv at stå ved det overfor den man har sagt det om - og specielt hvis der er ^{noget} konvensstemmelse mellem det man siger om nogen, og den måde man ^{selv} indholder sig til vedkommende på - så skubber man noget ind mellem den man har talt om, og den man har sagt det til. Og hvis man gør det mens der er konflikt mellem de to andre, så er det faktisk

Atale om forslag på hvedestoberi og indlignelse.

- Og så er der iøvrigt forskel på at stå noget på nogen, som taler om af mede og kritik og på at latterliggøre og nedgøre nogen overfor andre. Og her har jeg så kritiseret mig selv for ikke har sagt for overfor det.

- På et tidspunkt efter sommerferien gik det op for mig, at når jeg havde sagt mig så meget op ad A., så var jeg kommet til at føle det for meget ~~for~~ med mit standpunkt i det hele taget, altså på en hel masse andre områder osv. - og det gik jeg så igang med at rette op på. Dels ved at blive bedre til at sige hvad jeg selv havde, i de enkelte situationer, selv om det var noget andet, den helt modsat A.s, og dels ved, når lejlighed bød sig, at gå ud hvad jeg selv havde haft på noget af det, jeg havde sagt ja til ~~heller~~ selv om jeg stod med noget andet. Det gik faktisk forbløffende fredseligt for sig, for A. sagde ja til det mest.

- Ift. K. fandt jeg så ud af, at selv om det er forvirrende og frustrerende at stå med en modsigelse ift noget

hjem på at lade være med at berøre det emne -

- Alligevel gik jeg med at lade mig mere og mere presset af noget, der hørte sammen med mig selv. Det rationaliserede jeg så på, at det handlede om, at jeg ikke har fundet ud af at være noget med K. at gøre på en ordentlig måde - nogle gange havde jeg det sådan, at jeg virkelig nok lunde til så meget hurtigt, at jeg har mig høj ~~tillykke~~ ^{glæde} ~~tillykke~~ ^{glæde} ~~tillykke~~ ^{glæde} eller jeg følte mig temmelig til at være spidsende hvis han tog kontakt til mig.

- Der er spillet på K.s og min relation - og det ville der være under alle omstændigheder - men jeg havde svært ved at finde begrundelse for, at det ikke var så svært at være med ^{at} gøre, inden mig selv - (selv om A., da hun efter sou-venirerne var holdt op med at hils på K. ~~ikke~~ ^{overfor} mig, havde læst mig meget om - især på en meget hård måde - hvordan jeg måtte være indvundet, når jeg alligevel havde haft det med K. som jeg havde haft det) -

- Og så har jeg så på nærmest pø-lish vis, ^{på grund af årsprøven} ^{grøvet} mig med i at forsøge at finde de begrundelser inden i mig selv - og når jeg ikke har fundet så mange de, har jeg så grøvet mig med i at forsøge at finde dem i K.s umuligheden - og der var jo ikke et bi-af, med fra det A. tidlige havde sagt. I hvert fald har jeg været undervejs i det været overbevist om, at det var ^{relaterende} min relation til K., jeg skulle finde betingelserne for, at jeg følte mig presset ^{hjemme} -

- Og så ~~har~~ ^{har} du, selv om jeg hver gang har slubbet det lidt, alligevel været nogle underlige ting mellem A og mig - ind i mellem ^{er} har jeg sagt's, at A. ^{til-} ^{bage} mig en indvirkning på en måde der lod som om hun opdagede mig som et legemestredet ~~spøt~~ ^{spøt} - det kan så godt være begrundet i den måde, jeg gravede mig ned i problemerne på, men det handlede osse om en hel masse andre ting - (bl.2. ift dem som i skid) ^{OSU -}

spisne sig på en meget hård måde

- Men som sagt dog ^{jeg} det hun lever gang, jeg har osse været presset af så meget andet i mit liv, ^{på det måde} så jeg tænkte, at det nok var mig en en spækket overfaldsom - og ind i mellem har i da osse haft det helt fint sammen -

- Tirsdag og fredag efter for jule/rokosten, hvor vi skulle planlægge underholdningen. Men jeg så specielt presset af en masse andre ting - men jeg sad så også med et fald mig meget presset af A., på den måde, at jeg var bange for at gi' ud, hvad jeg havde, fordi jeg regnede med, at det ville ikke blive fjtet af andet - og jeg var meget irritert over at A. ønskede så meget om K., og den måde hun gjorde det på - og jeg sad også med et fald på nogle modsigelser ^{imellem} det A. sagde nu, og det hun havde sagt om det samme tidligere.

- Fx. sagde hun om I.s/K.s konflikt, at den udvirkende havde været begrundet i, at K. dengang ikke havde kunnet overskue, hvad hun stod i, at hun tilfældigt havde fået øje på Inge og så var gået på hende.

- Den tur havde jeg selv dengang, men jeg syntes det ~~at~~ A. sagde, stod i modsætning til, at hun dengang så vidt jeg ved, støttede K. i hans kritik af I. (selv om det ikke var åbent) - og at hun for det sagde til mig, at I. var en af dem, hun ikke "regnede" med.

- A. mente så også, hun godt det var, at hun i sin tid havde kunnet forholde sig så konstruktiv til min/K.s konflikt, ellers var det ikke godt at vide, hvordan det var endt. Og det er jo rigtigt nok, at hun gjorde det, men det undrede så altså meget i den historien -

- Jeg havde det ikke særlig godt med at tænke de ting, og ville ikke være ved, overfor mig selv, at A. måske alligevel ikke var den den påståede flotte person, som jeg spottet og set hende som.

- Fredag eftermiddag mødte jeg med A. om, at jeg havde det usandsynligt dårligt med den jule/rokost (jeg har det hellere særlig godt med rent varme sultbrøge, uden isvigt at her forholde mig til, hvorfor jeg har det) - og fordi jeg ikke ville være ved, at jeg faktisk havde det dårligt med A., så begrundede jeg det med, at det nok var mit flunk med K., der gav mig på det forholde A. sig så også indehænde til, sådan set meget omsorgsfuldt, bare at ja, at der skinnede en del lys igennem ift. at jeg overhovedet ikke var noget med ham at gøre -

- Man kan jo rationalisere sådan på det, at det jeg havde det dårligt med, om det I. og jeg havde lavet, men jeg havde ikke selv noget på, på det tidspunkt, at det skulle være svær på nogen måde, jeg var bare bange for, at det det ikke ville være så uoversomt, som jeg i første omgang selv havde synt's, at det var, så jeg tror såmænd ikke, at det var det.

- Fredag efter sad jeg så også med en indtænkning over, at A. måske så meget om K., specielt om alt det man ikke kan finde ud af, og hvordan man måske faktisk kan sige, og også over, at jeg synt's A.-både i alt det og andre ting - promoverede sig selv og viste meget for andre - og at det igen skulle meget dårligt overens med den store socialist jeg ellers havde set i hende -

- Til Julie, rokestuen ~~var~~ kom vi så op at snakkes, og det var jeg meget kommet over, men bagefter tænkte jeg, at det nok igen var min egen skyld fordi jeg var så uambøjsom og lindes overfor alting. Og så tænkte jeg, at vi måske jeg gøre noget ved det, og så ringede jeg til K. for at sige, at jeg gerne ville høre, at vi fik

meget af

indblikket om vores relation - det havde jeg villet gøre længe, og K. havde selv sagt det på et tidspunkt - men da jeg så blev rigtig, hvad jeg selv havde, så blev jeg totalt mundlam -

- det endte så med ^{marxist} at vi kom af, at jeg spurgte K. hvordan jeg havde det, og det fik jeg da også at vide, og hun for, fra K.s synspunkt, og det var sådan, at jeg bagefter sad med med den tanke om, hvordan jeg var sindssyg eller om lige ved at blive det - det lyder måske morsomt, men det var det ikke -

- Der er så alligevel kommet to ting ud af det - dels det, at jeg selv fik prøvet hvordan det er at sidde med, ^{en oplevelse} ~~at~~ at det der kommer fra den anden, i virkeligheden kommer et 3. sted fra - og det er faktisk ikke særlig morsomt, for man kan ikke være sig imod det - og jeg har faktisk også, at det er den oplevelse jeg har haft et par gange tidligere -

- og dels, at det gik op for mig, senere, at når jeg ikke kan høre til K., hvad jeg havde - og ikke har kunnet det tidligere heller - så er det fordi det ville indbetale at sige, at når jeg

ikke har kunnet fortælle mig til hvem
 ud fra hvad jeg selv havde på det, så
 var det fordi jeg var bange for at miste
 min relation til A. - og så ville jeg blive
 med til at fortælle, hvorfor ~~det~~
~~siden~~ jeg havde det sådan - dvs. jeg ville
 blive med til at fortælle hele historien -
 dels var jeg jo selv meget for over den, men
 det ville jeg nok overleve - men det ville
 også føles, som om jeg gik løs 4.5 mig
 med det - og det her' plikth. af K.,
 opfatter som om jeg ville så splid mellem
 mellem ham og A. -

- Det ville K. så sikkert gå til A. med -
 og der var jeg nok borte en forventning
 om, at A. på sin side ikke ville bedøje
 sig om det af det - og at han så ville
 skrive historien om på en måde, som jeg
 ikke ville kunne vage mig ind - og jeg
 har ikke engang løst lyst til at tænke
 på, hvad du har' komme ud af det -

Så har jeg så prøvet
 mig at tage - og
 resultat til K. og A.
 så på vej ind i
 en konflikt - så var
 en mindre store drama
 i, at K. ville være
 så mig - men det
 ville være for meget, det
 jeg havde været med
 til en gang -

Så det var altså ^{også} den hemmelige jeg har siden
 jeg må jo altså ha' gået rundt med
 det her et eller andet sted - altså borte
 en slags dobbelthed i min relation til
 A. - der er jo så åbenlyst uhøvedt af
 mig, at jeg ikke har gjort det ud -
 men jeg tror simpelthen, at jeg ikke
 har villet ha' noget med de bøger at
 gøre fordi de ville indbyrdes, at A. så
 skulle ha' løst skjulte interesser i at

fortælle sig til mig, som ^{hvis} gjorde -
 og den tanke har jeg så altså ikke
 rigtig kunnet bære - det var for meget -

- Min egen måde at fortælle ~~historien~~
 mig til det på har givet mig den
 tanke, at A.s/min relation ikke har
 været en udvikling af vores konflikt i
 sin tid, men en simpel negation af
 den - det passer så også meget godt
 med, at jeg har selv ubehøvet meget op
 til A. i et stykke tid - (uden at ha'
 se, at det jeg så op til hende for, ikke
 var på grundlag af noget jeg så havde
 gøre, men på grundlag af, hvad jeg havde
 hende selv fortælle om hvad hun havde
 gjort og ville gøre --) - og at det der har
 været begravet har været det, jeg var mest
 bange for dengang - den løst, A. gav
 udtryk for at ha' for mig - ikke bare
 fordi den kan være stem i sig selv, men
 også fordi det den i høj grad kan få
 mig til at føle være med at gøre hvad
 jeg har på noget, at ~~det~~ for, at det
 bare vil blive fejlet af bogen - og at jeg
 så følte, at hvilken hvis jeg blot haft
 eller hvis jeg sagde meget her' jeg var
 med i noget fælles -

- På den måde har jeg så været lidt uve
 rinde i min ~~den~~ det sidste halve år
 tid - og det var jo i hvert fald vært nok,

de jeg havde den konfident med K.
 sidst (hvor jeg virkelig følte, den blev
 spid på mig) - og det er nok også
 det. Du har fået mig til at falde
 på mit eget standpunkt ift A., både
 i dommen og her på det sidste - A.
 Spøgte til mig engang i courten, at
 båret fra nogle få navigatione personer
 var resten berinde i Kb. fremmedog
 ligegyldige - men de kan da godt læ
 lov til at være her for hendes skyd-
 og jeg var så lettet over at være en
 af dem, A. "reguede" med, at jeg bare
 sagde ja til det hele i stedet for at
 sige fra overfor den måde at se det på -
 på for at undgå A.s frustrationer var jeg så
 været så opportunistisk, at jeg blev for-
 sigelig for mig selv - (og på den måde
 kan man jo komme jo komme til at
 slippe i sit eget fad -). * ->

til et svært
 - finde
 vordningen
 i det

I det hele taget du
 er en altså en pædagogisk søster, jeg kan
 huske mig selv for - jeg har faktisk
 på mit standpunkt overfor A. ~~konfident~~
 og overfor andre for at holde fast i
 hendes og min relation - jeg har brødt
 om, og modsat, både standpunkten og
 moraliseringen fra hende, da jeg
 havde konfident med K. sidst - jeg da
 træde frivilligt ind i en situation ved
 at lade til udgørelse og lækkerliggørelse
 uden at sige ~~fra~~ - tænker da det stod
 overfor det

Frankeriot
 uden at overføre den som
 ...

på eller senere - og jeg har holdt
 det skjult, ikke bare af misforstået
 loyalitet mod A. eller fordi jeg ikke
 syntes det betød mig at blande
 mig i hendes og K.'s forhold, men også
 for at undgå konfident med både A.
 og K. - hver for sig eller samlet ~~****~~

- Som sagt ville jeg ikke kunne ~~ikke~~ ^{ga!} ~~ikke~~ ^{**} +
 holde ud at være her, hvis jeg ikke
 lagde det frem - også fordi jeg har
 konfident med den ~~konfident~~ ^{våde} ~~konfident~~ ^{og K.} ~~konfident~~
 og en stærk fornemmelse af, at det
 officielle indhold dækker over noget
 andet - hvad det så er, ved jeg ikke -
 men kan så lige, at jeg ~~tror~~ for
 kan som forudsagt, men jeg er ved at
 brække mig over det -

- Det kan så også godt være, at jeg
 bliver mødt til at gøre mig - og det
 ville være meget let, for du er meget
 jeg gerne vil hende - men på den
 anden side er der ^{selv} også grænser for
 hvad jeg vil stille op til for at hun
 varde de situationer - ~~****~~

~~****~~
~~****~~
~~****~~

25 → *) Samtidig med, at jeg for at være
 konsensus med A. har acceptet - uden
 at sige about 12 - nogle definitioner af
 mig - har jeg også tilfældigt accepteret
 nogle definitioner af mig selv - som f.eks.
 lig med og som helt ligegyldig person
 (joh. hellig) - og også, at min samlede praksis
 måske ville være upubliceret, når jeg god har været
 med K. mere end en gang (den sidste
 har jeg så vist i praksis, at jeg har været
 omhyggelig) og, ved tilhørerne af handle-
 grunde og emotioner, at jeg både var restri-
 tiv og ubestridelig - Samtidig med, at
 jeg også var båret af videt, at jeg var enormt
 dybt, og at det var meget vigtigt, at jeg
 var der - så længe har ligget der på
 den måde, at jeg var forberedt, idet ud-
 dvalning jeg ikke overtog A.s skubpunk-
 tu - en slags "herrens nye klær" - logik.

Jeg kan så kritiserer mig selv for at
 være så bange for andres angst, at jeg
 lader mig styre af den --

26 → **) Hvad det har handlet om for
 A. må hun jo selv forholde sig
 til.

på eller senere - og jeg har holdt
 det skjult, ikke bare af misforstået
 loyalitet mod A. eller fordi jeg ikke
 syntes det tilkom mig at blande
 mig i hendes og K.s forhold, men også
 for at undgå konflikter med både A.
 og K. - men for sig selv ~~var det~~

- Som sagt ville jeg ikke kunne ~~ikke~~ ** →
 holde ud at være her, hvis jeg ikke
 lagde det frem - og fordi jeg har
 konflikt med dem ~~ikke~~ nu,
 og en stærk fornemmelse af, at det
 officielt indhold deler over meget
 andet - hvad det så er, ved jeg ikke -
 man kan så sige, at jeg ~~ikke~~ for
 læn som forklaret, men jeg er ved at
 brække mig over det -

- Det kan så også godt være, at jeg
 bliver nødt til at gå ~~nu~~ - og det
 ville være meget let, for den er meget
 jeg gerne vil hende - men på den
 anden side er der ~~ikke~~ også grænser for
 hvad jeg vil stille op for at hun
 vender de intresser - ~~ikke~~

~~Her er det hele~~
~~Her er det hele~~
~~Her er det hele~~

HVILKE OPGAVER HAR EN NY REGNBUEERODS STØTTE-PERSON?

- At finde relevant litteratur i forhold til det at være ny i Rb.
- At vise, hvor ligger nøglen til kølerummet.
- At vise, hvor ligger nøglen til jalousiskabet.
- At vise, hvor ligger nøglen til "rummet bag det røde rum".
- At fremskaffe en nøgle til huset.
- At vise, hvor slukkes/tændes lyset i huset.
- At fortælle lidt om Rb. som en del af stud.huset.
- At fortælle om Regnbuens nuværende struktur (incl. vicevært-funktion, osv.)
- Støtte den nye aktivt de første måneder (spørge til, hvordan det er at være her; hvis den nye pludselig ikke dukker op, spørge til, hvorfor; osv.)
- Støtte den nye i at fremkomme med noget på fællesmødet, hvis vedkommende selv synes, det er svært.
- At opfordre den nye til at benytte det at være ny til at stille undringsspørgsmål.

Rådgivningsgruppen Regnbuen
Studerterhuset
Købmagergade 52
1150 København K

30. december 1991
Udviklingskt.3.1.
j.nr. 0725-1273

Vedrørende økonomisk støtte i 1992 til frivilligt socialt arbejde til fordel for socialt truede mennesker. (PUF)

Finansloven for 1992 er nu vedtaget med en bevilling på 51,2 mio. kr.

På den baggrund har Socialministeriet tildelt en bevilling på kr. 20,000.00 til Deres projekt: Rådgivningsgruppen Regnbuen.

Beløbet vil blive anvist til gironr.: 6 06 92 31

Bevillingen skal anvendes til det ovenfor nævnte projekt, medmindre andet godkendes af Socialministeriet, jfr. bestemmelserne herom i vedlagte regnskabsinstruks.

Denne bevillingsskrivelse og regnskabsinstruksen sendes i to eksemplarer, hvoraf det ene skal videregives til revisor/revisionen.

Man skal i øvrigt gøre opmærksom på, at det i forbindelse med Folketingets forhøjelse af puljen er besluttet at ændre navnet til PUF, som står for puljen til frivilligt socialt arbejde.

Med venlig hilsen

Brian Nicholls
Afdelingschef

Kaja Pedersen
Fuldmægtig

REGNSKABSINSTRUKS 1992 VEDRØRENDE :

FRIVILLIGT SOCIALT ARBEJDE TIL FORDEL FOR
SOCIALT TRUEDE MENNESKER . (P U F).

Bevillingshavere modtager bevillingsbrev og denne regnskabsinstruks i 2 eksemplarer. Det ene eksemplar af regnskabsinstruksen skal videregives til revisor/revisionen.

UDBETALING.

Bevilgede beløb til og med 150.000 kr. udbetales på én gang. Bevilgede beløb over 150.000 kr. udbetales i lige store kvartalsvise rater, almindeligvis i slutningen af måneden forud for det kvartal raten vedrører.

ANVENDELSE AF DET BEVILGEDE BELØB.

Bevillingen skal anvendes i det år, den er bevilget for, og til det ansøgte formål. Eventuelle ændringer af formål eller aktivitet skal ansøges forud og skriftligt til Socialministeriet.

Uforbrugte midler i bevillingsåret kan, efter ministeriets godkendelse, overføres til brug i det følgende år. Ved henvendelse herom skal ønsket begrundes og beløbets størrelse angives.

TILBAGEBETALING.

Såfremt det bevilgede beløb ikke er anvendt i overensstemmelse med bevillingen, eller en godkendt ændring heraf, skal beløbet tilbagebetales til Socialministeriet. Eventuelle uforbrugte beløb skal altid tilbagebetales til ministeriet.

Tilbagebetaling sker - med henvisning til projektets journalnummer - via : Socialministeriets postgirokonto 8 00 13 59 .

REGNSKABS- OG REVISIONSKRAV.

Umiddelbart efter støtteperiodens afslutning, dog senest d. 31. juli 1993, skal der indsendes et regnskab for den modtagne bevilling. Regnskabet sendes til Socialministeriet. For de enkelte bevillingshavere skal regnskabet indeholde følgende oplysninger:

1. For bevillingshavere underlagt kommunernes eller statens almindelige revision gælder :

Af det reviderede regnskab må det fremgå af revisors påtegning, at bevillingen er modtaget og anvendt til det bevilgede formål. Denne oplysning kan enten fremgå af et særskilt, specificeret regnskab for projektet, eller af en note til et større samlet regnskab.

Regnskabet skal ikke nødvendigvis underskrives af bevillingshaveren.

2. For andre bevillingshavere gælder følgende bestemmelser :

A. For bevillinger på under kr. 100.000

I det indsendte regnskab skal PUF-bevillingen udtrykkeligt anføres som særskilt indtægtspost, og regnskabet skal specificere de udgifter, der er afholdt af bevillingen. Det skal fremgå af regnskabet, at bevillingen er anvendt i det år, for hvilket bevillingen er givet. Regnskabet skal være underskrevet af bevillingshaveren.

Regnskabet skal være revideret og forsynet med revisors påtegning om regnskabets rigtighed og om omfanget af den foretagne revision, ligesom påtegningen skal indeholde de eventuelle bemærkninger, som revisionen har givet anledning til. I påtegningen skal bekræftes, at bevillingen er anvendt til det formål, hvortil bevillingen er givet.

Revisor skal have adgang til at foretage de undersøgelser mv., som revisor finder nødvendige. Endvidere har Rigsrevisionen adgang til at foretage en nærmere gennemgang af regnskabsmaterialet, jvf. rigsrevisorlovens § 6, jvf. § 4.

Der er ikke krav om at anvende statsautoriseret eller registreret revisor for bevillinger under 100.000 kr.

B. For bevillinger på kr. 100.000 - kr. 500.000

Regnskabet skal opfylde de under pkt. 2A nævnte regnskabs- og revisionskrav.

Endvidere skal regnskabet være revideret af en statsautoriseret eller registreret revisor. Revisionen skal være foretaget i overensstemmelse med god offentlig revisionskik, således som dette begreb er fastlagt i § 3 i lov nr. 321 af 26. juni 1975 om

revision af statens regnskaber m.m. (rigsrevisorloven). Ved revisionen skal det bl.a. efterprøves, om regnskabet er rigtigt, og om der er taget skyldige økonomiske hensyn ved anvendelsen af de tildelte midler.

C. For bevillinger på over kr. 500.000

Regnskabet skal opfylde de under pkt. 2A og 2B nævnte regnskabs- og revisionskrav.

Revisor skal føre en revisionsprotokol, der indsendes til Socialministeriet sammen med det reviderede regnskab. I revisionsprotokollen indføres beretning om, hvilket revisionsarbejde, der er udført, samt om alle væsentlige forhold, der har givet anledning til bemærkninger.

Ved revisionen indføres beretning om den udførte revision i revisionsprotokollen, herunder:

- at revisor opfylder de i revisorlovgivningen indeholdte habilitetsbetingelser,
- hvorvidt revisor under sin revision har modtaget alle begærede oplysninger til bekræftelse af regnskabets rigtighed,
- hvorvidt bevillingen er anvendt i overensstemmelse med de givne vilkår.

Bliver revisor opmærksom på uregelmæssigheder eller tilsidesættelse af forskrifter af væsentlig betydning i forbindelse med midlernes forvaltning, påhviler det revisor straks at give Socialministeriet meddelelse herom.

Det er en betingelse, at revisor har adgang til at foretage de undersøgelser mv., som revisor finder nødvendige. Endvidere er det en betingelse, at Rigsrevisionen får adgang til at foretage en nærmere gennemgang af regnskabsmaterialet, jvf. rigsrevisorlovens § 6, jvf. § 4.

Kbh. d. xx/x -91

ANSØGNING OM LEGATPORTION FRA (XXXX)

Hermed ansøges om tildeling af legatportion fra (XXXX) til dækning af udgifter ifm. den frivillige psykologiske rådgivning. Regnbuens daglige drift.

Regnbuen startede som psykologisk rådgivning "af studerende for studerende" i 1985. Forud for dette var gået et par års arbejde med kritisk at analysere forskellige terapikoncepter. Med dette forarbejde som udgangspunkt har gruppen siden arbejdet på at videreudvikle terapeutisk arbejde, såvel praktisk som teoretisk. Arbejdet i Regnbuen retter sig således også mod forskning, uddannelse og formidling.

Grundlæggende for vores arbejdsform er at tage udgangspunkt i problemerne, som de fremstår for brugeren af rådgivningen, og i fællesskab med brugeren udvikle denne problematik. Sigtet med denne arbejdsform er at udvikle en handleevne hos brugeren, der ikke bare løser op for den konkrete problematik og det ubehag, der er del heraf, men som brugeren også kan benytte til at undgå/imødegå fremtidige problemer af psykisk og social art.

Arbejdet organiseres omkring onsdag eftermiddag/aften, der falder i tre dele: Supervisionsgruppemøder, hvor udviklingen i de enkelte forløb diskuteres; Brugerforløb; og Fællesmøde, hvor almene psykologiske og mere specifikt terapeutiske problemstillinger diskuteres. I dette forum varetages også praktiske og teoretiske opgaver ifm. rådgivningens drift iøvrigt. En del brugerforløb, samt andet arbejde ifm. rådgivningen foregår også på ugens andre dage.

De enkelte rådgivningsforløb varetages af rådgiverpar, der sammensættes bredest muligt med hensyn til erfaring, baggrund og køn.

Hovedparten af brugerne er studerende, men også andre mindrebemidlede henvender sig (fx. enlige mødre, bistandsklienter og førtidspensionister), og så vidt der er ressourcer til det, går vi ind i et forløb. Forløbene er som regel af et halvt til et helt års varighed (ca. halvanden time en gang ugentligt), men varierer meget med problematikens art. Der er løbende i størrelsesordenen 15 brugerforløb igang, da nogle fra rådgivergruppen er involveret i flere forløb.

I rådgivergruppen er vi nu 16 psykologistuderende/færdiguddannede psykologer, der alle arbejder ulønnet. Da vi er hjemmehørende i "Studerterhuset" ved Københavns Universitet, har vi ikke udgifter ifm. lokaler og drift af disse. Vi har dog en række udgifter til mad, kaffe, kopiering, porto, tidsskriftsabonnementer, bogindkøb og lignende, og det er til dækning af disse udgiftsposter, vi søger ovennævnte legat.

Vi bruger for tiden ca. 1800 kr månedligt på disse

udgifter, og ethvert tilskud til udgifterne ifm. rådgivningens drift vil falde på et tørt sted.

Venlig hilsen

Rådgivningsgruppen "Regnbuen"
Studerterhuset
Købmagergade 52
1150 Kbh. K.
Giro: 6049231
Tlf: 33 13 65 92
(bedst onsdag efter 17.00)

På gruppens vegne

Inge Svane

Jesper Lund

Til fonds ansøgning om del i soc. min. fattigdomsmidler

Pkt. 2 - kontaktperson ?

Pkt. 6 - Vores arbejde er rettet mod folk i nød. De henvendelser vi får kommer fra mindrebemidlede som feks: bistandsklienter, førtidspensionister, enlige mødre og studerende. For så vidt der er ressourcer

Herudover er vi pr januar 91, blevet godkendt som uddannelsessted i forhold til langtidsledige under arbejdsformidlingen, og har pt. to mennesker i UDY/UTB tilbud i RB. I forbindelse med varetagelse af disse forløb søger vi om et engangsbetrag til indkøb af en PC'er, der kan indgå som arbejdsredskab i undervisningen.

September 1991
Udviklingskt.3.1.

Til ansøgeren

./.. Vedlagt fremsendes skema til brug ved ansøgning om økonomisk støtte i 1992 til frivilligt socialt arbejde til fordel for socialt truede mennesker.

Hvem gives støtten til:

Støtte kan gives til organisationer, foreninger, grupper og lign., som udfører frivilligt socialt arbejde, der sigter på at forebygge og afhjælpe problemer for socialt truede mennesker, herunder den fattigste del af befolkningen.

Herudover kan der ydes tilskud til andre private initiativer, der styrker den frivillige indsats generelt, f.eks. rådgivnings- og uddannelsesvirksomhed.

Hvilke formål gives støtten til:

Der stilles ingen specielle krav til indholdet i projekterne. Projekter, der retter sig mod at afhjælpe problemer for grupper, som især er socialt truede, vil blive prioriteret højest. Her tænkes f.eks. på:

- enlige forsørgere
- børn og unge fra tungtbelastede miljøer
- børn og unge, der har været udsat for seksuelt misbrug
- langtidsarbejdsløse, enlige mænd og kvinder
- alkoholister
- narkomaner
- prostituerede
- visse pensionistgrupper.

Arbejdet kan bestå i opfyldelse af helt basale behov for et sted

at være, for mad og for tøj, men det kan også være mere aktive-
rende og forebyggende som f.eks. rådgivning, selvhjælpsgrupper,
opsøgende arbejde, kreative og kulturelle aktiviteter, beskæfti-
gelsesforberedende tiltag, netværksarbejde, fritidsaktiviteter og
undervisningsaktiviteter m.v..

Hvilke udgifter kan der søges støtte til:

Der kan ydes støtte til generelle driftsudgifter i forbindelse
med foreningers og organisationers frivillige arbejde.

Derudover kan der f.eks. ydes støtte til driftsudgifter til
enkeltprojekter. Det kan være lønudgifter, husleje, kontorhold og
transportudgifter. Der kan også ydes støtte til etableringsudgif-
ter, engangsanskaffelser, tjenesteydelser m.v..

Dog kan støtte til anskaffelse, ombygning og renovering af loka-
ler kun ydes i det omfang, det er en klar forudsætning for pro-
jektets virke.

Hvilke formål ydes støtten ikke til:

Da arbejdet skal være rettet mod at forebygge og afhjælpe proble-
mer for socialt truede mennesker for at falde inden for formålet,
vil en række aktiviteter, som udfoldes af foreninger og organisa-
tioner, falde udenfor.

Typisk vil der ikke umiddelbart kunne ydes støtte til:

- patient- og sygdomsorganisationer/foreninger,
- kvindé-, mande- og børneorganisationer/foreninger,
- boligforeningsarbejde,
- integrationsarbejde for flygtninge og indvandrere,
- menighedsarbejde
- fagforeningsarbejde.

Dog vil støtte kunne ydes også i forbindelse med denne type
arbejde. hvis der udskilles aktiviteter, der klart retter sig mod
ressourcefattige.

Der vil ikke kunne gives støtte til aktiviteter, som via drifts-
overenskomst med det offentlige varetages af selvejende institu-
tioner.

Endelig vil der normalt ikke kunne ydes støtte til ordninger med direkte økonomisk tilskud til enkeltpersoners underhold, behandling, kursusophold m.v.

Vejledning i udfyldelse af ansøgningsskemaet:

Ansøgerens opmærksomhed henledes på punkterne 3 og 5 i ansøgningsskemaet.

Kravet om opgivelse af girokontonummer i pkt. 3 stilles for at sikre den hurtigste og letteste udbetaling af de bevilgede midler.

I pkt. 5 er nævnt de typer af ansøgninger, der erfaringsmæssigt hyppigst forekommer. Sæt **kun** kryds for aktivitetens hovedsigte. Eksempelvis vil der ofte være et aktiverende aspekt i ansøgninger om støtte til væresteder. Her skal kun afkrydses ved væresteder.

Hjælpeorganisationer, der indsender en ansøgning om støtte til generelle driftsudgifter bedes afkrydse feltet: Andet og anføre organisationens navn.

Ansøgningsskemaet skal i udfyldt og underskrevet stand være indsendt til Socialministeriet, Udviklingskontoret 3.1., Slotsholmsgade 6, 1216 København K, senest den 15. oktober 1991.

Praktiske oplysninger:

Der vil blive udsendt en kvitteringsskrivelse til ansøgerne. Hvis De ikke har modtaget en sådan senest d. 1. december, bedes De kontakte Socialministeriet.

Den endelige afgørelse på Deres ansøgning vil blive meddelt snarest muligt efter finanslovens vedtagelse, dog tidligst i januar 1992.

Med venlig hilsen

Socialministeriet

nogle tankerom praktikken er der ikke plads til i praktikken.

TERAPI: "SUBJEKTIV VERDEN"

Istedet for at spørge "hvad er svært for dig?", så spørge "hvad er svært i verden?". At erkendelsesmæssigt/begrebsligt begribe sig selv i forhold til verden, fordrer, at man er på sporet af problemet. For så er den ene pol i modsætningen sat lige for ændringsprocessen: den anden pol må reguleres. Netop når problemet er fastlåst, er et aspekt heraf en uduelig problem"steds"bestemmelse - som snarere blokerer end leder for vejen til adækvat handleevne.

Svaret på det sidste spørgsmål må - hvis det skal have opklarende retning - være kritisk. Uden dog at det perspektiv, der gøres gældende benægtes. Dette må altså ophæves.

TERAPI: "TEORI/PRAKSIS"

"Der er ikke noget så praktisk som en god terapi".

Når bevægelsen fra det almene naar det konkrete, er indholdet der. "Formidling med fornemmelse" må klare resten. En opklaring af, hvad dette betyder, kan være en vej til en "teori om terapi".

ÆSTETIK

Æstetik er emotionel reaktion på sansestimuli. Æstetikken forandres (i dominerende grad) ontogenetisk, og er derfor ikke (i dominerende grad) genetisk produceret. Den erfaringsbaserede vurdering ift. egne interesser formidler den emotionelle værdi.

Spekulanten kan kærtegnende og nydende elske "den grimme" fabrik. Selv en osende skorsten kan synes pæn - alt afhængig af, hvilken subjektiv interesse, der strukturerer erkendelsen. (Således kan ex. vatskuldre synes pæne på den formelt baserede organisations ærgerrige opkomling - men grim på konkurrenternes.)

Helt ned til elementære, relativt uformidlede genstands-betydninger - som set i behaviorismen.

Æstetikken er måske ikke så "fornem", hvis erkendelsesfremtrædelsesformer vurderes ift. deres udviklingsgrad i specifik menneskelig retning.

Eller rettere: det afhænger af en evt. betydnings-/begrundelsesanalyse resultatets samfundsmæssige formidlingsgrad og -niveau.

TILFASNING

I en verden, hvor ikke eget perspektiv sættes på betingelserne er alt ligegyldigt, undtagen som det fæstnes til magt - fx i form af den magtfuldes anerkendelse af egne underkastelsesforsøg - som formidler mellem handling og eksistens.

Tilpasning til magten - ofte i forskudt form, da væsentligheden forvitres i den uerkendte historie. Den tilpasnings-

baserede (tolkende) erkendelse må enten knyttes til en form eller tro på, hvad det bevægende moment kan være. Hvad måske i sidste instans er det samme.

Både i den vellykkede selvfordedrelse og i de ueffektive forsøg på tilpasning stilles eksistensens samfundsmæssighed/-socialitet som problem - udover den problematiske udgangssituation af magtesløshed. Og krop og sjæl splittes mens de dør ud. Derfor yderligere forsøg på at føle anderledes eller bede mere intenst om forandrede betingelser - formalisme og religiøsitet. Blindgydens spiral kører nedad.

Det personlige tilpasningsprojekt medfører behovet for en forudsigelig undertrykkelse. Yderligere befestning af ideologiens umiddelbare begrundethed i handlings-hændelsesforløbenes logik.

Er handlings-hændelsesforbindelsen knyttet til et magtcentrum med uforståelige, men påvirkelige bestemmelser, så stilles handlestruktureringen overfor opgaven at finde vej gennem den umiddelbare erfaringsstatistik - den tolkende erkendelse fordrer "validitet". Forudsigelse og bestemmelse løber sammen. Og angst er modpolen.

mere konkret:

Psykologien afløst af "Emma Gad" - en masse regler om formers regler og ritualer. Opfyldelsesvurderingen er magtens privilegium.

Jeg føler ikke for det standpunkt, jeg møder. Det er privat, instrumentelt. I praksis skjules det; sludder, sladder og gode miner til slet spil. Og selv om teori og praksis tilsyneladende er splittet, er dette forhold gældende både for "det private" og "det faglige".

Og jeg føler mig som RAF-fangen, der blot radikaliseres af fængselsopholdet.

EN REGNBUEKROP / julefrakost dec 91

Jørn Bo : hjernen m. pinealkirtelen

pinealkirtelen / det tredje øje
som den struktur i hjernen,
som den ikke selv vil ved-
kende sig. Den menneskelige
indviklede prentiel som be-
nægtet arbejdsopgave. Ajsyrend:
Junktion med udsynet pratesis.

Suzanne : håret

- det der kan lene og bevæge sig
i ethvert element, hvor bevægelse
er en konsekvens af den sam-
lede fælles kraft uden, at være
bundet heraf. En stadig vækst
ud fra det mentale.

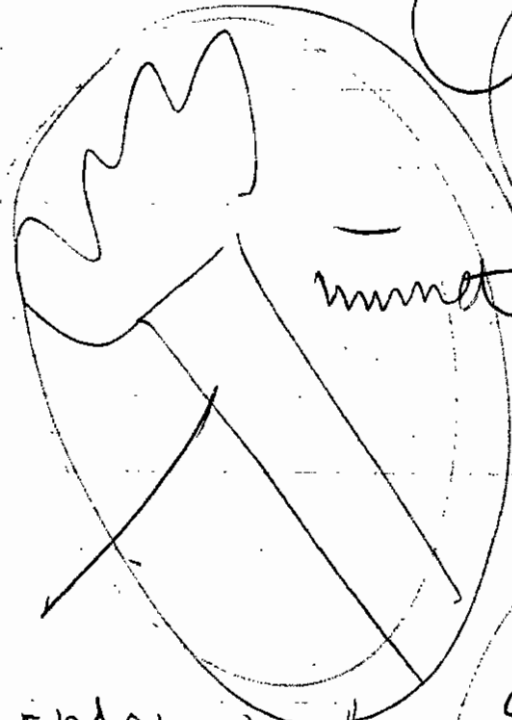
Anne : Solar plexus

den forenende / indgribende kraft
det, der samler det der møder
verden. Der hvor verden mærkes
i sin helhed på godt og
ondt. Der hvor sårbarheden
stilles til stene og dermed
jorvandler den jelles angst.

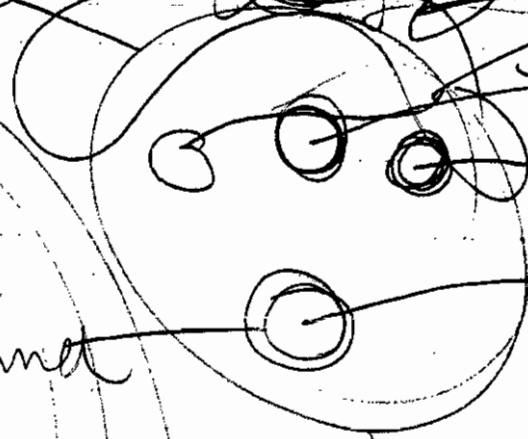
Regnbue - subjektet.

~~Bizansse
håret~~

Marianne

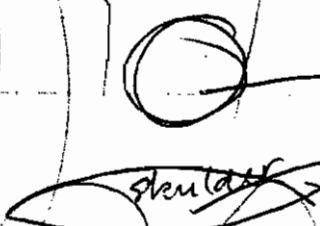
ja = udgrypspunkt

Joni Bo.
Birgitte E v. øje.

Inge

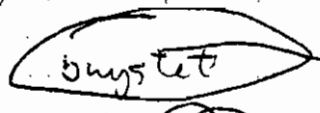
mund

Kalle
Henrik O

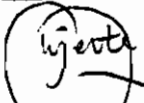
skulder

munten

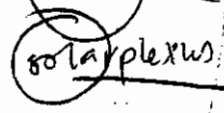
brystet

Perrille

ljerota

Jesper

solarplexus

Anne

Leif
Lene

Finger / mæne

Karsten

hørsben

Helle / rod

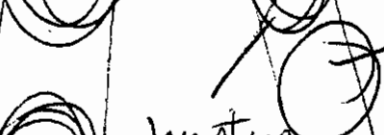
Birgitte BH
'bækken

Birgitte G.

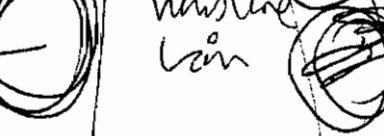
Aino

højre hånd

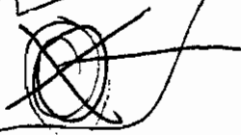
Henrik E.

Lillian

højre hånd

~~Henrik O.~~

~~Lasse~~

Jesper: Hjertet

At hvis Regnbuen var en krop, så var Jesper hjertet

Helle: Rod-drakera:

Sensualiteten: Kraften, nedejra i sit udspring

Karsten: Korsbenet

Det, der tager imod stød oppe- og nedejra, og holder hvis ikke det knækker.

Trækker overblik ind Kraftbærende struktur.

Indirekte grounding - junk

Inger: Maren

Både styrke & sårbarhed
Jøst integration / jordføje
og så anvendelse / omsæt-
ning. Man kan jo både
brække sig af led og af
grin. eller ha' sommerfugle
i den.

Leif : leveren

den, som i praksis omsætter
hvad der foregår, og selv
regenereres i processen.

Birgitte BH : bækkenet

- et potential, Derfra hvor
linets fremtid fødes. Den
struktur, som bærer det
nyfødte, der er på vej.

Kalle : Halsen

det der transformerer/ændrer
giften til linets vand. Stedet
for spændinger - både der
inde- og indefra. Smerten
som en kæde. Der hvor
sterket bliver siddende.
Og det, der ændrer tonen på
det der gives ud. Forbindel-
sen mellem det emotionelle
og det kognitive.

Pernille : Brystet

den ~~for~~ helt rigtig sammen-
satte mening. Giver det nye
sin levant med ~~sin~~ til, hvor

idene frem. Forøvrigt jo også stedet som hopper og danser når kroppen berører sig. Og der hvor linets jubelstrøg ~~og~~ over sig selv har sit udsping.

Henriette O: skuldrene

- den struktur som bærer pålagte byrder, og som diti er parat til at tage imod nye. Det der bærer hovedet. Den vedholdende fremadtrækkende kraft.

Birgitte G: venstre lår

kroppens største muskel. Der de modsigelser sætter sig/~~og~~ udtrykkes som skal vænne kroppen er fri og den til bevægelse.

Aino: højre lår

der hvor handlkraften kan modarbejde sig selv, hvor den virkelige bevægelse kan forsvinde i illusioner. Det er

stedet som kan tage et
skridt' frem og tage krop-
pen, med. Kræfter uboende.
I stilstand er det en sitrende
muskul.

Inge : munden

~~at~~ formulere
at kategorisere. En
jelles streng ud af mang-
foldigheden. Det der bider
de personlige/individuelle
udskejelser af og bringer
focus tilbage til det jelles

Henrik E : venstre knæ

- den struktur der holder krop-
pen stående, og bærer vægten
af det emotionelle kaos.
Vis heden om at det holder

Lilian : højre fod og læg

jordforbindelse og handlekraft
At kunne sparke ud på det
der berører og bevæge sig
fremad.

Lasse : nosserne

uspecifikke produktion af muligheder. Der hvor de små huserne findes - helt upåagtet verden udenfor.

Morten : venstre hånd og arm

- den kraft som griber den eksisterende praksis. En bevægelse indad og opad i en totalsammenhæng af retning.

Birgitte E : venstre øje

- vedholdende blik. Den sans der modtager og mærker det der kommer i væsen - også fremtidigt.

Marianne : højre øje

vurderende jilter der betragte og analyserer det eksisterende Umiddelbar mental kontakt og tilbagemelding.

*****!*****

Kære.....

Aftenens underholdning falder i flere faser:

underlighed vedholdning
 og

Aftenens Positive Indslag

Disse tre faser skal tilsammen udgøre en forenklet fremstilling af noget af dette års forløb.

Underligheden skal - i de iøvrigt hyggelige rammer med julepynt, mad, drikke og fælles orientering mod fremtiden - demonstrere perioden med konflikter, forvirring, fremmedgørelse, splittelse osv. og hvad deraf fulgte af desorientering, perspektivtab, frustration, stress, opgaven osv.

Dette søges fra underligheds-udvalgets side sat i stand gennem:

manipulation, isolation og hemmeligholdelse

og den opgave, du får her, må du altså ikke indvie andre i - det er meningen, at du skal sidde og koge i det helt alene.....

Du er udvalgt til følgende:

Du skal mens vi spiser udtænke og udføre et

- instrumentelt videnskabeligt pornografisk beskedent
- udsigtsløst besnærende fortrydeligt arrogant
- fornuftstridigt irrelevant almengjort romantisk
- uproduktivt saftigt indviklende ironisk husligt
- belærende tåbeligt restriktivt forbilledligt
- sjofelt overspændt emotionaliserende forrygende
- modsigende forvredet formidabelt borgerligt
- afstumpet dejligt fornæmet sanseligt vredt

indslag. Du har fuldstændig frie hænder mht. indholdet - blot du udfører det på ovenfor afkrydsede måde og sørger for at henlede opmærksomheden på dig selv.....

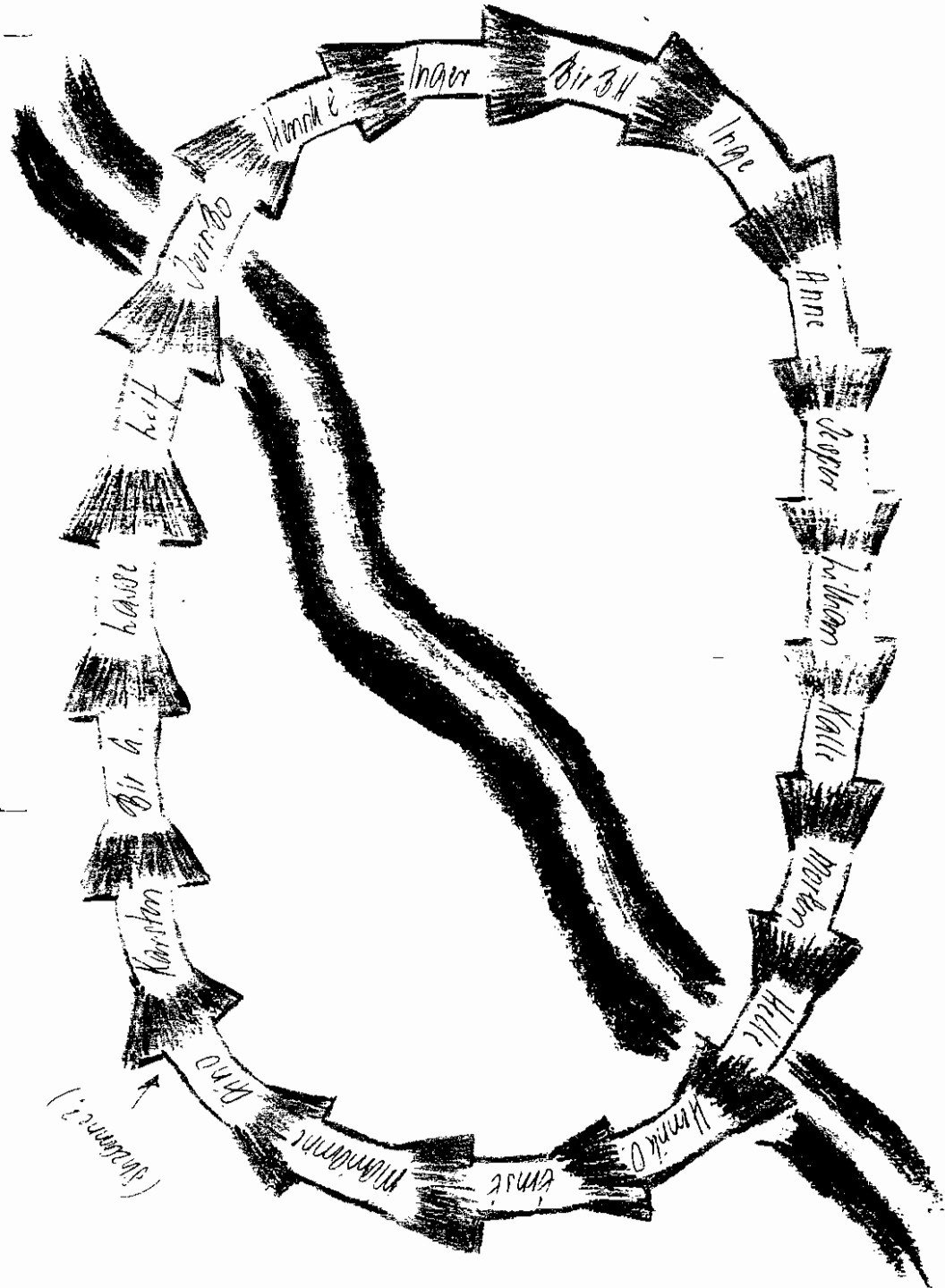
For at dit indslag ikke skal falde tilfældigt, og for at du trods alt ikke skal få ødelagt dit appetit helt, vil vi bede dig om at fore dig frem når

.....har

Hvis du føler dig desorienteret og fremmedbestemt, så husk:

Denne gang er det kun for sjov!

Kærlige hilsner
ad hoc-udvalget for
henlæggelse af underlighed til julefrokoster.

SOCIAL- OG SUNDHEDSFORVALTNINGEN I KØBENHAVN

SOCIALFAGLIG AFDELING

Bernstorffsgade 17, 1592 København V.

Tlf.: 33 66 33 66

Dato 21/11 91.

J.nr.

Jesper Lund
Regnbuen, Studenterhuset
Købmagergade 52
1150 København K.

Fræsendes uden særlig følgeskrivelse

- Ifølge aftale
- I henhold til Deres brev
- Tilbage med tak for lån
- Ring venligst herom, lokal _____
- Til underretning
- Til godkendelse
- Med anmodning om udtalelse
- Kan beholdes
- Ønskes retur
- Bedes videresendt til
- Til videre foranstaltning

Udkast til intern

veiledning - vi har

ikke yd. matr.

Med venlig hilsen

Flemming Nilsen
Flemming Nilsen

SOCIAL-OG SUNDHEDSFORVALTNINGEN
I KØBENHAVN
SOCIALFAGLIG AFDELING

Dato: november 1991
J.nr. 8.3. § 46a VI
Stikord:
Psykologbehandling
Psykoterapi
Samtaleterapi

Udkast

HJÆLP TIL BEHANDLING VED PRIVATPRAKTISERENDE PSYKOLOG OG LIGNENDE

Ikrafttrædelsesdato: Straks

Ophæver: BI-1-7/90 pkt. 8.2, 3. og 4. pkt.

Kilder: Bistandslovens §§ 46a, b og c, § 17 i lov om socialpension. Forvaltningslovens §§ 27 - 32.

Vejledningsmateriale: ./.

Indholdsoversigt:

1. Indledning.
2. Forudsætninger for bevilling.
3. Indhentelse/videregivelse af oplysninger.
4. Specielt om flygtninge.
5. Lovhjemmel.
6. Bemyndigelse.
7. Klageinstans.

1. Indledning.

Hovedreglen er, at klienten henvises til de ordinære behandlingsmuligheder, det vil sige

- den primære og sekundære sundhedstjeneste efter sygesikrings- og sygehuslovgivningen (egen læge, psykiater, psykiatrisk hospitalsafdeling, herunder daghospital og RH Krise- og katastrofecenter samt distriktpsikiatriske centre).

Dette gælder især, hvis det psykiske problem er opstået i forbindelse med somatisk (legemlig) sygdom, der allerede behandles af sundhedsvæsenet,

- social- og sundhedsforvaltningens rådgivningsklinikker (Børneklinikken (0-7 år), Sct. Stefan (0-18 år) og Ungdomsklinikken (14-25 år) og det kommunale narkosystem (stofmisbrugere), og
- skolepsykolog, skolepsykiater, Studenterrådgivningen, Københavns Universitets Institut for klinisk psykologi, Askovgården, visse daghøjskoler og patientforeninger m.fl.

2. Forudsætninger for bevilling.

2.1 Forudsætninger vedrørende klientens forhold.

Undtagelsesvis kan ansøgningen om hjælp imødekommes

- hvor alle relevante, ordinære behandlingsmuligheder faktisk er forsøgt uden effekt, eller hvor der ikke eksisterer sådanne muligheder, og
- hvor afgørende sociale grunde taler herfor, f.eks. hvor behandlingen er en forudsætning for, at en revalidering (§§ 37/43) kan gennemføres, eller at en anbringelse af et barn uden for hjemmet kan undgås, eller en hjemgivelse kan fremskyndes. Det er således en forudsætning, at behandlingen indgår som et nødvendigt led i en behandlings-/revalideringsplan.

2.2 Forudsætninger vedrørende behandlingen.

Hvis klienten inden for de senere år har modtaget psykiatrisk eller psykologisk behandling, skal der foreligge en erklæring herom.

Hvis klienten ikke tidligere har modtaget sådan behandling, skal der normalt foreligge en erklæring fra egen læge om behovet.

Behandlingens omfang må så vidt muligt være veldefineret (f.eks. 1 time ugentligt i 6 måneder). Hvis der er behov for meget omfattende og langvarige behandlingsforløb, bør ansøgeren under alle omstændigheder henvises til sundhedsvæsenet.

Terapeuten må have en almindeligt anerkendt uddannelse (cand. psyk. eller lignende) og mindst 2 års erfaring som terapeut. Pågældende må desuden være undergivet etiske regler, der sikrer en vis kvalitet i behandlingen, f.eks. ved medlemskab af en faglig organisation.

For at undgå interessekonflikter må der ikke ydes hjælp til behandling hos psykologer, der er ansat på hospitaler, døgninstitutioner, plejehjemsforeninger eller lignende og som er eller har været involveret i sagen i forvejen.

Psykologer, der er ansat i social- og sundhedsforvaltningen i København, kan ikke benyttes som terapeuter i de sager, der er omfattet af nærværende cirkulære.

Behandlingen skal være anbefalet af socialcentrets lægekonsulent og psykologiske konsulent.

Det skal ved bevillingen sikres, at der sker en jævnlig tilbage melding fra terapeuten til socialcentret.

2.3 Økonomiske forudsætninger.

2.3.1 Klientens økonomi.

Det er en betingelse, at klienten ikke selv har midler til at afholde udgiften helt eller delvist.

For pensionisters vedkommende henvises til taksthåndbogens blad vedrørende de økonomiske kriterier for modtagelse af personlige tillæg til medicin. For øvrige klienters vedkommende foretages en lempelig økonomisk vurdering.

Personer med almindelige lønindtægter kan normalt ikke bevilges kontanthjælp af denne art. Personer med dagpenge o.lign. bør normalt i det mindste betale en del af udgiften selv.

2.3.2 Terapeutens honorar.

Honorering af terapeuten skal være i overensstemmelse med de i taksthåndbogen anførte takster, og terapeuten underrettes herom af socialcentret før påbegyndelse af behandling.

2.3.3 Andre finansieringsmuligheder.

Opmærksomheden henledes på, at klienten i visse tilfælde kan søge støtte til behandling af den omhandlede art hos visse private fonde (Egmont H.Petersen, Schram, Elise Wimmer, Broen, Agnete Kongsbøl m.fl.), jf. socialministeriets cirkulære om ligningslovens § 7 z, indeholdende en liste over samtlige godkendte fonde, stiftelser m.v.

Hvis lidelsen skyldes en arbejdsskade, en ulykke eller lignende kan udgifterne normalt dækkes eller refunderes af et forsikringselskab.

3. Indhentelse/videregivelse af oplysninger.

Se internt cirkulære om forvaltningsreformen samt socialministeriets vejledning af 11.12.1989 om tavshedspligt, videregivelse og indhentelse af fortrolige oplysninger m.v. inden for den sociale lovgivning.

Bistandslovens § 17 og lov om social pension § 22 giver forvaltningen en udvidet ret til at indhente oplysninger.

3.1. Indhentelse af oplysninger.

I forbindelse med behandling af en ansøgning om økonomisk hjælp

indhentes af forvaltningen. Klienten skal forinden orienteres om, hvilke oplysninger, der kan være tale om. Samtykke kan afgives mundtligt. (Se hertil forvaltningslovens §§ 29 og 32). § 29 vedrører indhentelse af oplysninger fra andre dele af forvaltningen eller fra en anden forvaltningsmyndighed. Indhentelse af oplysninger fra eksempelvis egen læge er således ikke omfattet af denne bestemmelse, men bør behandles på samme måde.

3.2. Videregivelse af oplysninger.

Når bevilling af hjælp til privat psykologbehandling foreligger, kan det være nødvendigt eller hensigtsmæssigt, at klientens baggrundsoplysninger (dels afgivet af klienten selv, dels indhentet med klientens samtykke) videregives til den psykolog, der skal forestå behandlingen.

Psykologen er selvstændig erhvervsdrivende og dermed ikke at betragte som offentlig myndighed, der er omfattet af forvaltningsloven. De hensyn, der ligger bag bestemmelsen i forvaltningslovens § 28 (nærmere § 28, stk. 2, nr. 1) medfører, at samme hensyn tages til klienten i disse sager.

Klienten skal således give samtykke (skriftligt) til, at disse oplysninger videregives til psykologen, når der er tale om helt private oplysninger. Et samtykke skal præcisere hvilke oplysninger, der må videregives, til hvem og til hvilket formål, jf. forvaltningslovens § 28, stk. 4.

Det bemærkes, at et samtykke efter forvaltningslovens regler antages at bortfalde senest 1 år efter, at det er afgivet. Dette gælder således også samtykke efter pkt. 3.2.

3.3 Har psykologen tavshedspligt?

Den privat praktiserende psykolog er ikke omfattet af forvaltningslovens regler om tavshedspligt.

Lokalforvaltningen bør derfor med hjemmel i forvaltningslovens § 27, stk. 3 pålægge psykologen tavshedspligt med hensyn til de fortrolige oplysninger, forvaltningen videregiver til psykologen, jf. pkt. 3.2. Pålægget gives inden videregivelsen af de fortrolige oplysninger.

Psykologen er i øvrigt omfattet af tavshedsbestemmelsen i straffelovens § 152a.

4. Specielt om flygtninge.

Der henvises til cirkulæret om flygtninge.

5. Lovhjemmel.

Udgiften til behandling afholdes i henhold til bistandslovens § 46a, dog for pensionisters vedkommende som personligt tillæg i henhold til § 17 i lov om social pension.

Hjemlen for behandling af børn og unge er bistandslovens § 46b, evt. § 46c, dog ved familieplejeophold bistandslovens § 66.

Der henvises i øvrigt til kontoplanen samt taksthåndbogens blad om psykologtakster.

6. Bemyndigelse.

Der henvises herom til bemyndigelsescirculæret.

I psykologsager tilrådes, at afsnitslederen involveres, jf. også pkt. 2.2, næstsidste afsnit.

7. Klageinstans.

Klager over socialcentrets afgørelse indbringes indtil 1. januar 1992 for socialfaglig afdeling, kontantydelsessektionen.

Efter 1. januar 1992 indbringes afgørelsen for det sociale ankenævn for Københavns og Frederiksberg kommuner.

Grethe Munk

SENOT D. 20/11 -91

Kbh. d. 18 nov. -91

Konkretiseringsafsnittet
Socialepidemiologisk Afdeling
Børnskovvej 17

Att.: vicekontorchef Flemming Nilsson.

Forespørgsel om Kbh. kommunes retningslinier for til-
deling af psykologbistand.

Som beskrevet i vedlagte folder er "Regnbuen" en psykologisk rådgivning, som yder bistand til mennesker i nød. Brugere af rådgivningen er primært studerende og bistandsmodtagere, der henvender sig med en række forskellige psykosociale problemer.

På trods af at vi forsøger at holde "lav profil" overfor potentielle brugergrupper, modtager vi langt flere henvendelser om hjælp/støtte, end vi har ressourcer til at gå ind i. De henvendelser, vi ikke ser mulighed for at afse ressourcer til, forsøger vi at henvise til andre rådgivninger (ex. Ungdomsklinikken, Studenterrådgivningen, Kvinderådgivningen, Manderådgivningen, Danner og SR-bistand). Oftest er det dog heller ikke til at komme til her, og ofte vurderes den konkrete problematik at fordre andet og mere end et tilbud om selvhjælpsgruppe.

Da de fleste brugerhenvendelser til Regnbuen kommer fra borgere i Kbh. kommune, og vi er nødt til at afvise en del af disse, som står med ofte endda meget svære problemer, vil vi forhøre, i hvilket omfang kommunen ser sig i stand til stille ressourcer til rådighed for indgåen i disse problemer.

Vi forestiller os ikke, at der kan fremstilles entydige kriterier herfor, men ønsker at kunne danne os et overblik over, i hvilke tilfælde det kan være en mulighed for (psykologisk) hjælptrængende at henvende sig på bistandskontoret. Dvs. et overblik over evt. kriterier ift. "hvem" (ex. enlige forsørgere, unge, børn ...) og "problem" (ex. sorg/krise, incest ...), samt hvad der i så fald kan tilbydes: terapi ved bistandsafdelingens egne psykologer hhv. betalte privatpraktiserende, "problemtype"-grupper eller andet.

Vi håber, at I kan være os behjælpelige i opklaringen af det rejste spørgsmål.

Har I spørgsmål til os, er I velkomne til at rette henvendelse, men undlad venligst at henvise brugere til os.

med venlig hilsen

Regnbuen
Studerterhuset
Købmagergade 52
1150 Kbh. K

på gruppens vegne

Jesper Lund

Ex. på opbygning af psykologvurdering.

HENVISNINGSÅRSAG

(-"opgave")
(-forløb i undersøgelse)
(-brugerens oplevelse, problemets fremtrædelse)
(-baggrund:
-familieudgangspunkt
-opvækst
-start på voksenliv, hjemmefra
-ægteskab
-aktuelt)

VURDERING

(-generelt + ætiologi)
(-ændring i forløb)
(-videre psyk?)

KONKLUSION

(-alment om problemets udvikling)
(-ressourcer, anbefaling om fremover)
(-hvis ikke anbefalingen følges så ...)
(-begrundelse for anbefaling)
(-andre mulige ideer, der ikke duer fordi ...)
(særlige hensyn og forhold)

Ovenstående skelet er som en god standarderklæring opbygges i et bistandssystem. Længden er som regel små 2 A4-ark.

Jesper, nov. -91.

YDERLIGERE LÆSNING :

Retsplejeloven / Lov om rettens pleje
Jan Schultz Lorentsen : Hvad må Politiet (gammel bog)

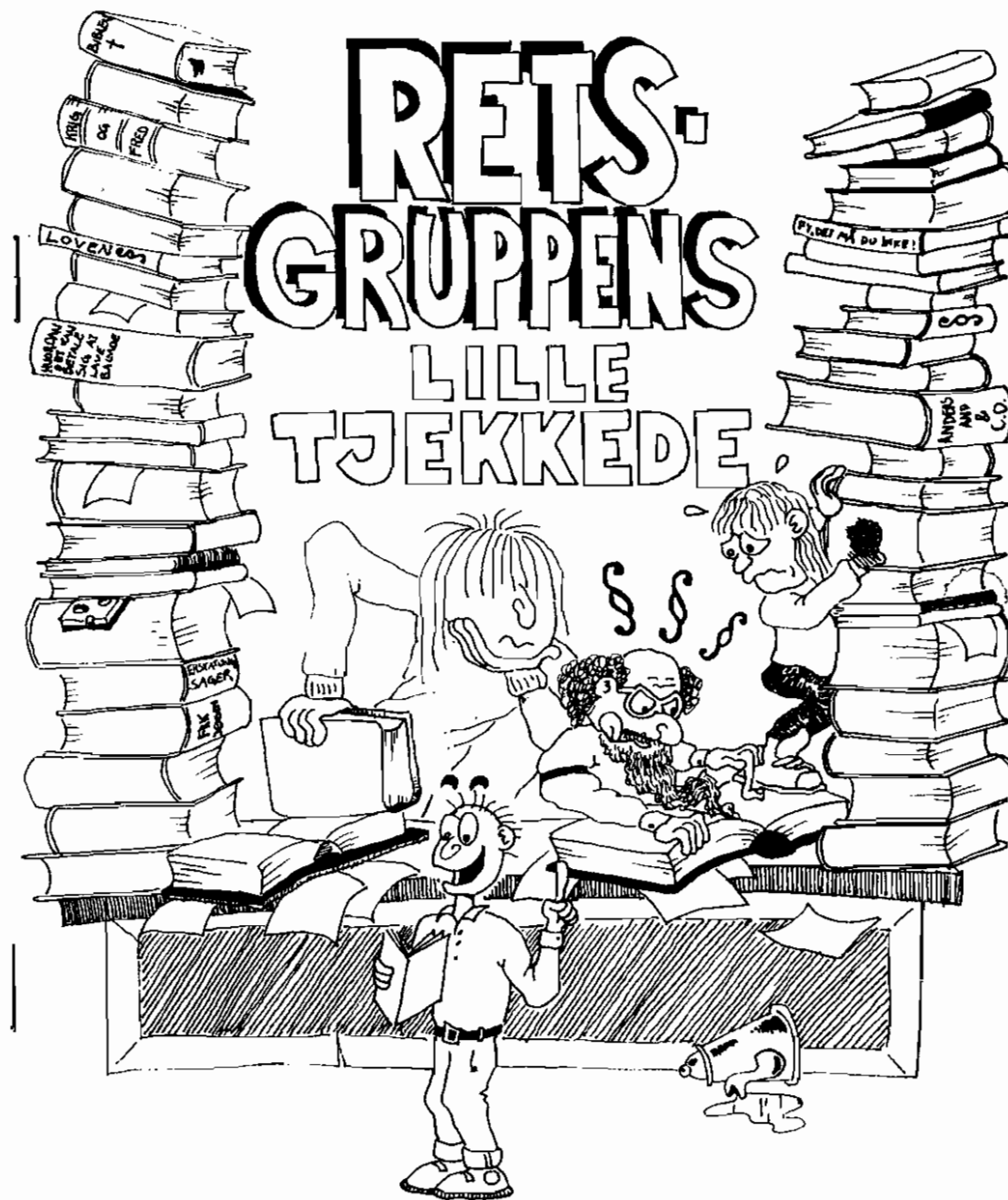
NYTTIGE ADRESSER:

Advokaterne:

Torben Bagge
Vendersgade 6, 2.
1363 Kbh. K
33 93 08 06

Steen Beck
Ny Østergade 10, 2.
1101 Kbh. K
33 11 05 22

Retsgruppen træffes Mandag mellem klokken 16 og 17 i:
Ungdomshuset
Jagtvej 69
2200 Kbh. N

RETS- GRUPPENS LILLE TJEKKEDE

1-1150 Kbh. K

INDEN DU SKAL TIL DEMO, aktion eller lignende - check dine lommer efter. Der er ingen grund til at forære politiet hele din omgangskreds. Bær sygesikringskort eller anden legitimation, så din identitet kan dokumenteres. Tænk over hvad du vil sige hvis du bliver stoppet/anholdt så du har historie/alibi i orden, hvis du skulle få brug for det. Husk at fire punks sammen oftere bliver stoppet end enlige kontormænd.

HVIS DU BLIVER ANHOLDT, bliver du kørt til politistationen. Der bliver du kropsvisiteret og alle ting bliver taget fra dig. Du har pligt til at oplyse navn, folke-register adresse, fødselsdato og -år. Intet andet. (Dette gælder også hvis du bliver stoppet på gaden) Under visitationen kan der blive taget et polaroidfoto af dig. Dette billede bliver gemt selv om de siger det modsatte, så gør det svært for dem at tage det f. eks ved at fordreje ansigtet og vende hovedet væk. Derefter bliver du ført til en celle. Der er mikrofoner og måske et kamera så lad være med at snakke om noget vigtigt.

HVIS DU IKKE BLIVER LØSLADT efter dommervagten, bliver du varetægtsfængslet. Du kan blive fængslet i op til 4 uger og fængslingen kan forlænges med op til 4 uger ad gangen. Den tid, du sidder i varetægt, bliver trukket fra når du skal afsone en eventuel dom. Et argument for varetægt er, at de skal forske videre i din sag, så du ikke kan slette spor eller påvirke vidner og medskyldige. Men det er også et middel til at blødgøre dig, og få dig til at sige det, som de gerne vil have dig til at sige. Stol på dig selv og hold ud.

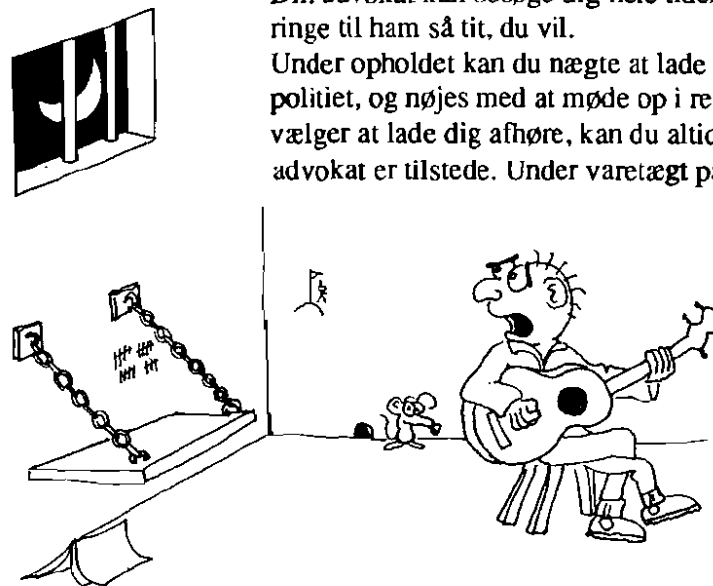
RETTIGHEDER UNDER VARETÆGT PÅ FÆLLESSKABSAFDELINGEN.

Du kan sende breve ud fra fængslet og modtage breve udefra. Men vær opmærksom på at de muligvis bliver læst. Du har ret til at modtage nogle ting udefra. I cellen skal der ligge en mappe med oplysninger om dine rettigheder og regler for de ting, som du må modtage. Hvis en sådan mappe ikke ligger der, så forlang den, og sig det til din advokat. Dine venner kan også henvende sig til det fængsel, hvor du sidder, og få en liste over de ting, som du må modtage, og som kan hjælpe dig til at holde ud, mens du sidder inde. Du har ret til besøg en time om ugen, medmindre der er truffet bestemmelse om besøgskontrol. Du skal selv ansøge om at få besøg. Det kan ikke ordnes udefra.

Din advokat kan besøge dig hele tiden og du har ret til at ringe til ham så tit, du vil.

Under opholdet kan du nægte at lade dig afhøre af politiet, og nøjes med at møde op i retten. Hvis du vælger at lade dig afhøre, kan du altid kræve at din advokat er tilstede. Under varetægt på fællesafdelingen

har du ret til: 8 timers arbejde(!), 2 gange 1/2 times gårdtur og 2 - 3 timers fællesskab med de andre fanger om aftenen.

VARETÆGT I ISOLATION. Isolation vil sige at man er isoleret fra omverdenen og de andre fanger. Du kan ikke modtage besøg udefra. Kun med din advokat har du de samme rettigheder som under almindelig varetægt. Du kan snakke med ham når du vil (hvis han har tid) og du kan ringe til ham når du har brug for det. Du kan stadig nægte at blive afhørt og kræve din advokat til stede under afhøringen. Du kan modtage breve udefra, men de bliver læst af politiet inden du modtager dem. Det samme gælder breve, som du sender ud - så skriv ikke noget af betydning og pas på med navne og adresser. Husk at de vil bruge alt imod dig. Isolation er også et middel til at blødgøre dig. Retsgruppen holder sig så vidt mulig orienteret om din sag, og er parat til at hjælpe dig.

RANSAGNING OG ERSTATNING

Du kan risikere at din bolig bliver ransaget, hvis politiet mener at kunne finde noget som de kan bruge imod dig. Du skal nægte at give dem tilladelse til at ransage noget som helst. Det er dog meget let for dem at få den tilladelse fra en dommer. Hvis du bor et sted, hvor der kommer ransagning, så lad være med at give dem tilladelse til noget. Hvis der bor flere sammen, må de kun kigge i de ting, der tilhører den person, der er en eller anden mistanke imod, og kun efter de ting, der er mistanke om er ulovlige. F.eks. må de ikke begynde at kigge alle mulige personlige papirer igennem hvis de kigger efter tyvekoster. Hvis du

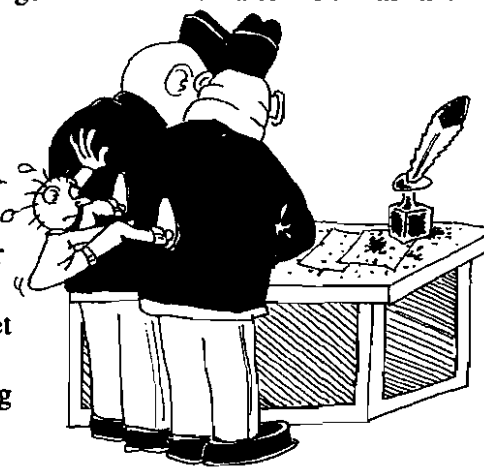
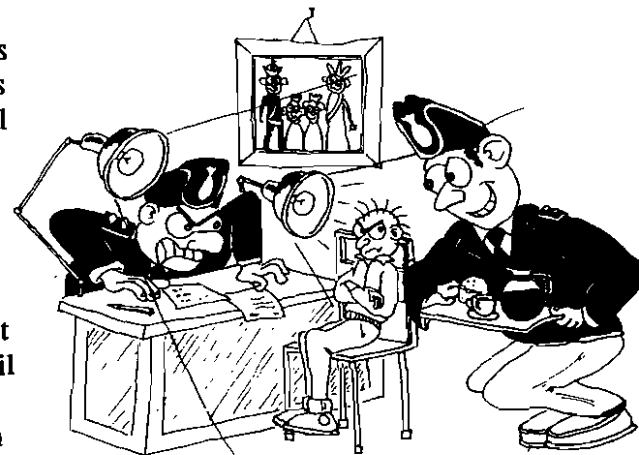
FORHØRET foregår som regel hos kriminalpolitiet. Hvis du er under 18 år skal en fra socialforvaltningen være tilstede under din afhøring. Det er **IKKE** en fordel.

Medmindre du er helt sikker på, hvad du vil sige, så nægt at udtale dig. Det er din ret. Du kan så når du

bliver løsladt få din historie i orden. Hvis du udtaler dig er det fordi du er sikker på at det er den forklaring, som du vil holde fast på når du evt. senere kommer i retten eller i dommervagten. Du har ret til at have en advokat til stede under afhøringen. Dette er kun en god ide hvis du er anklaget for noget, der er så alvorligt, at du risikerer at blive varetægtsfængslet. Hvis har udtalt dig bliver din forklaring skrevet ned og læst op for dig. Skriv den ikke under. Den er ikke bindende, og du kan ændre på den i retten. Men endnu bedre: **NÆGT AT UDTALE DIG.**

Husk - de er lumske. De kan lokke med kaffe og smøger og en uforpligtende snak hen over skrivemaskinen. Eller sige at dine kammerater har tilstået alt. Det er dem, der skal bevise hvad du evt har gjort, og det skal du ikke hjælpe dem med.

FINGERAFTRYK OG BILLEDE MED NUMMER, kan de tage uden videre hvis du er sigtet efter straffeloven. Og det er praktisk taget umuligt at få det destrueret senere. Det eneste man kan gøre er at nægte at medvirke. Der bliver så brugt tvang og kvaliteten bliver dårligere.

DOMMERVAGTEN.

Du kan højst være anholdt i 24 timer. Hvis de vil holde dig længere, skal du stilles for en dommer, det sker i dommervagten.

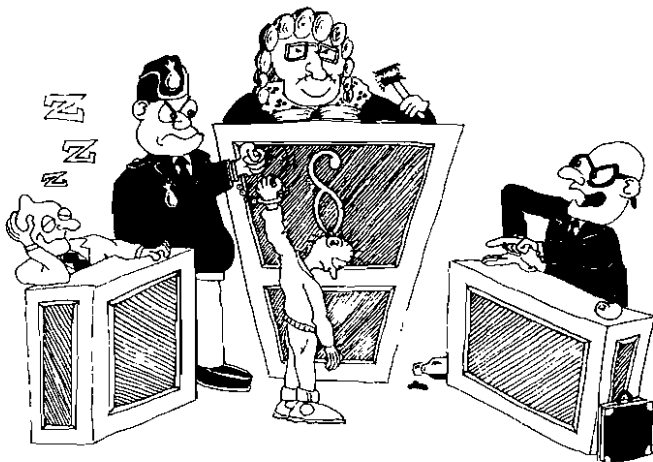
For at blive varetægtsfængslet kræver det at man er anklaget for noget der forventes at give mindst 60 dages fængsel. Er du over 18 år giver stenkast normalt 60 dage.

Kræv din egen advokat i dommervagten. Du får tid til at snakke med ham først. Lad være med at tro at advokaten altid forstår vores måde at agere på. Du behøver ikke at fortælle ham alt.

Advokatens funktion er bl.a. at

hjælpe dig til at få din forklaring til at hænge sammen. Du kan risikere at din advokat ikke kan komme i dommervagten. Så vil du få den advokat, der sidder i dommervagten den dag, beskikket til det ene retsmøde. Hvis du er usikker på din forklaring kan du også nægte at udtale dig i dommervagten. Her vil din forklaring blive skrevet ned i retsbogen og læst op for dig bagefter. Derefter bliver den brugt gennem resten af retsforløbet. DEN forklaring er det svært senere at begynde at ændre på. Derfor skal du være nogenlunde sikker på at DET er din forklaring. Som anklaget er det ikke strafbart at lyve. Du får din advokat beskikket - dvs. at staten betaler advokaten, og afkræver dig pengene senere, hvis du taber sagen. Hvis du så lader være med at betale, sker der sjældent mere.

Dommervagten ligger på politigården og der er normalt åbent fra kl. 10 til der ikke er flere sager. De kan genåbne dommervagten senere på dagen hvis det er nødvendigt. Der er normalt fri adgang for tilskuere, men dørene kan blive lukket af hensyn til efterforskningen.

ikke giver tilladelse skal der også være 2 udenforstående vidner tilstede. Hvis politiet går med nogle ting, uden at du giver dit samtykke, kan du ringe til dem og kræve at de ting, der er konfiskeret bliver fremlagt for en dommer, som så skal afgøre om tingene skal konfiskeres. Hvis det f. eks. er alle mulige personlige papirer må politiet ikke kigge i dem, før de har været for en dommer. Til forhandlingen i retten om dine ting kan du få beskikket en advokat.

Hvis der er foretaget en ransagning uden at der er fundet noget, har du mulighed for at få erstatning. Her kan retsgruppen hjælpe dig.

Du kan blive stoppet og kropsvisiteret på gaden. Nægt at medvirke. De skal

have en grund til at gøre det. Gør de det alligevel uden at finde noget, har du mulighed for erstatning. De kan true med at anholde dig. Hvis de gør det, bliver erstatningen meget større.

Har du været uretmæssigt anholdt - dvs. uden at der er rejst sigtelse - eller hvis du er blevet frikendt, så kan du få erstatning. For tiden fra 1300 kr. og opefter. Kontakt din advokat eller retsgruppen.

HVIS DU HAR VÆRET ANHOLDT, været ude for en ransagning, været vidne til en anholdelse osv. er det meget vigtigt at du med det samme skriver ned, nøjagtigt hvad der er sket og evt. hvad du har forklaret politiet. Der går nemlig lang tid før man kommer i retten, og efter 1/2 år er det svært f.eks. at finde vidner, der har set hvad der er sket. De ting skal checkes med det samme. Det kan retsgruppen hjælpe med. Derfor: skriv ned og kom og snak med os.

Hvis du har fået tæv af politiet, hundebid ell.lign. så tag snarest muligt på skadestuen og bed om at få en skadestueattest med henblik på politiattest - dvs en lidt mere detaljeret skadestueerklæring. Skader opstået ved hundebid kan erstattes idet politiets hunde er forsikret i Baltica.

UDLÆNDINGE, er meget lette at smide ud og varetægtsfængsle, hvis de er mistænkt for noget ulovligt. Politiet er især paranoide overfor tyskere og hollændere. En arresteret udlænding har -ligesom en dansker - ret til at snakke med en advokat hvis han kræver det. Derfor kan det være klogt at lære sine udenlandske gæster et advokatnavn og tlf.nr. Det er den eneste sikre måde at få noget at vide på, hvis de bliver anholdt. Når udvisning er besluttet kan udlændingen varetægtsfængsles indtil udsendelsen finder sted dog højst 3 dage. Efter 3 dage skal han stilles for en dommer, hvor han vil få en advokat beskikket.

Manual for nybegyndere
udi Holzkamp-oversættelser

Eksempel fra side 547 i Grundlægning:

①
 X "Es ist wohl (auch ohne, ^N ^{physisch} ^{Genitiv} dess wir die Rationalität dieser Verallgemeinerungs-
weise hier näher in Augenschein nehmen) ② auf Anhieb klar, dass wir uns (bei der
Explication der subjektwissenschaftlichen Fassung der aktualempirischen Verall-
gemeinerungskriteriums mit Bezug auf die Spezifik gesamtgesellschaftlich vermit-
telte individueller ^{individ} Befindlichkeit/Handlungsfähigkeit solcher statistischen
Kunstgriffe nicht bedienen können:"

- 1) Afgræns en sætning som denne.
- 2) Slå alle usikre glosser op og noter mulighederne.
- 3) Find verberne/udsagnsordene og del hele sætningen, ud fra hvor mange udsagnsled, der er (ét udsagnsled kan godt dække en sammensætning, hvor man på dansk er nødt til at gentage det for hver mindre sætning). Det er vigtigt at få oversat verberne rigtigt, da de er bærende for hele sætningen. Holzkamp bruger tit passiv (verbet "werden" + mindst et mere, f.eks. "etwas wird kritisiert"). Nogle gange kan man på dansk nøjes med at tilføje et s, dvs. "noget kritiseres". Han er også glad for konjunktiv, som betegner noget hypotetisk og kan genkendes på, at de ser underlige ud, f.eks. "das wäre eine gute Idee" -> "det ville være en god idé". Som noget tredje laver han også gerne verber om til tillægsord, for at spare på kommaerne og gøre sætningen sværere at læse, f.eks. "...man wird die einer Verallgemeinerung entgegenstehenden realen Verschiedenheiten ... dadurch los". Her er man på dansk nødt til at lave det om til et verbum igen og indføre en bisætning: "Men kommer derved af med de reelle forskelligheder, som står hindrende i vejen for en almengørelse".
- 4) Brug verbat til at spørge med. Sidste sætning øverst: "nicht bedienen können" -> "kan ikke betjene" (i flertal). Hvem/hvad kan ikke betjene? -> "wir". Hvem/hvad kan vi ikke betjene? ->

"uns". Hvem/hvad kan vi ikke betjene os af? -> "af sådanne statistiske kunstgreb". Resten af sætningen er "fyld".

- 4a) En anden metode, som også kan bruges supplerende til at checke, om man nu også har fået substantiv og objekt rigtigt placeret, er at se på endelser. Befindende/handleevne kan f.eks. ikke være del af en to-treleddet grundstamme, da der er tillægsord lige foran, der er bøjet i genitiv. Så hvis man starter med at smide alle biord, tillægsord og genitivformer ud af sætningen, vil man sidde tilbage med grundstammen: Udsagnsled (diverse verber), grundled (substantiv, altid nominativ) og genstandsled (akkusativ), evt. hensynsled (dativobjekt). Der er dog ikke altid et objekt.

nom. pl. Abl.
"wir können uns nicht bedienen"
X O Δ O

Det, man betjener sig af, skal ifølge ordbogen stå i genitiv - og det gør det sørme også! ->

4 Hural
"solcher statistischen Kunstgriffe"

- 5) Tilsidst tages alle fyldordene ind igen, hvilket kan være lidt af en prøvelse m.h.t. Holzkamps overvældende kærlighed til lange genitivsammensætninger. Det kan godt betale sig at vente til dagan efter med at rette sproget til. I den forbindelse mener jeg godt, at man kan tage sig visse friheder m.h.t. punktummer og fordanskninger. Ovenstående sætning kan derved oversættes som følger:

"Også selvom vi ikke tager rationaliteten af denne generaliseringsmåde i nærmere øjesyn her, er det vel indlysende, at vi ikke kan betjene os af sådanne statistiske kunstgreb ved eksplikationen af den subjektivvidenskabelige opfattelse af det aktualempiriske almengørelseskriterium, med hensyn til det specifikke ved det total-samfundsmæssigt formidlede individuelle befindende/handleevne:"

Go' kampløst!

MAL

P.S. Jeg kan ikke de grammatiske endelser udenad, men her lister, som kan røkvireres.

Verber, svage

Infinitiv (navnemåde): kaufen

Präsens (nutid)	Imperfekt (datid)	Perfekt (fornutid)	Plusquamperfekt (fördatid)
ich kaufe	ich kaufte	ich habe gekauft	ich hatte gekauft
du kaufst	du kauftest	du hast gekauft	du hattest gekauft
er kauft	er kaufte	er hat gekauft	er hatte gekauft
wir kaufen	wir kauften	wir haben gekauft	wir hatten gekauft
ihr kauft	ihr kauftet	ihr habt gekauft	ihr hattet gekauft
sie kaufen	sie kauften	sie haben gekauft	sie hatten gekauft

Verber, starke

Infinitiv: fahren

Präsens	Imperfekt	Perfekt	Plusquamperfekt
ich fahre	ich fuhr	ich bin gefahren	ich war gefahren
du fährst	du fuhrst	du bist gefahren	du warst gefahren
er fährt	er fuhr	er ist gefahren	er war gefahren
wir fahren	wir fuhren	wir sind gefahren	wir waren gefahren
ihr fahrt	ihr fuhrt	ihr seid gefahren	ihr wart gefahren
sie fahren	sie fuhren	sie sind gefahren	sie waren gefahren

Futur (fremtid)

ich werde kaufen, ich werde fahren

Passiv (lidemåde)

die Tasche wird von der Frau gekauft (Präsens), die Tasche wurde gekauft (Imperfekt), die Tasche ist gekauft worden (Perfekt), die Tasche war von der Frau gekauft worden (Pl. qu.)

Modalverber (mådesudsagnsord)

Präsens

ich darf	muss	kann	will	soll	mag	weiss
du darfst	musst	kannst	willst	sollst	magst	weisst
er darf	muss	kann	will	soll	mag	weiss
wir dürfen	müssen	können	wollen	sollen	mögen	wissen
ihr dürft	müsst	könnt	wollt	sollt	mögt	wisst
sie dürfen	müssen	können	wollen	sollen	mögen	wissen

Imperfekt

ich durfte	musste	konnte	wollte	sollte	mochte	wusste
du durftest						
er durfte						
wir durften						
ihr durftet						
sie durften						

Imperativ (bydemåde)
 Præsens → (du) frag(e)
 Imperfekt → (du, Plural) frag(e)
 → (Du) fragen Sie

Den bestemte artikel (kendeord)

	MASK.	FEM.	NEUTR.	PLUR.
NOM.	der	die	das	die
AKK.	den	die	das	die
GEN.	des	der	des	der
DAT.	dem	der	dem	den

som den bestemte artikel højes: dieser, jener, jeder, aller, ^{for}mancher, solcher, welcher.

Adjektiver (tillægsord)

Den svage bøjning (ubestemt artikel)

	MASK.	FEM.	NEUTR.	PLUR.
NOM.	e	e	e	n
AKK.	n	e	e	n
GEN.	n	n	n	n
DAT.	n	n	n	n

Personlige pronominer (personlige stedord)

NOM.	ich	du	er	sie	es	wir	ihr	sie/Sie
AKK.	mich	dich	ihn	sie	es	uns	euch	sie/Sie
DAT.	mir	dir	ihm	ihr	ihm	uns	euch	ihnen/Ihnen

Præpositioner (forholdsord)

med akk.: durch, für, gegen, ohne, um

med dat.: aus, bei, mit, nach, seit, von, zu

med akk. eller dat.: an, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor, zwischen. Wohin?A, wo?D

med gen.: wegen, während, statt

Sideordnede konjunktioner (bindeord)

und (og), oder (eller), aber, sondern (men), denn (thi, for)

sowohl...als(auch): både...og; entweder...oder: enten...eller; weder...noch: hverken...eller

Underordnede konjunktioner (indleder sætninger, husk: verbet til sidst)

dass (at), ob (om), wenn (når, hvis), damit (for at), als (dengang da), während (mens), nachdem (efter at), bevor, ehe (før), weil (fordi), da (da=eftersom), obgleich (skønt).

Det henførende stedord på tysk:

(Relativpronomen)

	HANKON	HUNKON	INTETKON	FLERTAL
NOMINATIV (som, der)	der	die	das	die
AKKUSATIV (som)	den	die	das	die
GENITIV (hvis)	dessen	deren	dessen	deren
DATIV (som)	dem	der	dem	denen

Det henførende stedord er altså identisk med det bestemte kendeord bortset fra genitiv samt dativ flertal.

Regler

1. Det henførende stedord skal vise samme køn og tal som det ord, det viser tilbage til, mens dets kasus bestemmes af, hvilket led det er i den sætning, det står i.

2. Når det henførende stedord er en del af en forholdsordforbindelse, skal forholdsordet stå foran det henførende stedord.

3. På tysk kan det henførende stedord aldrig udelades.

Fügen Sie die Sätze a, b, c, d usw. als Relativsätze in die Lücke im voranstehenden Hauptsatz ein!

1. Die Moschee, , liegt in Kairo.
- in der* a) Abu Hassan geht in die Moschee.
in denen b) Im Vorraum der Moschee warten einige Touristen.
die c) Die Besucher bewundern die Kuppel der Moschee.
von der d) In den Reiseprospekten ist die Moschee abgebildet.
von dem e) Viele Aufführungen werden von der Moschee gemacht.
von dem f) Die Andenkenverkäufer sitzen vor der Moschee.
- Der Reisende, , stieg in den Schnellzug ein.
- a) Er hatte es eilig. *Der es sich nicht*
 b) In seinem Koffer waren außer seinen Anzügen noch wichtige Papiere. *in denen*
 c) Ein Bahnbeamter suchte den Reisenden.
 d) Für den Reisenden war ein Brief abgegeben worden.
 e) Der Reisende fuhr 1. Klasse.
 f) Aus seiner Tasche fiel eine Streichholzschachtel.
 g) Ein junger Mann hob die Streichholzschachtel des Reisenden auf.
3. Mehrere Zeitungen, , wurden von einem Mann in der U-Bahn gelesen.
- a) Die Leitartikel der Zeitungen waren interessant.
 b) In den Zeitungen wurde die Aufführung des „Faust“ von Goethe im Stadttheater kritisiert.
 c) Die Zeitungen waren von gestern.
 d) Er hatte die Zeitungen am Kiosk gekauft.
4. Der ausländische Student, , arbeitet jeden Tag in der Bibliothek.
- a) Sein Bildungswille ist groß.
 b) Am Ende des Semesters prüft ihn der Professor.

Står adjektivet foran et høj substantiv skal det højes.

Her findes der tre muligheder, alt afhængig af bestemmelsesordet.

I.) Bestemmelsesordet er "der, die, das" eller et ord, der bøjes som "der, die, das" (f.eks. welcher, welche, welches/ dieser, diese, dieses, osv.)

så skal adjektivet bøjes efter 5-a kasserollen.

SING.

PL.

N	der kleine Hund	die kleine Tasche	das kleine Kind	die kleinen Kind
A	den kleinen H.	die kleine T.	das kleine K.	die kleinen K.
G	des kleinen H-s	der kleinen T.	des kleinen K-s	der kleinen K.
D	dem kleinen H.	der kleinen T.	dem kleinen K.	den kleinen K-n

II.) Bestemmelsesordet er "ein, eine, ein" eller et ord, der bøjes som "ein, eine, ein" (f.eks. kein, keine, kein

mein, meine, mein

unser, unsere, unser, osv.)

så skal adjektivet bøjes efter "r-e-s-e-s"-kasserollen.

SING.

PL.

N	ein kleiner H.	eine kleine T.	ein kleines K.	meine kleinen K.
A	einen kleinen H.	eine kleine T.	ein kleines K.	meine kleinen K.
G	eines kleinen H-s	einer kleinen T.	eines kleinen K-s	meiner kleinen K
D	einem kleinen H	einer kleinen T	einem kleinen K.	meinen kleinen K-n

III.) Bestemmelsesordet mangler, (f.eks. Han elsker god mad.)

så skal adjektivet få de stærke endelser, dvs. det bestemte kendeords endelser, med UNDTAGELSE af gen. mask. og neutrum singl.

SING.

PL

N	guten Wein	gute Suppe	frisches Obst	neue Bücher
A	guten Wein	gute Suppe	frisches Obst	neue Bücher
G	guten Weins	guter Suppen	frischen Obstes	neuer Bücher
D	gutem Wein	guter Suppe	frischem Obst	neuen Büchern

Feste Verbindung von Verb und Präposition

abhängen von (D)	afhænge af
achten auf (A)	lægge mærke til/passe på
ankommen auf (A)	komme an på
antworten auf (A)	svare på
aufkommen für (A)	hæfte for/være ansvarlig for
aufpassen auf (A)	passe på/se efter
sich auseinandersetzen mit (D)	udrede/diskutere med
sich befassen mit (D)	beskæftige sig med
bestehen auf (D)	holde på noget/holde fast ved noget
sich bewerben um (A)	ansøge om
bitten um (A)	bede om
danken für (A)	takke for
sich bedanken für (A)	takke for
denken an (A)	tænke på
sich erinnern an (A)	huske
sich einigen über (A)	blive enige om
sich entscheiden für (A)	beslutte sig for
sich entschliessen zu (D)	beslutte sig til
sich freuen auf (A)	glæde sig til
sich freuen über (A)	være glad for
sich gewöhnen an (A)	vænne sig til
handeln von (D)	handle om
hereinfallen auf (A)	hoppe på noget (f.eks. en spøg)
hindern an (D)	forhindre i
hören von (D)	høre om
sich interessieren für (A)	interessere sig for
sich kümmern um (A)	tage sig af
lachen über (A)	le/grine ad
leben von (D)	leve af
leiden an (D)	lide af
nachdenken über (A)	tænke over, overveje
rechnen mit (D)	regne med
riechen nach (D)	lugte af
sich richten nach (D)	rette sig efter
scheitern an (D)	gå i stykker på/kikse
schimpfen auf (A)	skælde ud på
schimpfen über (A)	skælde ud over
schreiben an (A)	skrive til
schuld sein an (D)	være skyld i
sprechen von (D)	tale om
sprechen über (A)	tale om (et emne)
stolz sein auf (A)	være stolt af
teilnehmen an (D)	deltage i
sich unterhalten mit (D)	snakke med
sich unterhalten über (A)	snakke om
sich verabschieden von (D)	tage afsked med
sich verlassen auf (A)	stole på/forlade sig på
verstehen von (D)	have forstand på
vertrauen auf (A)	stole på/have tillid til
Vertrauen haben zu (D)	stole på/have tillid til
verzichten auf (A)	give afkald på
vorbeigehen an (D)	gå forbi
warnen vor (D)	advare mod
warten auf (A)	vente på
Zurückkommen auf (A)	vende tilbage til
zweifeln an (D)	tvivle på

Beispiel:
 (Bei Sachen) Wovon hängt es ab? Von dem Preis? Nein, davon nicht.
 (Bei Personen) Von wem hängt es ab? Von Eva? Nein, von ihr nicht.

PARTICIPIALY STRUKTIONER

→ *Præcis omsendt af Holthamp*

Til et verbum, der står som verballed i en sætning, kan der være knyttet forskellige led, f.eks. objekter og adverbialled.

Eks.: Die Kinder spielen friedlich auf dem Rasen.

De samme led kan også være knyttet til verbets participiumsformer (pres.participium eller perf.part.), når disse bruges som adjektiv foran et substantiv. En sådan konstruktion kaldes en participialkonstruktion.

Eks.: Die friedlich auf dem Rasen spielenden Kinder wurden wegge-

Participialkonstruktioner er meget hyppige på tysk, men virker kunstige på dansk, hvor man som regel forstrækker at bruge relativsætning.

Eks.: Die Kinder, die friedlich auf dem Rasen spielten, wurden weggejagt.

De unge - eruvr - pasit
De kvæle - pasit

Übungen zum Partizip als adjektivischem Attribut

Übung 1

Bilden Sie aus den Relativsätzen partizipale Ausdrücke!

1. Eine Lösung, die alle Seiten befriedigt. *Zu alle Seiten befriedigende Lösung*
2. Die Statistiken, die die verschiedenen Phänomene vergleichen. *Die vergleichenden Statistiken*
3. Die Krankheiten, die ich in diesem Zusammenhang wiederholt an-geführt habe. *Die von mir wiederholt angeführten Krankheiten*
4. Die Erhebungen, die man in letzter Zeit oft zitiert hat.
5. Die Krankheiten, die bei solcher Arbeit häufig auftreten.
6. Die Nahrungsmittel, die nur in wenigen Ländern reichlich zur Verfügung stehen.
7. Die stärkere Nahrungsaufnahme, die auf das freie Wohlergehen fällt.
8. Die Nahrungsaufnahme, die der gesunden Konstitution und dem dazugehörigen Körpergewicht angemessen ist. *Die mit dem Körpergewicht angemessene Nahrungsaufnahme*
9. Die Gefäßkrankheiten, die ständig zunehmen.
10. Eine Therapie, die vorher nicht durchführbar worden ist. *Die vorher nicht durchführbare Therapie*

Übung 2

Bilden Sie partizipale Ausdrücke!

1. Die Illustrierten, die rein optisch orientiert sind.
2. Eine Tätigkeit, die den Menschen innerlich befriedigt. *Die innerlich befriedigende Tätigkeit*
3. Eine Berufswahl, die den Anlagen, die vorhanden sind, entspricht und zu einem glücklichen Ergebnis führt.
4. Das Sicherheitsbedürfnis, das zu weit getrieben wurde. *Das zu weit getriebene Sicherheitsbedürfnis*
5. Eine Tausache, die man wissenschaftlich erwiesen hat.
6. Die Zahl der Strittfälle, die aus einem Arbeitsverhältnis resultieren.
7. Der Wagen, der in der Werkstatt überholt worden ist.
8. Der enge Zusammenhang, der offen gesagt werden ist.
9. Die Möglichkeiten, die in uns ruhen.
10. Die organischen Verbindungen, die im Organismus vorkommen.

Übung 3

Verwandeln Sie den Relativsatz in einen partizipalen Ausdruck!

1. Die Medikamente, die dem Kranken helfen, sind teuer.
2. Die Grabungen, die im Vorderen Orient durchgeführt wurden, gaben uns Einblicke in die alten Kulturen.

Hovedverb / hjælpeverb

uden til
vordet
Wird als
red!

120

★★ 211 sein, haben, werden / Bøjningsskema

Infinitiv	Præsens	Präteritum	Perfektum	Pluskvamperfektum	Imperativ
sein 'være'	ich bin du bist er ist wir sind ihr seid sie sind	ich war du warst er war wir waren ihr wart sie waren	ich bin gewesen du bist gewesen er ist gewesen wir sind gewesen ihr seid gewesen sie sind gewesen	ich war gewesen du warst gewesen er war gewesen wir waren gewesen ihr wart gewesen sie waren gewesen	sei seid seien Sie
haben 'have'	ich habe du hast er hat wir haben ihr habt sie haben	ich hatte du hattest er hatte wir hatten ihr hattet sie hatten	ich habe gehabt du hast gehabt er hat gehabt wir haben gehabt ihr habt gehabt sie haben gehabt	ich hatte gehabt du hattest gehabt er hatte gehabt wir hatten gehabt ihr hattet gehabt sie hatten gehabt	habe/hab habt haben Sie
werden 'blive'	ich werde du wirst er wird wir werden ihr werdet sie werden	ich wurde du wurdest er wurde wir wurden ihr würdet sie wurden	ich bin geworden/worden* du bist geworden/worden* er ist geworden/worden* wir sind geworden/worden* ihr seid geworden/worden* sie sind geworden/worden*	ich war geworden/worden* du warst geworden/worden* er war geworden/worden* wir waren geworden/worden* ihr wart geworden/worden* sie waren geworden/worden*	werde werdet werden Sie
werden 'ville' (fremtid) (se § 218)	ich werde du wirst er wird wir werden ihr werdet sie werden	ich würde du würdest er würde wir würden ihr würdet sie würden			

* Ang. brugen af geworden/worden, se § 217.

worden
48-4/4-84

Brugen af sei

212 sein og haben kan i

som selvstændige v
Er ist sehr mude.
Sie sind einmal hier
Du hast viele Freund
Sie hatten viel Spaß

sein og haben so

213 Hjælpeverbene sei
★★ at hovedverbet til at
lertum.

sein og haben brug
(se dog § 214):
Sie sind abgereist.
Wann bist du gekomr
Heute nacht hat es g
Ich habe ihn nicht ge
haben bruges ved
§ 364) og ved de int
overgang til en and

214 Forskelle i br 1 a

★★ 1. Tysk bruger - m
(tilfældigt) og fol
Ich bin krank gew
Wir waren im Kin
Wo bist du ihm be
Wir sind ihrem Ve
gefolgt.

★★ 2. Tysk bruger habe
og aflagen (ix ar
Es hat zu regnen
Sie hatten geradete
Warum hast du m
Der Sturm hatte i

VERBER SOM FORBINDES MED DATIV

danken	takke
dienen	tjene
drohen	true
folgen	følge
gelten	gælde
glauben	tro
gleichen	ligne
helfen	hjælpe
hörchen	lytte
lohnem	lønne
nützen	nytte
passen	passé
raten	råde
schaden	skade
schmecken	smage
trauen	tiltro
trotzen	trodse
weichen	vige
winken	vinke
begagnen	møde
beistehen	bistå, hjælpe
beiwohnen	deltage, overvære
einfallen	falde ind
gefallen	synes om
gehörchen	adlyde
gehören	tilhøre
gelingen	lykkes
genügen	slå til
vertrauen	stole på
widersprechen	sige imod
gratulieren	gratulere
imponieren	imponere
telephonieren	telefonere
telegraphieren	telegrafere

de fleste verber, der begynder med ent-, nach-, entgegen, f.eks. entgegen.

GRAMMATISCHE BEZEICHNUNGEN

(Latein -Dänisch)

(Beispiel)

adjektiv.....	tillægsord	"schön" (Die weiße Bluse ist schön)
adverbium.....	biord	"gestern" (Er kam gestern nach Hause)
akkusativ.....	genstandsfald	bruges efter præposition og til genstandsled
akkusativobjekt..	genstandsled	"den Hut" (Er kauft den Hut)
aktiv.....	handlsform	"raucht" (Er raucht die Zigarette)
apposition.....	navnstilleg	"der Chef" (Herr M., der Chef, ist krank)
artikel.....	kendsord	"ein", "der"
dativ.....	hensynsfald	"mir" (Er spricht mit mir)
dativobjekt....	hensynsled	"mir" (Er gibt mir einen Hut)
demonstrativ pronomen ...	påegende stedord	"der", "dieser"
femininum.....	hunkøn	"die", "eine"
genitiv	ejersfald	"des Mannes" (Der Hut des Mannes ist weg)
Imperativ.....	bydemåde	Komm! - Kommt! - Kommen Sie!
imperfektum....	datid	"besuchte", "kam" (Er besuchte mich gestern. Er kam um 8 Uhr.)
indikativ.....	fortælle måde (jfr.: konjunktiv)	"habe" (Ich habe keine Zeit)
infinitiv	navnemåde	"anfangen" = begynde (Ich muss anfangen)
kasus	fald	
komparativ.....	2./højere grad	"schöner" (Die rote Bluse ist schöner)
konjunktiv	ønskemåde	"hätte" (Wenn ich bloss mehr Zeit hätte)
maskulinum	hankøn	"der", "ein"
neutrum	intetkøn	"das", "ein"
nominativ.....	navnefald	bruges til grundled
objekt	se under akkusativ og dativ	
objektprædikat..	omsagnsled til genstandsled	"einen grossen Dichter" (Man nennt ihn einen grossen Dichter)
passiv.....	lideform jfr.: aktiv	"wird geraucht" (Die Zigarette wird geraucht)
perfektum	førnutid	"hat besucht" (Er hat mich nie besucht)
perfekt participium...	kort tillægsmåde	"besucht", "geraucht", "genommen"
pluralis	flertal	
possesiv pron. ...	ejersstedord	"mein", "dein", "unser" u.s.v
præposition	forholdsord	"in", "mit", "ohne", (i, med, uden)
præsens	nutid	"besucht" (Er besucht mich heute)
præsens participium ...	lang tillægsmåde	"fragend" = spørgende
præteritum	datid, se også imperfektum	
reflexive verber..	tilbagevisende udsagnsord	sich waschen = at vaske sig
relativ pron. ...	højførende stedord	"die" = som Die Musik, die er am liebsten hört,
singularis.....	ental	
subjekt	grundled	"Er" (Er kauft den Hut)
subjektprædikat..	omsagnsled til grundled	"ein Schiff" (Er ist ein Schiff)
substantiv	navnsord	"Hut", "Frau"
superlativ	3./højeste grad	"Am schönsten" (Er singt am schönsten)
		"die schönste" (Die blaue Bluse ist die schönste).
verballed	udsagnsled	"hat ...besucht" = har besøgt
verbum	udsagnsord	"lesen" = at læse, "liest" = læser

HØRING OM:

**PSYKIATRIEN UD AF LÆGERNES KLØR - VI KRÆVER
KRISECENTRE MED NYTÆNKNING.**

Med en voksende gruppe af mennesker, der har mod til at protestere, fordi de ikke kan bruge de tilbud, der på nuværende tidspunkt findes indenfor psykiatrien, vil en høring om problemet kunne bringe arbejdet videre. Derfor temaet "Psykiatrien ud af lægernes klør - vi kræver krisecentre med nytænkning".

Høringen vil blive opbygget over følgende tre temaer, som hver vil blive belyst ved 30 min. oplæg:

"Hvordan omformer vi kulturen, så der bliver plads til galskaben" kultursociolog Jauges Blum.

"Andre udfoldelsesmuligheder contra lønarbejde". cand.mag. Peter J.Schjødt.

"Hvordan krisecentre og boformer", psykolog Kalle Binck-Madsen.

Derudover vil der være et panel bestående af: Socialrådgiver Carsten Andersen, psykolog Louise Højlund, psykolog Benny Karpatschhof, socialpsykolog Benny Lihme, kontorchef Poul Pedersen, sundhedspolitisk ordfører Birgitte Husmark (SF), Viggo Bensby (VS).

Panelets opgave vil være at stille/besvare spørgsmål ud fra de tre oplæg. Ligeledes håbes på en livlig debat fra salen.

Høringens ordstyrer er lektor Jørn Vestergaard.

Det foregår lørdag d.16. november 1991, kl. 12-18 i Blågård Medborgerhus, Blågårds Plads 3. Entre 20 kr.

Arrangør GALEBEVÆGELSEN, Blågaardsgade 39, 2200 N; 31-35.77.50.

Rundspørge angående et "brugerråd"

- Til brugere og rådgivere i Regnbuen.

Baggrund.

Udgangspunktet og grundlaget for Regnbuen er en kritik og udvikling af de måder psykologiske problemstillinger traditionelt søges løst på. Vores arbejde med at udvikle nye og bedre måder er først og fremmest sket gennem vores teoretiske baggrund ("den kritiske psykologi"), vores organisationsform som rådgivningsgruppe og det konkrete arbejde i brugerforløbene (bl.a. gennem "at spille med åbne kort" og at tage udgangspunkt i brugerens syn på problemerne).

En del af dette udviklingsarbejde er også overvejelser over, hvorvidt vores brugerforløbsform er den (eneste) rigtige. Nogle ideer fra et rådgiversynspunkt til hvordan et bredere arbejde kan udvikles beskrives senere i dette skrift. Det vi ønsker med dette oplæg er at inddrage brugergruppen - såvidt de enkelte brugere ønsker at deltage i udviklingen af arbejdet.

I løbet af sommeren er der i rådgivningsgruppen fostret ideen om et "brugerråd". Hvordan et sådant brugerråd konkret kan/skal se ud er på nuværende tidspunkt er ikke nærmere bestemt. Dette papir er ment som et led i afklaringen af interessen for et sådant råd, samt som en måde at få/formidle yderligere ideer på.

I det følgende skal de foreløbige ideer ridses op, og vi håber på en tilbagemelding herpå fra de enkelte brugere/brugerforløb - også selvom interessen er "ingen interesse".

Hvordan dette papir behandles og tilbagemeldes er op til de enkelte brugere/brugerforløb. F.eks. kan det læses/læses op og snakkes igennem i fællesskab, hvorefter rådgiverne melder tilbage til idégruppen mundtligt eller skriftligt. Eller brugeren kan få papiret med hjem til nærmere overvejelse og melde tilbage til rådgiverne næste gang. Eller brugeren kan melde direkte tilbage til idégruppen.

De foreløbige tanker om et brugerråd.

Det skal understreges, at de følgende stikord ikke er ment som en beskrivelse af én (samlet) ide, men som en foreløbig vifte af muligheder og formål.

Brugerrådet kan fungere som et forum for brugere, hvor disse kan snakke sammen om det at være bruger i Regnbuen. Eller mere specifikt/generelt: Om det at være bruger af psykologisk rådgivning.

Erfaringer kan udveksles, bl.a. om forskellige rådgiveres måde at arbejde på, hvorledes et forløb kan ændre karakter og lignende. Dette kan f.eks. være udgangspunkt for den enkelte

brugers ønsker og ideer til andre måder at arbejde på i forløbet, f.eks. gennem inddragelse af andre rådgivere eller brugere i forløbet, eller via focus på nye/oversete problemstillinger..

Gennem brugerrådet kan brugere stille krav/ønsker til rådgivergruppen om information omkring f.eks. psykologi, terapi eller angående selve Regnbuen (f.eks. Regnbuens historie, teoretiske grundlag, rådgivergruppens sammensætning, hvilke potentielle brugere der tilbydes forløb etc.)

Brugerrådet kan fungere som en "rugkasse" for ideer om andre måder at arbejde på (praksisformer) enten i forlængelse af det terapeutiske arbejde (f.eks. krop/bevægelse, kreative udtryk, afspænding etc.) eller omkring noget helt andet. Her er også muligheden at indgå i Studenterhus-arbejdet enten gennem de aktivitetsgrupper der eksisterer eller ved at etablere nye.

Brugerrådet kan bestå udelukkende af brugere - og evt. forhenværende og kommende brugere. Dette betyder, at idegruppen snarest muligt trækker sig ud af arbejdet og overlader det til interesserede brugere - som så kan trække på rådgivningsgruppen i den grad de ønsker det. Eller brugerrådet kan bestå af både brugere og rådgivere og evt. andre interesserede.

Hvis brugerrådet består af både brugere og rådgivere kan det evt. udvikles til en funktion som "Regnbue-stormøde", hvor det fremtidige arbejde prioriteres (f.eks. hvor mange ressourcer skal der bruges til henholdsvis brugerarbejde, forskning og formidling, hvilke brugergrupper skal prioriteres, skal Regnbuen beskæftige sig med helt nye områder etc.).

Eller brugerrådet kan være jævnt tilbagevendende aftener, hvor brugere evt. sammen med rådgivere kan sludre over en kop kaffe.

Eller..... ???

Fremover.

Ud fra reaktionerne på denne rundspørge vil idégruppen (incl. evt. interesserede brugere) komme med en tilbagemelding og, såvidt der synes interesse herfor, arbejde videre på ideerne.

Kærlige hilsner
Idégruppen

Birgitte B. H. (31853747), Jesper (36303437), Kalle (31813788) og Karsten (31853747)

Regnbuen - udvikling eller indsnævring

Opgaver at arbejde med:

- 1 Intern kvalifikation og faglig afklaring. Hvilken retning skal Rb bevæge sig fagligt. En eksplicitering og diskussion af det faglige grundlag kunne gavne såvel nye medlemmer af Rb som Rb som sådan.
- 2 Formidling: formidle til hvem, hvordan, hvorfor?
- 3 Bruger- og problemråd. Skal en bruger kunne henvende sig til Regnbuen eller en instans i Rb uden om sine rådgivere?

Generelle problemer:

- 1 Resourcer: hvor mange kræfter og hvor meget tid skal vi bruge på de forskellige opgaver? Hvor mange kræfter forventer vi af os selv og hinanden, at vi ofrer på Rb?
- 2 Frustrationer som følge af det strandede bo- arbejdsstedsprojekt.

Herudover er der naturligvis en lang række andre opgaver og problemer, feks politisk organisering, samarbejde med andre organisationer og bevægelser, - dette papir er blot en opsummering af nogle af resultaterne af diskussionen d. 28/8.

Morten

Regnbuen
8.10.1991

Til Bestyrelsen / Studenterhuset.

Midlertidig ansøgning ved kopier.

Da det indtil nu er uklart, hvordan husets kopibehov, alle arbejdsgrupper imellem, på lang sigt skal takles både praktisk og økonomisk, skal vi som gruppe anmode om at kunne kopiere som hidtil - dvs via Studenterrådets kopimaskine og de i snit 700 eks pr. mdr. - indtil situationen har fundet en fælles afklaring.

Vi er klar over, at denne ansøgning er en slags "privat løsning". Men vi må begrunde det med, at vi i kraft af vores arbejdsstand står særligt ift anden type af aktivitet. Det handler om, at vi er nødt til at kunne mangfoldiggøre materiale til hinanden og til Regnbuens brugere, for overhovedet at kunne arbejde på forsvarlig vis. Vi har brug for systematisk at kunne reflektere om de problemer vi arbejder med - og at kunne gøre det sammen, for kun fælleshed herom kan løse dem.

Desforuden vil vi gerne gå ind i arbejdet med at få løst husets kopibehov på en mere langsigtet måde.

Pgv. Kalle

- Berigtiget af leest. 8.10.91
- Kalle går med Jakob P.H. videre med kopimaskine - men vil egentlig gerne afløses midt een, der kan håndt! Bare den næste måned.

FORSLAG TIL PROJEKT GRUPPER

HUS ARB GRUPP ◦ Helle Ernst Aino

7

BRUGER DOK. ◦ Jan Bo, Jesper Birgitte Bl. Ernst, Aino,
Inger, Henrik E

BO ARB. STED ◦ Birgitte Bl, Carsten, Jan Bo, Kalle
Anne Leij Birgitte S.

LEGATSEGNING ◦ Karsten Kalle

PJECE ◦ Kalle, Aino

FORMIDLING ◦ Ernst Birgitte S (på lang sigt) Hanne

KVINDEGRUPPE ◦ Anne Inger Aino Birgitte S

HISTORIE SKRIVNING ◦ Leij

BEVIDSTHED SOM BEVIDST SAMFUNDSMÆSSIG I

kalb

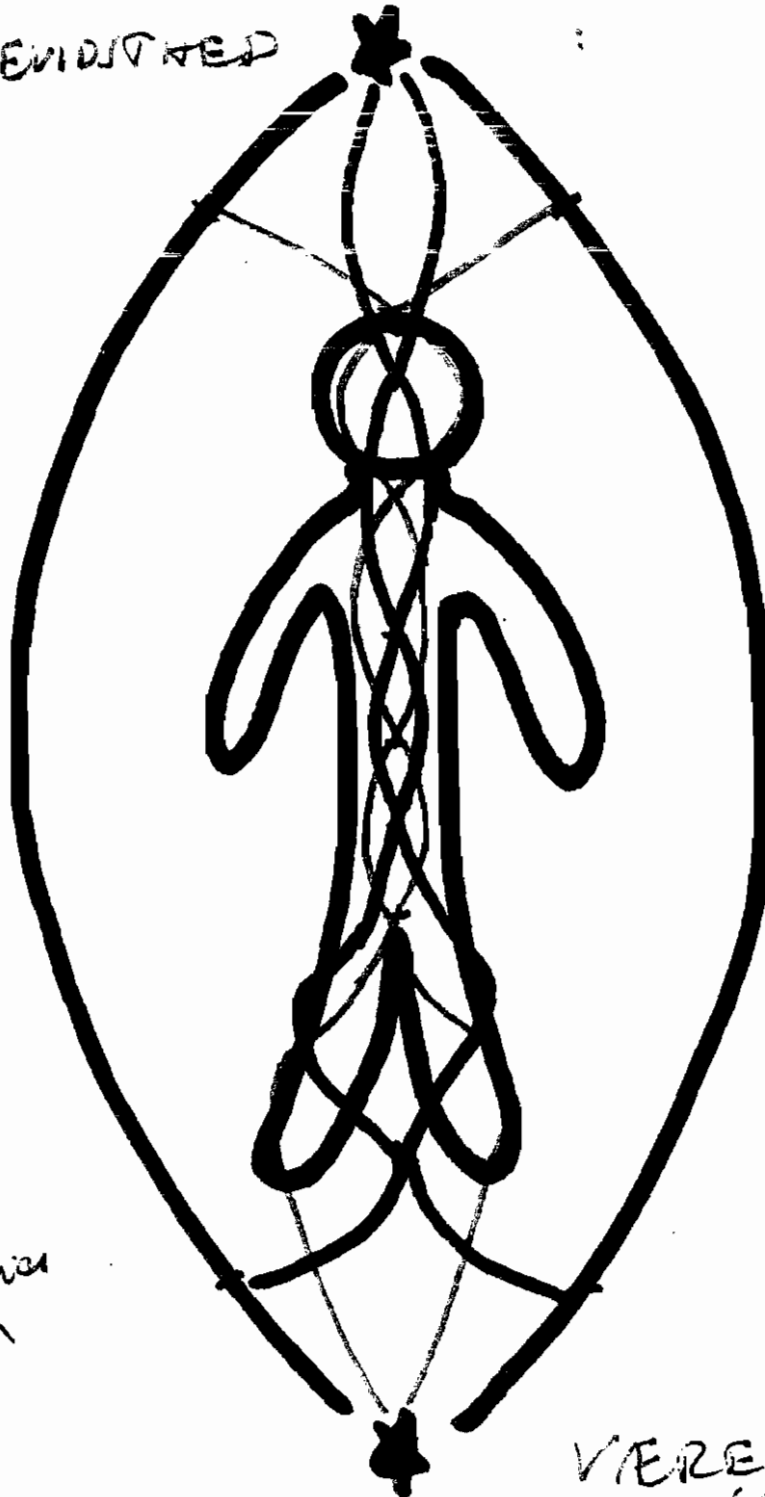
VÆREN

at være i sin udførelse
~~at udføre~~ ~~at være~~

at være ?

bevidst
↑
mediet
↓

BEVIDSTHED

VÆREN:
(Løst)

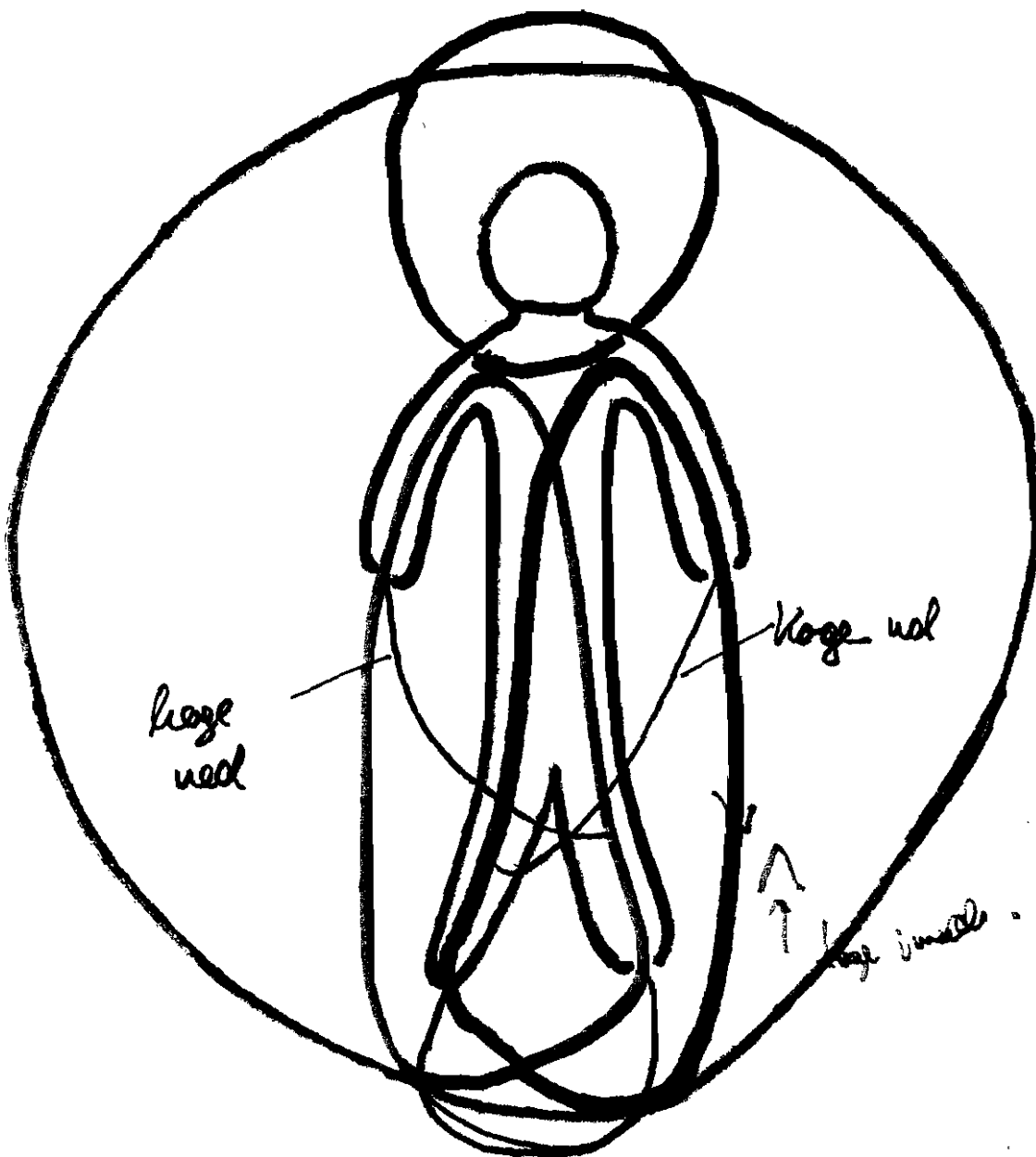
at forstå
sig med den
sags
om os
bevidsthed er

at forstå de 7 niveauer i et er
at lade sig betone af enkelhedens
blikkende net.

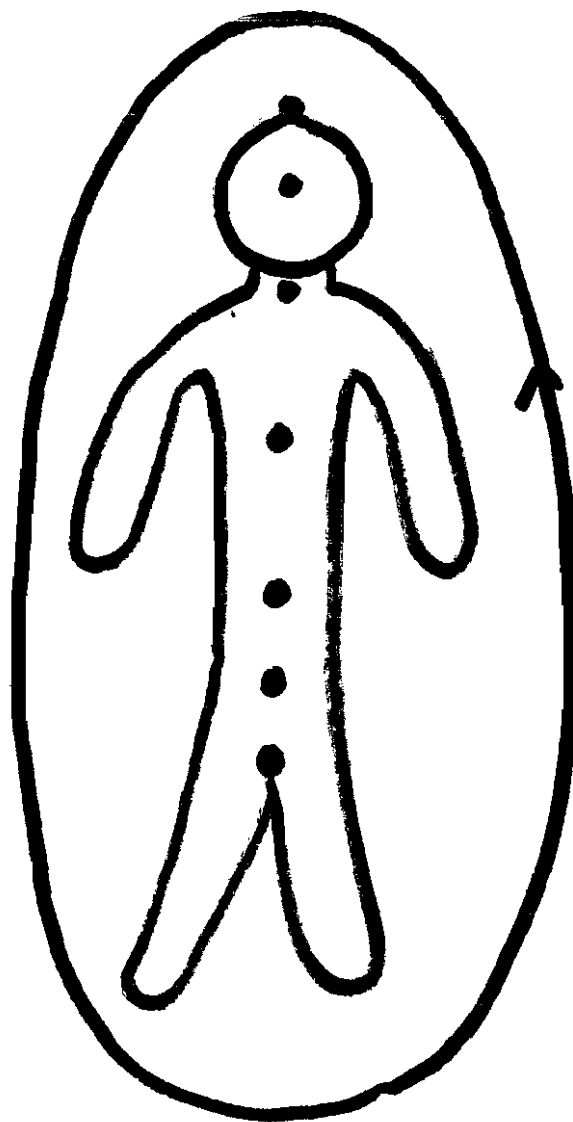
mediet

mediet
↓
↑

SANSNINGENS BEVEG

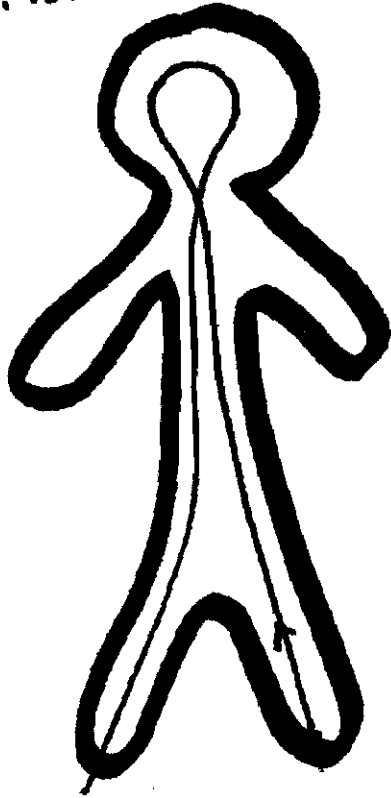

TOP: MORAL

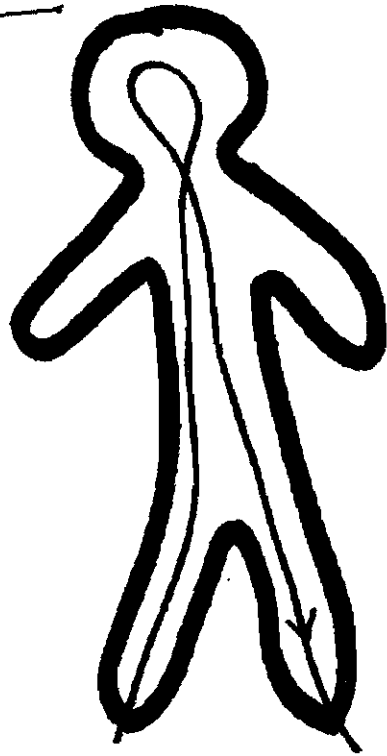

BUAD: SMORAL

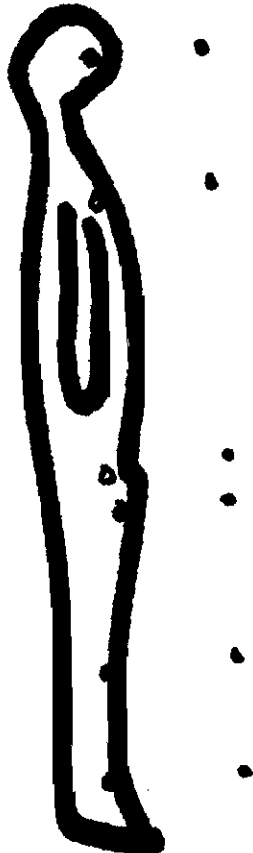
FOR: NORMAL

BAG: ANORMAL

HUIRE: CREATION +/-

VEUSTRE: INTUITION

DELE

FDL:

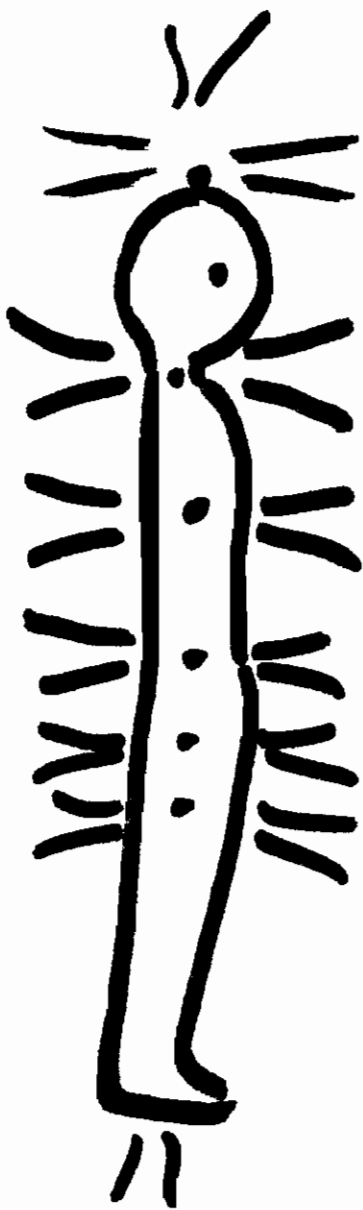
Rationalale

BAG:

Emotionale

Handwritten symbols and characters scattered across the page, including various marks, dots, and stylized letters.

VEDRØRENDE GRUPPERS BRUG AF STUDENTERHUSET.

0. AKTIVITETSGRUPPENS NAVN:

Rådgivningsgruppen REGNBUEN,
psykologisk rådgivning.

1. HVILKE LOKALEBEHOV FORVENTER I AT HAVE I FORÅRSSEMESTRET?

Som det er nu bruger vi i snit per uge på direkte rådgivningsarbejde i huset 60-70 timer, i de små og store rum. Herudover har vi fællesmøder, der afvikles om onsdagen på hele 1.salen.

Den tid i lokalerne, der pt er skemalagte, er: Det Røde RUM, man 12-17; kontoret man 16-21; samt hele førstesalen onsdag 16,30-00. Herudover bruger vi så Bolscherummet og Iranerrummet på tidspunkter, hvor ingen anden aktivitet er skemalagt.

Vi oplever ikke nogen strid om lokalerne på førstesalen - men snart for få rum om onsdagen - men vi bruger dog også anden gruppetid i Røde Rum; dels tiden tirs 10-12, der er Teori-Praksis-gruppens (en for tiden gruppe i dvale/vintersøvn, startet af Regnbue-aktivister), samt tors 14-17, når Debatgruppen ikke mødes, hvad den i snit gør hver fjerde torsdag.

2. HVILKE ØKONOMISKE BEHOV FORVENTER I AT HAVE FOR GENNEMFØRELSEN AF GRUPPENS AKTIVITET?

Vi bruger i snit idag 700 kopier pr måned på Studenterusets konto hos Studenterrådet. Dette har været vores behov, og det er gået til interne oplæg, samt til referater tilbage til vores brugergruppe. Vi har været ca 15 om dette behov; men er på det seneste vokset til at være over 20 personer i gruppen.

Vi har søgt fonde, bla til dækning af vores forbrug af madvarer og mælk ca 12-1500,-kr. pr måned, men endnu ingen positive svar. I disse fondsansøgninger indgår også ønsket om PC'er, samt midler til køb af nødvendige fagbøger til et grundbibliotek.

Så trækker vi på cafeen omkring kaffe og the i vores gruppetid, og til brugere. Cafeen dækker også vores køb af fællesmødebøger, i snit 2-300,-kr om året. Cafeen betaler også vores starinlys.

3. HVORDAN FORVENTER I AT KUNNE DELTAGE I HUSETS DAGLIGE DRIFT?

I FORM AF:

A) CAFEVAGTER PÅ HVERDAGE. Vi har valgt cafevagt tirs 12-15, men vil måske gerne flytte den til andet tidspunkt næste semester.

B) FREDAGSARRANGEMENTER. Som enkeltpersoner, ja gerne, og vi diskuterer for tiden, om vi kan gå ind som gruppe et vist antal fredage per semester.

C) DE REGELMÆSSIGT TILBAGEVENDENDE ARBEJDSDAGE: Ja, de der kan kommer.

D) PR-VIRKSOMHED. Regnbuen har en omfattende kontakt til bevægelser og uddannelsesinstitutioner, hvor Studentarhuset er dér, hvor vi kommer fra.

E) ØVRIGT. Som gammel gruppe i huset arbejder vi med studentehussagen, hvor vi kan komme til det udadtil. Indadtil har vi til stadighed dårlig samvittighed over ikke at kunne prioritere flere kræfter til at lægge i bestyrelsesarbejde, samt omkring det nu fungerende repræsentantskab. Det handler om, at det er svært for gruppens medlemmer som enkeltpersoner både at holde fast i det studentefaglige arbejde på faget og i Studentarhuset på samme tid, samtidig med at arbejdet med vores brugergruppe og dennes bagland, der meget går ud af huset, til fag, bydele og styrelser, kræver en deltagelse også her. Vi er lidt revet over på midten mht, hvordan vi kan og skal prioriter vores ressourcer - der dukker altid noget op, der kræver et ekstra nøk.

REGNBUEN 7.12.91

referat fra
Formidlings-projektgruppe, 11.9.1991: Morten, Felle, Jesper,
Karsten - og Torben på 1. ste visit, næste til næste år.

Vi tog fat på punkt 1 om "Hvorfor en kritisk psykologi?": og
havde lidt stress, idet vi skulle nå at få hold på det til en
fremlæggelse på fællesmødet.

Selve formidlingsaspektet: Hvorfor formidle, og hvorfor formidle
en kritisk psykologi? Det må være fordi den kritiske psykologi
duer til noget ud over tilpasning. Mange beskæftiger sig idag med
psykologi, i hverdagslivet meget i form af selvudvikling, hvad
der tyder på at der er et behov for psykologi. Men den psykologi
som behovens "kan finde" er meget en psykologi, der ikke peger
ud over de nuværende begrænsninger. Der sker en art psykologi-
isering af det menneskelige liv, endnu en tilbagevender til
"inderligheden" og til konglomeratet af beskrivelse på be-
skrivelse og tolkning på tolkning, dét Holzkamp kalder anskuende
erkendelse. Det må dog spørges til, hvorfor den traditionelle
psykologi, der lever af overfladefordoblinger egentlig er et
alternativ i problemløsningsprocesser. Hvad er derfor det der
binder et menneske til løsningsalternativer, der ikke reelt er
livspraktiske løsningsmuligheder.
Vi snakkede om, at trad.psyk. betyder at man i beskrivelsen af
et problem kan 'mærke' at det omhandler en, hvorimod et
ubegrebet/ubestemt/ukendt problem bare gør een fremmed. Omvendt
vil trad. psyk. så skabe en mystisk løsning overfor den bare
fremmede livseksistens. Ex: hvorfor elsker hun mig ikke? Nåh
fordi jeg ikke elsker hende, dét må jeg så gøre. Altså man får
et værktøj til at gøre noget ved det, men et værktøj der går på
noget instrumentelt. Og i vid udstrækning kan problemløsning så
reduceres til fremskaffelsen af det rigtige værktøj.

Tidligere formidling: Den "lyserøde" var det første egentlige
forsøg på dansk at formidle den kritiske psykologi. Og det bar
også frugt. En lang årrække af praksis havde denne som ud-
gangspunkt, hvor overhovedet kritikken af den traditionelle
psykologi blev udfoldet, lige såvel som man søgte at tilnærme sig
en kritisk psykologisk teoriforståelse. Den blev - og har indtil
for nylig blevet ved - en reinterpreteration af samfundsmæssige og
psykologiske problemstillinger i en kritisk psykologisk retning
- specielt på grundlag af konceptet om dyr-menneske-overgangs-
feltet, for herudfra at skabe en anden tilgang til praktisk
arbejde. Dette sidste - det praktiske arbejde - er dog af en
anden karakter end teoretisk, nok i den forstand at det kræver
en udfoldet praksissammenhang af en art, der er endnu mere
vanskelig end "bare" Kooperationen om selve paradigmet. Manglen
på en sådan er nok også grunden til, at et forsøg på at skrive
en bog i midten af 80-erne strandede. Der var tankerne, men til
hvem og hvordan og hvad bagefter. Formidling her eller indtil da
var måske primært formidling for teoretikere selv, de kunne bruge
det, for de havde en sammenhang at gå tilbage til. I forlængelse
heraf er det nok vigtigt at afklare, hvordan vi specifikt sætter
af fra den praksis, vi allerede har - og tænker nogle år frem:
hvordan vil den se ud, og hvilke problemer vil melde sig mm.
Måske skal vi overvejende 'anskue' hvad vi, samfundet og andre
vil og ønsker at stå i om nogle år, og herudfra finde de aktuelle
problemer af i dag, der skal løses. Så at sige søge at foregribe
vores egen praksis- og udviklingssammenhang.

Formidlingsproblemer: Der synes at være et spring mellem
formidling af trad. psyk og krit. psyk. Førstnævnte kan så at
sige leve af den umiddelbare nød og det umiddelbare behov for
meningskonnektioner, idet der så kan handles videre - eller
handles overhovedet; medens en krit. psyk. forståelse kan blive
så omfattende mht det virkelige livs aktuelle mangler, at man
står af. Det er rigtig, fx at familien idag er funktionstømt, og
at der skal udvikles noget andet, men jeg skal altså hjem til den
om lidt, og i morgen skal jeg på arbejde tidligt! Denne art
formidlingsproblemer kan måske føres tilbage til det udviklede
forhold i krit.psyk, om selve forholdet mellem den udviklede
personlighedsdannelse og dets biografiske ballast - for hvis ikke
dette konkret kan gribes i dets indre forhold, så må man søge at
handle blot udadtil ift det sociale, glemmende sig selv, eller
også handles alene ud fra det biografiske, hvilket er en
fastlåsthed i noget forgangent.

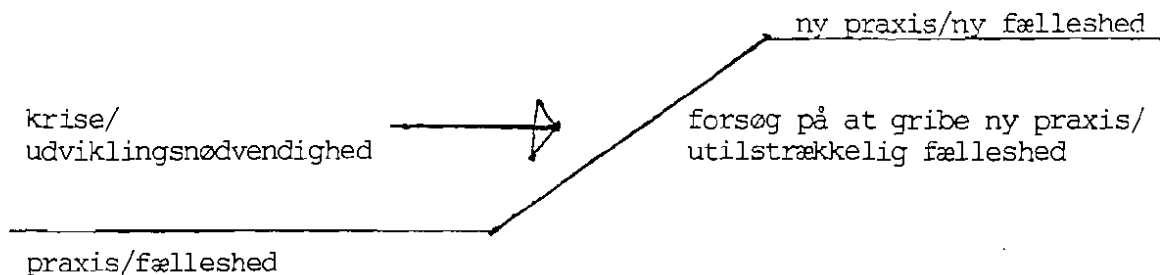
Et problem: er det krit.psyk, der skal formidles eller er det
tankerne i, om og bag denne. Altså teori eller principper for
handling. Et problem mere er måske, at denne problemopstilling
er skæv/falsk. Den kan i hvert fald ikke være en uoverstigelig
modsigelse, idet teori og praksis så henvises til hver sin sfære.

Om udgangspunktet for formidling: At tage et problembåret
udgangspunkt, altså sætte sig for at løse nogle opgaver, der
stiller sig og kræver løsning. Her snakkede vi om: - mangel på
tydelighed, eller at tanker og følelser typisk er adskilt; - at
inøddegå den stigende naturalisering af menneskets funktionsmåde
under kapitalismen: at være egoistisk, biologisk, kort sagt
gøre op med egenskabstilskrivningen.

På fællesmødet blev specielt målgruppe-aspektet diskuteret. Det
fremlagte fra formidlingsgruppen gik på et niveau, der rammer
1. ste års studerende på uni; medens flere på fællesmødet kunne
se en større - eller lige så stor værdi i - at det ikke specielt
angik fagligt og studiemæssigt interesserede, men "almindelige
mennesker", for hvis ikke dette var muligt kom vi ikke længere
end til Studenterhuset. Derfor ikke bare oplæg om krit.psyk., men
tilbud om sammenhænge til opstart af en kritisk psykologisk
arbejds måde - og herudfra udvikle teori og praksis.

Kalle

indstik på fællesmøde 4/9 /Birgitte / referat 11/9

forsøg på at gribe ny praxis (verden råber på handling) stiller øgede krav til fælleshed (erklæret/implicit)

tidligere: erklærede/implicitte midte tilstrækkelig ift. praxis
nu: fælleshed utilstrækkelig, men pga. krisetid, krav om at 'stå sammen', kan forskelligheder/uenigheder ikke formuleres

da forskelligheder/uenigheder faktisk eksisterer, forvandles den erklærede midte til et falsum - der fokuseres på uenigheder/forskelligheder, og den faktiske midte 'forsvinder ud af synsfeltet'

vi er presset som gruppe, og vi står individuelt i forskellige former for pres (de givne betingelser) - og ved fokusering på det som skiller i stedet for på det som samler, stilles vi i en eller anden udstrækning i indbyrdes pres

(dette pres forøges af, at Regnbuen vel ikke for nogen af os er en tilfældig sammenhæng - den skulle jo netop være en mulighed for at knytte sig til en fælles bestræbelse på at opnå fælles rådighed over givne betingelser, og derved over eget liv + en mulighed for at knytte sig til en fælles praxis som muliggør personlig udvikling og fælles/individuel faglig udvikling)

på grund af alle disse former for pres kan man komme til at forblive i det umiddelbare (jvf. GdP/kap. 7.5: almengjort handleevne/begribende tænkemåde er ikke en status man kan opnå een gang for alle - i enhver situation står man med 'valget' mellem restriktiv handleevne/tydende tænkning og almengjort handleevne/begribende tænkning)

det umiddelbare må her være sat af det individuelle pres vi står i hver især, inkl. konflikterene - og forsøg på at almengøre udfra det umiddelbare giver ikke mulighed for noget 'næste skridt' - da den 'praktiske almengørelse' er sat af den 'teoretiske almengørelse' (jvf. GdP/kap. 9)

(ved forbliven i det umiddelbare: fra enhver standpunkt bliver enhver andens forskellighed fra ens egen definition af det fælles vel betragtet som afvigelse ift. midten, og enhver andens forsøg på at almengøre ud fra sit individuelle pres må vel opleves som at 'blive kaldt til orden' - eller hva' ---)

i stedet for at 'tale fra mulighedsrum til mulighedsrum' (hvilket forudsætter en kategoriell gennemtrængning af egen subjektivitet, til ophævelse på metasubjektivt niveau) stiller man sig ift. hinanden på 'standpunktet udenfor' - dvs. bliver så at sige 'herskende instanser' for hinanden

det der skal til må altså være en kvalificering af de intersubjektive erkendelsesrammer (for at nå en metasubjektivt kvalificeret almengørelse)

den enkeltes overskriden af 'det blot subjektive' niveau til det metasubjektive niveau kræver som sagt den 'kategorielle gennemtrængning' af egen subjektivitet - dvs. en analyse af de givne betingelsers konkretisering i eget liv (og her er det ikke nok at se på de overordnede strukturer/betingelser - GdP/kap.9)

ved en erkendelse/formulering af, at vi hver især har forskellige muligt
hedsrum/forskellige realiseringsbetingelser skulle det være at nå frem
til en ny midte - vi har indtil nu diskuteret interesser næsten illusorisk - det skulle være muligt at skelne mellem aktuel handleevne ift. de opgaver som stiller sig, og utopier, som kan angive udviklingsretningen

tilføjelse:

dersom man går ud fra, at en sådan afklaring også indebærer muligheden for at den enkelte kan få 'rum' til at afklare sine specifikke interesser ift. det fælles - og træde i skranken for dem - dvs. udvide sin individuelle handleevne - kan man måske bruge dette citat af Ute (den lyserøde/p.320) til noget:

"Herved viser de sociale relationers objektive kvalitet sig samtidig i medmenneskenes konkrete støtte eller hindring af individets egne udviklingsbestræbelser, og de bliver tilgængelige for umiddelbar kritik og udvikling. Den overfladiske harmoni, den umiddelbare orientering ud fra de andres forventninger, den principielle konflikt- og udviklingsløshed grundet almen ligegyldighed og resignation, må erstattes af en ægte, dvs. gensidigt udviklingsfremmende forbundethed, der alene kan være pålidelig og holdbar (hvis der ikke eksisterer antagonistiske interesser, der nødvendiggør en klar frontstilling). En sådan forbundethed kan kun følge af en afklaring af de foreliggende interesser og en fuld hensyntagen til de andres behov og problemer i de fælles mål. Karl Liebknechts ord gælder også i denne sammenhæng: "Ikke 'enhed', men klarhed om alt ..., gennem ubønhørlig afdækning af forskellene til principiel og taktisk ensstemmighed, sådan går vejen" (Spartakusbriefe s. 112)"

og så fortsætter hun iøvrigt:

"Klare målforestillinger, der er grundlag og betingelse for den personlige stabilitet og det almene engagement, og som kun kan skabes ved at individet aktivt går i skranken for sine egne behov i en udvidelse af sine individuelle handlemuligheder, er dermed samtidig den centrale forudsætning for medmenneskenes indbyrdes åbenhed og dermed for entydige og pålidelige relationer som grundlag for den fulde realisering af de menneskelige livs- og udviklingsmuligheder" -----

(også i denne sammenhæng må 'sociale relationer' forstås som andet og mere end blot tilfældige sammenrend af mennesker, der fastholder hinanden i det givne. De må ses som niveauet for konkretisering af de givne betingelser i den enkeltes liv - et niveau, hvor de givne betingelser kan reproduceres blindt, men også niveauet for subjektivitetens konkrete udfoldelse i almengjort retning - både i det umiddelbare og det overskridende, sat af perspektivet ---)

*) mine undersøgelser

Aftenens tema: **Problem-akser** (Med udgangspunkt i sidste onsdags brainstorm, Mortens opsamling heraf samt Birgitte G's indstik, som hun selv skriver rent)

Efter Birgittes indstik foreslog Anne, at vi ku' lave en socialpsykologisk analyse af Regnbuen (Holzkamps tre-trins: betingelses-, betydnings-, begrundelsesanalyse). Der må i hvert fald noget nyt på bordet nu. Der var før en praksis, som kunne rumme, hvad der måtte være, mens vi nu står i en udviklingskonflikt, som vi er trådt blindt ind i. Anne kan selv se div. konflikter udfra dette fælles pres.

B.G. - Hvor man ikke i fællesskab kan hæve sig over dem.

Kalle - Men det er konflikter, der er lige så gamle som Regnbuens historie. At der er nogle arbejdsopgaver som vi aldrig får løst (her et eksempel fra akser ny/gammel). Måske er strukturen efterhånden så kompleks, at det er spørgsmålet, om opgaverne kan varetages indenfor den nuværende 17-23 tid.

Birgitte Ernst - synes det blev klart på sommerlejren, at vi faktisk godt vil mange af de samme ting.

Anne - Ikke enig i...

(Vi gik herefter i grupper udfra kriterierne ny/mellem/gammel. Det første var planlagt fra sidst, mens det sidste var det første forslag med en vis tilslutning)

Plenum

De nye - tog først en diskussion om, hvad man sku' snakke om. Med udgangspunkt i Mortens oplæg blev flg. efterlyst: Flere diskussioner om, hvordan vi arbejder, om den kritiske psykologi i sig selv og i forhold hertil, brugerdokumentation m.m. Altså en efterlysning af faglige snakke og udveksling af arbejdsmåder etc. mellem supervisionsgrupperne. Der var stor frustration over konflikterne, dels som en orienteringsløshed og dels magtesløshed i forhold til at sige stop. Men vigtigt, at hele historien i konflikterne tages på fællesmødet. Herfra det forslag, at hver enkelt lavede et papir om sin del.

Desuden sprogkvabbelser; savner at det almene forklares bedre (man turde ikke spørge).

Om bo- og arbejdssted: Det fremstår som noget etableret, dvs. som fællesperspektivet, og viser sig så alligevel ikke at være det. - En uklarhed på den fælles sag; er der overhovedet én? - Dg kun én?

I forbindelse med konflikterne synes der at mangle nogle niveauer.

Til sidst et forslag om at tale åbent om vores respektive ressourcer, og om der er flere sager eller blot forskellige vinkler på den samme. Og til den kritiske psykologi - forskellig vægtning?

De gamle -

- 1) Om sagen. Det er uklart i forbindelse med formidling til nye, om det er rådgivning eller det politiske, der vægtes.
- 2) Ny/gammel-aksen. Selvkritik af dårlig formidling til de nye. Det er vilkårligt, hvordan det går for sig.
Desuden er de nye nu en anden slags nye; meget nye nye.
- 3) Evt. løsning. At opprioritere snakke om person/sag, vores Regnbue-historie. At få nogle kontinuerlige snakke herom, så man kan vokse i fællesskab. Samt at være opmærksom på vores klangbund i forbindelse med brugerarbejde, hvor vi p.t. har tabt overblikket.
- 4) Træghed i gruppen. Vi kan ha' nogle projekter, men griber dem ikke, f.eks. vores arbejdsdeling.
- 5) Kritikformer. Solidarisk kritik? Nej, hvordan gi' hinanden kritik udfra sagen, altså snakke om, hvordan produktiv kritik (hvor kommer den fra i historien, og med hvilket perspektiv).
- 6) Faglige uenigheder.

Mellegruppen - sad primært med en frustration over den hurtige gruppeinddeling. Efterlyser en bedre afklaring af de fælles mulighedsrum/fælles subjektivitet. Her en kritik af den hidtidige metode i forbindelse med den interne afklaring; at vi blot har krydset af på tavlen m.h.t. hvad vi havde lyst til, hvilket så har ført til handlingslammelse. Vi skulle hellere se på, hvad vi kan aktuelt; den aktuelle handleevne er ikke blevet afdækket i tilstrækkeligt omfang, og heller ikke det individuelle handleevne-niveau.

Herfra et forslag om en brugerfri aften, hvor vores personlige/individuelle handleevne-niveau kunne afdækkes, således at vore indbyrdes krav/behov bliver hhv. mere realistiske og klare.

Kalle - kan frustrationen hænge sammen med jeres særlige position som mellemgruppe i Regnbuen?

B.G. - Nej, men Regnbuen handler ofte på det umiddelbare, hvilket fører en voksende utålmodighed med sig. Træghed findes måske på flere niveauer.

Suzanne - Det er ofte hverken særligt begrundet eller reflekteret, at vi foretager bestemte handleskridt, f.eks. at vi går i grupper udfra utålmodighed.

Vi oplever også træghed; vi bruger ikke vore videnskabelige redskaber og dermed

underbygger vi måske trægheden.

Anne - Der bliver igen forkuseret på det **sidst nævnte**. Som et eksempel på den manglende anvendelse af vores faglige redskaber.

B.G. - Hvad siger I til en brugerfri aften?

Jesper - foreslår at nogle laver et papir/forbereder det lidt. Eventuelt tænker nogle tanker på emnet.

Inge - skriver dette ud.

Karsten - Ja, udfra papiret som indhold på denne aften.

Kalle - Indholdet tages op, når papiret foreligger.

Jesper - Dermed kan vi godt lave en arbejdsdeling og forberede os lidt mere effektivt.

Den 18.september vender vi dette papir

Den 2.oktober holder vi brugerfri aften

KONFLIKTER SOM MODSIGELSER

Basalt i vores teoretiske grundlag er at udvikling foregår gennem modsigelser. Konflikter - med de hinanden modsigende standpunkter som modsætningspoler - kan altså ses som netop udviklingsmuligheder. Netop heri ligger dog også, at konflikten/modsigelsen må 'varetages' på en sådan måde, at den ikke skærpes henimod en sprængning (den ene eller begge poler går ned/under/ud). Her må det altså handle om - i den udstrækning man ikke umiddelbart kan finde niveauet for modsigelsens opretholdelse - at man holder modsigelsen i bevægelse.

Nu mener jeg faktisk, at niveauet for konflikternes opretholdelse er givet for os - dersom vi kan foretage en indbyrdes interesseafklaring. Men eftersom de personlige konflikter på en måde har fået deres 'selvstændige' forløb kan det være nødvendigt at forholde sig til hvordan disse kan holdes i bevægelse.

AT HOLDE EN KONFLIKT I BEVÆGELSE

En konflikt/en modsigelse kan ikke udvikles udfra den ene modsætningspol alene - dvs. at det ikke kan nytte at forsøge at almengøre udfra alene den enses standpunkt i konflikten. Hver part i konflikten må, i stedet for at 'begrave' sit standpunkts modsætning/'andenværen' forholde sig bevidst til dette.

Dette må forudsætte en anerkendelse af den andens standpunkt som standpunkt ift. sagen/konfliktens genstand - samtidig med at man forbliver på og forholder sig til sit eget standpunkt. Begge standpunkter skal altså tilkendes gyldighed (det lyder umiddelbart selvmodsigende, men det er det jo altså også på dette niveau) men ingen af dem suverænit.

Her er det nødvendigt at finde en vis grad af solidaritet. Da denne netop ser ud til at være gået fløjten, må man aktivt etablere den i et vist omfang - det kan her være en fælles interesse i at forsøge at udvikle konflikten i stedet for at skærpe den, og her er det nødvendigt at begge parter afstår fra at søge sit eget standpunkt anerkendt som suverænt. Kun med dette udgangspunkt kan der nemlig 'spørges ind til' den andens standpunkt, og netop det må være forudsætningen for at holde modsigelsen i bevægelse mellem parterne.

KONFLIKT OG AFVÆRGE

Ubevidst afværge (se GdP/kap. 7.5) er blind (man er blind for hvad og at der afværges). Da afværge er aktiv (en konstant bestræbelse på at skubbe det afværgede ud af bevidstheden) sættes man, når der 'gås på' ens afværge udefra, i et dobbelt pres (foruden de forskellige former for pres man ellers står i). Dersom man går ud fra - og det kan man vel - at det under dette flerdobbelte pres er vanskeligt at forholde sig almentgjort/begribende, må man regne med en vis mulighed for at man, alle betræbelser til trods, også i en vis udstrækning forholder sig restriktivt/tydende. Hvis man ser 'tydning/tolkning' som noget der bla.a. "udfylder hullerne i begribelsen" må man regne med en vis mulighed for at man også selv både ser 'mindre og mere' end der er at se. At ens standpunkt altså faktisk kan revideres i retning mod begribelse.

Det siges ikke her, at man skal underkende sine egne oplevelser/undlade at tage sit eget befindende alvorligt - det handler stadig om 'noget i verden'. Blot er det ikke givet, at man fuldt har erkendt/begrebet hvad det handler om.

En 'tydning' . . . her være, udfra den andens ytringer/handlinger og det ubehag disse fremkalder i een, at tillægge den en anden en intention (bevidst, eller dersom den anden benægter, ubevidst).

Tolkninger på en andens inderside vil altid være gætterier. I en konflikt vil disse ikke kunne kvalificeres, da dette altid må ske med den andens fulde og frivillige medvirken - og dette kan vel kun finde sted i solidaritet. Hvor afværgens indhold (og existens) kan være fuldstændig usynlig ~~hos~~ ^{for} den afværgende selv, kan den være synlig for andre som der tales, handles, ses, høres, begribes osv. udenom (figur/grund). Ikke desto mindre kan dette afværgens indhold i sidste ende kun kvalificeres ~~af~~ ^{af} den afværgende selv. Man kan bidrage til denne afdekning (i solidaritet) ved at fortælle 'hvad man har på det' (hvordan man oplever det) - men på forhånd at tillægge den anden en bestemt inderside - og tale og handle herudfra - er og kan aldrig være andet end fremmedbestemmelse (uanset hvor godt man "rammer plet"). Den anden fanges her i en 'psykoanalytisk double-bind' - dersom man protesterer mod fremmedbestemmelsen bliver denne protest sendt tilbage som netop det der 'beviser' fremmedbestemmelsens berettigelse og rigtighed (man 'har modstand').

KRITIKFORMER

Man kommer altså ingen vegne ved - ensidigt eller gensidigt - at 'gå på dens andens afværge' dersom dette sker ved at tænke, tale og handle på sine egne tolkninger af den andens inderside (interesser, intentioner, mål osv.). Men da man i en konflikt kan ha' at den andens afværge forhindrer arbejdet med/udviklingen af den fælles sag, må det være muligt at give kritik herudfra (dette kan også stille sig udenfor konflikter).

Her må ^{Ud fra} det første nøjes med at kritisere den andens faktiske ytringer og handlinger. Dersom der opstår 'fejlhøringer' og misforståelser - eller beskyldninger for samme - må man forsøge at afklare. De fejlhøringer/misforståelser og beskyldninger herfor hyppigt er begrundet i parternes afværge, ligger det vanskelige punkt (der hvor konflikten kan opstå eller blive skærpet) vel netop her.

Dette kan søges overvundet ved at holde fast i, at kritikken gives udfra perspektivet: arbejdet med den fælles sag. Dette gælder både for den der bliver kritiseret og især for den der kritiserer. Dersom man nemlig giver kritikken udfra sin tolkning af den andens inderside vil denne tage form af kritik af den andens person (og sagen kan forsvinde ud af syne). Desuden må kritikken gives med en villighed til at afklare de fejlhøringer og misforståelser der alligevel måtte have sneget sig ind for én. Altså en villighed til at revidere eget standpunkt ift. den anden i konflikten. Til at holde modsigelsen i bevægelse mellem den kritik der af een selv opleves som fuldt berettiget og den andens protester herimod. Mellem ens egne protester og den andens kritik.

(Dersom man vil undgå konflikter kan man forsøge at bidrage til den andens udvikling ved at 'forholde sig pædagogisk'. Dette kan være udfra, at man mener at ha' en bevidsthed på den andens problemstilling, som den anden ikke selv har - hvad der jo også kan være tilfældet, men en sådan 'begribelse af den anden' må nødvendigvis kvalificeres sammen med den anden - ellers er det en fremmedbestemmelse - dersom man taler og handler ift. den anden udfra hvad der meget nemt kan være tydinge/tolkninger af indholdet i den andens afværge vil enhver dialog være uforståelig og den anden vil blive fanget i sin egen forvirring. At 'forholde sig til hinandens udvikling' må derfor altid være noget der gøres åbent - og frivilligt for den anden.)

AT UDVIKLE EGET STANDPUNKT

At stå foran den mulige nødvendighed af at måtte 'revidere sit standpunkt i konflikten' - herunder at måtte opgive tydinge/tolkninger til fordel for endnu ikke grebet begribelse, at måtte forholde sig bevidst til egen afværgelse (og møde det endnu ikke udviklede her bagved) kan være skræmmende nok i sig selv. Endnu mere skræmmende bliver det, hvis man ikke kan 'tænke muligheden på et nyt niveau', den tredje vej mod modsætningernes ophævelse - altså tænker udelukkende på det umiddelbares niveau, hvor det eneste alternativ til ens standpunkt er modsætningen hertil - altså den andens standpunkt, som netop er en fremmedbestemmelse af en selv.

Her kommer nødvendigheden af at afklare interesser ind. Kun ved at kunne se, at der på trods af konflikten er en autentisk fælleshed, kan det bredere, mere almene niveau skimtes, hvor modsigelsen mellem eget og den andens standpunkt kan ophæves.

Samtidig kræver det en fortsat bestræbelse på at udvikle eget standpunkt - ikke ved at 'ade' den andens kritik, men ved, på egen hånd, eller sammen med ~~andre~~ andre 'andre' - dersom konflikten er så skærpet at det ikke kan ske med modparten - at forholde sig til, hvad i kritikken der er 'noget om' og hvad ikke. Dersom man ikke er så presset, at dette synes umuligt, vil man måske lidt efter lidt erfare, at dette faktisk kan medføre en berigelse og udvikling af ens standpunkt (bevidste handlegrundlag) - og at afværgen lidt efter lidt kan opgives og erstattes af handleevne og bevidste interesser - man får 'grænser' i stedet for afværgelse og kan bevidst og med stadig mindre angst forholde sig til den andens kritik. Dette er samtidig at tage ansvaret for, at man er ~~med~~producent af konflikten - og en opgivelse af sin evt. insisteren på at tænke sig selv som 'offer' og den anden som 'skyldig' (hvad den anden jo - antagonistisk - også gør).

Dette medfører umiddelbart en lettelse af 'presset indefra' og kan give mod til videre at forsøge at udvikle konflikten.

(Det kan her være nødvendigt at holde 'våbenhvile', eller at den ene midlertidigt trækker sig tilbage fra konflikten.)

AT AFKLARE INTERESSER

En konflikt åbnes hyppigt ved at begravede modsigelser stikker hovedet frem - der har været interesser, som ikke har været tilstrækkeligt afklarede, og dette stiller sig som hindring for fælles praksis (det 'skurrer'). I en umiddelbar tænkning herom fokuserer man så på det som skiller, og ser det eneste alternativ til den fælleshed som åbenbart ikke består, som værende antagonistiske interesser.

Dette kan måske forstås ud fra, at man i 'krisen' (handlepresset) af angst for konflikter, har 'søgt sammen' i en falsk overensstemmelse (en sådan overensstemmelse kan komme i stand ved at man hver især undlader at udvikle egne standpunkter og indoptager andres, eller at man søger at få andre til at indoptage egne standpunkter. Man kan på denne måde komme 'overens' om bla.a. handlestrategier).

Man må overfor en interesseafklaring være forberedt på muligheden for at interesser kan være antagonistiske, og altså muligheden for en splittelse. Men i en sammenhæng med fælles overordnet sag og herunder en arbejdsdelingsstruktur kan 'antagonistiske interesser' (fx. her, at nogle vil have rådgivning som en del af deres praksis og andre ikke) i en vis udstrækning eksistere side om side. Der kan så være tale om en blanding af fælles og specifikke interesser under samme overordnede strategi.

At dette kan være svært at se (at forskellige interesser under samme sag ikke behøver at være antagonistiske ift. sagen) kan hænge sammen med, at den falske fællesheds smuldren kan opleves som et tab af tillid parterne imellem - en tillid som må søges genetableret på et nyt, og bredere, niveau - i og med interesseafklaringen. Jeg vil her henvise til Utes Karl Liebknecht-citat ---

(Det kan tilføjes, at personlige konflikter som ikke er direkte relateret til den fælles (Regnbue-) sag, ikke nødvendigvis har en anden logik. At det kan se sådan ud hænger måske sammen med, at sag og interesser if. hertil bliver blandet sammen. Her kan det være nødvendigt med en afklaring af om der overhovedet er en sag, hvordan den ser ud osv. - altså om der er noget fælles i, hvad man hver især vil sammen med hinanden, og dernæst hvilke interesser man hver især har ift. måden hvorpå og omfanget hvori dette varetages.)

Denne sammenblanding sag/interesser er måske også tilfældet i Regnbuen - så at det ikke bare skal afklares hvor vi hver især er ift. sagen, men også hvad den er ---

FORBEHOLD

Ikke fordi jeg på forhånd vil trække mine ord tilbage, men dette er tænkt og skrevet indenfor en meget kort tidsramme (jeg har også andre ting der skal varetages). Da jeg ikke mener, at alt hvad der gives ud - heller ikke skriftligt - skal være forkromet i en eller grad, og da det i højeste grad er aktuelt, har jeg altså valgt at give det ud nu på trods af uklarheder og fjumren. Til kritik og (forhåbentlig) diskussion ---

MENNESKELIG SAM-ARBEJDE.

- om en personlig konflikttype.

Når mennesker indgår i en social sammenhæng er de virksomme med deres person ift selve sagen for deres møde. Hvad der stilles krav om er bestemt af sagens særlige egenart igennem det perspektiv, der sættes herpå af de involverede. Her igennem gives den enkelte samtidig et særligt mulighedsrum.

FRA MØDE TIL ORGANISERING.

Person-sag er således en væsenssakse i menneskelige møder. Men det er ikke den eneste. For det første finder møderne sted indenfor en allerede given kontekst. De indgår mao i en større social struktur. Væsentlige determinanter er dermed sat på forhånd. For det andet vil de enkelte møder selv udvikle den givne kontekst og sociale struktur i den grad, at de gribes bevidst af menneskelige praksis i perspektivet arbejdsvirksomhed. Hvad der var det umiddelbare udgangspunkt for menneskelige møder transformeres nu til grundlag for samfundsmæssigt arbejde, hvor selve den kollektive organisering af praksis - møderne bliver til overgribende sag - overlejrer det enkelte individs indgåen, ligesåvel som den kooperativt sagslige udvikling nu kun vil være middelbart bestemt af de enkelte personers bidrag hertil. Samtidig er det vekselvirkningen herimellem - mellem de enkelte personers sociale perspektivsættin på sammenhængen og selve sammenhængens evne/kapacitet til at håndtere disse - der er det afgørende medie for videre udvikling, idet det er her det afgøres, om det kommer til etablering af et alment dueligt standpunkt overfor selve sagen, altså mht arbejdsvirksomhedens genstand, og til et tilsvarende almengørende perspektiv på den samfundsmæssige kontekst herom, eller om det kommer til en restriktiv indretten sig i det givne.

NÅR DEN GIVNE FORM SELV ER RESTRIKTIVT FUNDERET.

Da forholdet mellem det almene og det restriktive under klasse-mæssige betingelser er en ontologisk form, så er det generelt nødvendigt, når perspektivet er det almene, at reflektere praksis igennem et anti-ideologisk forhold. Dette indbefatter to metodiske ledetråde: for det første at det kun er muligt at gå fremad, når det undlades at abstrahere fra den problematiske herkomst af det givne; for det andet at det kun er muligt at eksistere menneskeligt i en samtid, når det samtidig kommer til en afsløring af de allerede eksisterende forholds pseudo-karakter af almen menneskelighed (undertegnede Forum 6/7, s.61). Smutter dette forhold - eller det bevidste arbejdet hermed - i et arbejdskollektivs virksomhed vil sammenhængen være blind for,

hvordan det hidtil eksisterende ideologiske reproduceres i dets eget grundlag.

Da ideologi kan ses som "ideel samfundsmæssiggørelse fra oven" eller "fremmed samfundsmæssighed" (jvf PIT/AS 40: "Theorien über Ideologie", særligt kap.10) vil udvikling indenfor det ideologiske generelt tage form af flertalsbeslutninger eller implicitte overenskomster om, hvad der er rigtigt, og om hvad og hvem der har magten til at afgøre dette. En sådan sammenhæng vil være gennemskåret af en kompetence/inkompetence-struktur, der tilstadighed reproducerer sig, uden samtidig at behøve at kvalificere sig overfor dens sagslige bidrag, ligesåvel som kritik heraf kan nøjes med et pro eller contra eksisterende forhold. Netop magtens fremstilling - herre-knægt-forholdet og de oppositioner, der specifikt er heri - er så at sige det legitime grundlag nok. Allerede eksisterende kompetence/inkompetence-forhold, byggende på mere eller mindre naturlige forskelle i udgangspunkt - fx at være ny/gammel, gæst/fastboende - går ikke fri heraf. De tenderes opsuget i og bestemt ud fra den mere overgribende ideologiske struktur, idet de ellers truer denne netop i kraft af deres iboende potentiale til at stille spørgsmål ved den herskende orden. Udvikling vil da ikke længere være kollektiv og personlig udvikling af fælles sagsforhold, men stagnere til, hvad typer af centersuveranitet tillader. Alt i alt vil udvikling således blive bestemt gennem ideologiske faktorer som "tilvending til værdier som fravenden sig interesser"(PIT, s.185).

I den grad også striden mellem værdier og interesser forsvinder, på sidstnævntes bekostning, så vil selve sammenhængen overgå til en ideologisk struktur. Og til at være en institution i negativ betydning. Den vil da alene virke hæmmende på udvikling, samtidig med at den lever af de forandringer, der skabes fra anden side.

PRAKSISUDVIKLING.

Praksisudvikling under nuværende betingelser kan derfor siges at indeholde ideologiske faktorer, der må opløses og indoptages som udvikling af selve praksisformens funktionsmåde. Det gælder så at sige om at udvikle kollektiv handleevne, dér hvor værdier har erstattet interesseudvikling. Samtidig er praksisudvikling generelt bundet til at kunne løse historisk udviklede problemstillinger, ellers falder praksis selv væk, overhalet af historien eller allerhøjest repræsenteret som et æstetisk særligt vedhæng hertil.

UDVIKLINGSPROCESSER.

Ved kollektive udviklingsopgaver, presset frem udefra og/eller initieret indefra, må man åbent møde problemet om ideologiske faktorer. Det gælder også når nye tilknytter sig Regnbuen. Der må stilles spørgsmål begge veje, og det uafklarede må udvikles. Det er ikke nok at sige, at man/du må ikke må tilpasse dig. Som værdi

er det selvfølgelig det modsatte af tilpasning, men formen hvorunder det slås an - indordning under et bestemt koncept - er der stadig. Dette aktualiserer det indholdsmæssige arbejde med sagen ud fra konceptet, dvs forskning, ellers må der blive indgået studehandler om, hvordan verden nu er beskaffen. Og det ideologiske sniger sig ind.

At træde ind i en udviklingsproces, ligesom det at træde ind som ny i rådgivningen, er at træde noget nyt og noget endnu ikke bestemt i møde. Det kræver en åbenhed såvel som en villighed til at stille spørgsmål ved hidtidig omgang med det givne. Den enkelte nye vil være stillet delvis alene med dette som en art eksistentiel opgave, men eksistensen af nye stiller samtidig gamle overfor en lignende opgave på gruppeplan. Ellers vil "den fælles sag" tendere en udtynding: enighed i ord, men hvor dybt stikker det egentlig, når det kommer til stykket. Udviklingsprocesser kræver mao et særligt arbejde med person-sag akse for alle de involverede, lige såvel som akse ved konflikter - mellem den enkelte og gruppen eller i gruppen de enkelte imellem - om udviklingsretningen kan aktualisere denne som et særligt stridspunkt i den berørtes skikkelse. Det er spørgsmål som: hvor skal vi hen, har vi fællesinteresser og kan vi finde ud af at arbejde sammen; hvad vil jeg egentlig, og er det også her det skal foregå, og hvordan gøres det osv osv. Det arbejde hver enkelt stilles med i ovenstående forstand kan kaldes en kvalifikationsopgave: det drejer sig om at udvide sin handleevne samtidig med at selve genstanden herfor selv udvikles som kooperativt sagsforhold. I sammenhænge hvor interessekonflikter råder vil kvalifikationsopgaver generelt antage konfliktkarakter, idet det netop ikke er synlig og forudsigelig, hvad der skal kvalificeres til, og opbakningen herom er ej heller entydig. Snarere tværtimod: der både gives og fratrækkes udviklingsstøtte, idet udvikling ønskes initieret med et bestemt mål til støtte for givne partsinteresser.

REGNBUEEN SOM VÆRDI!

Regnbuen har fra første færd ikke søgt værdien som målestok, men praksisudvikling som sandhedskriterie. Derfor er der heller aldrig blevet stillet krav til regnbue-aktivister om en å priori bestemt teoretisk, faglig eller personlig forholden sig: kritisk psykolog, socialist eller andet. Det der derimod er blevet krævet er det almene som perspektiv og standpunkt, dvs at løse problemer/modsigelser i det perspektiv, hvor samfundsmæssiggørelse antager selvsamfundsmæssighed. Dette er en opgave, der kun kan løses i fællesskab, og derfor kan kravet kun indfries ved at "koble sig på praksis", og man er med i gruppen i samme grad som det kommer til etableringen af indholdsmæssigt funderede samarbejdsrelationer, der bevæger arbejdet i almen retning. Dette kan det så også kun komme til, når hver enkelt forholder sig til det allerede eksisterende faglige grundlag for Regnbuen. Og centralt er dette idag "kritisk psykologi".

Igennem tiderne er det kommet til mange konflikter. Men dette må ses som ganske "naturligt", idet det er en stor del af vores

arbejde at have med konflikter at gøre. For det første kommer vores brugere med dem; for det andet står vi selv med dem helt fremme, idet vi i arbejdssituationer er vores eget arbejdsredskab; og for tredje ligger der som grund herom de klasse- og statsmæssige betingelser, der lever af interessekonflikter og vold.

I den grad Regnbuen bliver bedre til at løse konflikter - ikke tildække modsigelser eller bortforklare ting og sager - bliver vi mao også bedre til vores arbejde. Dette kræver, at der kan arbejdes med de problemer, både teoretisk og praktisk, der ligger til grund for konflikter, idet konflikter kan ses som problemer der er faldet de involverede af hænde og som stiller sig i kraft af modstridende mål eller målforestillinger.

KVALIFIKATIONSOPGAVER SOM AUTORITETSKONFLIKTER.

En særlig konflikttype synes at stille sig igen og igen. Den starter med "fejlhøring", der bortforklares. Den, der hører fejl, kan så sidde tilbage med en nærmest privat tvivl om, hvad der løbes fra hos den anden, eller er det en selv der ikke kan klare noget ufærdigt eller en potentiel uenighed. I den grad det er kollektiv fejlhøring, der ikke lader sig udrede mht dens betingelsesgrundlag hos de enkelte efterlades ligeledes en "usamtidighed". Der er noget, der skurrer eller har mislyd, men når det søges grebet er der ikke noget. Der indfinder sig da en tilsyneladende enighed, men nu blot på kollektivets præmisser. I begge tilfælde begynder man at "føle noget" uden egentlig selv at ha' følt det til ende. Det er en "følelsesvished" (Ute: "Emotionalitet, kognition, handleevne"), der ikke kvalificeres nærmere - eller måske skubbes den som ubehag ned i underbevidsthedens land.

1. trin.

Alt ånder "stakket" fred. Der hersker en given konsensus omkring udviklingsretningen på den foreliggende sag, hvorom tingene drejer. Men det kommer til en art forstillethed, hvor ens identitet ikke længere er givet ud fra ens placering i en fælles udviklingsbestræbelse, hvad der også gør den bevægelig, i overensstemmelse med sagens foranderlighed, men som nærmere låser een til "den man er". Det indholdsmæssige i sagen kan da træde tilbage, og de personlige standpunkter på sagen få forrang. Fra en abstrakt forening slår bemestringen af udviklingsforhold over i en tilsvarende abstrakt isolation, og det kommer til en modstilling de enkelte imellem. Kvalifikationsopgaven - udviklingen af de enkeltes person-sag forhold formidlet gennem det "fælles tredje" - kan nu ikke længere spontant varetages som udviklingsopgave af en samlet gruppe, og subgrupper vil da arbejde videre med hver deres "snit" på den fælles sag, men under påberåbelse af, at netop deres snit er selve sagen, dvs den

legitime sag, hvorunder andre må indordne sig. Dette krav vil herefter blive stillet gensidigt, indtil det fælles i sagen er blevet udredt. Problemstillingen er blevet kaldt "kampen om rummet", hvorved der er blevet forstået spørgsmålet om, hvem der har ret til at være i gruppen. Stillet op således tabes imidlertid det forhold, at der kan være forskellige, eventuelt gensidigt udelukkende, målforestillinger tilstede, og at en løsning heraf måske kun kan findes som en strukturel differentiering. En differentiering, der må reflekteres gennem grundlaget for det sted, man er, i dette tilfælde Studenterhuset med de særlige opgaver dette stiller for en husgruppe. Men der er det rigtige i "kampen om rummet", at hvis kun den ene part formulerer sine målforestillinger - og står ved dem uden at afvise dem som "fejlhøringer", misforståelser eller andet hos andre - at da vil det være en simpel kamp om, hvem der skal indordne sig - eller skride. Her er det at kvalifikationsopgaver, individuelle som fælles, kan slå direkte over i autoritetskonflikter, der nærmest aktivt spærrer for videreudvikling, endsige udredning af det sagslige indhold som det er repræsenteret i hvert enkelt forhold til arbejdet med sagen. I "kampen om rummet" gemmer der sig derfor det forhold, at den føres for selve den sociale integrations skyld.

"Kampen om rummet" kan også komme i stand på anden led, idet den kan sætte af fra de problemer, den enkelte biografisk kan stå med ift autoriteter og ift social integration. I den grad strukturen i rådgivningen ikke kan varetage kvalifikationsopgaver mht arbejdets indhold - rådgivningsarbejdet, formidling, praksisudvikling mv - da vil arbejdsstrukturen af den enkelte kunne trækkes imod pro eller contra centersuveranitet, upåagtet om centersuveranitet er en faktisk bemestringsmåde for gruppen eller ej. De aktive vil "rammes" heraf - de passive "påføres" skyld.

2. trin.

I den grad kvalifikationsopgaven ikke kan fastholdes i dens sagsaspekt, dvs som formidlet via rådgivningens praksis som et arbejde for og med andre, så vil det sociale, selve kooperativiteten, også løsrive sig fra sit grundlag. Ikke bare ift arbejdets genstand, men også i forhold til den sociale kontekst, som arbejdet finder sted igennem. Dette i sig selv skaber også en bevægelse fra periferi mod et centrum for sammenhængskraft. Det kan blive i form af en suveræn (Sartre) eller i form af visse udtalte hemmeligheder om, hvorfor man er der (Freud). (Se også Forum 6/7, s.63-64 for disse to civilisationskoncepter). Dette vil imidlertid betyde indoptagelsen af klassensamfundenes duale eksistensform som funktionsgrundlag i selve rådgivningens eksistensform. Nederst det materielle - nærmest opfattet som en pløjemark uden særlig mening for praksis - og ovenpå det ideelle i form af ord, hvis betydningsstrukturer får selvstændigt liv. De viser kun tilbage til sig selv. Kritisk psykologi, socialisme eller alt andet, der har et givent a priori, vil danne norm, netop i kraft af at have positiv værdi; ligeså for negative værdier - psykoanalyse, adfærdsterapi, systemterapi - der så kan

bruges som skældsord. Da værdier skifter - og i en sådan form skifter ud fra opportunitet, idet sagen, som de refererer til, er tabt - vil det være muligt at handle så at sige "mod bedre vidende", for hvis bare man har værdien på bjerget i orden, kritisk psykologi oa, så kan man blindt handle adfærdsterapeutisk, psykoanalytisk, systemisk mm uden nogen sinde at komme til klarhed over, at det er det man gør. Fremfor reinterpreteration på grundlag af bevidst udviklet praksis vil man være blindt hildet de problemstillinger, der typisk lader sig overvinde på kort sigt fx systemisk, men bemestring alene restriktivt på lang sigt. Egentlig kan problemet slet ikke stilles i denne form, for en tilvenden sig værdi fremfor interesser er allerede i sit udgangspunkt en færdig form.

Når forholdet mellem det materielle og det ideelle rives fra hinanden kan det kun sættes sammen igen immaterielt og komplekst, dvs fra en forskubbet form til den næste. Man handler derudad og selvfølgelig i det Godes - det almenes! - tjeneste. Af og til kan det så konstateres, at man fejlede. Det man gjorde var ikke godt nok, det var måske endda helt forkert. Men hva'. Ens bestræbelse var jo båret af det rigtige, og jeg må fremover passe bedre på! Her vil det være vigtigt med en psykoanalytisk eftertanke: at ens virksomhed som sådan er instrumentelt båret på det berørte handleevnepunkt, idet tredje-persons-processer (Holzkamp) her kører med een. Så spørgsmålet er: hvad, hvor og på hvilken måde instrumentaliserer jeg mig selv og mit eget liv? Og hvad gør jeg personligt for at overvinde dette? Og hvordan sætter jeg mig op til at bringe disse processer ind dér, hvor det gik galt? Det sidste er at måtte handle på den etiske fordring: at man i samvær med andre altid har del af andres liv i sine hænder (K.E. Løgstrup: "Den etiske fordring").

Hvis ovenstående forbigås af den involverede eller berørte renoncerer på det passerede - det fastholdes ikke af nogen af parterne at der er et problem, der er bredere end den konkrete handling - så vil den manglende kontakt i form af usamtidighed, tvivl, skurrenhed, mislyde oa, der trådte frem eller som manifesterede sig mellem de berørte parter, egentlig øges, idet kontakten til "noget" er taget uden også at blive realiseret som et forhold i og imellem mig og den anden/de andre. Man bliver derfor, fra nu af, gruppe eller gruppedlemmer alene på et forestillingsplan af at være såvel sammensvorne som rivaler. Ens intentionalitet lammes som fri bevægelse. Og udgangen er dannelsen af en intrigestructur. I den grad der stadig tør huskes i en intrigestructur og det kritisable for een bringes ind, vil det da være den, der bringer gammelt problematisk ind, der starter med at skabe problemerne. Der var jo ikke (længere) nogen, det var nemlig den implicite overenskomst, nu man valgte at blive med "gode miner" overfor den anden. Og med mindre den etiske fordring igen huskes, stilles man overfor at søge kontrol over omstændighederne ved at holde andre væk fra at "inddrage belastende" materiale. Dette kan også sikres på anden måde, fx ved at gøre sig sårbar overfor kritik - eller ved at stemple andre som nogen der går på een, altså stemple nogle som nogen der netop stempler andre, eventuelt stempler personer helt ud af gruppen. Der gås faktisk på een, men der er en grund, den grund man tidligere flygtede fra at handle på.

3. trin.

Nu bliver selve kontrollen over rummet vigtig: hvem tegner og fortæller, hvem snakker med hvem, og hvem styrer hvad. Det autoritative kan søges bragt ind igen, men det bliver nu en i autoritetsform, hvor man 'søger at fylde sig selv ud i den'. Det er nemlig ikke længere muligt at være den som sin egen udviklingsfigur. En "aktiv lås" er sat på skinner - og man fanges mere og mere af den struktur, man tilstedelighed bygger op omkring sig.

I en sådan form må overhovedet eksistensen af empiriske facts søges ugyldiggjort som bidragende til udredning af den bredere kommunikations- og begrundelsessammenhæng for selve den måde som problemet er kommet i stand på - og har andre del i sådanne problematiske facts, vil det nærmest være "usolidarisk" at bringe dem ind, for det kan betyde at alt, hvad man ikke har gjort eller alt hvad man har gjort, også hvad angår andres placering og delagtighed heri, trevles op. Der dækkes således over hinanden uden at dét, der dækkes over, indgår i en bevidst fælles formidlingsammenhæng. Den skyldige og de medskyldige kan så vælge at danse om totempelen i skøn samdrægtighed. Sådanne startede psykoanalysen - og den endte i den individuelle analyse med bevidstgørelsen herom, dog kun i aspektet en fantastisk fantasi, uden grund i noget reelt forefundet. Glemte er at det foregik indenfor en kollektiv sammenhæng, der satte det hele igang ved at være fælles utilstrækkelig - og at denne kollektive proces ikke kan gå videre som almen form for een uden at man selv bidrager med sit "empiriske jeg".

I en rådgivningssammenhæng er det at kunne gøre sig sin personlige udviklingsopgave åben til fælles gruppemæssig debat og kritik uomgængelig. Det ligger i vores praksis med brugere som et metodologisk princip og som kravet til os selv om den totale åbenhed mht til dét, der styrer vores arbejde. Gruppemæssige konflikter kan aktualisere dette som et særligt problem i retning mod handlingslammelse for den enkelte, når person-sag-forholdet konkret identificeret som et privat anliggende, det ikke synes muligt at ændre på, samtidig med at omstændigheder ikke længere lader sig bemestre på den gamle måde. Dette er så også et punkt, der indeholder "en samlet sum af sværheder", idet den faktiske konfliktbemyndelse på gruppeplan samtidig fortæller om selve karakteren af de enkeltes psykoterapeutiske handleevne; men det vel at mærke på det berørte punkt, idet der ellers initieres et overmenneske-koncept eller en opdeling i A- og B-mennesker afhængig af, hvem der har været i psyko-analyse eller ej. Der er næppe nogen lette løsninger her, men det er en fortløbende opgave, der ikke kan afvises, når man involverer sig i rådgivningspraksis på et niveau, hvor det fortælleres at det ikke er tricks eller selvtilskreven kompetence, der styres med.

1.2.3.4

Ringene er sluttet. Problemstillingen kom overhovedet i stand, når man står i et interessefelt og undlader at tage stilling til

problemer af betydning for sagens udvikling, upåagt at dette fører til personkonflikter. Man anlægger et standpunkt "over" parterne (jvf Ute s.302-307 i "Emotionalitet, kognition, handleevne"), hvilket hele tiden står i fare for at krakelere, hvis det ikke følges op af en tilsvarende strukturkomplementering: en adskillelse af interesseparterne i distinkte sammenhænge af at være for eller imod een.

Den traditionelle psykologi har også dette "over" som sit dictum: den gode psykolog er den psykolog der har gode relationer til alle! (Dreier). Det er også den psykolog, der i praksis sætter grænser op for, dels hvad han/hendes "arbejdsmateriale" må kontakte udenfor de direkte konfrontationstider (fx ingen privat kontakt mellem medlemmer af samme terapigruppe), og dels overfor kollegaer omkring, hvad de kan stå i af forskellige positioner indenfor en given sag (fx at samme psykolog ikke kan være terapeut for både barn og mor/far i distinkte forløb). Disse begrænsninger overfor "materialets egen bevægelsesfrihed" må derfor ses ud fra, at standpunktet "over" egentlig ikke er tilstrækkelig professionelt set - og at dette også erkendes af psykologen, men alene restriktivt som en utilstrækkelighed i sagen, ikke i konceptet for psykologens tilgang til praksis med sagen.

TIL SLUT.

At ovenstående problemtype kan gentage sig i Regnbuen må også handle om, at Regnbuen er sårbar overfor brugere og rådgiveres egne problemer med social integration og autoritetsproblemer. Hertil ligger så, at den kritiske psykologi idag har meget få teoretiske refleksioner over disse problemstillinger, dét har til gengæld psykoanalysen og den humanistiske psykologi - og tanken er derfor nærliggende at når der stødes på disse problemer, at der så også spontant handles humanistisk og psykoanalytisk. De erklærede problemer, der ligger i disse koncepter, bidrager dog ikke til at arbejde systematisk med et alment perspektiv i selve fænomenet - og så længe dette ikke er udfoldet i praksis må det vel siges, at en Regnbuens akilleshæl nu er blottet, fra et personligt standpunkt på sagen.

EFTERSKRIFT.

Sidst jeg skrev et lignende indlæg ("At løfte eget standpunkt"/ 15.11.88) førte det en skærpelse af konflikten med sig, også imellem andre parter. Så det problem, der slæes an, må ses som en genstand i historien, det er værd at komme efter. Det er også en konflikt, der har en egenart af individuation i sig - at kaste sig ud for at blive kastet tilbage til sig selv - idet bare dens benævnelse placerer een i midten af selve interessekampfeltet, hvor det er så let at bidrage til dettes fortsatte intrigante reproduktion i samme grad man ikke tier. Men at vælge tavsheden er vel at vælge den gamle sikkerhed, også for andre, uden at denne længere synes at udgøre et produktivt mulighedsforhold. "

Følleundersø. 1989

Ans Bizitt G's brev af 3.1.1991

1- Haft svært ved at træde ind i det. Optaget af måtte forstå eget og resp. vedr. for at følge det. Til fordel for, at nye mennesker mødes her mennesker problemer med hinanden.

Fundat en smule mindre til, hvad andre måtte opfatte som nok.

Det kan jeg ikke villet acceptere.

2- I første omgang så jeg nok i udspillet for papiret: det i sig selv var problemet: en symbiose-relation som anerkendelse og ikke som i papiret: underordnet/ideologisk.

3- I anden omgang kan jeg så godt efter det empiriske ^{grundlag/udgangspunkt}, som modellen er en afstakket for - og jeg kan også sige BG. Men hvad var det var alene. 011 - h...

altid - upåagtet med: ungerfarleb,
nægen her under bytelse andse i
RgB, eller vi ikke vil flytte
i hall. sammen - så er det
jo faktisk på den generalitet
heri, der panderj-ag så er det
nymbosen eller andet flul

4- at distrikter "sociale vel." ud der,
nymbrose - machad vel på søges,
specifikke og deres særlige
sociale relationer, og mødener
heri der hører den, synes jeg
have ikke byene højest jannuud-
Der er faktisk på familier, nægter-
ny, RgB-tag, studentertag og osv.

tes

Skal jeg gå ind i det rum
der er mig specielt, kan jeg
svært vel at se det som
andret end distrikten på

ideologisk grundlag. Det
ekskluderer ikke mit
livspraktiske liv

5. Mit livspraktiske liv sig
så godt lunge vid - men
på færdiggjort grundlag
med det tydelige ekskluderer
det kendte: papir - med
mindre, at BG. kan for-
midle, hvilket problem forhold
- eller foramer - papirer rigtig
at lere, bevæge og overvåge

6. Hvis mit så!

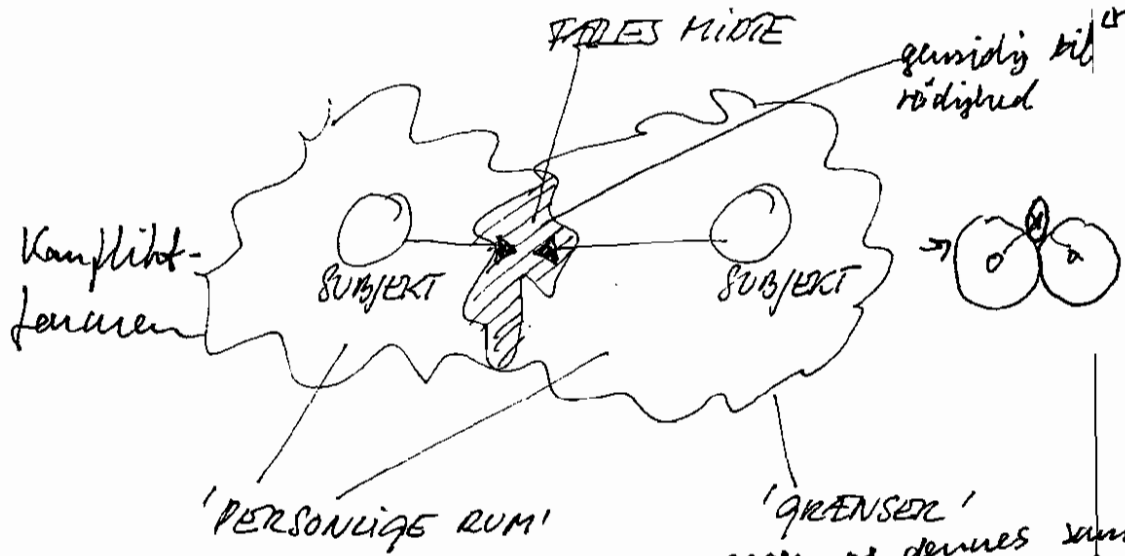
Q:
Fornidling
mellem
person
og
sag

I meget lang tid ikke at her haft
det vand i BG anordning. Andre dage
gode nok, men forstærket at gå alene;
men her anordning: her sketes, hans og
intigeres - foramer fra hvidegule.
side, måske, for sig selv seet ikke
ift mænd her i gruppen resp. mandene.

↓
samlet: skivege same effekt at
ude lunde lunde

INSTIK: AT VENDE KONFLIKTER

Dette er et forsøg på at illustrere to subjekter som handler ift en fælles midte:

'Den fælles midte' udgøres af de objektive - og subjektivt oplevede - erklærede fælles behov, interesser og mål. Jo klarere definerede disse er, des mere klart defineret er midten, og des bedre kan den varetages og udvikles i fællesskab.

De 'personlige rum' må forstås som subjektivt afklarede behov/interesser og handleevne ift hertil.

'Grænserne' er svære at definere - måske kan de forstås som færdigheden i at erkende/afklare egne behov/interesser og herudfra sige 'fra' eller 'til' ift at indgå med sin handleevne ift en mulig fælles midte med andre i en specifik sammenhæng. Altså en handleevne, både ift egne og fælles interesser.

Da den enkelte (jvf. Annes def. af personligheden) ikke har haft mulighed for at udvikle sin handleevne i lige høj grad på alle områder, må man gå ud fra, at alle i en sammenhæng bringer både udviklet og restriktiv handleevne ind i forhold til en fælles midte. Dette må gå ud over klarheden i definitionen af midten og kan, foruden de 'klare' konflikter på interesser, bringe 'uklare' konflikter på de ikke tilstrækkeligt afklarede/erklærede interesser.

Desuden kan en sammenhængs forskellige aspekter og niveauer vel indbyrdes være erklærede og definerede med forskellige grader af klarhed. (En erklæret politisk/faglig sammenhæng kan vel fx indeholde nogle sociale aspekter som (i forskellig grad for de enkelte involverede) er mere eller mindre 'nødvendige' og mere eller mindre åbent erklærede).

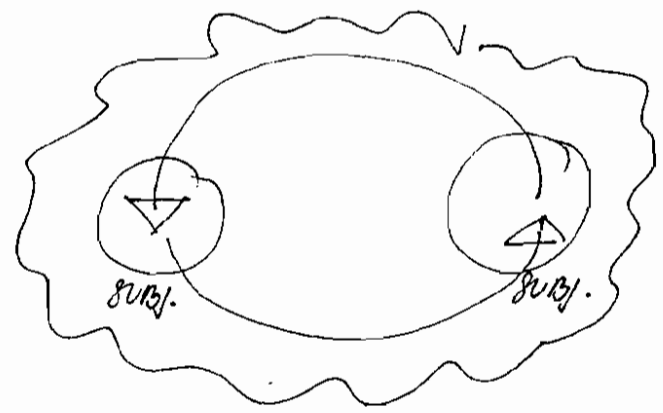
sagen og dennes samfundsmæssige medlemskab. en personlighed.

ja, som konflikter behageligt

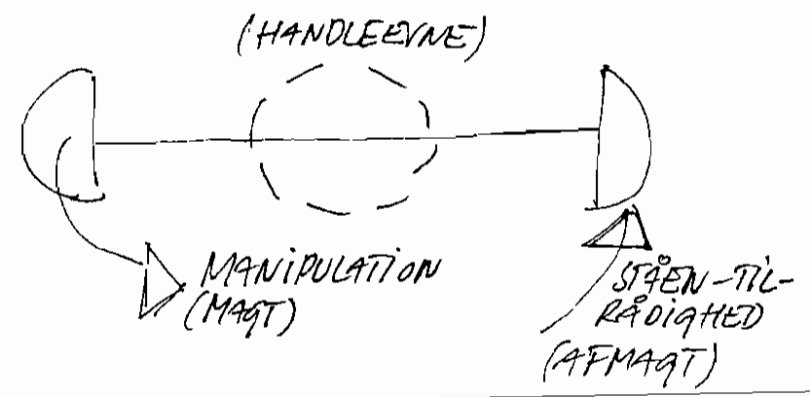
Hvor den første tegning skulle illustrere hvad man kan kalde 'den optimale, autentiske intersubjektive forholden sig i forhold til en fælles sag' - vil jeg nu forsøge at fremlægge mine tanker om hvordan den 'intersubjektive relation med uafklaret eller manglende midte' ser ud. (Den må kunne eksistere parallelt med den anden - på andre områder/niveauer i relationen.) : Mål uafklarede interesser dennes

Den 'ikke-eksisterende midte' er karakteriseret ved fravær af erkendte og/eller erklærede interesser - og hermed manglende grundlag for subjektiv og fælles udvikling (og bevægelsen mellem disse). Altså: fravær af subjektiv og kollektiv handleevne.

En instrumentel relation - hvor man uden formidling via en fælles midte indgår i gensidig ståen-til-rådighed-for/brug-af hinanden kan evt tegnes sådan:

- hvor pilene betegner den gensidige handlen-ind-igennem-den-anden - med hensigten: mulig opfyldelse af egne (som regel uafklarede) behov/interesser. Nu begynder det at blive speget - hvis man tager den ene part i relationen ud, kan det se ud som en "handlemæssig" modsigelse:

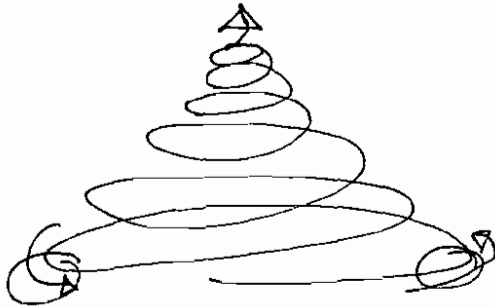

afte ul dakt kthub midt = ideell = sammen detside

men så enkelt er det ikke ---

Hvor 'manipulation' betegner det at 'tvinge' den anden til at handle på ens egne behov/interesser. I stedet for på hans/hendes egne - er en stillen-sig-til-rådighed ganske vist i første omgang en modsætning hertil (en opgivelse af egne behov/interesser til fordel for den andens - bortset fra den "bivirkning" der er herved, nemlig at man i samme moment delvist kan få varetaget en del af sine egne) - men bevægelsen 'at stille sig til rådighed' må ses som den nødvendige omkostning for i anden omgang at få varetaget egne behov/interesser - så i stedet for blot at være en køb/salg-relation, en gensidig "kløen hinanden på ryggen", må en sådan relation altså ses som en bestræbelse på at varetage egne interesser, så at sige 'forskubbet', ind igennem den anden.

Det der begynder med en manglende afklaring af egne og fælles interesser, bliver på denne måde en udviklende udviklethed af handlen på den andens interesser - i egen interesse - og omvendt - faktisk en bevægelse som tilspidises:

(eller man kan vende papiret på hovedet og se en bevægelse som borer sig dybere og dybere ned ---)

I en sådan relation kan kun kortsigtede interesser varetages. Da livets bestræbelse isig selv er udvikling (og ikke udvikling) vil den relativt hurtigt miste sin funktionalitet og bevirke subjektiv lidelse. (Dette udskydes dog i den grad, som relationen osse indeholder aspekter/niveauer med udviklet (udvidende) handleevne.) Lidelsen vil for begge parter i relationen fokusere på afsavnet ift varetagelsen af egne behov/interesser i bestræbelsen på at varetage den andens (hvilket faktisk ikke står i modsætning til hinanden - da ingen af parterne, begges bestræbelser til trods, ved andet end tilfældigheder får varetaget nogen interesser overhovedet).

Graden af afværge i relationen må afhænge af graden af restriktivitet - i de mest 'symbiotiske' relationer uden mange eller overhovedet nogle aspekter/niveauer med fælles handleevne - som det fx kan ses i kæreste-forhold, parforhold, familierelationer og evt samarbejdsrelationer - kan der evt være tale om fælles afværge. Den vanskeligst gennemtrængelige afværge er vel en form for 'intellektualisering' af relationens logik, en (evt fælles) definition af forholdet som 'udviklende' (dette kan ske ved at definere hele forholdet ud fra de faktisk udviklende delaspekter/niveauer). En intellektualisering (så at sige en selvstændiggørelse af ord på ord, som har mistet forbindelsen med de konkrete situationer) forhinder

symbiotisk
↓

Vel udvoksning af individet - eller selv en indvirkning

drer at man hver især mærker, sanser, forbindelsen mellem relationens virkelige logik og sin subjektive lidelse. Det kan her komme til konflikter om ord.

Så længe relationens restriktive aspekt er funktionelt for begge parter, vil 'den anden' (i sin både aktive og passive ståen-til-rådighed) forekomme en at *) til vedvarende varetagelse af ens egne behov. Da ingen af parterne i en symbiotisk relation (eller i en 'blandet' relations restriktive/symbiotiske aspekter/niveauer) kan erkende/definere egne behov/interesser, kan man - på grund af 'sammenblandingen' heraf - 'tolke' både egne og den andens interesser tilfældigt som værende den enes, den andens eller fælles. Begge handler så tilsyneladende på den andens interesser i de fælles interesser.

Når det subjektive ubehag er blevet uomgængeligt kan man så gå over i modsætningen til symbiosen - hvor den anden, osse når han/hun rent faktisk handler på ens egne behov/interesser, ses som varetagende sine egne interesser på bekostning af en selv ("Jesus" har forvandlet sig til "et dumt svin"). En relation kan 'svinge' imellem disse to fascinationsydepunkter i den oplevede modsigelse, man kan skiftevis finde sig 'stillet overfor' den ene eller den anden pol 'i' den anden. Vender begge parter den 'positive pol' mod hinanden gendannes symbiosen for en tid - vender begge den 'negative' pol mod hinanden går man i infigt. I en relation med 'skæv fordeling' af magt/afmagt (hvor fx den ene kan, eller evt blot foregiver at kunne, træde ud af relationen, hvad der for den anden kan opleves som truslen om at 'få existensen trukket væk under fødderne') kan den ene 'gøre den anden usynlig for sig selv' (faktisk kan man fixere den anden i en sådan grad at man kan træde ud og ind i relationen efter behag).

Åbent at formulere sine behov/interesser er her blevet en umulighed:

I den gensidige fixering på de 'positive poler' er det en trussel mod opfattelsen af fælleshed på alle interesser, ligesom det kan virke som en trussel på den som åbenbart ikke har været "god nok" til på egen hånd at gætte sig til den andens behov/interesser (og det er man ikke interesse-ret i).

I infigten kan en sådan formulering give den anden "kort på hånden" - nægtelse af at varetage netop disse behov for den anden - ligesom det omvendt (/omvendt) kan virke som en 'magtdemonstration' at turde formulere sine behov, da man så tilsyneladende har endnu bedre "kort - oppe i ærmet".

HVORDAN VENDES ?

For den ene part i en restriktiv relation - eller for den, som generelt indgår i sociale kontakter med forsøget på at skabe sådanne relationer (ud fra simpelthen ikke at have erfaringer med andet) - sådan som vi kan møde det hos en bruger - stiller disse ting sig umiddelbart med en egen logik.

For det første har man altså ingen (eller kun sporadiske) erfaringer med den kvalitativt helt anderledes 'autentiske' kontaktforn via en erklæret fælles midte - og ved således ikke, at der netop herigennem er mulighed for varetagelse af specifikke behov/interesser - dersom man finder sammen

5

med de andre, med hvem man har interesser tilfælles, erkender/erklærer disse og varetager dem i fællesskab.

Tanken om formulering af egne behov/interesser kan forekomme alt for overvældende farlig i forhold til de bestående relationer (jvf tidligere) - man kan stille sig selv i en afmagtsposition, man kan komme i infigt med den anden/de andre, eller man miste relationen helt (at miste den/de bestående relationer kan betyde at man sidder tilbage uden handleevne ift egne behov/interesser - ikke blot er den tanke fremmed: at gøre noget for sin egen skyld - man lider ydemere af en totalforvirring mht hvad der rent faktisk er ens egne behov/interesser).

Yderligere kan perspektivet: at bevæge sig hen imod en færdighed i at erkende/erklære egne behov/interesser - fremstå som en umulighed som perspektiv - man kan, på baggrund af tidligere frustrationer, opleve sig selv som havende så mange og så overvældende behov, at en erklæring om disse ville skræmme mulige andre langt væk - eller, igen på baggrund af ens tidligere erfaringer, forudse en risiko, blot ved at erkende disse behov for sig selv, for at have i afmagtspositioner i fremtidige symbiotiske relationer - vel vidende hvilken lidelse disse indebærer.

*gøre
alene*

lysning

**sig*

For at få øje på den nye mulighed: indgåelse i autentiske relationer på fælles interesser med hensigten fælles varetagelse af disse - er det nødvendigt med redskaber til afdækning af både de objektive betingelser for at sådanne relationer skabes (det almene), og til afdækning af, på hvilken måde man selv (aktivt/passivt) har indgået i disse relationer (det specifikke). Mht det sidste kan man falde i en af to grøfter: man kan foretage en skyldtilskrivelse af den ene eller den anden part i relationen (den anden/de andre eller en selv) - idet man 'fordeler' relationens modparter på de to poler, således at det tager sig ud som om den ene part udelukkende har stået til rådighed for den andens egoistiske interesser (og sådan føles det jo nok umiddelbart for begge).

restriktive

*✓ sætter mål
for sig uden
andre: hvem
fjerner al ansvar
vil det? Bliver
de ansvar-
vedet mere?
Pædagogisk
janhølden sig!*

At tilskrive den anden part hele 'skylden' (og se sig selv som offer herfor) bremser selvsagt enhver udvikling af handleevne.

Men alene muligheden for, ved at forholde sig til hvad man har indgået i og med, at blive nødt til at tilskrive sig selv hele - eller dele af - 'skylden', kan virke så skræmmende, at man vil afholde sig fra at forholde sig overhovedet. De eneste muligheder som kan øjnes fremover er enten total udgrænsning (efter "indrømmelsen") eller, i forsøget på at "sone", at måtte stille sig totalt til rådighed for de mennesker man har "skadet".

I et brugerforløb, hvor rådgiverne så at sige 'stiller sig på brugerens side' er den første grøft den nærmeste. Der kan her skabes mulighed for, at afmagt, frustration og vrede kan anerkendes, træde i existens. Man skal jo altså blot ikke forblive i denne position (der kan her se ud som om der stiller sig et problem: hvordan kan et 'tidligere barn' i en forældre-barn-relation påtage sig ansvar som 'medproducent af relationen? Herom senere -).

I en relation, hvor man forsøger at løse konflikten 'indefra' kan man gensidigt forsøge at definere den anden som 'problemet' eller 'problemet bærer' (gensidig skyldtilskrivelse) - hvilket selvfølgelig kun fører dybere ned.

6

Det kan osse ske, at den ene part i relationen faktisk bestræber at udvikle relationen (at vende), men i den restriktive position kan man ikke mærke forskel - det opleves som at den anden, ved at ville "dele kagen", forsøger at tilskrive skyld. (Faktisk kan man osse tænke sig, at begge parter tilstræber en vending, men på forskellige områder, eller blot taler forbi hinanden i forsøget på at finde ind til 'problemet', hvilket resulterer i at de graver sig dybere ned i konflikten.)

Her er det måske nødvendigt at den ene eller begge midlertidigt træder tilbage fra relationen - eller fra de dele af den som er restriktive (det sidste kræver at man holder tungen lige i munden). Dette både for at give den anden - og sig selv - plads til at mærke egne behov/interesser og den manglende funktionalitet i relationen - og for at befri relationen for sin egen subjektive interesse i at den anden udvikler sig. Man må så at sige lade den anden 'få fred' til at påtage sin egen udviklingsopgave - for at han/hun senere kan træde ind i en fælles udvikling med klarhed på egne behov/interesser og på hvori den egne udviklingsopgave består. Det samme gælder så osse for en selv. (At træde tilbage vil ikke nøjagtigt sige det samme som at man ikke i fællesskab kan afklare forskellige aspekter.)

Frustrationen ved at træde tilbage fra en relation eller dele af en relation som 'fylder', kan måske udholdes i håbet om senere at kunne mødes på et nyt grundlag - og i visheden om at relationen som den var, alligevel var dømt til at producere evige frustrationer - eller til at gå under.

Man kan forestille sig, at det først er i det øjeblik man er trådt ud af den evige skubben sig selv og den anden/de andre "rundt i spiralen", at man er i stand til at mærke, at denne bestræbelse kun er funktional på meget kort sigt - ligesom det først er her man er i stand til at erkende sig selv som 'medproducent' - på en sådan måde, at man ikke mere tilskrives den ene eller den anden part skyld, men erkender, at man selv - og de andre - i de forskellige relationer/situationer faktisk ikke har haft andre handlemuligheder. (Man har hver især handlet på eneste historisk mulige måde - hvilket osse løser "problemet" med forældre-barn-relationen.)

Realistisk teori!

I brugerforløb giver man, i og med videregivelsen af redskaber til gennemtrængning af de betingelser, som har været og er stillet, samtidig, flot sagt, 'håb til den andens existens'. Måske blot på den måde, at man med sin overbevisning som eksempel forsikrer den anden om, at der findes andre handlemuligheder som kan gribes/udvikles, osse af ham/hende. (Ved 'opbygningen' af handleevne kan man så, jvf Anne, bygge på de aspekter/niveauer af handleevnen som er udviklede, idet handleevnen her kan skabe mulighederne for at handleevnen på andre områder kan udvikles.)

Her kommer vistnok et yderligere aspekt ind: behovet for, sammen med andre, at have fælles bevidsthed på sine livsbetingelser (så at sige: ikke at føle sig alene. Og i anden omgang: at kunne handle sammen ud fra denne fælles bevidsthed). Man kan ikke sammen med andre varetage sin udviklingsopgave hvis disse andre har en helt anden bevidsthed på hvad man står i, end man selv har. I et brugerforløb varetages dette vel ved at anerkende den andens oplevelse samtidig med at man løbende videregiver redskaber til begribelse på andre niveauer. Dette kan vel knap nok lade sig gøre i et udviklingsforsøg indenfor en relation - hvor man så at sige har noget på hinanden. Og hvor det derfor kan være utroligt vanskeligt

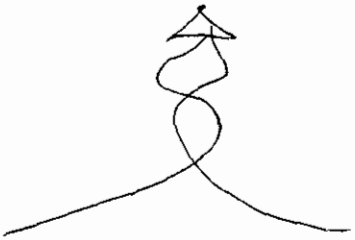
??

at anerkende den andens oplevelse i en sådan grad, at det er muligt at arbejde sig henimod en fælles bevidsthed (det er vel osse derfor det kan se ud som en tredje umuligt kan være solidarisk med begge parter i en konflikt - ?) ^(DE ANDRE)

Når den ene part formulerer den fælles interesse i udvikling og konfliktvending kan det for den anden (jvf tidligere) opleves som fremmedbestemmelse af egne oplevelser og interesser - og som forsøg på at bestemme den anden som problemet. Man kan altså ikke gribe den mulige fælleshed på problemet. Da det iøvrigt er uklart, hvilke interesser der er hvis og hvilke der er fælles, og når den anden nu omdefinierer dette område, er det svært at føle tiltro til, eller tilslutte sig den andens definition. (Jo mere symbiotisk en relation er/har været, jo voldsommere må dette stille sig.) Desuden kan den andens interesse i ens udvikling opleves som (og er måske faktisk osse) en interesse i at få én til at flytte sig et på forhånd defineret sted hen - altså endnu en fremmedbestemmelse --- og eftersom bruddet på en symbiotisk relation - eller de symbiotiske dele af mere omfattende relationer - kan opleves som at få 'trukket existensen væk under sig', og eftersom man i relationen har fået en falsk bestemmelse af fælleshed og fælles bevidsthed, kan det være nødvendigt at få tilført både 'håbet til existensen' og 'den fælles bevidsthed' udefra - hvis man da ikke, med udspring i de autentiske dele af relationer/relationer og i sin egen og de andres handleevne på andre områder kan vælge at have tiltro til dels den andens/de andres hensigter og dels sin egen færdighed i, trods alt, at handle ift til egne og fælles interesser (herunder sige 'fra' og 'til' overfor den andens/de andres definition af fælles interesser og fælles problem). Og iøvrigt finde mod til at afklare egne, både brede og specifikke, interesser, påtage sig sin del af den historiske 'kage' - og dermed starte spiralens udgående bevægelse.

Og derved videreføre udviklingen i modsigelsens ophævelse:

SOM OPHÆVELSE : MENNESKELIGHED
(= HANDLEEVNE OSSE I SOCIALE RELATIONER --)

NOGLE KOMMENTARER...

Det kan synes underligt (ja ja, Jørn Bo, jeg ved det godt), at 'sociale relationer' så at sige hænger og svæver frit i luften. Det gør de selvfølgelig ikke - men det afspejler måske, at jeg endnu ikke i krit. psykologi har fundet hvordan disse egentlig opstår og struktureres (bortset fra det indlysende i det) - altså hvordan man så at sige social-emotionelt er mennesker for hinanden...

Den emotionelle indstilling (med hvilke ord taler man om sådan noget?) til hinanden må være noget som opstår og udvikles i den fælles praxis man har sammen (og som jo kan være af allehånde slags). Og det som forplumrer må så være de uafklarede og uerklærede interesser man har ift netop denne anden/disse andre. (Jeg ser frem til at blive klogere på det her...)

Den fælles bevidsthed må opstå ved at man i fællesskab 'sætter ord på praxis og praxis på ordene' - og man kan så indbyrdes have 'fælles bevidsthed' på forskellige praxis/teori('teori')-områder - hvilket igen er sat af den individuelle og kollektive handleevne ift hertil. (Og man kan ikke, som man ofte fejlagtigt tror når man står i restriktive relationer, have fælles bevidsthed med en anden/andre om 'hele sig' og alle sine interesser - derimod kan man måske 'fordele' sin bevidsthed ud på en fælles bevidsthed med tilstrækkeligt mange andre ... nå, nu er det vist lige ved at blive et nummer for syret... *hja-lvord med 'det, der er på'*)

Det vigtige i dette noget svævende er, at når man har en fælles (udviklende) praxis med andre på nogle grundlæggende niveauer (fx i en politisk/faglig sammenhæng), så har man osse en grundlæggende fælles praxis/bevidsthed - som måske nok er bred og uspecifik, men som må kunne grundlaget for at man kan 'gå i konflikt' på andre, mere uklare og ikke tilstrækkeligt definerede niveauer uden at miste den grundlæggende 'forbundethed' - at man altså så at sige har en gensidig 'social indlejring' på et (ganske vist noget uspecifikt og derfor knap så 'personligt') niveau, som ikke - som verden ser ud - er givet ret mange. Altså en grundlæggende solidaritet, som må kunne danne udgangspunkt for løsning af mere specifikke (uklare) konflikter. Og måske osse for at man, hver især, indbyrdes eller sammen med andre 'andre', kan opbygge en handleevne ift en mere specifik (personlig) 'social indlejring'. Hvordan sådan en ellers ser ud ...

Og måske osse (som en slags 'nødvending') den anden vej rundt - at selv om det ser ud til, at man mister denne grundlæggende forbundethed/solidaritet (og det ville være som om existensen begyndte at gynte under én) - så kan den handleevne man har fået opbygget ift mere specifikke niveauer af indlejring så at sige 'redde én igennem' - til man igen har fast grund under fødderne. Så måske er begge dele lige nødvendige...

→ fra ideer der er at fællespraks. i overensværende forhold: jo, manipulationsmen så de enkelte praks.

Handwritten signature

De to linjer er nok at have med

dan

PER WALDSØE
ADVOKAT (H)

MOGENS KROMAN
ADVOKAT (L)

KØBMAGERGADE 55, 1. . 1150 KBH. K. . TELF: 33 13 32 62 (9-12 & 13-16) . GIRO: 1 77 00 71 . FAX: 33 93 77 01

Rådgivningsgruppen "Regnbuen"
Studerterhuset
Købmagergade 52
1150 København K.

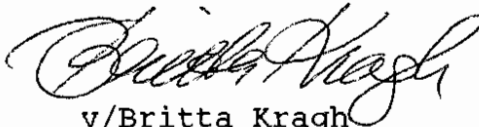
28. juni 1991
J.nr. 3431-1/tv-bk

Att.: Inga Svane og Jesper Lund

Vedr.: Jeres ansøgning om legat fra Jumbo Fonden

Med tak for jeres ansøgning til Jumbo-fondens bestyrelse, skal meddele jer, at bestyrelsen pr. 9. juni 1990 har besluttet ikke længere at modtage ansøgninger, idet fremtidige udlodninger fra fonden vil blive foretaget uden forudgående ansøgning.

Med venlig hilsen
Per Walsøe

v/Britta Kragh
sekr.

Carlsbergs Mindelegat for Brygger J.C. Jacobsen

København, den 28. juni 1991

1008

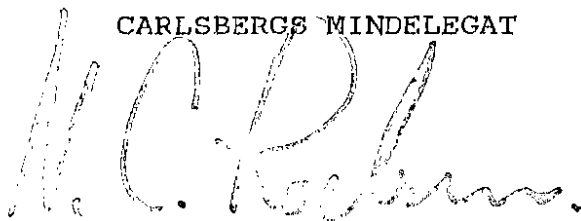
Rådgivningsgruppen "Regnbuen"
Studerterhuset/v. Inge Svane
Købmagergade 52
1150 København K

Idet vi takker for modtagelsen af Deres venlige henvendelse med anmodning om støtte, kan vi meddele, at ansøgningen nu har været forelagt til behandling, men at man trods megen sympati for det ansøgte formål ikke så sig i stand til at imødekomme den.

Vi håber dog, at det fra anden side må lykkes Dem at tilvejebringe de nødvendige midler til formålet.

Med venlig hilsen

CARLSBERGS MINDELEGAT

N. C. Roelsen

Underdirektør

ANSØGNING OM LEGATPORTION FRA ((xxx))

Hermed ansøges om tildeling af legatportion fra ((xxxx)) til dækning af udgifter ifm. den frivillige psykologiske rådgivning Regnbuens daglige drift.

Regnbuen startede som psykologisk rådgivning "af studerende for studerende" i 1985. Forud for dette var gået et par års arbejde med kritisk at analysere forskellige terapikoncepter. Med dette forarbejde som udgangspunkt har gruppen siden arbejdet på at videreudvikle terapeutisk arbejde, såvel praktisk som teoretisk. Arbejdet i Regnbuen retter sig således også mod forekning, uddannelse og formidling.

Grundlæggende for vores arbejdsform er at tage udgangspunkt i problemerne, som de fremstår for brugeren af rådgivningen, og i fællesskab med brugeren udvikle denne problematik. Sigtet med denne arbejdsform er at udvikle en handleevne hos brugeren, der ikke bare løser op for den konkrete problematik og det ubehag, der er del heraf, men som brugeren også kan benytte til at undgå/imødegå fremtidige problemer af psykisk og social art.

Arbejdet organiseres omkring onsdag eftermiddag/aften, der falder i tre dele: Supervisionsgruppemøder, hvor udviklingen i de enkelte forløb diskuteres; Brugerforløb; og Fællesmøde, hvor almene psykologiske og mere specifikt terapeutiske problemstillinger diskuteres. I dette forum varetages også praktiske og teoretiske opgaver ifm. rådgivningens drift iøvrigt. En del brugerforløb, samt andet arbejde ifm. rådgivningen foregår også på ugens andre dage.

De enkelte rådgivningsforløb varetages af rådgiverpar, der sammensættes brødest muligt med hensyn til erfaring, baggrund og køn.

Hovedparten af brugerne er studerende, men også andre mindrebedemidlede henvender sig (fx. enlige mødre, bistandsklienter og førtidspensionister), og så vidt der er ressourcer til det, går vi ind i et forløb. Forløbene er som regel af et halvt til et helt års varighed (ca. halvanden time en gang ugentligt), men varierer meget med problematikens art. Der er løbende i størrelsesordenen 15 brugerforløb igang, da nogle fra rådgivergruppen er involveret i flere forløb.

I rådgivergruppen er vi nu 16 psykologistuderende og færdiguddannede psykologer, der alle arbejder ulønnet. Da vi er hjemmehørende i "Studerterhuset" ved Københavns Universitet, har vi ikke udgifter ifm. lokaler og drift af disse. Vi har dog en række udgifter til mad, kaffe, kopiering, porto, tidsskriftsabonnementer, bogindkøb og lignende, og det er til dækning af disse udgiftsposter, vi søger ovennævnte legat.

Vi bruger for tiden ca. 1800 kr månedligt på disse

udgifter, og da vi i rådgivningsgruppen alle er på S.U. eller A-kasse, ville det være rart i det mindste at få et tilskud til udgifterne ifm. rådgivningens drift.

Venlig hilsen

Den psykologiske rådgivning "Regnbuen"
Studentarhuset
Købmagergade 52
1150 Kbh. K.
Tlf: 33 13 65 92
(bedst onsdag efter 17.00)

På gruppens vegne

Inge Svane

Jesper Lund

TIL INSPIRATION OG FREMTIDEN

5/8-91

Til Universitetsavisen, Indput, husavisen og brugerrådet/-brugerne:

introduktion til den kritiske psykologi - en oplægsrække.

Vi er nogle stykker fra rådgivningsgruppen "Regnbuen", der afholder en oplægsrække, der tilsammen sigtes at danne en indføring i den "kritiske psykologi's" grundlag og grundantagelser. Herudover vil der især inddrages perspektiver på sociale relationer og rådgivning/terapi.

"Den kritiske psykologi" er - kort fortalt - bl. a. et videnskabeligt opgør med den psykologi, der ser mennesket som blot udleveret til nogle betingelser, som det nødvendigvis må tilpasse sig; en tilpasningsproces, der kræver kontrol over egne drifter - og uomgængeligt medfører lidelse.

Oplægsrækken forsøges tilrettelagt som et tilbud til studerende uden forkundskaber indenfor fagpsykologien.

Der vil ikke forventes forberedelse - men blot, at man så vidt muligt følger alle oplæg. Tilmelding er ikke nødvendig.

- 1: Torsdag d ???
Præsentation; hvorfor en "kritisk psykologi".
- 2: At opbygge en videnskabelig psykologi
- 3: Udarbejdelse af grundkategorier: hvad er det menneskelige?
- 4: Sociale relationer og menneskeliv.
- 5: Forskningsmetode
- 6: Rådgivning/terapi I
- 7: Rådgivning/terapi I
- 8: En videnskabelig psykologis rolle.

Oplæggene foregår i Studenterhuset, torsdage kl. 19.00 - ca. 21.30, hvorefter der vil være mulighed for en kop kaffe eller en øl. ♥

Regnbuen
Studenterhuset
osv.

Jeg forestiller mig en proces, hvor en gruppe i fællesskab udarbejder en disposition, som derefter gennemarbejdes punkt for punkt - så langt, at det kan sammenfattes skriftligt. Med dette som udgangspunkt formidles oplæg - vel nok nemmest, hvis fremlæggelsen fordeles ud. Dette skriftlige materiale vil - sammen med erfaringer fra formidlingsprocessen - kunne danne grundlag for "Kritisk psykologi for børn".

Af andre fordele kan i flæng nævnes:

- fremstød på psykologistudiet; ikke mindst nystartende.
- åbning overfor brugere af hus og Rg.
- sparken fødderne væk under modvilje fra højere magter.
(Hører i Købmagergade 50 kalde ?)

JESPER

NOTEN FRA REGNBUEEN IFM. STUDENTERHUSDAGEN D.10.MAJ 1991.

Det følgende er lidt fra Regnbuen, der er en psykologisk rådgivning i Studenterhuset. Det falder i to dele: generelt om vores indfaldsvinkel til arbejdet; og dernæst specifikt om vores arbejde lige for tiden.

GENERELT.

Selve Regnbuen er en gruppe, bestående af 14-15 psykologistuderende og et par psykologer, der ser sig selv som et alternativ til det etablerede system, dels psykiatrien og dels hovedparten af det arbejde, som psykologer ellers laver.

Om vi så også er et alternativ - og det i positiv forstand - det må det arbejde vi udfører og tiden vise. Selv synes vi ikke at det er så let at være "alternativ". Det er lettere at være kritisk mod andre og mod vores livsbetingelser, end det er at give et kvalitativt bud på, hvordan det hele bedst kan være og hvordan det nåes.

Ikke desto mindre holder vi fast i kritikken, for herudfra og så omfattende som muligt at kunne søge det alternative. Og dette handler om, at når man kigger ud mod det generelle samfundsmæssige liv, som det typisk tilbydes mennesket idag, så er det, der primært findes for flertallet, totalt håbløse arbejds- og boforhold. Vores fælles livsbetingelser synes ikke bare ikke at være go'e nok, men at være organiseret på en sådan måde, at de i sig selv skaber problemer og konflikt på konflikt.

Man kan tænke på bolig- og arbejdsløsheden, der skaber problemer for de, der står med det; på de, der igennem en hel masse eksamener, mange af personlig ligegyldig værdi, har måttet udkonkurrere kammerater, for så ikke engang at kunne komme ind på det fag eller det studie, man ønsker sig; eller hvis man får sin uddannelse ikke at kunne komme til at arbejde indenfor for det område, man finder dejligt og fornødent for een; Eller man kan tænke på forureningen - både af grunden og af luften - og alligevel planlægges der fra magtfuld side en produktionsmæssig udbygning - herunder broer og byer - der fortsat hviler på forbrug og vækst for forbruget og vækstens egen skyld; Eller som en sidste tanke: den sløse brug af jordens råstoffer, der for manges vedkommende er en saga blot nogle generationer fremme.

Det er som om, at det etablerede system, og hele kloden næsten med, skynder sig - ved den måde livet organiseres på - at få selvsamme liv overstået en gang for alle, så hurtigt som muligt. De milliarder af år kloden har tilbage som en menneskelig levetid, inden vi omsluttet af solen som en kæmpe rød stjerne, er vi selv igang med, for menneskets vedkommende, dramatisk at forkorte. For det første er det absurd; for det andet er det utilladeligt overfor jordens børn.

Det samme gælder området af psykologiske problemer og opgaver. Her arbejdes der typisk under bortset fra, at det omhandler sociale og individuelle forhold i et udvidet livs tjeneste. Det psykiske ses som noget i os, langt inde, som noget inderligt og i sidste instans som noget privat - og ikke som vores omfattende eksistensform i kød og blod. Så grundlæggende vil man nemlig ikke vide af mennesket - og slet ikke når det af overbelastning og af samfundsfunderede kriser geråder i konflikt og nød. Nej! Man vil vide af symptomer; og disse behandles rask væk - hvis man ellers kan betale eller hvis man tilhører en udvalgt højborgerlig klassegruppe. Og indenfor det psykologiske område er det for det meste en "behandling", hvor den 'ærede behandler' hverken ønsker

eller finder det fornødent at gøre klart, hvordan der tænkes, føles og handles, samt hvorfor det gøres noget og ikke andet. Dette viser sig også ved, at mange af de udbredte arbejdsmåder eller terapiformer, man betjener sig af, priser, ikke virker, hvis det gøres åbent, hvad det handler om; Men for hvem "virker" de, kan man så spørge? Vel næppe for anden end behandleren og dennes allierede med de fremmedgørende forhold i de fælles livsbetingelser!

Vel er billedet ikke entydigt. En udviklingstendens indenfor behandlingsområdet er at gå væk fra anstaltspsykiatrien, men det er til pilleuddeling via distriktspsykiatrien i hjertet af lokalmiljøer. En anden tendens er at gøre psykologien til et liberalt erhverv, hvor kun de, der kan betale over 500,- pr time, kan få "behandling", men så kan de også få al den behandling, det er muligt "at betale for".

Der bliver bare det tilbage, at ligesom det er sociale grunde, der skaber psykiske problemer, ligeså kan en ordentlig løsning af dem kun finde sted gennem et udvidet og forbedret menneskeligt fællesskab. Hertil ydes, af de etablerede udviklingstendenser, dog desværre absolut ingenting. På dette område er det imidlertid ikke utænkeligt, snare tværtimod, at karakteren af de fællesskaber, der skal bruges til overvindelse af konflikter og nød, samtidig både er økologisk og økonomisk rentable på lang sigt.

Så meget om, hvorfor vi holder fast i det kritiske: det gør vi fordi det eksisterende af etableret art for menneskeligt liv er højst kritisabel, hvorfor det vigtige må være netop at øjne det nye, det, der kan pege fremad. Det er vel også kun det, vi skal lære at udvikle - ikke bare lære at nøjes med at overleve på hinanden og helhedens bekostning, hvad der næppe heller er nogen, der med sine 'menneskelige sanser' i behold prøver på.

SPECIFIKT.

Vi har som gruppe selv forsøgt at tage konsekvenserne af ovenstående, idet vi har organiseret os som et arbejdskollektiv: alt det basale i vores liv er et fælles anliggende og et fælles ansvar. Lige så er vores gruppe åben: alle der har lyst til at være med, kan være med. Omdrejningspunktet er udviklingen af indholdsmæssige samarbejds måder - i de former der kan gøres.

Den tid vi bruger i huset er minimum en dag, selvom det for de fleste fylder meget mere.

Vi har eksisteret i huset siden 1984, hvor der forud gik flere års arbejde omkring psykologiske og sociologiske studier. Studier der bragte os ind i, hvad der kaldes en "Kritisk Psykologi": en psykologi indenfor marxismen. Det var først her, at vi fandt - ud over udgangspunktet for en levende teori om det levende menneske - det basale videnskabskrav: den historiske fremgangsmåde. Og dette ud fra, at den eneste vej historien kender er udviklingen og løsningen af modsigelser.

Da vi åbnede i Studenterhuset i 1985 havde vi også gjort et arbejde på at undersøge, hvordan andre arbejde med rådgivning - men herfra fik vi primært kun, hvordan der ikke skulle arbejdes, hvis det skulle være på den, der stod med problemernes præmisser. Det var forhold, vi dengang vi begyndte med rådgivning, gjorde åbent, ligesom vi siden har fastholdt

en total åbenhed overfor det, der styres vores arbejde, med dem det måtte involvere.

Da vi startede formulere vi arbejdet således: "Er du flad eller kokser du rundt med snerrende problemer med dig selv eller andre, uden at du kan - eller har ressourcer til at - få gjort noget ved det, så kan du trække på rådgivningsgruppen". Dette er stadig en selvforståelse hos os, selvom vi gennem tiden har brugt og bruger andre ord herfor. Dette sidste handler også om, at vi mere og mere prøver at finde fællestræk og generelle løsningsmuligheder i de problemstillinger, vi møder, skabe teori herom, for også på denne måde at kunne give handlemuligheder og ressourcer videre til de, der andre steder, måtte stå med de samme problemer. Dette i forsøg på dels at foregribe problemers opstående og dels for at bidrage til en bredere udvidelse af den samlede kollektive handleevne.

Fra tid til anden - et par gange om året - søger vi også at lave forskellige fremstød af faglig og politisk art. Dette for dels at få kontakt med flere inden for den ganske danske undergrund, dels for at udvikle vores egen praksis. Sidste år var det en Vinteroffensiv (se papiret "Vinteroffensiven 1990"), hvor vi søgte at rejse problemet om det sociale hovedkuldse disintegration, nu hvor profittens markeds-mekanisme og EF's åbne grænser står for døren.

Pt er vi igang med at undersøge mulighederne for et større bo- og arbejdssted, på græsrodsgrund og tværfaglig basis - et supplement til Studenterhuset og et barn af samme bevægelse.

Og endelig er vi gået igang med, hvordan vi som gruppe kan organisere os anderledes ift huset, nu hvor huset tager et tigerspring fremad, næsten fra uge til uge. Her ligger der en uløst modsigelse tilbage fra 60-erne at bringe videre: at enten bliver tingene til noget rent politisk, næsten partipolitisk, eller også ender det i et rent gruppeterautisk anliggende. Et sådant split mellem indre og ydre frigørelse respektiv kamp mod undertrykkelse må kunne overvindes, også uden at kimse af nogen af siderne. Der må også være en tredje vej, der styrker dem, samlet og hver især - men pt: hvilken?

Mere bredt handler det også om, og det har det gjort altid, at der hele tiden er for få ressourcer overfor de problemer og opgaver, som vi møder eller selv opsøger. Og så tænker vi, at hvis vi kan finde nye og bredere måder at arbejde på, så vil vi alle kunne få flere ressourcer og komme tættere på vores menneskelige drømme og basale livskrav.

Derfor her et åbent spørgsmål eller opgave til alle i huset: hvordan kunne huset/du tænke dig, at Regnbuen på nye måder kunne bidrage til husets udvikling.

Vi har ikke selv nogen (færdige) svar - men for at komme igang vil vi selv starte med at synliggøre og tydeliggøre, hvad vi som gruppe laver, blandt andet gennem en formidlingstavle oppe i Værkstedet på 1.sal, hvor det vi arbejder med af fælles forhold (ikke den enkeltes, hvor vi har tavshedspligt) vil være tilgængelig for alle i huset. Heri ligger også, at et arbejde som vores, godt kan være mystisk set udefra - for hvad er det egentlig vi laver bag de fire vægge, når vi snakker med folk?

Skal vi selv svare er det kort: vi prøver i fællesskab at finde nye handlemuligheder overfor de problemer - upåagtet deres art - der stiller sig.

Regnbuen 10.5.1991

Regnbuen : 3. die halvleg 8-9/5 -91.

.....

Niveauer der ikke er samlet i praksis.
 En vis oplevelse af en stemning, hvor også bølgerne er en fælles registrering, vi sanser, når det er der.
 En prioritering af hjerneenergi.
 En kollektiv gestalt.

Jesper vil gerne føre referat, men synes ikke, at der bliver sagt noget fornuftigt.
 Kalle er for første gang blevet gal i et brugerforløb. Inger siger, at det kan han godt koge i. Kalle siger, at det er fedt.
 Birgitte har flere kommentarer. Hvorfor kommer Torben Beckman ikke herind?
 Gud nej, Inger har fået ny kalender!!!
 "Ja, den har jeg fra min arbejdsplads" (Siger Inger)
 "Hva' er en arbejdsplads?!!" - "Ka' jeg ikke få sådan en arb.plads?!!"
 "Op i en eller andens røv" (siger Inger - og: "Ka' du ikke lige nå en til?"
 Birgitte har iøvrigt fodret katten (og er glad for det) - Har ellers ikke nogen til at PATTE KASSEN!
 Anne spør'r hvad der sker, hvis børn gør det med dyr?
 Inger lægger praksisbegrebet ud til diskussion.
 Alle er interesserede i dette emne, og efterhånden bliver diskussionen meget kedelig. Dog mener Jørn Bo ikke, at Kalle har læst sit eget speciale.

Fortsætter på opfordring - der tales indgående om Kalles sprciale - og om speed, hvor man efter indtagelse efter sigende ikke får noget på papiret - selv om man synes man tænker helt enormt - en form for faglig forstoppelse - Karsten vil heldigvis godt med til Inges og Birgittes examen - ((?)) vil godt men Henrik kun hvis det er efter 8.00 - han opfordres til at komme op i omdrejninger (evt. ryge en smøg!!!)(Han tilbydes en gajol, men afslår)(Han vil heller ikke løbe en tur) MC'en er betalt, så hvorfor ikke ryge igen (Han oser alligevel ud af udstødningsrøret)

K har ((?)) - skal lægges på hylden. (Citat)
 k har givet ud; at I'er en snerpet jomfru - men hun tiltrækkes af mænd (♂) i lædertøj.

Kalle har du et problem ift at flirte. Sludder Mand meningsløs pladder. Ha' jeg har et problem. Notesbøger - Kollage immatrikulator. PET. JB: Jeg kunne godt tænke mig at læse dem. Uddrag det almene af dem (notesbøgerne). Birgittesagen. Jeg fik ikke løst mit problem. - fra Sean Connery til Hawk fra Twin Peaks. B: kobberstik - hvor sidder de? Har du også platter på det. Hvor sidder de? Du må godt se dem allesammen på en gang. Vil du ikke hjem og se min computer. Den kan en masse ting. Vil du

se min antikke sukkerskål i klunkestil. Negationens negation
Nej...jo...nej...jo. Det var Knud ikke!

Jørn Bo føler sig ikke hjemme, men det er en anden sag. Penis
ift. penis og enten har man det eller også har man det ikke.
Anal-erotik - skide - ikke skide - skide - osv. Hvad siger
fysikeren? P og P må være Per & Poul. Er det kvajpanden fra
Allerød? Jørgen, er du her alene? Han er meget distraheret. Gikk?
Kom til møde i Socialistisk Forum og se selv!
Auto-erotisk stimulation. Hvis der er frit leg så vil jeg gå på
toilettet. Masse-psykose. min yndlingsperversion fra Woody
Allen. Fra supervisionen: når ens første date vil bindes. Og
andre perversioner. Hackenbusch kan anbefales. Er der nogen,
der vil med på toilettet? (Man må undersøge sit erotiske
årshoroskop. Kalle & Birgitte G. får en golden summer til
oktober - i tre uger. Vi må have empirisk kontrol-gruppe.
Herefter en gammel norsk tradition om røde hhv. grønne sokker.
I den muslimske verden kan man indgå tidsbegrænsede ægteska-
ber.

Kalle belæres om kussehår. Inger censureres.

Kalle: Siden du fanger noget, så må du have fat i nogle pro-
jektioner Inger.

Inger: så længe du opererer med projektioner på Karsten ha-ha-
ha

Inger: du har siddet og dangderet den på teater - ha-ha-ha

Inger: I ((?)) sidder du med nogle fede projektioner Kalle
ha-ha

Inger: det er derfor jeg er bekymret for dig - hvor mange
fyre der er igang med dig.

Inger: nå Kalle så er vi ude i en anden situation.

K: det er udialektisk (Leif's talebobler)

Karsten: Hvis talebobler er udialektisk, hvordan kan du så
forsvare Anders And?

→ snak om Anders And's liv (lave lort mm)

Henrik: Hej med jer

Alle: Rød front Henrik

Birgitte G: Kom nu Inger. "I" kom nu hvad?

"B-G": du skal ud og skiftes.

Det var ham der sgde den, det var ikke mig - det er svært at
koble sig på, når man har været ovre på den anden side af
bordet.

Jeg gider sgu ikke tage referat af 3. halvleg. Leif.

Inge: jeg ville være beæret, hvis Rgb. ville lave et projekt
"Svane".

ANALYSE AF KALLE/HELLE SAMARBEJDSRELATION.

Kalle:

Har mere erfaring og mere teoretisk viden. I det konkrete brugerforløb mærkes det ikke så meget; mest mærkes det i forhold til det at bringe ind, hvad det kan gøre ved brugeren at gøre det som han/hun gør i situationen/ betydningen af vedkommendes handlinger for sig selv i selve situationen.

Bevæger sig nogen gange for hurtigt op på et alment niveau. Kan komme til at fokusere så meget på den store verden, at han kaster afmægtighed over på brugeren. K. generaliserer mere end abstraherer (i modsætn. til H.). K. vægter problemudviklingen som noget kooperativt. Har nogen gange for travlt og kommer så til at tage problemer for givet (sløs over for præcisering).

Tegner mere på tavlen/ laver modeller.

Skaber tryghed i forhold til brugeren ved at demonstrere et overblik (kan slå over i det modsatte!). Skaber også tryghed ved altid at stå til rådighed.

Kan være svær at forstå.

Tager sjældent interpersonelle konflikter op. Fokuserer ikke på veje ud nu og her, men på de langsigtede perspektiver.

Trækker ofte opmærksomheden ud (eksplorerende) i modsætning til at trække den ned (konfronterende) som H. gør det.

Gør det mere legalt for brugeren, at have det med, der foregår inde i ham/ hende selv og at kritisere os.

Hurtigere til spontant at foreslå afspændingsøvelser o.lign.

Helle:

Hæfter sig mere ved den konkrete situation/ sammenhæng. Fokuserer mere på veje ud nu og her, end på de langsigtede perspektiver. bevæger sig rundt i problemet. Giver tid, og holder fast i det, brugeren kommer med og i, hvad det egentlig er, det handler om, før hun søger veje ud (abstraktion).

Insisterer på præcisering.

Trækker ofte opmærksomheden ned (konfronterende) i modsætning til at trække den op (eksplorerende) som K. gør det.

Har nogen gange en formidlingsfunktion i forhold til at formidle K.'s udsagn videre til brugeren. Er ikke svær at forstå.

Skaber tryghed i forhold til brugeren ved at følge ham/hende.

Fælles:

Strukturerede, flittige, pålidelige, tillidsvækkende, fleksible.

Vi hører meget på hinanden/ giver hinanden plads.

Måske kan vi komme til at virke belærende, ell. komme til at give ud, at udvikling er nemt og hurtigt klaret (at være en tand foran problemstillingen).

Vi begrundet vores spørgsmål til brugeren.

Vi kritiserer ikke hinanden i negativ retning. Måske er det lidt farligt; men vi gør begge, hvad vi kan for at blive bedre til det.

Vi supplerer hinanden i kaffe- og tebrygning.

Øvrigt:

Vi kommer fra h.h.v. funktionær- og service familier og er af forskelligt køn.

ANALYSE AF SAMARBEJDSRELATION

- Er det sædvanligvis en af jer, der starter forløbet?
 - Er der forskel på, hvilke problemstillinger I hver især tager op?
 - Har I forskellige vægtninger i forhold til, hvad der er relevant at gøre?/forskellige analysemetoder?
 - Er den ene af jer mere struktureret (i forhold til opsummering, afrunding, tidtagning, opmærksomhed på antal temaer i løbet af det enkelte forløb, osv.) end den anden?
 - Er der jævnbyrdighed i forhold til den bredere teoretiske forståelsesramme?
 - Forholder en af jer mere til meta-niveauet?/til det mere inter-subjektive niveau?
 - Giver I hinanden plads. Er der mulighed for at rette og kritisere hinanden?
 - Bevæger I jer i forhold til problemstillingen, eller mest i forhold til hinanden?
 - Har I hver især nogle "yndligstemaer/-spørgsmål"?
 - Hvem spørger mest ind til noget?
 - Er der en af jer, der svarer på sine egne spørgsmål?
 - Er der en af jer, der særligt begrundet sine spørgsmål til brugeren?
 - Er der forskel på, hvem der ved mest om særlige emner (ex.: Bistandsloven, BZ-miljø, narko- og stofmiljø, osv.)?
- Skriver I referater af forløbene. Gør I det begge to, ell. hvordan?

Hej Aino.

Din gruppebeskrivelse er helt fin. Og jeg tror også, at det umiddelbart vil kunne lade sig at gøre, samtidig med at der løses de to ting: 1 - aflastning af os mht ubærlige frustrationer; og 2 - en mulighed at gøre brugere, i stedet for den rene afvisning.

Ingen problemer her - omend det at arbejde med noget nyt kræver et studie af den nye genstand på forhånd.

Der hvor jeg kan se et problem, det er omkring formen og dens sammenhæng med resten af Regnbuen. Noget med: hvor skal vi egentlig hen, på længere sigt? Og hvor er man selv og andre her?

Jeg kan ikke gennemskue, hvad der er det centrale spørgsmål at få rejst hverken generelt eller konkret. Jeg vipper/tipper selv fra en detalje til anden. Jeg kan sagtens forestille mig selv at gå med i gruppen; men jeg ved også at det vil tage mine ressourcer fra andre projekter, fx B: eller Gale-projekter. Desuden bliver disse i forvejen ikke til noget fordi jeg ikke kan finde ud af at prioritere, hvordan jeg skal bruge min tid. Samtidig vil jeg garanteret alligevel se mig selv gående ind i det, dog sikkert færre - enkeltforløb, idet der vil være menneskelige problemer, der helt svigtes, hvis kun gruppen er en mulighed.

Alt andet lige er jeg der, hvor det vil kræve flere ressourcer af mig men dette kan jeg godt, hvis jeg kan gennemskue, hvor det kan/skal pege hen - og det er dette sidste, der er det problematiske i det, set fra min side. Selv om jeg har en tre år inden jeg skal i job resp. på bistandshjælp, så blander dette sig alligevel i det daglige med spørgsmålet, hvad skal jeg arbejde for: konkrete enkeltprojekter, der kan/skal formaliseres fagligt og økonomisk, hvorved jeg drager ud af regnbuen; eller er det muligt som regnbue at følges ad også sammen på dette punkt, men er det egentlig også politisk og fagligt forsvarligt pt. at søge kontakt til den statslige legitimeringspatrulje.

Jeg er der, at hellere undgå enhver form for formalisering, hvis der er et legitimeringskrav forbundet med det, som ikke er fagligt begrundet; men samtidig er det en opgave til enhver tid at fremme en faglig forsvarlig legitimitet.

Jeg har arbejdet en del med grupper før, og jeg har af denne grund også nogle flere krav at stille til et sådant arbejde, hvis jeg selv skal gang med det igen. Noget med at jeg ikke gider gentage mig selv. Men jeg ved så ikke, hvad der kan lægges i det. Måske er det noget med en kollektiv prioritering, der også tilgodeser, hvor vi hver især er hennæret i studiet, arbejdsmarkedet osv osv - i det perspektiv at det ikke bare er ekstra arbejde at gøre, men netop det arbejde, blandt mere andet, der bringer det hele videre. Måske er det dette spørgsmål - problemet om den kollektive prioritering - jeg kredser om, idet en afklaring heraf også sætter mit betingelsesgrundlag for det fremtidige, som noget jeg helt kan finde mig i, noget at supplere med, eller noget jeg skal vokse ud af/videre med. Dette er så samtidig eet af de ældste og mest uafklarede problemer i Regnbuens historie overhovedet - gad vide om det kan besvares i den kommende tid, eller om der er år tilbage endnu!

Kalle

Kære Regnbuerødder !

15.3.91

På baggrund af det stigende brugerpres, hvor vi, så godt som hver onsdag, oplever at afvise indtil flere potentielle brugere på grund af mangel på egne ressourcer, må vi prioritere lidt tid til at tale om hvordan vi handler os ud af denne frustration. Flere i gruppen giver udtryk for at de binder energi i ressourcer til at tænke lange tanker om dem der bliver afvist - det er ingen hjælp for de afviste, det er spildte ressourcer for os og det er til og med en stressor i hverdagen og dem er der vel ingen af os som har brug for flere af.

Måske kunne problemstillingen med de mange henvendelser gribes gennem etableringen af en "nødhjælps gruppe" - gruppen kunne samles en gang om ugen i 3-4 timer. Uden at fungere som en egentlig terapeutisk enhed kunne man lave øvelser og tage emner af relevans for gruppemedlemmerne op.

Gruppen skulle i en periode med brugerstop til bydes til de der henvender sig, under præsentationen - "vi har bruger stop og kan derfor ikke tilbyde dig et egentlig forløb, men vi har en nødhjælpsgruppe som kører hver dag fra kl ... - ... og hvis du har lyst og mulighed for at være med her er du velkommen. Er du ikke interesseret har vi en liste med telefon numre på andre rådgivnings sammenhænge som du kan ringe til."

Hvis vi etablerede en sådan gruppe kunne vi beslutte at tage os selv alvorligt ved slet og ret at give folk der ringer denne besked og ikke som nu bede folk ringe tilbage kl 23 - for derefter at lade alle deltagere i fællesmødet stresse 15 min. over ikke at have ressourcer og på trods heraf måske alligevel gå ind i nogle forløb.

Hvis der i frigøres nogle ressourcer i Regnbuen er det de mennesker der har fire hænder og kræfter til et ekstra forløb der må tage ansvar for at fortælle på fællesmødet at de er klar til et nyt forløb.

— Da det imidlertid også kræver ressourcer at køre en større nødhjælpsgruppe kunne det arrangeres så man binder sig til arbejdet for et semester af gangen og at nye kræfter tager over når semesteret er slut og et nyt starter.

Som det er nu prioriter flere af os spildte ressourcer på afvisningerne, det ville måske være mere tilfredsstillende at binde sig for en formiddag/eftermiddag ugentligt i 5-6 mdr. og derefter kunne frigøre sig.

Hvor mange kræfter der er brug for til en nødhjælpsgruppe er nok

Rest
er det
Mest muligt
indimidd
alle

Et alt,
men vil
skift kun
hæve de

svært at sige før formen ligger nærmere fast. Tanken var at gruppen rent brugermæssigt skulle være stor og elastisk, så den kunne rumme de henvendelser vi får.

Selv ville jeg godt kunne finde ressourcer til en opstart af sådan en gruppe hvis andre har mod og kræfter til at være med

Aino

Målgruppe: Unge ml. 16 og 26år.

Venteliste: Ingen.

Visitation: Ja, i tre led:

- 1) telefonvisitation (afvisning, viderehenvisning, visitations-samtale på stedet)
- 2) Visitationssamtale på stedet af 1 times varighed
- 3) Forløb hos behandler

NB: I de tre led kan man komme ud for at tale med tre forskellige behandlere.

Ansatte: 5 psykologer og 5 soc.rådgivere, der arbejder på lige fod. I øvrigt er overlæge Mogens Holme (tidl. Stolpegården) tilknyttet stedet i forb. med spørgsmål vedr. medicin, indlæggelser, osv.

Behandlingsformer:

- 2 sorg-/krise grupper ("specialiserede" Laik/Davidsen Nielsen-behandlere)
- 1 incest gruppe ("Specialiserede" Eva Hildebrand-behandlere)
- blandet gruppe ("alm." eksistentielle problemer)
- Individuelle forløb (evt. korttidsterapi)
- Familieterapi

NB: I grupperne arbejder man altid to terapeuter sammen.

Teoretiske retninger:

- Psykodynamisk
- Kritisk teoretisk
- Objektrelationsteoretisk
- Transaktionsanalytisk
- Systemisk
- Familieterapeutisk (Kempler)

Supervision:

Terapeuterne superviserer hinanden i faste (lukkede) supervisionsgrupper 1 X ugtl.

Faste møder:

- Personalemøde 1 X ugtl.
- Visitationsmøde 1 X ugtl.
- Temadag hver 14. dag, hvor aktuelle temaer tages op / en holder oplæg / man inviterer folk udefra
- Weekendophold med tema (udgangspunkt i sig selv og hinanden) 1-2 X årligt.

Samarbejde med andre behandlingssteder:

Ja, bl.a. med Døgntakten. I øvrigt forsøges åbning mod andre steder.

Juf d. 25.3.1991

Rgb. 27/3-91 : HENVISNINGSTEDER:

STUDENTERÅDGIVNINGEN. (GRUNDTVIGSVEJ)

BEMÅNDING: 4 psyk; ialt. 89 timer pr. uge. (+ 2 soc.råd; 2 sek.)
(Gunvor Auken, Karsten Christiansen, Stig Povlsen, Trine Freløtt/Marianne Malm)
+ jobtilbud: Ulla Kidal (~Rogers); Lotte Rienecker (~skoleproces).

TEORI: generelt vistnok hen imod det Jungianske.

PROCEDURE: Hf. henvendelse, hvor ca. 1/2-delen sorteres fra. De, der kommer igennem "visiteres"; henvises til soc.vådgi eller psyk.
primært GRUPPETERAPI; hvis "problematikken" er til det, så INDIVIDUELLE FORLØB (typisk 3-6 mdr.). Derudover også selvhjælpsgrupper.

PSYKIATRE: to psykiatere er tilknyttet (ialt 9 timer/uge); til supervision, forløb (gruppe & individuelle) samt problematikker omkring medicin.

Derudover tilknyttet billedterapeut og afspændingspædagog.

BRUGERE: alle S.U.-berettigede studerende.

1989: 188 afvist; 150 kommet ind.

VENTELISTE: Ingen eller begrænset lang.

ØKONOMI: finansieret gennem undervisningsministeriet / finansloven. Godt 5 mill/årligt til rådgi på Grundtvigsvej, DTH, Høndershøjsskolen, Århus, Ålborg, Odense.

ADMINISTRATION: Administrator: Bodil Wægen sen.

Bestyrelse: 5 fra DSF, 1 DPF (Birgitte Beckgaard),
1 soc.vådgi, 1 dansk psykiatrisk selskab (Birgit Pettersen),
2 studievejledere.

HENVISNINGSPRAKSIS: Stalpegården (hvis bruger fra Køb's amt), klinisk institut, SR, Kinderådgi, Aidsrådgi. (Ungdomsklinikken henviser tilbage.)

OM RGB: Kendes, men overvejes ikke som henvisning. "Vistnok OK - men problematisk m. studerende som rådgivere.

Jesper.

Psykologer, socialpsykologi og psykoterapi

- I anledning af generalforsamlingen 1991

Af Kalle Birch Madsen

Jeg kan lidt glæde mig til Odense. Men jeg venter mig ikke noget særligt af generalforsamlingen. Ingen frygte - og egentlig heller ingen tro på snarlig forandring af standens generelle profil, psykologisk og socialt. Der er for megen usamtidighed i det hele, stadigvæk. Og alligevel! Et lille notat på et centralt område må kunne interessere andre passiviserede sjæle - til endog at møde op.

En historie

Jeg skal tage mit udgangspunkt i en bagatel af et afvist indlæg til *Psykolog Nyt* for ¼ år siden. Det var et kollektivt indlæg fra en alternativ psykologisk rådgivning, Regnbuen, i Studenterhuset/København. Vi havde 5 års jubilæum, og ville i den anledning godt fortælle, hvad vi nu arbejdede med, samt hvordan. Indlægget blev som nævnt forkastet. Først syltet en 3 måneder, og efter en måneds tovtrækkeri mere, så yt: det var for langt - 10% i forhold til standardstørrelsen for indlæg!

Et alternativt projekt

Som gruppe blev vi noget irriterede: I forvejen nok at arbejde med, og så også nu at måtte slås med fagfæller om ytringsfrihed. Vi opgav at komme igennem. Men har så senere arbejdet videre på området, medtagende hvad en sådan afvisning kan handle om i en større kvalitativ sammenhæng.

Det første tanken finder er et fortilfælde, en historisk parallel - for også det oprindelige fagpolitiske oplæg til Regnbuen blev i sin tid afvist. Dengang for 7 år siden var det bare Indput på KUA, der lagde ryg hertil. Her handlede det om, at Kritisk Psykologisk stof fylder for meget. Udgangen var dog - efter en offentlig disput der fyldte 5 gange mere end selve oplægget - at det blev bragt alligevel, hvorved det stiftende møde om Regnbuen kunne blive til noget.

Dét i denne omgang afviste indlæg til *Psykolog Nyt* har pudsigt nok samme initierende akse, som det oprindelige: skabelsen af nye alternativer til det beståen-

de. Det vi nu ville fortælle om var, at der i dag er - og i snart 2 år har været - aktivitet på Folketingsplan om, og i socialudvalget flertal herfor, etableringen af et alternativ til den distriktspsykiatriske udvikling. Problemet er kun at komme i gang, videre. Det man prøver - og indtil nu uden held - er at engagere kommunerne heri. Men på netop dette område - rådgivning og terapi - er kommunerne mere eller mindre sat ud af spillet. De er stort set kun utroværdige mht. at kunne komme med et positivt udspil overfor nye »kunder«, og dette grundet i deres altoverskyggende kontrol- og bureaukriati-relation til staten. Alternativet hertil er at opbygge en rådgivningsstreng - som fællesprojekter - gennem økonomisk og politisk demokratisering via inddragelse af de sociale bevægelser, der i forvejen arbejder med problemerne.

Alt dette beskrev vi grundigt med referencer osv. - håbende at andre psykologer og psykologistuderende ville fatte interesse for sagen, og kontakte os. Det blev det så ikke til! Andre har senere skrevet om andre ideer indenfor samme område. Fint - men her kan savnes en *indholdsmæssig* socialpolitisk forholden sig. Derfor dette indlæg.

Det rådgivningsmæssige og terapeutiske

Regnbuens virksomhed indenfor det psykologiske område - vejledning/rådgivning/terapi - har altid været et tabueret stridspunkt. Ingen er nogen sinde offentligt gået i rette med, at studerende i *denne sammenhæng* arbejder på området. Tværtimod er det forbavsende at man helt har holdt sig tavs, og det på trods af at Regnbuen har været meget skarp i sin kritik af, hvordan psykologer, psykologistuderende og andre behandlergrupper ellers traditionelt arbejder hermed.

Nu er tiden åbenbart inde. I et nyligt Kritisk Psykologisk debatoplæg ses vores virke som yderst problematisk ift. Psykologforeningens etikregler. Oplægget bestemmer en modsætning mellem disse regler - specielt på punktet: kun at gå ind i opgaver man er kompetent til - og det at en studerende kan arbejde terapeutisk uden supervision. Nu skal det siges, at denne modsigelse ikke tilhører Regnbuens praksisfelt: der er ingen studerende hér, der hverken arbejder alene eller

uden supervision. Desforuden tog vi allerede i starten etikreglerne til os, idet vi finder dem ganske udmærkede.

Alligevel er der noget om »noget«, men omvendt! Med vores »anderledes« virke drager vi grundlæggende den etablerede uddannelses- og erhvervsstruktur på området i tvivl. Vores kritik gælder satsningen på at gøre den kliniske psykologi til et overvejende liberalt erhverv, hånd i hånd med psykiatrien, evt. med en fælles psykoterapeutuddannelse, samt accepten af at det psykoterapeutiske specifikt må opøves gennem egenerapi som privat lære-analyse. Vi mener ganske enkelt ikke, at psykologien som profession og fag, på ovenstående grund, lever op til basale videnskabelige krav for udøvelse af psykologisk virksomhed på fremtidig almen måde. Derfor har vi også allerede i starten organiseret os på anden vis end typisk og traditionelt mht. opnåelsen af psykologiske kvalifikationer. Her handler det om, at det ikke i sig selv er kompetencegivende at være cand. psych., eller at have været i lære-analytisk egenerapi. Ej heller ser vi autorisationsordningen som udtryk for basal kompetencetilståelse. Og dette simpelt ud fra, at det ikke er muligt at opøve almene færdigheder ud fra en selvtilstået privat-forms-forholden-sig, eller fortsat at kunne fastholde noget allerede opnået alene i en sådan. I positiv forstand arbejder vi derfor for kvalificeringen af selve *arbejdskollektivet gennem den enkelte*, hvor det er dette, der af andre kan tilstås kompetence; og dette ud fra, at det arbejde, der ydes, har relevans ift. udviklingen af den »sag«, som brugere af psykologisk erkendelse som minimum har krav på at forefinde på handlevenniveau. Det er her videnskabskravet kommer ind.

Socialpsykologi og klinisk psykolog

Vi er således havnet med to væsens-akser for udviklingen af psykologisk teori og praksis: på den ene side det socialt-strukturelle omhandlende udviklingen af selve arbejdsfeltet, og på den anden side – og som bestemt heraf – det individuelt-personlige, relateret til den indholdsmæssige kvalificering over for de, på de forskellige niveauer, givne problemgenstande. Disse to akser genfindes også på det almene niveau inden for Psykologforeningen, men her kun i form af den evige strid mellem klinikere og »andre«, og med det

kliniske som dominerende på en næsten eksklusiv måde, selv om dette videnskabsmæssigt er funktionelt underordnet det socialpsykologiske og overhovedet almenpsykologien. Denne »omvendthed« er nok begrundet i, at den kliniske psykologi har fået lov at være i fred med en almenpsykologi, der bygger på det »syge« eller det begrænsede menneske – men dette gør det ikke bedre. Tværtimod vil en fortsat accept heraf nærmest aktivt spærre for udviklingen af »positive« ledetråde til, at det »menneskeværdige« – den frie og alsidigt udviklede personlighed – kan få nogen praktisk betydning for psykologisk virksomhed.

Generalforsamlingen

Forskellige beslutningsforslag indenfor ovenstående område er vel at vente på generalforsamlingen. Sektionen af privatpraktiserende har luftet et forbud mod privatpraksis, hvis ikke man er autoriseret, ligeså er der tanken om at minimumstaksten for psykologisk arbejde skal tages for enhver pris – selvom dette for lavtlønnede, bistandsklienter, pensionister mfl. er selve den disponible »brød-på-bordet«-kapital; og også om en begrænsning af studerendes virksomhed på et psykologisk arbejdsmarked har været fremme.

Der er problemer her, det skal ikke nægtes. Men spørgsmålet er, i hvilken retning disse reelt kan overvindes. Her synes det ikke for meget at sige, at den frembusende standsmæssige kvalitets-æstetik – der ligger som kode i ovenstående – står i vejen for psykologien som fælles samfundsmæssig ejendom – dét der vel er vores etiske forpligtelse, om nogen. Den psykologiske profession og videnskab har godt nok et højborgerligt og akademisk efterslæb. Aldrig har man været inde i varmen som fx. teologien eller lægevidenskaben – men man kan jo skimte til, hvad disse har opnået: hierarki, status som indhold, og handle mod bedre vidende om, at det sociale er vores fælles menneskelige grund for såvel problemers opståen, som for deres generelle løsning.

Den anden retning, den proletariske måske, er at krybe ned fra den piedestal, man modvilligt eller stedmoderligt søger at finde sig selv på. Måske at begynde dér, hvor der tages fuldt parti for mennesket mod dét i det givne system, der står vejen for samfundsmæssig-

hed. Det er muligt, at psykologien så går en hård tid i møde, når nu det ikke er muligt at tilfredsstille det krav om en holdningsændring, som fx. en kommunaldirektør er citeret for at finde nødvendig: »systemloyalitet, ledelsesforståelse – men også hvad angår de 'hårde' sider – samt politikerloyalitet« (PN nr. 23, s. 836/1990). Men det er vel at holde psykologien etisk i live.

Man kan også spørge sig selv, hvor psykologien blev af, da en underdirektør i Dansk Arbejdsgiverforening i efteråret, og gentaget flere gange i timenyhederne,

kunne fortælle, at »langtidsledige ofte ikke er deres mindsteløn værd«, og skulle man ansætte »sådan nogle skulle der løntilskud på bordet«. Udtalelser som disse – der svarer til, at først låser man folk fast og pisser på dem, for så bagefter at kræve penge for at tørre dem – blev ikke imødegået af bare een faglig organisation indenfor vores område: tavse var og tavse forblev de.

Det kunne være her at starte.

Morten Nissen:

BRUGERPERSPEKTIVER OG PRAKTISKE, PSYKOSOCIALE SUNDHEDSBEGREBER
Baggrund for en empirisk udforskning

Paper til

Nordisk forskersymposium om humanistisk Sundhedsforskning
marts 1992

Indledning

Inden for hele social- og sundhedssektoren i Danmark, og også internationalt, er der i disse år en stigende orientering mod at aktivere brugerne, at inddrage brugernes perspektiv, give dem medindflydelse osv. Bredt set er det måske overhovedet denne tendens, der begrunder fremkomsten af en særlig humanistisk sundhedsforskning¹.

Intentionen er fra starten ofte formuleret stridbart, som en "human" overvindelse af en teknologisk-naturvidenskabelig paternalisme, eller i det mindste ensidighed: "Brugerperspektivet" er ikke blot et supplement til et uforandret behandler-ditto, men må fra starten trænge dele af den traditionelle behandler-faglighed ud af sit revir. Her skal udvikles videnskabelige teorier og redskaber, der kan hænge op med eller ligefrem erstatte behandlernes sygdomsbegreber.

Modsætningerne er trukket særligt skarpt op indenfor forskning og praksis i den psykiatriske og bredere psykosociale behandling. Her er det nemlig ikke bare brugernes "sygdom/sundhed", men derimod også selve brugernes perspektiv, der er genstand for behandling og videnskab, og dermed for tvistighederne. Et "brugerperspektiv" synes dermed enten allerede forlængst integreret i behandlingen, eller, hvis det opretholdes som uafhængigt af behandler-perspektivet, at negere hele rationalet for behandling overhovedet.

Dette er efter min opfattelse en grundlæggende modsigelse for udforskningen af brugerperspektiver, og den giver den et noget

usikkert grundlag: Det synes svært at finde fodfæste mellem de to ovenstående, for en sådan forskning vanskeligt acceptable, alternativer.

"Brugerperspektiv-forskning" må uvægerligt placere sig, med sine faglige begreber og praktiske interventioner, i forhold til "brugernes" og "behandlernes" gensidigt udelukkende begrebs-systemer, perspektiver og positioner i den praktiske sammenhæng, og dermed faktisk som et "tredie perspektiv".

Jeg vil her skitsere en håndfuld varianter af bruger-perspektiv-undersøgelser i forhold til denne modsigelse, og derefter diskutere, hvilke praktiske samfundsmæssige tendenser, der kan bidrage til at realisere et brugerperspektiv, og på den måde fremlægge overvejelser, der ligger til grund for, hvordan jeg selv har søgt at gribe problemet an i en empirisk undersøgelse².

Måder at udforske brugerperspektiver

1.

Man tilrettelægger undersøgelsen metodisk således, at en "konfrontation" mellem de tre perspektiver undgås. Typisk ved at reducere brugerperspektivet til sammenhobninger af "synspunkter" eller "oplevelser" (f.eks. af "tilfredshed"), der således antager karakter af en meningsmåling³. Samvariation mellem hobe af "udsagn", hvis begrundelser ikke kan anfægte spørgekategorierne eller uddybbes nærmere, er a priori afskåret fra at kunne anfægte eller blot supplere det behandlerfaglige perspektiv. Adskiltheden mellem perspektiverne realiseres her i to begrebslige skridt: Først konstrueres brugerperspektivet som en rent individuel, privat "oplevelse", adskilt fra betingelser og handling; dernæst fastlæses denne abstraktion ved at en analyse, der kunne spørge

²Undersøgelsen, som jeg kalder "Praksisforskning i psykosocial behandling", laves indenfor rammerne af det tværvideenskabelige, humanistiske forskningsprojekt "Sundhed, menneske og kultur". Hovedmålsætningen er at udvikle subjektivt videnskabelige, social-psykologiske teori- og metoderedskaber til udforskning og styrkelse af klientens klarhed over og indflydelse på psykosocial behandling i forbindelse projekter i det sociale udviklingsprogram.

³Et eksempel kan være Kelstrup, Lund, Bech, Vilmar, Hjortsø og Lauritsen: Sig din mening. Rapport om brugernes evaluering af to psykiatriske afdelinger. DSI København 1990.

¹Sml. Jønsen, U.J.: Humanistisk sundhedsforskning.

Videnskabsteoretiske overvejelser. Upubl. Århus 1991

til oplevelsernes baggrund, erstattes af en sammentælling indenfor forudbestemte, empiriske dimensioner.

Strukturelt er en sådan "meningsmåling" analog til en privatisering af sundhedsydelserne: Den er mest velegnet til at vejlede markedsføring af et evt. brugerbetalt system. Varerelationens magtforhold vil her strukturere kundernes "indflydelse". Forholdet mellem de videnskabelige tematiseringer af brugerne som "patienter" eller som "kunder" kunne være et interessant emne at undersøge: Er der realistisk mulighed for en sådan privatisering? Eller forbliver det et rent ideal?

Under alle omstændigheder vil behandlernes definitioner af brugernes rationalitet uanfægtet og oftest ureflekteret lægge rammerne om sådanne meningsmålinger via deres spørgekategorier og/eller deres praktiske omsætning, deres relevans*.

2.

Man lader behandlerperspektivet fordoble sig selv med brugerperspektivet, etablerer ideologisk en identitet imellem dem, og lader dette ideologiske postulat udforme forskningen. I denne variant er "brugerperspektivet" ikke udtryk for, at der anlægges et andet teoretisk perspektiv på behandlingen, men kun for en teknisk-metodisk konstruktion, som lader brugernes synspunkt komme til udtryk udenom den enkelte behandlers person. Der er her igen to muligheder.

Den ene består i at reducere behandlingsteorien mest muligt til ord for klientens helt umiddelbare oplevelser. Sådanne behandlingsevalueringer er især udviklet indenfor den "klient-centrerede terapi" tradition, hvis "teori" selv er opbygget af de umiddelbart-empiriske træk ved behandlingsinteraktionen, som i den følgende variant (se nedenfor) kan bruges til en "neutral" evaluering: Forhold som terapeutens varme, empati, engagement, ærlighed, intuition, klientens mulighed for at tage udgangspunkt i, hvad han selv synes er vigtigt osv. Umiddelbare oplevelser, der udtrykkes, "rummes" i den terapeutiske relation, og tolkes ind i

*Problemet med at tage udgangspunkt i "consumer preferences" er dermed ikke kun den uholdbare præmis om en idealiseret "homo oeconomicus", som postulerer at gøre almenforestillinger om "menneskelige behov" overflødige, men ligesåvel, at den behandlermagt, der gennem varerelationen erstatter umyndiggørelsen, sætter sine præmisser ned over brugerperspektivet på en skjult måde.

en åben, humanistisk-holistisk ideologi². Men der er også andre ideologier, der kan begrunde en behandling "på brugernes præmisser"; parolen er udbredt, fordi den svarer til den almindelige behandler-selv-forståelse som uegennyttige hjælpere, med eller mod, i eller udenfor, "systemet", "kapitalismen".

En sådan reduktion af behandler-perspektivet til klientens subjektive oplevelser lader sig iøvrigt udmærket kombinere med en "objektiv" effekt-evaluering; således kan Hougaard⁴ slå til lyd for, at klient-centreret terapi er relativt effektiv, netop fordi den lægger sig så tæt op ad en rendyrkning af "placebo-effekten"!

Den anden mulighed er at indsocialisere klienten i behandlernes ideologi og praksis. Denne variant kan måske næppe betegnes som et egentligt begreb for et "brugerperspektiv" - medmindre man da kendetegner psykoterapi overhovedet som en udforskning af et brugerperspektiv⁵. I dette begrebssystem er "brugeren" (klienten, analysanden) den ene pol i en socialrelationel placering af enhver; behandleren er også altid selv under behandling.

Fælles for de to muligheder er som nævnt den ideologisk etablerede identitet mellem perspektiverne: Et postulat om en identitet strukturerer den praksis, hvori forholdene omtales. Enten indsættes den begrebslige strukturering af behandlingen skjult, som den umiddelbare erfarings kategorier - analogt med placebo-begrebets indholdsbestemthed - eller også hersker en absolut dogmatik⁶. Begge tænkeformer realiserer den ideologiske hegemoni ved en reduktion af forskningens empiriske synsfelt til den umiddelbare interaktion mellem bruger og behandler, og disses

²Se f.eks. Mearns & Drydens eget afsluttende kapitel i deres bog, op.cit., s. 125-137.

⁴Psykoterapi som non-specifik behandling. Psyk. Inst. Aarhus Universitet 1983

⁵Men det er måske heller ikke helt ved siden af: Således kan den psykoanalytiske bevægelses udbredelse i begyndelsen af århundredet ses som en "mentalhygiejnisk" selvhjælps-bevægelse. SmI. Castel, Castel & Lovell; Psychiatric Society. Columbia University Press, New York 1982.

⁶Karakteristisk er brugerberetningerne i Mearns & Dryden (op.cit.), som med stigende tilfredshed, behandlingssucces og dermed også indholdsfylde og analytisk dybde, samtidig går mod brugerens øgede involvering i terapeutens begrebsverden - og profession!

umiddelbare oplevelser⁹ - mens de begreber, der organiserer denne interaktion, skjult eller åbent, forbliver en trossag, og den bredere livspraksis, hvori disse oplevelser er forankret, udelades.

3.

Man undviger modsigelsen ved at etablere en abstrakt, social-psykologisk teoritilgang, hvorudfra behandlingen afbildes "neutralt" som interaktion, og dvs. som en rent formel, indholdsuaafhængig forbindelse mellem udskilte, individuelle oplevelser. Sagt på en anden måde sikres det tematisk, at der ikke er overlappning mellem undersøgelsens og behandlingens faglige begreber¹⁰, man holder sig helt fri af den kliniske psykologis uproblematiske.

Begreber til en sådant abstrakt tilgang kan være af denne type: Brugere har og oplever bestemte "problemer"; påvirkes af bestemte "faktorer" til at opsøge behandling; "vurderer" behandleren "positivt eller negativt"; lægger vægt på bestemte "temaer" frem for andre og i modsætning til eller "kongruent" med terapeuten; "tilskriver" resultatet bestemte faktorer (f.eks. eksterne eller interne, personlige eller institutionelle).

Forskning af denne type vil, alene fordi den lægger sig tematisk ved siden af den kliniske psykologi og i det hele taget repræsenterer et andet perspektiv, ofte kunne producere "ny viden" til behandlerne og forskningen¹¹. Problemerne dukker frem, når denne nye viden skal forstås og anvendes:

⁹Sml. Nissen, M.: Psykoterapi som praksisform. Udkast 18/1990:2, 179-230. Og: Dreier, O.: Client Interests and Possibilities in Psychotherapy, i: Tolman & Maier's (eds.): Critical Psychology. Contributions to an Historical Science of the Subject. Cambridge University Press, Camb. 1991, s. 196-211

¹⁰En vægtigt empirisk udgave af denne fremgangsmåde finder vi hos Maluccio, A.N.: Learning from Clients. Interpersonal Helping as Viewed by Clients and Social Workers. Free Press, New York 1979. Bredere set kan desuden henvises til hele den interaktionistiske tradition for behandlingssociologi, f.eks. Goffman, E.: Asylums. Penguin Books London 1961

¹¹Et godt overblik kan fås af McLeod, J.: The Client's Experience of Counselling and Psychotherapy: A Review of the Research Literature. Fra: Mearns, D., Dryden, W. (eds.): Experiences of Counselling in Action. Sage, London 1990, 1-19

- For det første kan en "eksternt" anlagt teoritilgang ikke undgå i sidste instans alligevel at udfordre behandlingens, fordi teorierne anvendt i psykologisk behandling næsten alle påberåber sig totalitet, dvs. at omfatte både klienten, terapeuten og behandlingsprocessen. Hvis man f.eks. afbilder klienters "problembestemmelse" eller "attribution af kurative faktorer" uden at sætte det i forhold til overføringskonflikter eller systemiske "træk", så negerer man allerede derved en psykoanalytisk hhv. systemisk behandler-teori.

- For det andet etableres hhv. cementeres på denne måde en dikotomi mellem behandlingens institutionelle rammer og former, og dens indhold. Denne dikotomisering medfører en subsumering af forskerperspektivet under behandlerperspektivet eller omvendt: Enten reduceres den "nye viden" om klienternes oplevelser til "tips", der indgår i behandlerens tekniske arsenal¹², eller også reduceres de psykosociale problemer til begrebslige "konstrukt", der kendetegner behandlingsinteraktionen¹³, men ikke ses at begrunde den.

- For det tredje betyder disse to forhold - teoretisk modsigelse og empirisk dikotomi, begge dele ubearbejdet - tilsammen, at ikke bare brugerperspektivet, men forskningen som helhed, forbliver perifer til udviklingen af praksis. Således har f.eks. interaktionisternes institutionskritiske analyser nok bidraget politisk til om-(/ned-)lægning af psykiatrien, men næppe positivt influeret behandlerens praktiske faglighed¹⁴.

4.

Man etablerer og anvender et teoretisk grundlag for undersøgelsen, som overskrider og dermed både reflekterer og modsiger behandlerens. Med denne variant tager man så at sige fat om

¹²Som det ser ud til at være målet for Anne Dige Jørgensens projekt, jvnf. "Det mener brugerne", Psykolog Nyt 45/1991:18, 614-616

¹³Således konsekvent hos Goffman, men også social-konstruktivistiske analyser, f.eks. Pilgrim, D.: Researching Psychotherapy in Britain. Fra Parker & Shotter (eds.): Deconstructing Social Psychology, Routledge London 1990

¹⁴Der er selvfølgelig undtagelser - se f.eks. Olsen & Madsen: Kan et faldskærmsudspring føre til et bedre liv? Mentalhygiejnisk Forlag KBH 1988.

nælden, og kæder brugerperspektivet sammen med en teoretisk og empirisk kritik af behandlingen¹⁹.

Afgørende er her udgangspunktet i et "paradigme", en teori, der ikke blot er et "alternativ" til, men også (tilstræber at det) rummer, behandlernes. I modsat fald ville en empirisk undersøgelse uundgåeligt blive etableret som en simpel konkurrence mellem terapeutiske "skoler" og med klienterne som stridens æble, og fraværet af en "appel-instans" vil indebære at hele konstruktionen fra starten må anses for etisk uforvarselig. Et mere omfattende paradigme implicerer nødvendigvis en "decentrering" af analysen af behandlingsinteraktionen: At denne kan ses som indgående i og forståelig ud fra bredere felter af betingelser og praksis i begge parter liv²⁰.

Spørgsmålet er nu, hvor vidt en sådan analytisk decentrering kan drives, hvis det empiriske koncept er en samarbejdsrelation, der af behandlerne kan opfattes som en forlængelse af, eller et neutralt supplement til, deres paradigme. Før eller siden må den teoretiske forskellighed komme til udtryk i samarbejdsrelationen, og hvis dette først sker, eller opfattes, når forskeren udgiver arbejdet bagefter, så har det flg. konsekvenser for forskningen:

- 1 - Muligheden for validering af undersøgelsens hypoteser gennem feedback fra praksis begrænses stærkt, fordi der ikke kan drages åbne konsekvenser af dem uden at rejse konflikten;
- 2 - dermed kan såvel brugerperspektivet som metoden til udforskning af det kun forblive udfoldede, og dvs. postulerede, muligheder, og
- 3 - undersøgelsen bliver - både som analyse og som intervention - alligevel reduceret til et konkurrerende alternativ, der står uformidlet overfor behandlerne.

5.

Man gennemfører et praktisk og teoretisk paradigmeskift sammen med behandlerne. På denne måde kan både behandlingen og de

¹⁹Eksempler: Først og fremmest Eliasson & Nygren: Psykiatrisk Verksamhet I-II, især bind II: Närstudier i psykoterapi. Prisma Stockholm 1983. Dertil også mit eget speciale: Nissen, M.: For dem, der lyder alting så let. Københavns Universitet 1986.

²⁰De-centrering betyder nærmest at se det udefra - sml. herom Dreier, O.: Denkweisen über Therapie. Forum kritische Psychologie 1988:22, 42-67

psykosociale problemer, den begrundede sig i, afgrænses som genstande for refleksion i et udviklingsforløb, hvori begge dele tendentielt overskrides. "Brugerperspektivet" er her så at sige et forsvindende moment i en proces, hvor "brugerne" i stadig mindre grad er udpeget og identificeret som brugere af psykosocial behandling, dvs. som mennesker, hvis perspektiv behandles²¹.

Denne fremgangsmåde er efter min mening den, som bedst anvender et brugerperspektiv uden at bygge på selvmodsigende grund: Modsigelsen er her stadig indeholdt, men nu som en udviklingsproces i genstanden og i den praksis, der reflekteres. Jeg vil derfor i det følgende søge at gøre rede for det samfundsmæssige betingelsesgrundlag, en sådan udviklingsproces-forskning kan bygge på²².

Samfundsmæssigt betingelsesfelt for et reelt brugerperspektiv

Et sådant teoretisk og praktisk paradigmeskift gennemføres næppe af hensyn til forskningen. Det forudsætter tværtimod tilstedeværelsen af tilsvarende udviklingsprocesser i samfundet, som forskningen kan koble sig på. Første skridt i en empirisk, videnskabelig realisering af et brugerperspektiv må derfor være at analysere de social- og sundhedspolitiske udviklingstendenser, der frembringer forestillingen om et "brugerperspektiv", og dermed finde ud af, hvilke betingelser, der begunstiger dets lokale realisering i en praksis, som forskningen indgår i. Det er ensbetydende med endnu en slags "de-centrering", nemlig af brugerperspektiv-begrebet selv.

En vigtig baggrund for "brugerperspektiv"-ideen skal søges i velfærdsstatens politiske, økonomiske og ideologiske krise. Med stigningen i antallet af mennesker på overførselsindkomster, og udvidelsen af feltet af menneskelige "problemer", der diagnosticeres og behandles professionelt/institutionelt når den

²¹En sådan fremgangsmåde er udviklet på grundlag af et kritisk-psykologisk praksis-forsknings-koncept af bl.a. Ole Dreier. Sml. f.eks. Højholt, C.: Tverrfagligt samarbejde - møderes eller helhedsløsning. Udkast 18/1990:2, 121-162

²²Det kunne være et omfattende forskningsprojekt i sig selv. Den følgende analyse er langfra udtømmende eller tilstrækkeligt veldokumenteret, men den indgår med nødvendighed i grundlaget for min undersøgelse.

en grænse, der bl.a. kommer til udtryk i de offentlige budgetter og de folkestemninger, som politikere må forholde sig til, og dermed i politisk magt bag søgningen efter andre løsninger, specielt sådanne, som inddrager borgerne i et direkte økonomisk og/eller praktisk medansvar for forvaltningen af ydelserne. Brugerinddragelse legitimerer sociale nedskæringer.

Men der er også andre og mere grundlæggende udviklings-tendenser, som muliggør og giver indhold til sådanne "andre løsninger", og som har at gøre med den samfundsmæssige udvikling af betingelser, mekanismer og strategier for social integration i bred forstand. Malt med den helt brede pensel begynder de stigende krav til arbejdskraftens almene og specialiserede kvalifikationer, sammen med det øgede "pjalteproletariat", at rette et pres mod det borgerlige samfunds 3 klassiske socialintegrative forhold:

Normativ disciplinering, individets privatform, og udstødningen til totale institutioner^{17,20}. Dette så meget desto mere, som de spontant organiserede kulturfællesskaber, der varetog eller understøttede reproduktionen, går i opløsning og erstattes med specialiserede, ofte institutionaliserede praksis'er. Krise-fænomenerne imødegås i første omgang igen institutionelt, dvs. med etablering af foranstaltninger, der hjælper folk med at finde sig tilrette, projekter rettet mod truede grupper osv.²¹. Men i anden omgang nedbrydes de socialintegrative forhold: Disciplin erstattes gradvist med "motivation", arbejde i "selvstyrende grupper" osv.²², privatlivet understøttes og "krænktes" med en diskurs om "selvhjælp"²³, og de totale institutioner integreres med andre foranstaltninger, åbnes for borgerne eller erstattes af former for

¹⁷Sml. Foucault, M.: Discipline and Punish, Penguin Books London 1977, især kap. III,2. Men sammenstillingen her må jeg vist selv tage ansvar for.

²⁰Jeg låner her udtrykket "totale institutioner" fra Goffman (op.cit.), fordi de med reguleringen og varetagelsen af udstødningen udgør den sociale integrations "absolutte" form, dvs. den praksis, hvor den er noget i sig selv.

²¹Sml. Castel, Castel & Lowell: The Psychiatric Society. Columbia University Press, New York 1982.

²²Sml. H.-Osterkamp, U.: Grundlagen der psychologischen Motivationsforschung, I. Campus Verlag, Frankfurt/M. 1975, kap. 1

²³Sml. Castel et.al. op. cit.

"hjemmehjælp"²⁴. Fælles for disse bevægelser er, at individet tildeles en større autonomi, samtidig med, at betingelserne og formerne for dens varetagelse udvikles og kontrolleres samfundsmæssigt.

Denne tendens bliver ofte skildret ensidigt. På den ene side står ideologer, som begejstres over autonomiens princip, decentral selvbestemmelse og nedbrydelse af det borgerlige privatlivs tabuer²⁵. På den anden side ideologi-kritikere, som, ofte inspireret af Foucault, påpeger at den besungne frigørelse kan ses som en ny og mere effektiv form for social kontrol²⁶. Jeg selv ser udviklingen ud fra det generelle historisk-materialistiske udgangspunkt, at en sådan udvikling i samfundets produktivkræfter åbner for muligheder i forskellige retninger, som der følgelig står politisk og ideologisk kamp om.

Den begyndende nedbrydning af barrierer mellem "produktion", "reproduktion" og "institution" kan, alt efter hvordan den håndteres, gå i flere retninger, hvoraf jeg vil trække dette centrale modsætningspar frem:

- "Psykologisering" (og i sin radikaleste form "medikalisering"²⁷) af det sociale liv, altså en individualiserende ideologisk regulering af "autonomien", eller omvendt
- "Socialisering" af det private, dvs. en samfundsmæssiggørelse af midlerne til individets udvikling (dvs. både kvalificering og integration), udover den statslige form.

Man kan sige, at disse tendenser svarer til forskellige bud på de "folkelige prototyper på (psykosocial) sundhed", som Uffe Juul Jensen (op.cit.) betegner som den humanistiske sundhedsforsknings genstand, og som frembringer den ideologiske baggrund for et "brugerperspektiv". Det er for mig at se grundlæggende mellem disse modstridende "sundhedsbegreber", den ideologiske strid om håndtering af psykosociale problemer står, som også en forskning i brugerperspektiver placerer sig i.

²⁴Se også Jones, K.: Experience in Mental Health. Community Care and Social Policy. Sage, London 1988

²⁵F.eks. Hegland, T.J.: SUM-programmet. En historisk sociologisk baggrundsanalyse. SUMma summarum 1990:1, 8-23

²⁶Saledes Castel et.al., op.cit., Eliasson & Nygren, op.cit.

²⁷Sml. Otto, L.: Rask eller lykkelig? Sundhed som diskurs i Danmark i dette århundrede. Magisterafhandling, Inst.f.Europæisk Etnologi KBH 1991

Det nye, "subjekt-fremmende" socialintegrative forhold introducerer i alle tilfælde en flerhed af parter i begrebsliggørelsen af socialintegrative processer - i kontrast til den traditionelle, simple reduktion af den ene part til objekt. Det udpeger igen et felt af muligheder for "praktiske brugerperspektiver", der henter ideologisk legitimitet og begrebslig sammenhæng i de ovennævnte forskningstyper (men ikke udgør deres simple forlængelse, udtryk eller anvendelse).

Mere konkret finder generelt i stigende grad en individualisering af de sociale institutioners ydelser sted, som kombinationer eller tilpasning af foranstaltninger, en nedbrydning af de traditionelle (f.eks. diagnostiske) almenbegreber om brugernes "behov", som institutionerne definerer (de)s omkring, og en orientering mod brugernes forskellighed²⁰. Det åbner strukturelt for et brugerperspektiv, der imidlertid udfører forskellige bevægelser, der giver vidt forskellige betingelser for udfoldelsen af et videnskabeligt og praktisk brugerperspektiv.

- 1 - På "brugernes præmisser" overgår man fra at håndtere pjalteproletariatets kerne i totalinstitutioner (ideologisk begrundet som "behandling") til en minimal understøttelse af deres "livskvalitet" i deres "selvvalgte" individuelle isolation, oftest med en medikamentel vedligeholdelsesbehandling som centralt element²¹.
- 2 - På "brugernes betingelser" udvikles og udbredes forskellige former for privatpraksis, rådgivning, støttecentre, selvhjælps-grupper m.v., som primært er karakteriseret ved: a) at være selvberende gennem brugernes finansiering og/eller aktive deltagelse (og ofte på dette grundlag få offentlig støtte), og b) at være defineret omkring et "problem(-felt)", dvs. en umiddelbart oplevet, individuel problematik, og/eller en ideologisk organiseret løsningsform.

²⁰Sml. SUM-projekterne i "Askovgården" i København og i KBH's Kommunes Institution for Stofmisbrugere; sml. også Ramhøj, P.: Livsform og alderdom. DSI København 1991.

²¹Sml. f.eks. Alkohol- og Narkotikarådets policy-bestemmende betænkning "At møde mennesket hvor det er...", KBH 1984, der begrundet den nuværende overvejende brug af ambulante metadonbehandling til narkomaner.

- I begge disse to varianter er brugerperspektivet bestemt indenfor rammerne af en støtte til rent individuel tilpasning til omstændighederne; dertil svarer også den bredere ideologiske strømning, også indenfor nok så totale institutioner, til at definere brugerens behandlingsforløb som hendes "eget ansvar" på den ene eller anden måde²². Her anvendes, som i de første 2 forskningstyper, brugerens individuelle "oplevelse" i sin udskilthed fra livspraksis. Den muliggjorte flerhed af perspektiver modvirkes ved at det betingelsesfelt, hvorindenfor praksis udformes af parterne, bortabstraheres. Dette realiseres på en af to måder: Enten ved at reduktionen til private oplevelser fjerner enhver mulig fælles grund, de kunne mødes på, eller også ved at en sådan fælles forståelse opsplittes i selvberende enheder med hver sin uantastelige ideologiske hegemoni.

3 - Formelle forbindelser mellem parter, perspektiver i en interaktion finder vi også som måde at håndtere de berørtes nye "subjektstatus" og den deraf følgende "demokratisering" i det sociale arbejde: Næmlig som en teknik, der i stigende omfang indgår i de professionelles arsenal af værktøj til på trods af denne "magtspredning" at bevare kontrollen²³ - hvadenten det er behandlere, der skal håndtere familier, psykologer der skal håndtere socialarbejdere, eller administratorer der skal håndtere psykologer.

- Den fremherskende "systemiske" metode er andet og mere end blot en tænkeform - dens udbredelse hænger sammen med en generel ændring i institutionssystemernes organisationsform i retning af decentrale, selvstyrende enheder. "Brugerperspektivet" er her erstattet med en tematisering af flerheden af perspektiver på metaplan, der i samme bevægelse reduceres til en rent teknisk forteelse, og på den måde undtager såvel praksis' betingelsesfelt udenfor den givne ramme som selve styringsredskaberne fra det omdiskuteredes felt.

²²Man kunne måske også her pege på udbredelsen af en "coping"-forståelse af behandlingsforløb.

²³Sml. herom f.eks. Egger, A.: Familien - et kybernetisk problem? Udkast 19/1991:1, s. 47-63

4) - "Bruger-inddragelse" indgår som aspekt ved en bredere aktivisering af "borgerne", af "lokalmiljøet" osv. i den psykosociale praksis, og mere generelt ved en integration mellem denne og andre former for praksis.

- Denne sidste tendens fremføres eller kritiseres ofte som en simpel konservativ og besparende strategi om at skubbe de problemer, som institutionerne har taget på sig, tilbage på de idealiseret forestilte lokalsamfund og familier²². Man ser da også ofte nok urealistiske lokal-miljø- og netværks-tanker som argumenter for hvad der reelt er eller bliver en simpel af-institutionalisering²³. Men man kan også forestille sig - og se ihvertfald spirer til - en reel "de-centrering" af brugerinddragelsen i praksis, sådan at den bliver et udtryk for, at psykosociale problemer håndteres og begræbsliggøres før, eller uden, de udstødes på "brugere"/"klienter" og til "psykiske problemer".

Her optræder altså som afgørende karakteristisk, at praksis i sig selv rummer et "3. perspektiv" (et mere alment subjekt-standpunkt), som ikke er repræsenteret eller formidlet via behandlernes eller brugernes, men tværtimod selv udgør det grundperspektiv, der umiddelbart strukturerer praksis, og som kan (men ikke behøver) uddifferentiere de andre fra sig til særlige institutionelle praksisformer.

Det er ensbetydende med en realisering af det praksisbegreb om psykosocial sundhed, som går i retning af samfundsmæssiggørelse af midlerne til individuel udvikling. Hvis det holder, så er her en praktisk pendant til det eftersøgte paradigmeskift, hvor behandlingen og dens genstand overskrides og reflekteres på én gang.

----- o o o -----

Opgaven for en empirisk, psykologisk undersøgelse, der går ind i dette felt og belyser brugerperspektiver, er dog ikke simpelthen at udvælge de "rigtige" typer af brugerinddragelse som empirisk

²²Sml. SUM-tendenser. Socialstyrelsen, KBH 1970, men også fra modsat hold: Jørgensen, F.: Førtidspensionisten som borger. Social Kritik 1970:11, 44-48.

²³Sml. her igen Alkohol- og Narkotikarådet, op.cit.

materiale. Det drejer sig snarere om at gå ind i samarbejde med institutioner, projekter el.lign., som rummer disse muligheder i sit betingelsesfelt, og analysere hvordan "brugernes" indgåen, synspunkter og indflydelse konkret er sammensat af dem. Det vil dels allerede udgøre et bidrag til denne praksis' refleksion og udvikling, dels give et konkret billede af den empiriske samarbejdsrelations videnskabelige muligheder.

Tilsvarende vil en sådan samarbejdsrelation imidlertid også stille krav den anden vej, til forskningens teoretiske og metodologiske grundlag. Næste skridt i fremstillingen af en sådan empirisk undersøgelses grundlag ville være at eksplicitere disse, og dermed begrunde hvorfor og hvordan dens teoretiske grundlag kan havdes at belyse de udviklingsprocesser, den indgår i²⁴.

²⁴Noget af det arbejder jeg sammen med bl.a. Ole Dreier om at eksplicitere og demonstrere i forbindelse med den internationale konference om "Action Health Research", som vores forskningsgruppe arrangerer i juni d.å.

2. Funktionsanalyse - introduktion til metoden¹

Ideen om en "funktionsanalyse" er en lille teori, som vi har udviklet for at kunne indfange og analysere de problemer, som et "fritsvævende" projekt står i, når det skal evaluere sit arbejde og finde strategier.

Vi fremsætter denne teori som et forslag til en måde at strukturere begreberne i diskussionen på. Det betyder, at det bliver selve diskussionen, der nærmere "udfylder" teorien med konkret indhold, og som også derigennem peger på mulige eller nødvendige ændringer af selve teorien. På den måde bliver selve diskussionens "demokratiske" udformning et redskab til dels at gøre teorien anvendelig, dels at afprøve dens objektivitet.

De umiddelbare "målsætninger", som er sat for projektets arbejde, er sammensat af flere forskellige hensyn. Når disse målsætninger står til diskussion, må man gå bag om dem til en nærmere undersøgelse af de hensyn, som ligger bag².

Vi foreslår begrebet funktion om disse hensyn. Funktioner er bestemte sider ved de betingelser³, et projekt arbejder under og må tage hensyn til, nærmere bestemt de forhold, som projektet står i til forskellige interesserede parter i samfundet.

Vi forstår altså i første række projektet som udførende funktioner for bestemte interessenter, som har berøring med projektet på en eller anden måde.

En interessent er en samfundsmæssig "instans" eller "aktør", som har en interesse i projektet, er (mere eller mindre) bevidst om denne interesse og forvalter den aktivt. Det kan være individer, institutioner, firmaer, organisationer, projekter m.v.

¹Oprindeligt udviklet som redskab til evaluering af Brugerservice.

²Det er ensbetydende med en ideologi-kritisk analyse af målene som ideologiske begreber, dvs. begreber der regulerer flere parters forskellige perspektiver og betydningsforhold.

³At bestemme "funktion" som et betingelsesaspekt er utraditionelt: Er funktionen ikke i normal sprogbrug noget, man udfører? Hensigten er at slippe ud af dillemmaet mellem på den ene side en reduktion af "projektet" til en "organisation", som alene er karakteriseret ved sin indre uddifferentiering (med givne mål), og på den anden side en funktionalistisk bortreduktion af subjektiviteten.

Interessenten har en (/evt. flere) bestemt interesse i projektet, får noget af projektet eller påvirkes af projektet - kort sagt, **funktionen er projektets betydning for interessenten.**

Funktionen afhænger dermed af, hvordan interessenten sætter (sin relation til) projektet i forbindelse med sine bredere/andre interesser, betingelser osv. - sit **bagland**. Man kan også sige: **Hvordan interessenten bruger projektet og hvorfor.** Det indeholder også spørgsmål som interessentens betingelser, dens udvikling, den "indre opbygning", hvordan den forvalter sine interesser, herunder sine interesser i projektet.

Funktionen, og interessentens forvaltning af den, har igen **betydning for projektet** på en eller anden måde. Det er igennem sådanne funktioner, at projektet reproducerer sig selv - dvs. genskaber og måske forandrer sine eksistensbetingelser⁴. Derfor kalder vi hele sammenhængen (projekt/interessent-(bagland)/funktion/betydning-for-projektet) for en **funktions-sammenhæng**.

Et projekt har altid flere forskellige funktions-sammenhænge. At spørge efter funktions-sammenhænge er at stille spørgsmålet: **Hvilke funktioner har projektet, for hvem, og hvad betyder de for projektets arbejde og udvikling?** Men funktions-sammenhængene står altid i bestemte forhold til hinanden, fordi hensynet til dem indgår i den selvsamme arbejdsproces.

Det samlede system af funktions-sammenhængene og deres indbyrdes forhold leder frem til et (mere eller mindre sammenhængende) sæt af betingelser for projektets arbejde, samt deres betydning, hvilket er ensbetydende med: **"Strategiske" handlemuligheder for projektet.** Ad denne vej er vi nået "tilbage" til målsætningerne igen.

For at fuldende billedet bliver vi nødt til at tilføje nogle principper for, hvordan de enkelte funktioner og deres indbyrdes sammenhænge nærmere skal forstås. De kommer her som pinde:

- Funktioner og deres tilhørende interessenter er hver for sig ikke entydige. Tværtimod er de fyldt af indre modsigelser og brudflader, og de udvikler sig hele tiden. Det er vigtigt at få

⁴Det er simpelthen fordi projektet er en del af et samfund, der er organiseret sådan at menneskers handlinger har praktisk betydning for hinanden.

fat i denne flertydighed for at kunne bruge funktionsanalysen til at nå frem til forskellige handlemuligheder.

- Nogle funktions-sammenhænge kan være **formidlede** igennem flere led. De kan også formidle hinanden. Men det ændrer ikke ved, at det er klogt at skelne mellem dem⁵.
- Funktions-sammenhænge kan stå i modsætning til hinanden, og/eller pege i samme retning, som udtryk for at **interessenterne har tildels fælles, tildels modsatte interesser** i projektet. Tænk bare på "medarbejdere" og "aktionærer" som interessenter for en privat virksomhed.
- Eftersom "interessenter" kan være så vidt forskellige størrelser, må man bruge **forskellige metoder**, alt efter hvilken funktions-sammenhæng, man skal analysere. Der er f.eks. stor forskel på om man ser på en "kommune", nogle "kunder" eller en "klient".

Når man laver en funktionsanalyse af et konkret projekt, kan man gå frem på i princippet⁶ flg. måde:

1. Kortlægning af hvilke funktioner, der overhovedet kan tænkes at have betydning (brainstorm);
2. Foreløbig samling af nogle af dem i "klumper" og udvælgelse af, hvilke man finder relevante at analysere;
3. Analyse af de enkelte funktions-sammenhænge hver for sig;
4. Diskussion af, hvordan de hænger (eller ikke hænger) sammen;
5. Uddragelse af strategiske handlemuligheder.

⁵Det kan lyde lidt indviklet, men her er et simpelt eksempel: INERFA's funktion for KBH's Kommune er i høj grad formidlet over INERFA's funktion for klienterne, eftersom det er den, der producerer de "revaliderings-statistikker", som Kommunen er ude efter. Alligevel er det vigtigt at holde fast i, at Kommunens og klienternes interesser i INERFA er temmelig forskellige.

⁶Når vi skriver "i princippet", er det fordi man selvfølgelig ikke kan lade være med undervejs at begynde at trække tråde mellem funktionerne og diskutere handlemuligheder. Det er fint nok, og rækkefølgen her fortæller derfor strengt taget kun om funktionsanalysens "logiske struktur", dvs. vejnettet i det landskab, som tankerne og diskussionen om det bevæger sig i, også når man danser henover det.

KUA den 5/2 1992

Kære Regnbue

Vi holder altså nu næste gang møde den 19. februar. Da har I så haft det første møde i "Brugerrådet", som jeg er spændt på at høre om.

Jeg sender nu til jer flg.:

- nogle noter vedr. diskussionerne fra vores sidste møde. Desværre ikke i særlig færdig form, men de fæstner da vel noget;
- en kopi af en ligeledes ufærdig artikel om brugerperspektiver, som jeg skal optræde med på et forskersymposium i marts;
- et papir om "funktionsanalyse", som jeg lavede i efteråret, og som giver noget af min baggrund, til orientering.

Vi ses altså den 19., k.h.

Morten Nissen

Noter fra december 1991

- Brugerråd: En samarbejdskonstruktion, måske et dobbeltmøde, både med og uden rådgivere.

Interesse-konstellationer definerer indfaldsvinkler, dvs.: Hvad får de forskellige deltagende parter ud af at være med, hvad kan de få ud af det, hvilke modsigelser, alternativer er der her, og hvad betyder det igen for mødets muligheder? "Brugerne" som deltagende part: Rummer deres måde at bruge Rgb. på også en mulighed for at indgå i og bruge et Brugerråd offensivt?

Hvordan bliver Brugerrådets definition af sig selv til som "kompromis", almengørelse, konfliktualitet, mellem de indgående parter? Hvad med interesser der ikke er med i den umiddelbare kontekst - f.eks.: De andre rådgivere, forsker, ...? (Jvnf. iøvrigt papiret om "Funktionsanalyse")

Indflydelsesproblemet: Substansen vil afhænge af en brugerindflydelse, ikke i selve konteksten (kun, eller først og fremmest), men i Rgb. som helhed. Ellers vil møderne reduceres til at der udveksles "oplevelser", "informationer", eller der foretages "behandling", blot i en ny form. Det skal have en handlingsrelevans.

Mødets indholdsdefinition: Hvad laver deltagerne sammen? Hvad har de tilfælles? Interessevaretagelse-om-rådgivning er for lidt! Fordi man her netop ikke kan skaffe indhold uden at det bliver som led i en generel reform af rådgivningen, eller tværtimod funktionaliseres restriktivt.

I princippet må der herudfra udvikle sig nye, kollektive måder at varetage "bearbejdning af psykiske problemer" på; interessant, hvordan denne konstruktion til syvende og sidst nedbryder rådgivningsformen.

Fælles "hobby" er måske fint nok, men hvorfor så sammen med andre Rgb-brugere og ikke andre?

- Vores samarbejdsrelation: Focuseret! Dvs. centralt omkring brugerperspektiv, og -inddragelse, brugernes brug af Rgb. osv. og pegende ud mod beslægtede problemstillinger derfra.
- Visitation: Hidtil "ingen visitation", dvs. spontane kriterier, nærhed, ideologi osv. Men der opstår behov for at systematisere denne praksis - begrebsliggøre - for at kunne håndtere efter-

o spørgslen.

Det fører spontant til klassificeringer af brugerne:

a/ Traditionelt: "Visitationskriterier", "målgruppe". Dvs. at projicere antagelser fra praksis ud i en "ontologi", i en "objektiv" karakteristisk af brugerne; efterhånden som denne differentieres, opstår en diagnostik.

b/ En anden vej at gå er nærmere at definere den fælles praksis i Rgb. Derudfra opstår, reflekteret eller ej, et begreb, et socialt konstrukt, om brugernes "fælleshed". "Hvad kendetegner brugerne" besvares dermed som "hvad arbejder vi med", og videre herfra "hvilke grunde har vi til det".

Eksempelvis hvis Rgb. defineres som en slags "lokalkultur" - så vil "nærheds-kriteriet" være en mekanisme, der sikrer brugerindflydelse på visitationen!

På den måde håndteres efterspørgslen ikke som en "målgruppe", som rådgiverne omridser og henregner personer til eller fra, men som et sæt af praktiske krav, som brugeren må finde ud af, om hun vil og kan efterkomme.

- Psykologer med problemer: Herved er Rgb. netop grænseoverskridende! Men hvordan håndtere det?

Problemet om at henvise hinanden til at omdefinere sig som "brugere". Hvilke konsekvenser har det for den enkeltes forhold til Rgb.? Kan jeg stadig diskutere bruger X med rådgiver Y, efter at jeg selv er blevet til bruger Z? Her er det omvendt selve grænseoverskridelsen, der er problemet.

Et grænseoverskridende problem kan ikke finde en løsning indenfor grænserne, de må omdefineres. Efter min mening kan man til 7. og sidst kun omdefinere grænser mellem "brugere" og "behandlere", hvis begge parter kan siges at stå sammen i forhold til noget fælles 3. Dette fælles 3. kan ikke som i rådgivning (jvnf. min psykoterapi-artikel) udelukkende være en model af brugerens liv, for det udpeger i sig selv med nødvendighed en rollefordeling, dvs. nogle ganske bestemte "grænser". Men det kunne måske godt være en psykologisk faglighed?

Hvis man laver en offensiv gruppe af "behandler/brugere", der arbejder professionelt med f.eks. brugererfaringer om behandling - så er der en åbning, som disse mennesker selv vil opleve som ikke-udstødende, fordi deres praksis stadig er en

Rgb.-praksis og ikke en "brugerstatus".

Det ville også være en udfordring i retning af hvordan man udvikler sådan et "bruger- og behandler-perspektiv" på en måde, der ikke går hen og bliver en privatiserende dogmatik og/eller et ideologisk defineret, problemfornægtende pseudo-fællesskab, sådan som det oftest sker, når brugere = behandlere (f.eks. Scientology, Egeborg, AA, Tvind...).

Jvnf. mit skrift om brugerperspektiv-forskning, som jeg vedlægger til almindelig orientering.

KUA den 6/8 1991

Kære Regnbue/PN-gruppe!

Hermed sendes et par ikke særligt finpudsede papirer. For det første et papir med svar til Jørn Bos spørgsmål til mit studieprogram. Vi har vist snakket om dem, men jeg kan jo ikke lade være med at være optodate skriftligt...

For det andet en tilbagemelding på det brev, I sendte mig. Måske nok lidt svævende formuleret, men... ja, sådan er det altså. Vi må snakkes nærmere ved på mandag den 19.

k.h.

Morten Nissen

Brugerråd og Problemråd
Stikordsnoter

Samarbejdsmuligheden: At samarbejdsrelationen føres over i retning af tematisering af brugerindflydelse direkte er helt fint med mig. Spændende initiativer. Får I det op at stå, er I s'gu gode. Får I problemer med det, bliver de givetvis meget interessante...

Problemrådet. Interessant er her ordets sammensætning. "Problem" fokuserer på bestemte problematiske situationer og forhold, der indgår i udviklingen af Rgb. "Råd" er en fast organisatorisk størrelse, der arbejder løbende med brugernes input til Rgb. Dvs. modsigelsen, udviklingen, bevægelsen, etableret som noget fast og løbende - dette afspejler nok Rgb.'s konflikt mellem at "fungere" og at "udvikle sig". (?)

I første omgang er rådet selv en intern størrelse, og består af folk, der er mere eller mindre fast indspiste med hele Rgb, dvs. rådets "uvildighed" kan problematiseres; denne organisatoriske indlejring kan i princippet relativere rådets funktion, idet man typisk vil kunne være tilbøjelig til at søge løsninger på problemerne, der er konforme med den samarbejdsrelation, man har etableret til de berørte rådgivere ad andre kanaler.

I anden omgang betyder den særlige praksisform/kontekst, at der arbejdes mere målrettet med brugerperspektivet. Det er stadig Rgb, der arbejder med det, men Rgb arbejder så også faktisk med det.

Under hvilke omstændigheder vil brugerne anvende PR til at introducere deres perspektiv? Her tænkes på, at brugerperspektivet som I skriver i forvejen er en basal akse i jeres rådgivningsforløb. PR vil træde i funktion, netop når brugerperspektivet adskilles (funktionelt, midlertidigt osv.) fra selve den rådgivning, der i sig selv er en bearbejdning af brugerperspektivet. Det kan være begrundet i, at den psykoterapeutiske praksisform rummer systematiske vanskeligheder for oparbejdning af et metaplan, hvor dette brugerperspektiv på rådgivningen kan udfoldes: (det netop praksisformen er konstitueret ved sin vekselvirkning mellem de metaplaner, kan brugeren til enhver tid opleve sit perspektiv ført tilbage til det, det er et perspektiv på. Nu kan man fra det store fugleperspektiv sige, at nokså mange organisatoriske krumspring ikke ændrer ved det forhold, at en

organisering af brugerperspektivet på denne måde er en trækken sig op ved hårene. Alligevel rummer selve den ekstra kontekst/praksisform muligheder for at indfange og arbejde med disse problemer, bl.a. fordi et forhold mellem metaplaner er flyttet til et forhold mellem afgrænsede kontekster og mellem mennesker.

Denne adskilthed kan derfor være produktiv - men det behøver ikke at forudsætte en opsplittning, eftersom I netop og som noget af det første må arbejde med relationen mellem disse kontekster/praksisformer.

Prab Måske er det et problem, at I på forhånd stiller op, at perspektivet skal være såvidt muligt at bringe problematikken tilbage i forløbet. Hvis I arbejder forandringsorienteret med disse problemer, i PR, så bliver dette at I samtidig arbejder med relationerne mellem PR og rådgivningen, rådgiverparret, klienten og PR osv., en logisk følge. Det er derimod ikke givet, at problematikken skal bringes "tilbage" i et forløb, der kører - som I selv er inde på, så kan det ligesåvel være, at ikke blot forløbet, men også bredere forhold skal brydes op. M.a.o. må de relationer, der udvikles i den enkelte sag, afhænge af dens konkrete indhold.

Op Eksempelvis møder X op og klager over, at rådgiver Y & Z på grund af fælles aktiviteter udenfor selve rådgivningssituationen, men i Studenterhuset, har en delt loyalitet, der etablerer tabuer el.lign. Umiddelbar "løsning" ville være at opfordre X til at snakke med Y & Z om det. Men måske er der gode grunde til, at X netop ikke gør det. Hvad så? Måske må så også den aktivitetsgruppe, som X, Y og Z er sammen i, inddrages, før problematikken kan bringes tilbage i selve rådgivningsforløbet.

Altså: Klart nok indebærer det forhold, at PR er en del af Rgb, nødvendigvis, at disse relationer ikke kan stå opsplittet i disse kontekster varigt. I den forstand må problematikken nødvendigvis "bringes tilbage" på en eller anden måde, men i hvad og hvordan, det må afhænge af det konkrete problem.

Afgørende er vel, om det bliver en publikumssucces. Måske afhænger det igen af relationen til det påtænkte BR. Kunne man forestille sig, at de to størrelser flød sammen i ét organ, der både havde brugere og rådgivere i sig? Under alle omstændigheder: Hvis jeg var bruger, og der faktisk viste sig realistiske muligheder for at få et BR op at stå, så ville jeg tænke, at OK, nu har både

brugerne og rådgiverne hver deres refleksions-fora omkring rådgivningen (I har jo både supervision og fællesmøder); hvorfor skal FR, der står som det centrale og formidlende organ, så kun bestå af rådgivere?

BR-konceptet er lidt vanskeligt, når det ses i sammenhæng med, at brugerne i forvejen, spontant, udvikler relationer til hinanden. Typisk for disse er vel, at de (set herfra) er centreret omkring det fælles i at være brugere, men netop i sammenhæng med andre fælles genstande, interesser osv. Måske kunne et langt mere effektivt "organ" til varetagelse af brugerinteresser reelt paradoksalt nok være et fællesskab der er centreret om noget helt andet? Dvs. gå den anden vej ind: I stedet for at BR bliver rugekasse for fællesskaber, kan disse fællesskaber være rugekasse for brugerperspektivet, måske så sekundært organiseret som et BR.

Det grundlæggende problem består i, hvor mange organisatoriske led en rådgivning overhovedet kan bære på brugersiden, når man tænker på, at selve rådgivningen allerede nødvendigvis må rumme mindst 2 reflekterende lag ovenpå den umiddelbart genstandsmæssige handlen (:Brugeren skal mindst forholde sig til: 0: sin mor; 1: sit forhold til sin mor; 2: sin måde at håndtere sit forhold til sin mor; og altså nu også: 3: Rgb.'s arbejde med sit....).

Måske skal det netop være jer selv, rådgiverne, der faktisk oparbejder brugerperspektivet, i samarbejde på konkrete, adhoc-prægede måder med bestemte interesserede brugere. Men det er svært at spå - det ville måske være en god idé at snakke med brugerne om hvordan det kunne gøres?

Generelt ville det iøvrigt være skidehamrende spændende at eksperimentere med hvordan en brugerindflydelse kan organiseres. Der snakkes meget om det for tiden, men der gøres ikke så meget ved det konkret.

K.h.

Morten Nissen

Marten 6.8.1991

1

Svar til Jørn Bo om problemstillinger fra mit studieprogram

1/7 91

Nogle af svarene på de spørgsmål, der rejses, kom frem i vores sidste plenumdiskussion, men hvorfor ikke også give dem en skriftlig form. Noget af det følgende bliver ret komplicerede, teoretiske analyser, men jeg synes også det er svære spørgsmål, der bliver stillet.

Hvorfor fokuseres i "Sundhed, menneske og kultur" på sundhedsbegreber?

Tilrettelæggelse af et sådant tværvidenskabeligt forskningsprojekt handler ikke i sig selv om at producere en videnskabelig "sandhed" i projektansøgningen. Den har derimod karakter af en indkredsning af et forskningsområde, på en sådan måde, at de forskningspolitiske styrkeforhold tilgodeses, så der bliver plads til både de kritiske forskningsintentioner og de mere mainstream-agtige, der er med til at levere taktisk legitimering. Den "diskursive" tilgang, der retter focus på "begreber", peger på en analyse af praksis, der overskrider de begreber, praksis er organiseret i. "Begreber" forstås her ikke blot som teoretiske papirer, ord m.v., men også som handlingens strukturering (det gælder centralt f.eks. Thomas Højrup m.fl.'s etnologiske tilgang, og Uffe Juuls analyser af "praksisbegreber"). Naturligvis vil det første, vi (Ole og jeg, men også faktisk de ovenfor nævnte) gør, være at spørge til de samfundsmæssige betingelser for en sådan strukturering af handlen - netop f.eks. klassespecifikke indflydelsesmuligheder og deres organisatoriske fremtrædelsesformer. Når vi gør det, indgår vi i dialog med de folk, i og udenfor vores egen forskningsgruppe, som "blot" har taget den seneste "diskurs-kritiske" vending i den ideologiske mainstream med. På samme måde: Hvem er aktører? -Lad os lade det være usagt i første omgang - vi er allerede kommet så langt, at et alment begreb om "aktører" kan flyde ind i sundheds- og socialvæsenets hidtidigt ganske rigide fastlåsning af, at "aktører" = "forskeren" = "terapeuten", og producere netop det spørgsmål, du stiller. I anden omgang bliver netop dette spørgsmål et af de centrale i vores forskningsgruppes diskussioner. F.eks. med udgangspunkt i, at vi diskuterer en artikel af Uffe, som indeholder den centrale påstand, at en humanistisk

sundhedsforskning først kommer ind i billedet for alvor, når de mennesker, hvorum den handler, selv er "aktører".

"Institutionaliseringen forekommer velbegrunderet i klienternes problemforståelse..."

Dette er og har i mange år været det centrale rationale i umyndiggørende foranstaltninger: Klienterne ved naturligvis ikke deres eget bedste. Jeg tror ikke, det nytter at gå udenom denne problematik - så får man brugerevalueringer som den nyligt på DSI udkomne (Anders Kelstrup m.fl.: Sig din mening), hvor brugernes udsagn om netop alt andet end behandlingens centrale rationale opregnes, og brugerperspektivet dermed lige præcis kasteres. Det jeg vil, er at problematisere dogmet om brugernes irrationalitet, og en vej til det er at problematisere den praktiske behandler-rationalitet, hvorudfra den ses (jvnf. Foucault); men en anden og måske bredere vej er at prøve at forstå alle "rationaliteterne" i det sociale felt i deres forhold til hinanden som konkret, samfundsmæssig handlen. Og det indebærer også faktisk en problematisering af brugernes rationalitet, ellers er vi lige vidt.

2 af
 kunde
 med
 psykisk
 psykose-
 nye

Bliver de individualiserende tænkeformer til i rådgivningspraksis? Nej, de har naturligvis en meget bredere baggrund. Men når jeg specifikt henviser til en "sekundær institutionalisering" i forbindelse med psykosocial rådgivning, har det baggrund i det flg.:

Kritikken af institutionaliserende magt er ikke af ny dato. Den udvikles og genfremsættes hele tiden. Indenfor området dukker ligeledes hele tiden et bestemt svar på det, en bestemt "løsning" op: Nemlig at gå ind og forstå brugeren på hendes egne præmisser, tale med hende, rekonstruere hendes subjektive meningssammenhæng, støtte hende i at udvikle sig udfra hendes egne forudsætninger osv. Praktisk udvikles og udfoldes denne anti-institutionalistiske løsning netop i forskellige former for psykosocial rådgivning, der bliver til i opposition til institutionssystemet. For mange er "psykoterapi" stadig simpelthen vejen frem til at overvinde psykiatrien. Institutionaliseringen reproduceres (det kalder jeg så "sekundær institutionalisering") idet de institutionelle rammer og deres magtforvaltning gennemsættes på nye måder. Jvnf. f.eks. Eliasson og Nygren, der taler om "symbolsk magtudøvelse".

Der er tale om udviklingsforløb, der hele tiden produceres påny: de individualistiske tænkeformer bliver i denne proces ikke simpelthen hentet ind udefra, men formuleres påny som sammenfatninger af praksisbegreber.

Et aktuelt eksempel kan være den århusianske virksomhedsteoretiker Preben Bertelsen, der laver psykoterapi og mangler noget teori til det. Her henter han så en psykodynamisk model ind og udfylder hullet i sin teori. Pointen er ikke her, hvilket udviklingsforløb, selve teorien har været igennem, fra Freud via Kernberg til Bertelsen, men derimod hvordan den kan udgøre en rationalisering af umiddelbare praksiserfaringer på en sådan måde, at han føler sig kaldet til at kæmpe for at få den indplaceret i virksomhedsteorien, hvor det, der implicit ligger fast som præmis, er den rådgivningsform, hvorudfra P.B. overhovedet får øje på de processer, han vil reflektere, herunder "det uløste problem" om individets "eksistens", "meningsstruktur", "tilværelses-projekt" el.lign.

M.a.o.: At den sekundære institutionalisering og også de individualiserende tænkeformer, som strukturerer og reflekterer dens praksis, udvikles med udgangspunkt i psykosocial rådgivningspraksis, kan der findes empirisk belæg for. Netop bl.a. det forhold, at mange begynder i en progressiv, antikapitalistisk, socialpsykologisk forståelse, og ender i den klassiske psykologisme, tydeligt dokumenteret igen i Eliassons og Nygrens studie.

Et afgørende forklaringsgrundlag er her hvad man kunne kalde et "praksisportræt" af den konkrete, institutionaliserede praksis, som rådgivere og brugere indgår i sammen. Den organisatoriske form (f.eks. det individuelle møde, eller gruppe-terapi, eller co-terapeuter osv.) er et aspekt blandt flere - forklaringsgrundlaget som helhed er bredere, men det skal også med. Skulle det være tilfældigt og betydningsløst, at man vælger en form, der lader brugeren som individ praktisk løsrives fra sin livssammenhæng, indtræde i terapeuternes univers, terapeuternes praksis med terapeuternes begreber, i terapeuternes lokaliserede handlesammenhæng - og på dette grundlag vil arbejde "på brugernes præmisser"?

Hvad er "institutionalisering"?

Det spørgsmål synes jeg ikke er helt let, men det er spændende. De

Nej!!
 ✓ Vi må i
 affærsdelen
 men!
 - humaniseret
 - centraliseret
 - formaliseret
 med til
 i i i i i

følgende overvejelser er teoretiske, og måske svære at konkretisere lige med det første; men jeg synes det er værd at tænke over.

I første omgang kan man formelt bestemme en institution som en organiseret praksis- og magtforvaltnings-enhed. Magtforvaltning bundes i interessesmodsigelser, hvorfor vi i anden omgang kan bestemme en institution mere konkrethistorisk (og dermed mere teoretisk præcist) udfra hvilke interesser, der mødes i den - på vores område alment betragtet modsigelsen mellem kontrol/assimilerende integration og almengørende integration. I tredje omgang bliver institutionaliseringens form igen måden, hvorpå kontrolinteressen gennemsættes, institutionen som "løsningsmåde": Centralt afgrænsningen, segregeringen af praksis, dens ideologiske selv-definering, etablering af et institutionelt fælles-subjekt, genstands- og mål-bestemmelser, som på bestemte måder omtolker magtforvaltningen til umiddelbare handle-nødvendigheder (den ideologiske sløring). Netop omsætningen af institutionens modsigelsesfyldte funktioner i umiddelbare handlesammenhænge er den proces, hvori strukturen, formen på én gang bliver fremtrædelsesform og den organiserende, definerende bestemmelse.

Det betyder, at de former for direkte Kooperation, som begrebet rummer, kan bestemmes som de aspekter ved Kooperationen, der i dens udformning placerer den i sine samfundsmæssige sammenhænge. Dvs. man kan ikke på Kooperationens niveau i sig selv, i interaktionen mellem de implicerede eller i dennes genstandsbestemmelser, skelne mellem institutionel ideologi og praksis' virkelige væsen. Man kan ikke f.eks. sige, at en bestemt kooperativ struktur (f.eks. hvordan man altid arbejder to og to, eller hvordan man forhandler tematisering med klienten el.lign.) definerer praksis som ikke-institutionel; man må omvendt analysere disse samarbejdsformer med udgangspunkt i hvordan der med dem håndteres de grundlæggende interesser og betingelser, som karakteriserer det samfundsmæssige felt, praksis er indlejret i. Et teoretisk problem, som jeg tumler med her, er om institutionen som struktur, fremtrædelsesform, kan indgå i en praksis' udviklingsdynamik på en sådan måde, at den i et bestemt punkt kan formidle et "skred" i praksis' indhold. Sadan at f.eks. en "bevægelses" organiserede form under bestemte betingelser kan tillade en egentlig "institutionaliseringslogik" at vokse frem.

som så derefter begynder at rumme en ideologisk regulering af interessemodsigelser, der står i modsætning til bevægelsens oprindelige indhold. Tænk f.eks. på fagbevægelsen, men man kan iøvrigt også tænke på de ovenfor omtalte "sekundære institutionaliseringer".

Det teoretiske dilemma ligner lidt det gamle problem om, hvordan haren nogensinde får overhalet skildpadden i deres berømte væddeløb. Hele vejen igennem må strukturen materialistisk forstås som afhængigt af og udformende indholdet; men alligevel ender den med, som fremtrædelsesform, at blive selvstændig og spærre for udsynet til indholdet. Jeg må have fat i noget så selvmodsigende som "fremtrædelsesformens væsen" for at tilnærme mig problemet om ideologi, institutionalisering osv. Begreber om social segregering af betydningsstrukturer i forhold til positioner i en praksis, som knyttes sammen af en ideologi, der (derfor) i sin (umiddelbart socialt handlingsregulerende) udtryksside sammensmelter positionsforskelle i metafysiske ideer, og samtidig semantisk bevarer sit dobbeltansigt. Fuha...

Er Regnbuen at betragte som en "institution"?

Det er ikke min opgave at besvare det spørgsmål, men at stille det! Jeg er ikke ude efter en definatorisk indplacering af Regnbuen i en forhåndsbestemt beskrivelseskategori, men at stille Regnbuen (=jer) overfor en teoretisk problematik som tænkemulighed.

I forlængelse af de teoretiske overvejelser kan jeg pege på, at det er det, jeg prøver at gøre ved at stille de (lidt) mere konkrete spørgsmål om forbindelserne mellem jeres rådgivningspraksis og de andre former for Kooperation, som I realiserer med brugerne, og om jeres egen interesser i f.eks. tilegnelse af professionskompetence.

Jeg forestiller mig - jvnf. teorien om "sekundær institutionalisering" - at lige netop "rådgivningens" form, sammen med den mulige tendens til "ghettoisering" af lokalkulturen, kan risikere at blive en struktur, der formidler et skred i praksis' indhold. Også fordi "rådgivning" har - og via jeres professions-tilknytning nemt konkret får tilført - lange traditioner for at blive etableret som netop en afgrænset praksisform med "semantisk dobbeltansigt", dvs. en tilsyneladende Kooperation, hvor de systematiske forskelle i dens betydninger "overdækkes" af en

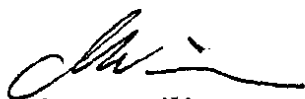
ideologisk regulering.

Og jeg forestiller mig også, at det kan være et vigtigt spørgsmål at stille sig. Især fordi problemet med institutionaliseringsprocesser er, at de altid kommer snigende.

Hvad betyder "dekonstruktion"?

Begrebet er hentet fra den konstruktivistiske socialpsykologi og betyder en slags ideologikritisk analyse af begreber, "ting", institutioner m.v. som "sociale konstrukter". På dette plan kan det signalere en ren "postmodernistisk" relativisme, hvor kategorierne for det sociale konstrukt, som dekonstruktionen i sig selv er, selv er ideologiske, igen kan dekonstrueres osv. "Dekonstruktion" som praktisk samfundsmæssig bevægelse og ideologisk strømning rummer faktisk denne mulighed, men måske også andre - f.eks. netop også en analysemåde, der bygger på eksplicitte almene kategorier og med dem går systematisk ind og spørger til det materielle grundlag for såvel de institutioner, de dekonstrueres, som selve dekonstruktions-processen. Jeg prøver i dette afsnit at præcisere, at jeg er ude efter en sådan bestemt form for "dekonstruktion", som teoretisk og praktisk åbner mod den bredere samfundsmæssige livskontekst. At det netop *ikke* er givet, åbenlyst, at "dekonstruktionen" åbner op på denne måde, men den tværtimod udmærket selv kan udgøre nye, institutionaliserende, ideologiske former, er udgangspunktet for, at jeg interesserer mig "ideologikritisk" for udviklingsprojekter.

K.H.

Morten Nissen

14/6 -91

HEJ MORTEN

Der er gået noget tid sidens sidst. Grunden til, at vi først kontakter dig nu følger nedenfor.

I maj dannede vi i Regnbuen en gruppe, der specielt varetager det løbende arbejde ifm "Projekt Nissen". Denne gruppe består foreløbig af Karsten, Kalle, Leif og Jesper. Fællesmødet tænkes inddraget med jævne mellemrum.

Umiddelbart lå følgende ideer om samarbejdsfelter:

- Arbejdsform. Omkring en kritisk psykologisk terapi/rådgivning i teori og praksis. Hvad betyder 2 rådgivere, "brugerens præmisser" osv.

- "At danse med sin bruger". At arbejde med de muligheder og begrænsninger der ligger i at (for tiden 4) brugere af Rgb. er husaktivister. Problematikker heromkring dukker op, i Studenterhusdagligdag og -fest. (Fx. kendskab til problematiske og hemmelige forhold indenfor andre grupper i huset, brugeruro over "hvem ved hvad om mig".)

- "Brugerråd" og "problemråd". (Nærmere om dette nedenfor.)

Ved gruppens første møde diskuterede vi, hvilke interesser vi kunne have i et samarbejde med dig. Det endte op i "en kritisk refleksionspartner omkring Regnbuens udviklingsaktiviteter".

Herfra kunne snakken ikke umiddelbart komme videre indenfor gruppen, da Rgb. netop på dette tidspunkt var (og til dels stadig er) i en proces, hvor der forsøges skabt et overblik over målsætninger/arbejdsdeling i tiden fremover ("2-årsprojekt").

Ved de seneste par fællesmøder er ideerne om Regnbuens aktiviteter fremover faldet nogenlunde på plads, og (vi synes at) et oplagt samarbejdsfelt viser sig, nemlig "brugerråd/problemråd" (BR/PR).

Hovedridset i 2-årsplanen er gennem projektgruppestrukturen at varetage dels nogle (på nuværende ikke særligt specificerede) opgaver omkring "praksisforskning" og "intern kvalificering" (brugerdokumentation, praksisbegreber, teorilæsning, erfaringsopsamlign osv), dels nogle mere udviklingsprægede projekter.

ét projekt er en oplægsrække, indeholdende opgaver omkring intern afklaring og formidling, ekstern formidling gennem oplæg samt (forhåbentlig) at få skrevet et bud på en introduktion til kritisk psykologi.

Det andet/de andre projekt(er) er BR/PR. Disse projekter er knap kommet på tegnebordet endnu, men ideen er foreløbig som følger:

Problemrådet udgøres af en deltager fra hver af de tre supervisionsgrupper (samt suppleanter). Udgangspunktet for PRs funktion er at være et forum for fremme og varetagelse af brugeres indsigelser, utilfredshed mm omkring forløbene. En basal akse i Rgb-forløb er løbende at udvikle forløbet også gennem brugerens perspektiv herpå, og altså så vidt muligt give plads til kritik. Men på trods heraf smutter der selvfølgelig noget. Det kan være problemstillinger, der ikke fanges eller ønskes om udskiftning af rådgiver/-par eller ...? Hvis brugeren ikke ser det som en mulighed at bringe dette ind i forløbet, står tilbage valget mellem at nedtone sine forventninger eller at droppe forløbet. PR skal her stå som et forum, hvor brugeren kan henvende sig. Dette kan ske med eller uden rådgiverparrets vidende, men fra PRs side med perspektivet så vidt muligt at bringe problematikken tilbage i forløbet hhv. forsøge denne udviklet i samarbejde med rådgiverparret. Ideen er ikke blot at "vedligeholde" arbejdsformen, men også at udvikle/bryde den.

Derudover tænkes PRs funktioner også udviklet bredere - dels åbnet mod henvendelser fra huset/grupperne heri, dels mod mere aktivt selv at tage problemstillinger op.

Et mere langsigtet perspektiv er at tage organisations-/socialpsykologiske problemstillinger op, også udenfor huset. (Fx. dukker problematiske arbejdspladsorganiseringsforhold op som tilsyneladende er individuelt uløselige for brugere.)

Endelig kan det vise sig, at PR kan have en funktion som formidlingsorgan mellem supervisionsgrupperne.

PRs første opgave er at være "fødselshjælper" for BR.

Brugerrådet er en ide om organisering for brugere, dels som et "modspil" til rådgivere/Rgb., dels som havende en funktion rettet imod brugerisolation. BR skal fungere autonomt ift. rådgiverside, og som sådan er det vigtigt, at brugere selv definerer BRs opgaver ud fra egne interesser. Det er derfor vigtigt, at PR så hurtigt som muligt slipper initiativet tff brugernes egen udvikling af dette forum.

Om brugerne ser en interesse i et sådant forum er endnu ikke klart. De brugere, der er aktive i huset på anden vis mødes og snakker (også) om at være bruger i Rgb., men hvorvidt disse og andre brugere er interesserede i ideen er endnu at undersøge nærmere.

Tankerne om BRs funktion er således, hvad vi fra rådgiverside ser som muligheder. Disse muligheder er fx.

- at BR kan være et forum, hvor brugere i fællesskab kan forholde sig til "det at være bruger",
- at brugere med BR som udgangspunkt kan rette kritik, krav og vurderinger mod Rgb - gennem PR eller fællesmødet. Disse krav kan fx. omhandle information om Rgb's videnskabelige eller politiske baggrund og bagland samt
- at BR kan være rugekasse og forum for ideer om andre praksisformer og realisering heraf - med eller uden inddragelse af "deltagere i Rgb's fællesmøde" (heri ligger også muligheden af, at vi kan deltage som andet end "rådgivere").

Det var lidt om, hvad vi i "Projekt Nissen"-gruppen ser som mulige samarbejdsopgaver - hvad synes du?

I "PN"-gruppen - der stort set er det samme som PR - har vi aftalt at mødes mandag d 19/8 kl 12.00 i Studenterhuset (, og evt. fredag d 23/8 kl 12.00).

Jeg ringer til dig i løbet af ugen, der kommer (17-21/8), for at høre, hvad du har tænkt dig ift samarbejdsform, genstandsfelt, at mødes og hvad der ellers måtte være.

På gruppens vegne

Jesper Lund.

Vedlagt: et stk splinterny folder.

10. september 1991

kære Rebekke:

hermed et feedbackpapir fra vores sidste møde til dig næste.
Jeg er ked af, at det er blevet gjort lidt så sent. Det er fordi
jeg pludselig har været indskrænket i min arbejdstid for at undersøge
min helse fører for tidligt, og så har haft svært ved at få
prioriteringer og opadløst til at passe.

Jeg har haft besøg af mine "støttepersoner" og fået lidt mere
at vide om nogle af de konkrete forhold. Alligevel ved jeg ikke så
meget. Men det gør vel ikke så meget, for det gør i jo.

Kærlig hilsen

Morten Nissen

Indkredsning af problemstillingen

- Diskussionen 13/3 tog udgangspunkt i mit noget provokerende papir, der indplacerede RB i en traditionel psykoterapi-diskurs og derudfra spurgte til evt. etiske problemer ved som studerende at foretage psykoterapi uden supervision.
- Denne indplacering var I ikke tilbuds at acceptere. Dette er nu det første punkt. Jeg påstår, at der skal gode grunde til at sige sig fri af denne indplacering, set i forhold til de almene samfundsmæssige forhold. RB's praksis indgår i. Til grund for den påstand ligger også en opfattelse af, at Psykologforeningen, som kollektivt organiserer psykologers etik, stadig i så høj grad er en organisation, der kan indeholde almeninteresser, at jeg f.eks. selv vil være medlem. Placeringen i de almene politiske forhold på denne led indebærer den enkelte psykologs forpligtelser overfor den organisering af fællesmoral, som etikreglerne udtrykker. *ja*
- Men ved siden af problemet om kollektive forpligtelser via standens organisation står stadig problemet om overhovedet at indplacere RB i den problematik. Dette problem kan nu forstås på to måder:
 - 1 - Som mit problem: Det er mig, der tager fejl, når jeg tror, at RB's praksis bare er "rådgivning" i traditionel forstand, og det er fordi jeg selv, med et forkert begreb om psykoterapi, ikke kan få øje på det kvalitativt nye og videreførende, som RB's rådgivning i kraft af jeres særlige måde at bedrive den på indeholder; eller
 - 2 - Som også jeres problem: Altså at det er et praktisk problem at konkret indplacere rådgivning/psykoterapi i RB's større praksissammenhæng og/eller i den traditionelle rådgivningsdiskurs.

nel 1/ I den første formulering af problemet bliver det til et spørgsmål om terapi-opfattelse, som Kalie også fremførte. Vi må afklare vores begreber om psykoterapi for at nå frem til at

kunne diskutere, hvordan KB's rådgivning er noget nyt, der gør at den ikke kan vurderes i dimensionen etisk/uetisk i traditionel forstand. F.eks. tager den traditionelle etik-opfattelse udgangspunkt i, at der i psykoterapi indgår både et autoritetsforhold (omsorgsrelation osv.) og en bearbejdning af handlemuligheder, som to aspekter, hvis forhold til hinanden rejser den etiske problematik. Hvis man nu i stedet siger, at det er et enten-eller (altså enten autoritetsforhold eller bearbejdning), så er der ikke længere et problem om etik, men derimod om at etablere autoritær eller ikke-autoritær rådgivning.

På denne måde får vi ganske vist en vældig interessant diskussion, men også én, der ikke starter i den konkrete, praktiske forankring, som jeres rådgivning har (for jer og for jeres brugere), men i teoretiske tankeformer, hvis relevans er ukendt. Jeg har selv mere lyst til det andet - jvnl. nedenfor - men er også parat til at tage den teoretiske diskussion, hvis I har mere lyst til det. I kender jo bedre forankringen, kan selv overveje relevansen.

all 2/ - Den anden formulering af problemet kunne vi så i stedet tage fat i, også fordi jeg forstår, at I selv også har stillet lignende spørgsmål: Næmlig til de praktiske forbindelser mellem rådgivning og andre og måske bredere politiske praksis'er. Fordi, forstod jeg, at rådgivningsarbejdet lidt har "taget overhånd", I er blevet oversvømmet med en efterspørgsel, dels fordi ringene spredes i vandet og dels fordi I selv ikke har villet foretage (f.eks. diagnostiske) afgrænsninger af jeres målgruppe.

- Nu aner jeg at I også står med en forståelig modvilje mod at diskutere "jeres og brugernes fælles praksis" på en måde, der meget simpelt spørger til, hvad I laver sammen og hvordan det hænger sammen med andre ting i jeres og brugernes liv. Den traditionelle forståelse af "praksis" og også af "transfer" (overføring mellem kontekster) - som også nogle gange stikker hovedet frem i de formuleringer, som vi her på KUA's soc. psyk.-gang producerer - reducerer både praksis og dens uddifferentieringer og deres indbyrdes forbindelser til overfladiske adfærds- og instrumentalitets-fænomener.

and-gejl
sig!

hvanfan

sig!

Diskuterer vi det "plac" som hvem der laver hvad hvornår og hvor, så ryger de "dybere klange", som det hele refererer til, fløjten. I det hele taget er det desto lettere at snakke om "transfer", jo mere overfladisk og instrumentelt, det gøres.

- På den anden side står jeg også med en helt generel skepsis overfor "dybere klange", der ikke helt sættes på begreb, fordi det kan være meget svært at skelne mellem de forskellige parters forskellige forhold til og fortolkning af disse klange. Det er ikke sikkert, at den i vores diskussion omtalte jura-studerende bruger på samme måde som jer indplacerer rådgivningen i de større politiske sammenhænge. Det kan man så sige er et midlertidigt problem, fordi det gør han ganske vist ikke i starten, men senere, delvis som resultat af rådgivningen. Men så har I også problemet om bruger-præmisser i rådgivningen, og med, at rådgivningen til at starte med er noget for sig selv og først senere (hvis brugeren holder ved) bliver forankret i en bredere politisk praksis.

- Derfor har jeg lyst til at starte med denne tese: Uanset den af jer eller andre fortolkede almenhed og dermed politiske sammenhæng, så har I og brugerne en konkret, lokal praksis tilfælles, og det er det udgangspunkt, som også rådgivningen - som en mere eller mindre dominerende del af den - defineres i og udvikles fra.

Den konkrete og lokale fælles praksis behøver ikke være noget med fysisk samtidig tilstedeværelse i samme lokale el.lign. Man kan også have en fælles praksis udover umiddelbarhedens grænser. Men så må den alligevel kunne beskrives, og stadig som konkret, lokal praksis. F.eks. som overlappende indgåen i Galebevægelsen, BZ el.lign.

Ikke fordi der nødvendigvis består entydige og lineære forbindelser mellem den konkrete, lokale praksis og den totalsammenhæng, den er placeret i for jer og for brugerne og for alle. Tværtimod er denne ikke-entydighed et afgørende udviklingsmoment. Men stadig er forholdet mellem det lokal-konkrete og det almene en problemstilling. Alle tænkte eller planlagte perspektiver må grunde sig på og stå sin prøve i den konkrete, lokale praksis. De almene perspektiver kan ikke læses ud af den lokale praksis, men skal kunne læses ind i den.

- Der problemstilling, som jeg synes udkrystalliserer sig fra disse overvejelser, lyder nogenlunde sådan her: Hvilke former for fælles praksis laver I sammen med brugerne, udover rådgivningen, eller hvilke kunne/vil I lave, og hvordan står de i forhold til rådgivningen - for brugerne og for jer?

*Shan
ind
defineres*

Regnbuens historie

- Jeg har fået en introduktion til Regnbuens historie af mine "støttepersoner". Den historie har hjulpet mig til at få indplaceret Regnbuen i sin sammenhæng. Såvidt jeg forstår, er der to rødder, der hænger mere eller mindre sammen.

- Den ene er studenterbevægelsen. For ca. 10 år siden var der nogen i studenterbevægelsen, der fandt ud af, at den ikke kunne fortsætte alene på sine politiske målsætninger i snæver forstand, men måtte have en "krop". Socialt samvær og i bredere forstand livsførelse skulle integreres i den politiske aktivitet og omvendt. Det havde det på sin vis været hele tiden - for mange var det en livsstil, et fællesskab - men det var ikke noget, man snakkede højt om og blev derfor heller ikke dyrket. Studenterhuset var det vigtigste udtryk for det, men det stod dengang ved siden af andre "studentersociale" faciliteter, som man rundt omkring arbejdede for. Studenterhuset blev til hvad jeg vil kalde en lokalkultur.

*ja - men
den kan
man istand
1980 af en
fælles praksis;
ful E.
Hansgaard
1983*

Ekskurs: Hvad er en "lokalkultur"?

I første omgang kan man betragte lokalkulturen som en sammennægende "organisme" af praksis, der står i stofskifte med omverden. Det er imidlertid ikke bare viljeløse "processer", der organiseres, men subjektivt begrundet menneskelig praksis, og derfor kan "stofskiftet" karakteriseres ved et "formål". Lokalkulturen definerer sig selv ved at sætte sig i forhold til omverden på en bestemt måde og organisere sine aktiviteter ud fra det. Man kan spørge til den funktion, den har for de mennesker, der indgår (og/eller for andre mennesker), og dernæst under hvilke

*Plac!
man fælles
to - ...
... mindlæs*

betingelser, denne funktion er relevant for dem og kan realiseres. Dens "niche", med et andet ord.

Jeg forestiller mig nu (som hypotese), at samfundslivets (produktionens, politikken, kulturlivets m.m.) generelle centralisering åbner en "niche" for lokalkulturer, der selvbestaltet på en særlig måde organiserer folks livssammenhæng, indenfor rammerne af, under (økonomisk, strukturel) forudsætning af, og under udnyttelse af det "centraliserede samfundsliv". Varetager en slags formidlingsopgave mellem "verdensøkonomien" og folks lokale tilværelse. Mellem - i de gamle begreber - "produktion" og "reproduktion".

Disse lokalkulturer er et "overskudsphænomen", i modsætning til (nutidens begreb om) de gamle "lokalsamfund", og dermed er deres definition af sig selv og dermed sammenhængende kulturelle (selvfortolkede) organisering af deltagernes aktiviteter i focus. Deres forbindelser til og fra samfundets helhed bliver et "problem". Bl.a. på den måde, at de enten kan "gribe" dette problem og håndtere det bevidst, eller omvendt afvise deres forbundethed med omverden, etablere en "ghetto", hvor lokal-kulturen definerer sig selv (sin funktion) på en implicit og indirekte måde. Husk her på, at denne "selvdefinition" ikke bare er et par ord, paroler, men et omfattende kulturelt, praktisk begrebs-system, jvnf. de "dybere klange".

Det er også et "overskudsphænomen" på den måde, at lokal-kulturerne i høj grad kan rekruttere folk via nedsat arbejdstid og udstødning fra arbejdsmarkedet. Netop udstødningsprocesserne, der er involveret, kan gøre problemet om "ghettoisering" akut; enten på den måde, at lokalkulturen selv bliver "udstødt", eller omvendt på den måde, at den selv udstøder folk for at forsvare sig mod at blive oversvømmet af de udstødte.

Studentarhuset som lokalkultur?

- Det er altså ikke kun i studenterbevægelsen, at man i disse år finder på at etablere lokalkulturer. Men livssituationen som studerende er et oplagt sted at gøre det: Man har fleksibel tid, befinder sig i overgange mellem diverse samfundsmæssige positioner og fællesskaber, kan (og må) omrokere sin livssammenhæng - og arbejder i forvejen (ofte) fagligt med

kulturbegreber, ideologier osv.

I Studentarhuset bliver lokalkulturens forbindelser til total-samfundet fra starten eksplicit politisk defineret, og omvendt bliver denne selv-definition omsat eksplicit i en kulturel selvforståelse, der omfatter organisering af egen umiddelbar livssammenhæng.

Den - tildels af økonomiske, formelle grunde påtvungne - organisatoriske forbindelse til Studenterrådet fastholder SH i en politisk selvdefinition, der forbliver orienteret mod det almene i denne bestemte form. Konkret i forbindelse med demo'er, lokaler til fagkritiske aktiviteter osv. Omvendt udvikles "kroppen" med etablering af café, husgrupper, og aktivitetsgrupper i forskellige retninger. Netop de forskellige retninger er en pointe, fordi en selvorganiseret, kulturel livssammenhæng altid må knytte tråde mellem personer-aktiviteter-formål-samfundsforhold på mange forskellige måder i en "levende" proces. Den basisdemokratiske organisationsform er et typisk udtryk for dette; netop fordi dens funktion (i det mindste; også) er at organisere deltagernes livssammenhæng, er dette faktisk en formålsrationel, funktionel organisationsform. Disse to "retninger" i SH's selvdefinition - mod "studenterpolitik" og mod "alternativt miljø" - står naturligvis ikke i et gnidningsløst forhold til hinanden, men producerer til stadighed prioriteringsproblemer, konflikter osv.

De tilspidnes også af, at I hele tiden definerer andre, eksplicit almenpolitiske formål, der rækker udover og ved siden af det egentligt "studenterpolitisk", og mere eller mindre åbent konkurrerer med det. Og det er ikke nødvendigvis så tosset: Disse forskelligartede perspektiver kan jo omvendt også gå ind og præge studenterpolitikken.

Regnbuen som fagkritisk organisering

- Her kommer Regnbuens anden rod ind i billedet. Nemlig som udløber af Kritisk Psykologisk Forum som fagkritisk selvorganisering på psykologistudiet. Netop denne form for fagkritisk organisering passer ind i SH, fordi I med den knytter tråde mellem almenpolitik-studenterpolitik-fagkritik-studiepraksis og jeres egen livssammenhæng.

Samtidig introduceres dermed perspektiver og interesser, der går i andre retninger end det snævert studenterspolitiske, og/eller som udbygger og konkretiserer den på bestemte måder. For det første er "kritisk psykologi" jo en bestemt fagkritisk retning, der dermed udelukker andre. Det er der ikke noget odiøst i, sådan må det tværtimod være, ellers holder det ikke sammen som en bestemt, kulturelt selvdefineret sammenhæng, men bliver en "formel" organisation, eller en "arbejdsplads". For det andet indgår jeres målsætninger om at omsætte jeres fagkritiske (og stadig: Dermed sammenhængende personlige) perspektiv på psykologien i praksis. På den måde kunne I tage et nyt skridt i retning af at integrere politisk praksis og umiddelbar livssituation, fordi I overskred grænsen for de spontane, kulturelle selvforståelser, der jo også rummer skjulte udstødningsprocesser, hvilket man netop får øje på, når man arbejder med psykologisk rådgivning.

Jeres livssammenhæng - og brugernes. Fem idealtyper

- Samtidig indføres dermed en adskillelse mellem rådgivere og brugere. Regnbuens forankring i Studentershuset, og den lokalkulturelle livssammenhæng og politiske praksis, er ikke nødvendigvis eller automatisk brugerens livssammenhæng eller en forankring af brugerens rådgivningspraksis.
- Den adskillelse er ikke absolut, vandtæt osv. - "rådgivere" og "brugere" er derimod to "poler" i praktisk relation til hinanden, en forbindelse. I kan arbejde med forholdet imellem de to forankringer, integrere brugerne i Studentershuset, og/eller omvendt udvide Regnbuens/Studentershusets selvdefinition gennem den forbindelse. Jeg tænker nu nogle forskellige "idealtyper" som forskellige modeller for den forbindelse; "idealtyper" er i denne sammenhæng abstraktioner for mulige relationer mellem jeres livssammenhæng, rådgivningen og brugerens livssammenhæng. "Abstraktioner" også i den forstand, at jeg ikke har så meget konkret kød på dem.
- Tager vi nu først som "idealtipe" en jurastuderende, som kommer i rådgivningen, men som ellers ingen forbindelse har med Studentershusets øvrige aktivitetsflader, og heller ikke

umiddelbart kan forestille sig det. I forhold til ham står selve rådgivningen altså alene som jeres fælles praksis. Derudfra kan den så måske senere udvides, f.eks. ved at han begynder at indgå i nogle af Studentershusets andre aktiviteter. Spørgsmålet er nu, hvad udgangspunktet i rådgivnings-sammenhængen betyder i/for dette udviklingsforløb. Jeg tror, at uanset hvor brugerorienteret, demokratisk og åben, I laver rådgivningen, så betyder selve det grundlæggende forhold, at I beskæftiger jer med hans livssammenhæng, men på jeres hjemmebane, indenfor rammerne af jeres almenperspektiver, jeres lokalkultur osv., at spørgsmålet om faglig etik, terapi-opfattelse osv. rejses. Det tænomen kalder jeg for "sekundær institutionalisering".

- En anden "idealtipe" kan være de brugere, der er BZ'ere. Efter en tid at have hjulpet BZ'erne ved at rådgive nogle af dem enkeltvis, rejser I - såvidt jeg hører - spørgsmålet, om det egentlig ikke er en slags "lappeskrædderi". I tænker nu BZ'erne som en kollektiv bevægelse og ikke bare en ansamling af individer, og spørger jer selv, om ikke I kunne hjælpe dem mere ved sammen med de "symptombærende" personer at "rådgive" kollektivet om hvordan de har med hinanden at gøre. Det kræver at I etablerer forbindelser til dem "fra lokalkultur til lokalkultur", altså i en sammenhæng, hvor de selv også er på hjemmebane, og ved at opdyrke og udvikle de berøringsflader af ikke-rådgivnings-art, som I sikkert allerede også har hist og her. Her kunne I også gå ind med et traditionelt "psyko-kursus", lave sensiovelser med dem osv... Meget af rationalet bag alle de "teknikker" og sære former, som man i denslags arbejde bruger, er nok dybest set, at det sikrer, at det netop er terapeuternes begreber, perspektiver, tankeformer osv., der hersker. Og det elsker nogle mennesker jo: At underkaste sig en alternativ forståelsesramme, slippe damp ud osv. - for en weekend. Det vil I selvfølgelig ikke hoppe på, nogen af parterne. Det afgørende er her ikke i sig selv, at "organisationen er klient" el.lign., men derimod at/om de indholdsmæssige, politisk-kulturelle berøringsflader mellem jeres lokalkulturer gør det

nej
Kais.

ja-
men
delles
Land.
Nag -> omestigning under
stet.

muligt for jer at udvikle og konkretisere fælles almenperspektiver.

- En tredje "idealtipe" kan være en politisk forbindelse til Galebevægelsen. Efter som den er en politisk bevægelse, som i sig selv forholder sig til det at være gal, kan der måske umiddelbart knyttes forbindelser mellem rådgivningens temaer (udstødningsprocesser, psykiske konflikter osv.) og et politisk-organisatorisk samarbejde mellem RB og GB. Rådgivningen kan på den måde blive til en konkretisering, udbygning osv. af Galebevægelsens selvforvaltede arbejde med galskabens politik. Kan "brugerdokumentation" indgå i det?
- En fjerde "idealtipe" kan være den bruger, der er Studenterhusaktivist. I dette tilfælde kan rådgivningen blive til en slags indre uddifferentiering af Studenterhusets lokalkultur. Selve rådgivningskonteksten kan måske overskrides i retning af at I sammen udvikler måder i SH at forholde jer til de psykosociale problemer, som disse brugere har og giver. At der bliver mere plads til og forståelse for "afvigere" i SH's forskellige praktiske sammenhænge osv. Kan man drive en café på en checket, budgetansvarlig måde og samtidig have plads til dem, der pludselig udebliver fra en airtale og går på druk? Osv. Den "overskriden" kan vel i det tilfælde faktisk vanskeligt undgås. Tænk bare på, hvordan en traditionel psykoterapeut ville korse sig over den uundgåelige "sammenblanding af dagsordener", "overskriden af grænser" osv.
- Endelig kunne en femte "idealtipe" være den bruger, der selv er fagkritisk psykologistuderende eller psykolog. Rådgivningen kan her indgå som led i hendes introduktion til Regnbuen som lokalkultur, flyde over i supervision osv.

Opsamling

- Jeg ved ikke så nøje, hvordan disse abstrakte idealtyper ser ud i virkeligheden. Findes de? Kan de udvikles? Er der flere endnu?
- Ug: Dominerer den første så meget, at de andre forbliver "muligheder"? Er I på grund af efterspørgslen gledet over i at

matte halse fortravlet rundt i en udadvendthed, der hvad angår fællespraksis med brugerne centrerer sig om rådgivningen-i-sig-selv?

Noogle problemstillinger fra Nissens studieprogram.

Nissens undersøgelser indgår i den socialpsykologiske del af et bredt anlagt forskningsprojekt hvis almene forskningsgenstand er: "sundhed, menneske og kultur".

Genstanden i dette brede projekt defineres ved "sundhedsbegreber som komplekse helheder af handlemåder, strategier og forestillinger i hverdagslivet, professionel praksis og politik" søgt indlyst fra aktørernes synsvinkel.

Der kunne være diskussion om et almenpsykologisk overblik om ovenstående afgrænsning af "sundhedsbegreber" samt om hvortor der fokuseres på disse begreber fremfor fx klassiske sociologiske indflydelsesmuligheder og deres organisatoriske trædelsesformer.

Et andet diskussions aspekt kunne være intentionen om at udforske fra aktørernes synsvinkel hvem er her aktører.

1/ Nissens udpeger den centrale modsætning i psykosocial behandling i følgende tese: "at på den ene side en subjekt- og bruger orientering er indlysende nødvendig for at støtte de berørtes egenansvarlighed og handling

2/ men på den anden side institutionaliserende foranstaltninger og praksisbegreber forekommer velbegrundede i at de sociale klienters problematisering og handling typisk udmærket udgjører et del af de problemer der skal behandles

3/ Ovenstående er en meget udfordrende men meningen er vel nødvendige praktiske muligheder menneskelige møder og indgår i den sociale og psykologiske problematisering og derfor kan det være en udfordring om samarbejde og kooperationen.

4/ Selvfølgelig kan også på den anden side institutionen begrunde sig og egen praksis og indtænkning som svar på den sociale og psykologiske problematisering og derfor kan det være en udfordring om samarbejde og kooperationen.

5/ Der er altså en udfordring om samarbejde og kooperationen mellem de to sider og det er en udfordring om samarbejde og kooperationen.

6/ Der er altså en udfordring om samarbejde og kooperationen mellem de to sider og det er en udfordring om samarbejde og kooperationen.

7/ Der er altså en udfordring om samarbejde og kooperationen mellem de to sider og det er en udfordring om samarbejde og kooperationen.

8/ Der er altså en udfordring om samarbejde og kooperationen mellem de to sider og det er en udfordring om samarbejde og kooperationen.

handleformer (som Ole D. glimrende har påvist) men forklaringsgrundlaget er her bredere anlagt.

Nissens ærlige forskningsgenstand bliver herefter : " at afdække de forskellige, indbyrdes modsatrettede perspektivers sammenhænge med de praktiske konflikter og brudflader, som har skabt og løbende genskaber institutionaliseringen som samfundsmæssig/kulturel løsningsmåde, både på makro- og mikroplaner.

Hvad er det væsentligt for os at få klarlagt, hvad der indholder essensen i begrebet institutionaliseringen, hvilke former for direkte kooperation omfatter dette begreb? Er Rambuén et forstå som en institution eller? Oprætter vi Rambuén som en løsningsmåde?

Nissen har søgt at gøre institutionaliseringen til en relevant forskningsgenstand og

Afdækningen af denne kan konciperes som et stykke forsknings- og udviklingsarbejde, hvor den begrebslige og praktiske dekonstruktion (min understregning) af institutionaliseringen åbner mod den bredere (lokal-?) samfundsmæssige livskontekst, også ved at rejse eller reformulere problemer heri.

Hvad betyder dekonstruktion? Er det åbenlyst at resultatet af en dekonstruktionsproces "åbner" mod den bredere samfundsmæssige livskontekst? Hvordan kan den det? Er dekonstruktion et udviklingsarbejde?

Arbejdet med Nissens udviklingsarbejde bør så at sige omfatte over adskillige dekonstruktionsprocesser, som skaber udviklingsarrangementer, som kan pege på nye teorier og begreber, der omfatter psykosociale problemer uden at reducere dem til renten sociologiske modeller eller abstrakte generelle diagnoser.

Det er på en række af ovennævnte områder, som måske kan være af interesse, der et vores arbejde omfatter. Vi er meget interesserede i at høre om det arbejde, som I har gjort på disse områder.

Kenneth G. Lund, B.A.

Handwritten notes:
Nissen har søgt at gøre
institutionaliseringen til en relevant
forskningsgenstand og
afdekningen af denne kan konciperes
som et stykke forsknings- og udviklingsarbejde

Projekt Nissen.

Det blev meget tydeligt i vores snak sidst om "Projekt Nissen" at der hersker udbredt forvirring om hvad det er som Morten Nissen har som forskningsgenstand, og hvorledes han forsøger at tilnærme sig denne genstand.

En forvirring som kommer til udtryk i spørgsmålene : Hvad vil han bruge os til ? Hvilket niveau arbejder Morten Nissen på ? Hvordan ser Mortens betingelser ud for det han laver som forsker ? Vi mangler en bedre afklaring af hans standpunkt - er vi "bare" empiri ? På hvilken måde forventer han at vi skal bidrage ? I et samarbejdet i forbindelse med vores fællesmøder ? Om hvad da ?

Der er altså generelt en usikkerhed på hvad der aktuelt er den fælles genstand - det fælles projekt- dvs. vi har endnu ikke som gruppe i tilstrækkeligt omfang kunnet konkretisere hvilke interesser som søges realiseret, og vort eget individuelle - som kollektive standpunkt.

Igennem vores diskussion fremkom en række forslag til emner som vi måske kunne gøre til et fællesprojekt :

Teoretiske afklaringer af hvad der karakterisere en kritisk psykologisk praksis.

Diskussion af Mortens terapiopfattelse.

Konkret udvikling af et fælles socialpolitisk praksisniveau, igennem en opstilling af et fælles pilot-projekt.

Som det blev sagt på mødet "vi kan ikke blive ved med at mødes på denne måde" - vi må beslutte hvad vi vil bruge ham til.

- Studierapport ~~er~~ eller ad hoc projekt som fundamentale
 diff. i ft. forskningshandout og p. handlingsplan: Det
 er ingen generelle overensstemmelser på alle fundamentale
 politikniveau - og det vil så også ses her: i ft. kun-
 de, selv rådgivningsniveauets bredde selv som Rg's an-
 drejningsniveau. Vi bliver en institution i ordets
 dækkende betydning - ingen tværfaglighed - hvis vi
 fortsætter debatten. Prob. er opbygning af nyt.

- kristillidskrise. En oplysning af denne sammenhæng som
 kommer en vis åbenhed og inddragelse. Allige-
 vel rammer den noget her i sammenhængen, som gør
 sig valne, fremholder blandede afvisninger, etablerer en
 mistro til hinandens motiver: For hvis synder? Din
 mening, vores uddannelse. Sikker - og sikker at
 en sådan akt og oplysning er her. Men den må være se-
 kundær, meget ind-dominant, idet det centrale for,
 vores måde at arbejde med andrejningsniveauet i, ikke
 lytter til i en ~~vis~~ ~~for~~ ~~og~~. Vi
 er så ikke ind i vores, vores er der endelig ikke?
 og uddanne: så skulle vi prioritere vores kun-
 skaber. For alle fordel: Vores politiske profil skal
 flere interne faglige problemer end den løser; derfor
 er det ikke rigtig at gøre arbejdet til en større
 blanding af aktivitet og esoteriske - det mangler
 selvlyst - men mere: at være her af trang, og som
 en fristelse af at trang er samfundets styrefelt, hvad
 man ikke vil præle sig. Det er også, idet her,
 ikke ved og kan på alle dage.

- De to første P hvis det så blev van Maas' to her; men det
 er mindre, der er så udelukkende hinanden: et år -> fagligt <->
 politisk, samfundsmæssig. De to første skifter indhold udsten. En vidt
 udførelse må være -> ifm af et pilotprojekt.

(fra Psykologisk Institut)

Forskningshandbogen / praksisforståelse:

"at vidgen i samfundet som at undersøge og udvikle de andres deres praksis, samt få indsigt til egen forskning".

Prakt. er, at der kun er ingen særlig forpligtethed er; to interesser kan i bedste fald lege med hinanden som to private berøbere til fælles fordel.

Men et sådant forskningskoncept gør sig til en institution, i andet dertilige betydning: en organisation, der afskærmer sig over for sin brugergruppe, hvis erklærede formål det er at allejole for og med.

Den praksisforståelse - afinstitutionalisering til fordel for utillede netværk af mennesker, der udvikler begreber der egen og andres praksis og kommunikation er om det, med "sandelheden" som oplyst i sine mange versioner - tendens til utillegheden som herstitueet gennem spaget, altså Freud-marxistisk, og ikke gennem praksis.

I psykoanalytisk forstand vil et sådant forskningskoncept / praksisforståelse være en praksisforståelse

KUA den 12/2 1991

Kære Regnbue!

Nu reagerer jeg på vores sidste møde. Det er meget sent, men det skyldes især, at jeg havde opfattet vores aftale sådan, at I skulle levere det første udspil efter et møde, I skulle holde.

Men ihvertfald: Her er en feedback. Og vedhæftet en ny udgave af min projektbeskrivelse, som er henvendt til evt./potentielle samarbejdspartnere.

Min feedback tager form af en ret skarpt formuleret problematisering af en side ved jeres praksis i Regnbuen, som ikke er uden henvisninger til de diskussioner, vi havde sidst - om Regnbuen som "institution", at arbejde "på brugernes præmisser" osv. - men ligesåmeget henter motivation fra det bredere sociale og professionelle felt, som vores dialog finder sted i: Nemlig problemet om det etisk forsvarlige i en selvorganiseret studenterdrevet rådgivning. Dette problem rejses i forskellige sammenhænge (f.eks. Psykolog Nyt), og betyder, at jeg må forholde mig til det og lade det indgå i diskussionerne med jer, hvis jeg selv har en etisk holdning.

Den vedlagte feedback er altså ment som et provokerende diskussionsoplæg, som jeg forestiller mig er velegnet til den møde-form, vi bruger. Selvfølgelig kan det jo være, at I har andre ting at sætte på dagsordenen.

Jeg vil så ringe til jer snart og evt. aftale en ny "tid".

Kærlig hilsen

Morten Nissen

DISKUSSIONSPUNKTER REGNBUEEN JANUAR 1991

1. Etik

I en traditionel psykologisk etik er jeres arbejde tvivlsomt, fordi I behandler psykisk lidende uden at være kvalificerede og også uden fast supervision af kyndige. Også uanset det faktum, at der er masser af kvaksalvere på området iøvrigt: I forhold til Dansk Psykologforenings etikregler, som jeg og I som nuværende og kommende psykologer må forholde os til, er den gal.

En god grund til, at vi må forholde os til disse regler er, at de udgør den eneste effektive adgang til klage, dvs. retssikkerhed, som brugere af psykologisk behandling udenfor (og også ofte i) offentlige institutioner har. Den er langtfra god, men den er på den anden side en hel del bedre end ingenting. Det etiske problem er m.a.o. ikke løst ved, at I ikke anerkender Psykologforeningens traditionelle etisk-saglige målestok; dér begynder det tværtimod først.

Spørgsmålet er derfor: Går vi ind for en ændring af Psykologforeningens etikregler (afsnit II om kompetence) om, at man må afstå fra opgaver, man ikke er kompetent til, eller søge vejledning, og at man ikke må bibringe klienter falske forventninger til ens kompetence? Eller mener vi, at fortolkningspraksis må ændres radikalt, således at det i nogle tilfælde kan betragtes som helt legalt at lave psykoterapi som studerende uden supervision?

Etik-hensynet betyder også, at jeg må tage fat på det som noget af det første, jeg interesserer mig for i dialogen med jer. Jeg går ikke ind for at ændre de regler; tværtimod er deres reelt konstaterbare afstand til praksis for mig at se en positiv påmindelse om, at praksis må udvikles. Netop praktikernes og brugernes afgrænsning af psykologens kompetence er for mig at se en afgørende målsætning i demokratisering af behandlingspraksis.-

2. Er Regnbuen en institution?

Medvirkende til, at etik-problemet stilles så skarpt op, er også, at I definerer jeres funktion som professionel rådgivning. Udgangspunktet og basis i jeres praksis er de samtaler, øvelser m.v., som I laver med brugerne. Det kan måske forekomme mærkeligt at stille spørgsmålstegn ved det - især

1 } tværdisciplinær
2 } medinddragelse af genstandene
Rg

?!

↑
Nej

Hvis man er psykolog(istuderende) - men man kunne faktisk udmærket godt forestille sig andre ting som jeres arbejdsfokus: Således f.eks. at I gik ind sammen med brugerne og ændrede materielle betingelser i deres liv (indrettede bolig, f.eks.); at I organiserede kompetencegivende undervisning; at I lavede fælles politisk arbejde; at I lavede "højskole" osv.

Denne funktionsdefinition er med til at afgrænse Regnbuen som en handlesammenhæng, der står i forhold til andre livssammenhænge for jer og for brugerne på nogle bestemte, men ikke nødvendigvis afklarede, måder. Den konstellation, I skaber på denne måde (rådgivning-på-et-bestemt-tid&sted), producerer et handlefelt, hvorindenfor ovennævnte etik-problem bliver relevant. "Rådgivning af psykiske problemer" er at etablere en (evt.: Potentielt og derigennem effektivt) uafgrænset totalitet som genstand for praksis, og til gengæld afgrænse kontekstuel (bl.a. via tid og sted); på den måde er "hele verden" repræsenteret i jeres relation til brugerne, og den bliver fra brugernes synspunkt reelt afgrænset, funktionsbestemt som udtryk for den ramme, som I har sat til den. Rådgivning/psykoterapi etablerer således pr. nødvendighed en ("sekundær") institutionalisering, og må derfor altid i bedste fald drives i splid med sig selv, stille spørgsmål til sig selv osv.

Når I endvidere definerer Regnbuen "ud af systemet" som et særligt forehavende, der ikke opererer efter traditionelle linier, forstærkes institutions-logikken: Nemlig "den selv bærende enhed uden- og overfor den virkelige verden". Halvdelen af verdens traditionelle institutioner er netop opstået som organiserede og autonome alternativer til det bestående. Måske er det med at "stå udenfor systemet/samfundet" med til at definere begrebet "institution" i det hele taget! - fordi man ikke begrebsligger de levende forbindelser til verden, men kun de afgrænsede alternativer, og på den måde går fejl af, hvordan disse alternativer opstår som begrebslige spejlbilleder af "verden udenfor".

Denne "institutionernes udenfor-logik" er vel at mærke ikke blot udtryk for et begrebspår (udenfor/indenfor som politisk strategi), men for en praksis: De implicerede (brugere og/eller rådgivere) skaber indenfor et "frirum" en idealiseret model af verden og lever (og ånder med) den, hvorved i takt med at "modellens" subjektive betydning vokser, så vokser også den objektive uklarhed

↳ = ideologi!
↳ Niv, ikke
held eller
ikke kun

↳ er
uold!

↳ mod det
samfundsmæssige

Vas.
Livslyk
af kærlighed
and

om dens samfundsmæssige funktion.

Det er ikke nødvendigvis et problem i sig selv, hvis Regnbuen i denne forstand er en "institution"; men det er det, hvis I ikke forholder jer til det, og derfor undlader at bestemme og styre de forhold, der hører til denne institutions-væren (en fornuftig institution er så at sige selv-negerende). Her netop f.eks. de etiske problemer: Hvad betyder den ramme/kontekst, som I har etableret for jeres møde med brugerne i og med at I kalder det "professionel psykologisk rådgivning", for brugernes forventninger til jeres kompetence, for jeres praktiske magt over relationen og for jeres egne handlemuligheder? Hvordan sikres brugerne i tilfælde af konflikt med jer?

Og i sammenhæng med dette: Det, at Regnbuen opnår karakter af en "institution" (fremfor f.eks. blot at forblive en "funktion" i Studenterhuset) er ikke en vilkårlig, "epistemologisk" definition, men en virkelig kvalitet, som har praktiske konsekvenser. Ikke mindst etableres en selvreproducerende system-logik, som gør det muligt at Regnbuen fungerer som "overindividuel subjekt" netop uden klar bestemmelse af interessegrundlag, de medvirkendes behov osv.

En sådan institutionel system-logik kendes fra andre institutioner, fra politiske partier o.m.a. og kan antage forskellige former, f.eks.: Handleberedskaber rutiniseres og kan "fremmedgøres". Der kan udskilles og etableres et særligt niveau af "praksisbegræber", som ikke uden videre modsvarer praksis, men snarere definerer og opretholder institutionen og placerer de enkelte deltagere i dens sammenhæng. Herudaf vokser et gab mellem teori og praksis, mellem principper, der ikke kan konkretiseres, og handlemåder, der ikke kan tales om/begrebsliggøres.

3. Regnbuen som uddannelse? Med til en "institution" hører naturligvis også, at der varetages en bestemt (omend, igen, ikke nødvendigvis åben eller entydig) funktion for nogen(s) interesser). I jeres selvforståelse, som den skildres i jeres papirer, arbejder I helt på brugernes præmisser. Erklæret altruisme gør mig altid skeptisk: Hvad så med jeres præmisser?

Begrunder I rådgivningsfunktionen med brugernes behov? I så fald er det en blandt flere mulige tolkninger af disse behov.

Indlysende er det, at "brugerne har behov for rådgivning", når spørgsmålet stilles i denne lukkede form, der indeholder

ikke kun, idet
 Janes's revideret 20°
 stiller
 sig

{ citat/
 betydning
 jfr. h.

"rådgivning" som præmis. Men hvorfor denne præmis?

Jeg forestiller mig, at den afgørende og ligeså indlysende grund til denne funktionsbestemmelse snarere ligger at finde i jeres egen livssituation: At I ønsker at forholde jer til og kvalificere jer i rådgivning som professionskompetence. Og det er der så iøvrigt intet mærkeligt eller odiøst i.

Ihvertfald ikke, hvis det medreflekteres som konstituerende for jeres praksis og dens betingelser og former. I modsat falder ender man meget hurtigt ovre i en lidet anerkendelsesværdig situation, hvor jeres uddannelse implicit er prisen for jeres rådgivning.

"Institutionen" som "idealiseret model i et frirum", jvnf. ovenfor, er iøvrigt et glimrende uddannelsesredskab.

Hvis brugerne betaler med at I uddannes, er det selvfølgelig ret billigt; men problemet er, at der er en række gode grunde til at det er så relativt svært at få praktisk erfaring som studerende, herunder de ovennævnte etiske.

Meget ofte etablerer psykologistuderende rådgivninger for at få praktisk erfaring og hjælpe nogle mennesker, og hver gang er det et problem, fordi disse studerende nødvendigvis i praksis allierer sig med de kræfter i og omkring standen/faget, som fastholder et "liberalt erhverv" og dermed modvirker demokratisering af psykologisk behandling. Underskoven af uformelle foretagender drevet af terapi-interesserede studerende, allesammen med en eller anden ideologisk identitet og altruistiske målsætninger, er et symptom på psykologfagets uddannelsespolitiske problemer og derigennem på teori-praksis-problemet. Så længe de grundlæggende definerer deres egen funktion indenfor og/eller i forhold til professionens praksisbegreber (f.eks. "rådgivning"), forbliver de en dødvægt i dens udvikling i retning af demokratisering netop fordi de står udenfor den etablerede professions uddannelses- og fagforenings-system og nyder det liberale erhvervs frihed.

Uden del hele, bitt stamle.
 Alt godt et positiv blik på ansvarlighed af landet - den forsvind meget som mellemled og ideologer bestrænger

endnu en selvsmod fagebe

nej

4. Regnbuen som politisk bevægelse? Hovedargumentet mod den ovenstående skarpt optrukne kritik er, forventer jeg, den politiske funktion, som Regnbuen har eller kan udvikle. Det er det, der adskiller Regnbuen fra en hvilken som helst velmenende terapeutisk uddannelse/bevægelse. Jeg tror også, at det er her, løsningen findes. Problemet er, hvordan dette skal forstås. Man kunne selvfølgelig sige, at den kategorielle forståelse, som I arbejder udfra adskiller Regnbuen fra så meget andet; men her skal

nej. Det er faktisk den - varige

vi passe lidt på, hvem det adskiller og definerer Regnbuen for, for i jeres hoveder er det måske klart nok, men i brugernes må det gå vejen over jeres praksis, hvorved vi er tilbage i udgangsspørgsmålet: Hvilken praksis adskiller Regnbuen fra andre rådgivninger, hvilken praksis rækker udover professions-sammenhængene og -perspektiverne, - og i hvilken praksis kan etik-problemet dermed måske ophæves? Hvis det kun er i jeres egen forståelse/politiske strategi (og på den måde "praksis"), så svarer det fuldstændig til diakonisser, som laver sygepleje ligesom andre sygeplejersker, men udfra religiøse motiver: Patienten mærker ingen forskel. Spørgsmålet må altså gå på jeres og brugernes fælles praksis.

Og svaret bliver, uomgængeligt: - Den politiske praksis. Eller hvad?

Konsekvensen af at give dette svar bliver at inddefinere brugernes praksis i Regnbuen i en anden ramme end den psykoterapeutiske/rådgivningsmæssige. Hvad nu hvis det praktiske fundament i det, som I og jeres brugere har sammen, ikke var "rådgivning", men en politisk praksis, hvor I altså forholder jer til og definerer som genstand nogle samfundsforhold, hvis betydning netop ikke i udgangspunktet er individualiseret, men tværtimod almen? Altså ligesom Galebevægelsen, BZ-bevægelsen, Studenterbevægelsen - for at nævne et par nærliggende eksempler.

ej en
hermit,
idélis
og
berjan
hvordan d...
begrebet
vi startede
la.

Unne man ikke forestille sig en udvikling af Regnbuen væk fra det professionsorienterede rådgivningskoncept og i retning af et politisk orienteret koncept, hvor pointen bestod i netop at indoptage de svageste og mest individualiserede i en sådan politisk praksis? Hvor brugerne i den forstand ikke engang er "brugere", men "medarbejdere" ^{som stemmeløse}? Og hvor, endelig, det individual-psykologiske focus bliver sekundært og forbliver et slags refleksivt funktionsaspekt og ikke bliver trukket ud af den fælles praksis til en specialiseret, "institutionel" sammenhæng?

og så
avalead
psykoterapien
til det
liberal
bladingsen
mellomlag

Dette ville være en meget spændende og meget krævende psykologisk opgave. Der findes sociale udviklingsprojekter, som på denne måde erstatter behandling med fælles praksis og forsøger at integrere svage mennesker iden, men ingen af dem kan så frit placere sig i en politisk defineret og organiseret praksis.

ja. Men
liver, midttil
om, det pro-
jekt

Grunden til, at det ville trække Regnbuen ud af den etiske problematik og de dermed sammenhængende "institutionelle selvmodsigelser", er at det ville grundlægge jeres og brugernes fælles

ingen møde

Pat n den i
fællegeren?

6

praksis på en fælles genstand, et "fælles tredje", som kunne
fungere som objektivt saglighedskriterium og en basis, på hvilken
det reflektive/psykologiske focus kunne fremhæves eller forlades,
alt efter brugerens ønsker.

→ det
er vist
dit
mål

1

PRAKSISFORSKNING I FORANDRINGER OG OVERSKRIDELSER AF PSYKOSOCIAL BEHANDLING

Projektbeskrivelse januar 1991

Projektets deltagere:

- Forskningsstipendiat, cand. psych. Morten Nissen, i samarbejde med lektor, lic. psych. Ole Dreier.
- Brugere, behandlere, pårørende, klienter, projektmagere m.v. i den psykosociale sektor

Projektets rammer:

Projektet indgår i det socialpsykologiske delområde af det tværfaglige forskningsprojekt "Sundhed, menneske og kultur", som finansieres af Statens Humanistiske Forskningsråd frem til slutningen af 1993.

Hovedprojektet formulerer som sin hensigt at udforske "...sundhedsbegreber som komplekse helheder af handlemåder, strategier og forestillinger - i hverdagslivet, professionel praksis og politik". primært "fra aktørens synsvinkel".

Den socialpsykologiske del koncentrerer sig om psykosocial behandling, og søger at udvikle teori- og metoderedskaber i sammenhæng med udvikling af behandlingsarbejdet, specielt m.h.p. at inddrage og styrke klientens/brugerens perspektiv.

Projektet udgør samtidig et licentiatstudium (forsker-videreuddannelse) for mig.

Projektets emne og formål:

Med dette projekt ønsker jeg at indgå i samarbejde med brugere, medarbejdere og andre i den psykosociale sektor om at udforske og udvikle deres praksis.

Ideen er at mødes i jordnære og handlingsorienterede diskussioner, som på én gang fungerer som vurdering og udvikling af brugernes og behandlernes hverdagspraksis, og som kilde til min forskning. På den måde gøres jeg til med-aktør i praksis, og brugere/behandlere gøres til med-forskere.

De spørgsmål, jeg ønsker at rejse, handler (derfor) også direkte om det, som er praktisk relevant for med-forskerne. Det

1 } - indholds-
1 } - overordnede
2 } - omfang, sagstid, jan-
pligtighed.

kan være spørgsmål som:

- Hvilke problemer opstår og har betydning i den daglige praksis?
- Hvordan formuleres, diskuteres og håndteres disse problemer?
- Hvilke konkrete handlemuligheder findes, og hvordan vurderes de? Kan vi finde frem til nye?
- Hvordan definerer og håndterer behandlere og brugere problemerne forskelligt og/eller sammen?
- Hvordan anvender brugerne behandlingen i deres hverdagsliv? Og hvordan kan behandlerne tage bestik af det?
- Hvilke begrænsninger opleves i den daglige praksis, i betingelser og personforudsætninger, og hvordan kan de forstås og overvindes?
- På hvilke områder ønsker man at udvikle arbejdet/ behandlingen, hvordan skaffer man plads til det, og hvilke vanskeligheder og muligheder støder man på?
- Hvad betyder institutionelle, økonomiske eller arbejdsmæssige forhold for udviklingen af arbejdet?
- Hvordan fordeles arbejdet og diskussionerne på forskellige sammenhænge, opgaver og personer?

Når man vil arbejde med den slags spørgsmål, er det naturligvis i høj grad de direkte implicerede, medforskerne, som bestemmer hvordan de skal vægtes og diskuteres. Både fordi det er dem, der kender de konkrete forhold, og fordi det er på den måde, vores samarbejde kan blive relevant og nyttigt i en måske fortravlet og problemfyldt hverdag.

Min egen interesse i sagen (som gør det relevant og nyttigt for mig) er, at jeg ønsker at forstå det praktiske arbejde i psykosocial behandling fra aktørernes synsvinkel. Eftersom "aktørerne" også indbefatter brugerne, kommer mit projekt i høj grad til at handle om - eller blive en del af - den udvikling af det sociale arbejde, som går i retning af øget inddragelse af brugernes perspektiv, brugeraktivering og -indflydelse.

At vurdere det praktiske behandlings- eller sociale arbejde er ensbetydende med at evaluere det. Orienteringen mod de berzrtes praktiske handlemuligheder og forhold og deres direkte deltagelse og indflydelse betyder, at der bliver tale om en selv-evaluering, måske som led i eller startskud på, at en

*høje læsning
i institutionen*

*nej -
udvikle
ald!*

sådan kan indbygges i det daglige arbejde. Samtidig muliggør min deltagelse, at erfaringerne kan almengøres, bearbejdes teoretisk og formidles.

Projektets baggrund:

Både i socialpolitik og -forskning er "brugerindflydelse" på behandling, og dens forhold til brugerens hverdagsliv og miljø centrale begreber og temaer i dag. Grænser mellem institution og samfund og i videre forstand mellem forskellige traditionsbestemte "opdelinger" i samfundslivet søges nedbrudt - om det så er "sektorer", "fag", "generationer", eller endog "ideologier" eller "nationer".

Psykosocial behandling har - ligesom medicinsk - været udformet i traditioner og institutioner, hvor brugerne er blevet trukket ud af deres hverdagsliv og ind i rammer, hvor de professionelle har hersket. Det gælder ikke kun de såkaldte "totale institutioner", men også ved nærmere eftersyn de mere åbne former for rådgivning, psykoterapi m.v. - det er terapeutens ord, vi har for, hvad der er foregået i "klinikken" og hvorfor, såvel i praksis som i forskning.

En stadig mere omfattende forskningstradition retter sig mod at overvinde denne ensidighed. Blikket rettes dels kritisk ind mod behandlingen, hvis teori og praksis indeholder selvbekræftende, fastholdende eller endog "totalitære" mekanismer - og dels udad mod det omgivende samfund, hvori klienter og patienter bruger behandlingen i deres liv. Samtidig kommer brugerne selv mere og mere til orde, også i forskningen. Denne forskningsretning svarer til de social- og sundheds-politiske bestræbelser i retning af af-institutionalisering, inddragelse af brugernes og lokalmiljøets positive ressourcer osv.

Men i takt med disse bevægelser rejser sig både i forskning og i social(-politisk) praksis det spørgsmål, om man i tilstrækkelig grad tager højde for de ofte store psykiske og sociale problemer, som brugerne har, og som oprindeligt begrundede de "totale institutioner" og den "kontrolprægede" forskningstradition. -Nedbrydes sammen med institutionerne og med behandlernes tolkningsmonopol også den nødvendige omsorg og den videnskabelige rationalitet? -Overlades brugerne til sig selv og deres selvbedrag i takt med, at vi overlader dem

??, hvad menes, hvem, hvis "etik" skal? 2. stat i alt alt, alt for meget.

idles se sundt, afhænger af udgangspunktet misser.

nej; statlig, statslig, undermåneret

Vas
agg

~ *bevidsthedsfilosofi*

indflydelse og initiativ?

Sagt på en anden, og mere positiv måde: Hvordan kan vi åbne og demokratisere psykosocial behandling og tage brugerne alvorligt som samfundsborgere og som forskningens sandhedsvidner, samtidig med at *vi* holder os omfanget af deres problemer, som også farver og måske forvrænger deres udsagn, for øje?

Man kan argumentere for (også med henvisning til erfaringer fra videnskab og praksis), at de to hensyn faktisk ligesåvel forudsætter som modsiger hinanden: At fremhævelse af brugerperspektivet kan hjælpe med til at forstå problemernes dybde og omvendt at reel brugerindflydelse må tage udgangspunkt i brugernes reelle forudsætninger. -

Det betyder, at spørgsmålet om brugerindflydelse ikke kan begrænses til formelle rettigheder, "informeret samtykke" el. lign. Det hænger derimod uløseligt sammen med den større problematik i alt hjælpearbejde om forholdet mellem omsorg og fælles ansvar på den ene side, og frihed og eget ansvar på den anden. Det forhold bliver oftest, når det omsættes i praksis i den institutions- og projekt-opdelte social/sundhedssektor, gennemskåret af en grænse, som trækkes mellem "behandling" og andre former for social intervention, pædagogik osv.

Mange projekter og udviklingsforsøg forholder sig netop til denne grænse, og søger at overskride den, eller flytte brugere, metoder eller fagtraditioner henover den. Herved skabes en brudflade i socialpolitiske, behandlingsfaglige og videnskabelige diskussioner, som optræder i mange forskellige skikkelser, hvis indbyrdes forhold kalder på nærmere afklaring: Behandling/ handling, problemer/ressourcer, terapi/pædagogik, professionel/frivillig, institution/samfund, afvigelse/normalitet, videnskab/erfaring osv. osv.

Samtidig udfordrer dette nybrud på mange måder de traditionelle videnskabelige og faglige tænkemåder, som direkte eller indirekte afgrænser de problemer, der skal behandles, til brugerens person (hans barndom, adfærd, selv-billede, misbrug, sygdom...). Nedbrydning af behandlingsgrænsen og fremhævelse af brugerperspektivet både forudsætter og indebærer, at man sammen med brugerne omdefinierer problemerne ud i bredere sammenhænge mellem betingelser, strukturer, handlemuligheder osv. - hvadenten det så er i familien, institutionen, lokalmiljøet

~ *ideologisk*

og så er der noget galt.

2
2

eller samfundet.

På den måde kan brugerne af psykosocial behandling på mange forskellige planer, netop med deres problematiske adfærd og synspunkter, bidrage til at påpege problemer, som vi har tilfælles, og derigennem stille krav til os - hvilket måske både er det største perspektiv og den største vanskelighed ved brugerindflydelse på psykosocial behandling.

Projektets teoribaggrund:

Hvad angår teoretisk baggrund går projektet på to ben, som bidrager på forskellig måde til analyse af emnet.

Det ene udgøres af socialpsykologiske teorier, som søger at skabe en psykologisk forståelsessammenhæng, som ikke følger det enkelte individs livshistoriske akse, men går "på tværs" af individerne til det, der forbinder dem indbyrdes, uden at forlade det psykologiske focus. Menneskers handlinger, udsagn og endog tanker forstås med denne synsvinkel ikke som absolutte bevidsthedsudtryk eller sandheder (hhv. fejltagelser), men som bestemte versioner, som er begrundet i - og samtidig konstruerer - handlesammenhænge, andres mulige reaktioner osv., og på den måde som dele af større mellemmenneskelige helheder¹. Denne analysemetode kan give en jordnær og hverdagsagtig indfaldsvinkel til sammenhængene i menneskers handlinger, hvilket kan være frugtbart på et område, som er mættet med forventninger og påstande om "dybe" indsigter.

Projektets andet teoretiske ben er en bredere, grundlags-teoretisk tilgang til psykologiske analyser, nemlig det subjekt-videnskabelige paradigme (som også kaldes "den kritiske psykologi")². En sådan tilgang kan bruges til at arbejde

} af
mål i
en
absolut
sandhed

¹ Det drejer sig her dels om marxistiske teorier, dels angelsaksiske traditioner som interaktionisme, social-konstruktivisme og etnometodologi. De overlapper delvist og har igen berøringsflader til systemiske og strukturalistiske teorier.

Herrhjemme er interaktionismen kendt via især Erving Goffmans institutions-kritiske analyser, og også forsøgt omsat i praksis som en slags "anti-behandlings"-projekter (f.eks. "Projekt Bybørs"); systemiske tænke-måder er aktuelt meget udbredte som familiebehandlingsmetode og udvikler sig i nogle versioner i social-konstruktivistisk retning, med inspiration fra især norske behandlere.

² Kritisk psykologi er primært en tysk tradition, med udspring i den sovjetiske "kulturhistoriske skole". Herrhjemme er kritisk

gennemskueligt og selvkritisk med sammenhængene mellem de forskellige psykologiske synsvinkler og teorier, som nødvendigvis må mødes på dette område: fleks. består udfordringen i at koble de social- og klinisk-psykologiske traditioner, som ofte direkte modsiger hinanden i konkrete spørgsmål. Når den kritiske psykologi til denne syntese tager udgangspunkt i "handleevnen" - den måde, mennesker forholder sig til og forandrer deres livsbetingelser, forstået som konkrete handlemuligheder - så betyder det ikke kun, at vi er godt rustet til at stille spørgsmål om demokratiske processer, men også, at vi får et grundlag for videnskabelige metodeovervejelser, der taler direkte til socialt udviklingsarbejde: Nemlig praksis.

Praksisforskning:

En subjektvidenskabelig forskning kan ikke opretholde de traditionelle skillelinier mellem forskning, praksis og hverdagsliv. Ingen skal gøres til "objekter" for kontrollerede forsøg, og ingen skal blot praktisere en given metode. Når det faktisk er menneskelig subjektivitet, det drejer sig om, er der ingen pointe i (forgæves) at prøve at holde den ude af videnskabeligheden eller af professionalismen.

Den psykologiske videnskab må "af-institutionaliseres" til fordel for virkelige netværker af mennesker, som i forskellige positioner bruger og udvikler begreber om egen og andres praksis og kommunikerer indbyrdes om det; "sandheden" må opløses i sine mange versioner, og ombestemmes og udvikles derfra. Men skal vi fiske barnet - den videnskabelige metode - ud af det snavsede badevand i tide, og undgå at forskning forfladiges til flygtige synspunkter i tidens debat (evt. opsamlet i postmoderne formalisme) - så må vi kunne opstille nye kriterier for vurdering af "synspunkterne", "versionerne", "erfaringerne" osv. Et sådant kriterium er deres **praktiske betydning eller funktion.**

"Praksis" kan dog ikke blive noget absolut, umiddelbart "sandheds-kriterium"; bl.a. fordi et sådant direkte og uproblematisk forhold mellem teori og praksis næppe findes eller er ønskværdigt i virkeligheden, og slet ikke, når denne

psykologi især kendt via Ole Dreiers arbejder og via artikler i tidsskriftet Udkast.

virkelighed ønskes forandret. Vi bliver nødt til at gå mere i detaljer og spørge til de mangfoldige, direkte og indirekte, vilkårlige og uvilkårlige, funktioner, som teorier og beskrivelser kan have i praksis, både når de produceres, anvendes løbende og kommunikeres. I alle varianter betegner ordet "praksis" et grundprincip: Mennesker handler begrundet, og etablerer dermed forhold mellem levende behov og virkelige betingelser, idet vi skaber og forandrer os selv og vores omgivelser.

Praksisforskning er altså ikke bare at undersøge praksis og tage de begreber, teorier, metoder, ideologier osv., som den udformes i og med, alvorligt - men også at gøre den videnskabelige undersøgelse selv til et stykke praksis, som de berørte deltager i med egne, praktiske motiver. Og omvendt: Socialt udviklingsarbejde bliver til en forsknings-metode - forudsat at arbejdets forskningsaspekt kommer så meget til udfoldelse, at der nås det fornødne niveau af begrebsbearbejdning, refleksion og almenhed.

Invitation til "tværsektorielt samarbejde"...

På den måde er mit projekt tænkt som et stykke "samarbejde på tværs af sektorer og faggrænser". Min undersøgelse skal etablere en særlig handlesammenhæng eller "kontekst", hvori jeg indgår som forsker, og brugere, behandlere og andre inviteres som "med-forskere". Vores fælles arbejde skal rettes mod formål i begge sammenhænge eller "sektorer": For medforskerne er det en dokumentation, analyse, vurdering og udvikling af deres praksis, og for forskeren er det empirisk materiale og udvikling og afprøvning af teoretiske hypoteser. Samarbejdets fidus bliver så den, at begge parter påvirker og kvalificerer hinanden, netop i kraft af vores forskellige ståsteder.

Mit "bagland" i forskningssammenhænge udgøres hvad angår bredere sundhedsfaglige spørgsmål af projektgruppen "Sundhed, menneske og kultur". Endvidere det social-psykologiske forsknings- og studiemiljø på Københavns Universitet. Fra begge igen et netværk af nationale og internationale forskningskontakter. Vigtigst er dog mit tætte samarbejde med lektor Ole Dreier, som er seniorforsker i projektgruppen, vejleder på mit forskningsprojekt og behandlingfaglig supervisor.

→ Læs, læs;
Ehrlindend.
→ Prob. højt
No
Lernen
sammen
i voh

→ Janskyt henover hovedet på kuglerne: disse er vellestet
til "med" samarbejdet.

Medforskernes "baglande" vil være yderst forskelligartede, og stille forskellige slags krav til og rammer om vores samarbejde. Derfor kan jeg heller ikke her skrive præcist hvad jeg vil foreslå m.h.t. aftaler om tidsrammer, arbejdsformer, undersøgelsesmaterialets fortrolighed, anonymitet og/eller anvendelse, offentlig publikation m.v. Det må vi i hvert tilfælde aftale konkret alt efter betingelser og behov.

Jeg kan heller ikke forudsige præcist, hvordan forskningsprojektet eller hver enkelt undersøgelsesdel vil udvikle sig. Jeg skal nok selvfølgelig regne med at måtte trække mig tilbage til skrivemaskinen senest i foråret 1993; men derudover vil det afhænge af de konkrete, praktiske udviklingsforløb, der sættes i gang. Projektets emne - grænserne omkring psykosocial behandling - betyder dels, at det må være præget af kvalitativ nyskabelse og forhåbentlig overraskelser, og dels også, at jeg selv må regne med en høj grad af ansvarlighed og forpligtelse i forhold til de mennesker, som jeg etablerer samarbejde med, herunder også svarende til et egentligt behandlings-ansvar.

... og til "forsøgs- og udviklingsarbejde":

Generelt drejer det sig om udviklingsarbejde, også hvad angår praksisforskning som videnskabelig metode. Det gør arbejdet noget mere famlende og prøvende, når emnets teorier og metoder skal udvikles sideløbende. Til gengæld kan vi på den måde bidrage til udviklingen af nye metoder til evaluering og almengørelse af erfaringer. Igen her: Det kan være almene, videnskabelige metoder, eller principper for meningsfuld erfaringsudveksling mellem sociale "instanser", - eller det kan være konkrete metoder til løbende selv-evaluering, som medforskerne kan indbygge i deres praksis.

At metoden udvikles i løbet af undersøgelsen virker måske utraditionelt og lidt "uchecked". I praksis er det ganske vist helt almindeligt, men i psykologisk forskning har den fordom været udbredt, at fremgangsmåde og begreber skal ligge fast før man udforsker den genstand, de skal handle om. F.eks. bruger-evaluering af behandling udført ved statistisk sammentælling af udfyldte spørgeskemaer. Metodens anvendelse helt uafhængigt af genstandens særtræk har ligefrem været kriteriet for undersøgelsesernes videnskabelighed. Disse fordomme har blokeret for udviklingen af evalueringsmetoder i psykosocial praksis.

Man har måttet vælge mellem generaliserede og "objektive", men intetsigende, - eller kvalitative og dynamiske, men også usikre og indforståede, rapporter.

En subjektvidenskabelig tilgang vil vende det om, og begynde "forfra" udfra princippet om, at metoden skal svare til, og være egnet til at afbilde og almengøre, den genstand, den udforsker; hvis genstanden forandres og ønskes forandret, så må metoderne følge med, ellers vil de bremse udviklingen. På det almene plan indebærer det de ovennævnte principper om praksisforskning; mere konkret betyder det, at projektet derfor også er en invitation til medforskerne om at være med til at udvikle den særlige del af deres/vores praksis, som er rettet mod evaluering, erfaringsformidling m.v. + + + ? ?

Projektets adresse:

Enhver er velkommen til at rette henvendelse, for at få yderligere oplysninger, komme med feedback eller synspunkter osv. Telefonisk, skriftlig eller personlig henvendelse imødekommes gladeligt.

Venlig hilsen

Morten Nissen

Psykologisk Laboratorium

Københavns Universitet

Njalsgade 88

2300 København S

Tlf.: 31542211, lokal 2494

STUDIEPROGRAM FOR LICENTIATSTUDIUM VED PSYKOLOGISK
LABORATORIUM, KØBENHAVNS UNIVERSITET

Af

Morten Nissen, Cand. Psych

Oktober 1990

"PRAKSISFORSKNING I FORANDRINGER OG OVERSKRIDELSER AF
PSYKOSOCIAL BEHANDLING"

A. GENERELLE RAMMER

Jeg er fra 1/4 1990 ansat som stipendiat ved det SHF-finansierede forskningsprojekt "Sundhed, menneske og kultur", nærmere på projektets socialpsykologiske del, hvori Ole Dreier er frikøbt som seniorforsker. Indenfor denne ramme gives såvel problemstilling som samarbejdsrelationer, ressourcer og hjælpemidler, publikationsmuligheder m.v.

Det egentlige licentiatstudieprogram starter snarest, straks efter immatrikulation.

B. PROBLEMSTILLINGER

"Sundhed, menneske og kultur"-projektet handler om "sundhedsbegreber som komplekse helheder af handlemåder, strategier og forestillinger - i hverdagslivet, professionel praksis og politik", søgt udforsket fra aktørernes synsvinkel; den socialpsykologiske del søger herindenfor at udfolde en subjektvidenskabelig tilgang til behandling i den psykosociale sektor. Denne forskningsbestræbelse refererer dels til den teoretiske baggrund i "den kritiske psykologi", dels også til aktuelle social- og sundhedspolitiske strømninger, som på forskellig vis efterlyser bruger-indflydelse, brugernes positive ressourcer og egen handlen, nedbrydning af institutions-barrierer, inddragelse af det omgivende samfund i behandlingen osv. Denne dobbelte reference hænger sammen med, at disse praktiske strømninger ofte modvirkes af et teoretisk og metodologisk "efterslæb" af traditionelle tænkeformer, som en subjektvidenskabelig forskning kan bidrage til at overvinde.

I psykosocial behandling er modsigelserne - i teori og praksis - ofte tilspidsede på den måde, at på den ene side en subjekt- og "bruger-orientering" er indlysende nødvendig for at støtte de berørtes egenansvarlighed og handling, men på den anden side institutionaliserende foranstaltninger og praksisbegreber forekommer velbegrundede i, at de sociale klienters problemforståelse og handlen typisk udgør en integreret del af de problemer, der skal behandles. En række psykologiske og psykoterapeutiske teorier og metoder kan ses som udspringende af og/eller indfanget i denne problematik.

Ofte afbildes, i forsøget på ved psykologiske behandlingsmetoder at fremhæve klientens subjektivitet, denne modsigelse som en rent individuel problematik ved klienten, hvorved en slags "sekundær institutionalisering" udvikles med udgangspunkt i psykosocial rådgivningspraksis. Såvel danske som udenlandske (f.eks. amerikanske, svenske og italienske) erfaringer vidner om denne udviklingsgang¹.

En bredere socialpsykologisk tilgang² vil sigte mod at afdække de forskellige, indbyrdes modsatrettede perspektivers sammenhænge med de praktiske konflikter og brudflader, som har skabt og løbende genskaber institutionaliseringen som samfundsmæssig/kulturel løsningsmåde, både på makro- og mikroplanet. Denne afdækning kan konciperes som et stykke forsknings- og udviklingsarbejde, hvor den begrebslige og praktiske dekonstruktion af institutionaliseringen åbner mod den bredere (lokal-?)samfundsmæssige livskontekst, også ved at rejse eller reformulere problemer heri.

Almengørelse af sådanne udviklings-erfaringer kan pege i retning af nye teorier og begreber, der omfatter psykosociale problemer uden at reducere dem til enten sociologiske modeller eller abstrakt-generelle "diagnoser".

Som et led i denne bestræbelse må foretages en kritisk udvikling af metodikker til problembestemmelse, -bearbejdning og

¹Gustafsson, J: Ti år "uden" psykiatriske hospitaler. Erfaringer fra italiensk psykiatri. Nordisk Psykologi 1990:42 (1), 37-58;
 Scheper-Hughes, N & Lovell, AM: Breaking the Circuit of Social Control. "Social Science & Medicine" 23/1986: 2, 159-178;
 Eliasson, R & Nygren, P: Närstudier i psykoterapi. Psykiatrisk versamhet II. Prisma, Stockholm 1983.

²Dreier, O: Psykosocial behandling - en teori om et praksisområde. Rubikon, København 1990 (i trykken).

praksisudvikling, hvori de berørte klienter og behandlere selv indgår som agerende og styrende subjekter. I disse praksisformer sammenfalder en kritisk reformulering af psykoterapi med videreudvikling af subjekt-videnskabelig, forskningsempirisk metodik³.

I forlængelse heraf kan udvikles teoriredskaber til bruger-evaluering og praksis-almengørelse af psykosocialt arbejde.

C. METODE OG EMPIRISK FORSKNINGSTYPE

Jeg tager alment udgangspunkt i en kritisk-psykologisk metodologi⁴. I stedet for en generel beskrivelse vil jeg her i fire punkter berøre nogle af de direkte implikationer for mit eget projekts anvendelse og udvikling af metoden.

1. Parallelt med en bredere, filosofisk/erkendelsesteoretisk problematisering af teori-praksis-adskillelsen og interesse for "praksisbegreber"⁵, udvikles på den kritiske psykologis grundlag en forskningstype, der kan kaldes **praksisforskning**⁶.

Med den teoretiske anerkendelse af menneskelig subjektivitet bortfalder de traditionelle adskillelselinier mellem "forskere", som indsamler informationer og sammenfatter til teorier, "praktikere", som anvender teorien som metode, og "klienter/forsøgspersoner", som er (studie- eller behandlings-) objekter. Den psykologiske videnskab "af-institutionaliseres" til fordel for et reelt, samfundsmæssigt netværk af mennesker, som i forskellige positioner udvikler og anvender begrebslige forestillinger om egen

³Nissen, M: Psychotherapy as an Activity Form. Foredrag til 2. internationale kongres for virksomhedsteori, Lahti, maj 1990

⁴Holzkamp, K: Grundlegung der Psychologie. Campus Verlag, Frankfurt/M. 1983 (især kap. 9).

⁵Jensen, U.J.: Sygdomsbegreber i praksis. Det kliniske arbejdes filosofi og videnskabsteori. Munksgaard, København 1983

⁶ Se herom Dreier, O: Fortbildung im Bereich Psychosozialer Berufe als Einheit von Forschung und Praxis. Forum kritische Psychologie 1989:24, 48-84; min anvendelse af begrebet her er dog en anelse bredere end den kritisk-psykologiske forskning i professions-praksis, som det oprindeligt betegner, og som for mig er et afgørende skridt frem mod en "praksis-forskning", som den jeg her lancerer.

og andres praksis og kommunikerer indbyrdes herom; praksisforskning er, når denne proces foretages selv-bevidst.

Dette perspektiv ændrer kravene til videnskabelig praksis: På dens teoretiske side må udvikles begreber der kan bruges til konstruktion af selv-bevidste praksisbegreber, enkeltteorier - enten ved analyse af disses kategorielle grundlag, eller ved aktualempirisk almengørelse af mulige konkrete procestyper; på den empiriske side indgår principielt enhver reflekteret, menneskelig praksis som forskningsempiri.

Det betyder, at alle de kontakter, som jeg etablerer med "praktikere", "klienter", "forskere" osv., som arbejder med de ovennævnte problemstillinger, har karakter af forskningsempiri i den udstrækning, jeg/vi deri reflekterer praksis begrebsligt samt forholdet mellem denne refleksionsproces og den totalsammenhæng, som den indgår (incl. forskningsarbejdet, den umiddelbare praksis, o.m.a.).

Helt konkret samarbejder jeg allerede med Ole Dreier i på forskellige måder at oparbejde/indgå i sådanne netværk. Af allerede etableret kan nævnes: "Theorie-Praxis-Konferenz" (et egentligt internationalt kritisk-psykologisk praksisforskningsnetværk); "Foreningen af kritiske Psykologer" (et dansk praksis-refleksions-forum); diverse Universitets-sammenhænge omkring undervisning og licentiat-studier i "anvendt socialpsykologi", som direkte inddrager "praktikere". Endvidere har vi planlagt etablering af kontinuerligt forum for udviklingsprojekter, samt konferencer/seminarer i praksisforskning i løbet af 1991. Ved siden af dette naturligvis også en række mindre formaliserede kontakter.

2. Projektet placeres ind i den generelle bestræbelse på udvikling af den kritiske psykologis aktualempiriske forskningsfelt og metodologi.

I første omgang betyder dette, at metodologiske almengørelser foretages parallelt med indholdsmæssige, hvorved også en række af de metodologiske principper udfoldes, ekspliciteres og konkretiseres i afhængighed af de menneskelige udviklingsprocesser, som de bruges til at belyse. På to overordnede felter relaterer dette projekt sig direkte til udviklingsfronter i den kritiske psykologi:

- Dels er det min intention at gå bredere ud fra "forskningens" praksisposition, henover "praktikernes" og til udvikling og refleksion af en menneskelig praksis, som i forhold til hidtidige kritisk-psykologiske undersøgelser skaber relativt større vanskeligheder med etablering af et forskningsfællesskab: Nemlig klienters i det sociale system. Denne bevægelsesretning er jeg ikke alene om, men kendetegner megen aktuel kritisk-psykologisk forskning (ikke mindst Ole Dreiers undersøgelser⁷).

- Dels - og i tæt forbindelse hermed - må jeg arbejde med udformning af forskningsempiriske praksisformer, som muliggør eller i det mindste tydeliggør problemer ved etablering af forskningsfællesskab under forskellige betingelser, og teoretiske begreber om disse, som gør det muligt at trække forbindelser mellem forskningsprocessen og behandlingsprocesser af forskellig art. En teoretisk analyse af psykoterapi som behandlings- og forskningsmetode indgår som nævnt og kan placeres i denne sammenhæng.

En flerhed af empiriske metodikker kan iøvrigt tænkes at indgå i de forskningsempiriske praksisformers sammenhænge, til dokumentation, objektivering o.m.a. - f.eks. interview-metodikker, møde-protokoller, felt-observationer, selv-rapportering, osv.; centralt heri er, at disse metodikker ikke kan betragtes for sig selv som forskningsredskaber, men indgår i en praksis som redskaber også for andre interesser/hensyn, herunder altså også "behandling". Her kan jeg direkte trække på / udveksle erfaringer med beslægtede praksis-forsknings-projekter⁸.

⁷Se dog også Osterkamp, U: Intersubjektivität und Parteinahme: Probleme subjekt-wissenschaftlicher Forschung. I: Gekeler & Wetzel (Hrsg.): Subjektivität und Politik, Verlag Arbeit und Gesellschaft, Marburg 1990, s. 143-188

⁸Således kan af etablerede forskningsprojekter nævnes: M. Markard & R. Fahl m.fl.'s "Projekt Arbeit und Persönlichkeit" og U. Osterkamp m.fl.'s projekt "Wechselseitiger Schuldzuschreibung statt Solidarität" i Berlin. O.V. Rasmussen & C. Højholt's "Brugerperspektiver på psykosocialt arbejde", foruden naturligvis O. Dreier & L. Moltzen's "Intensiv procesforskning over ambulant psykoterapi" på K.A.S. Gentofte. Endvidere har jeg selv som specialestudium udført et lignende, omend mindre, projekt (M. Nissen: "For dem, der lyder alting så let". Københavns Universitet 1986).

3. For at "nå ud til" klienterne i det sociale system og repræsentere deres perspektiv i projektet, må jeg gennemføre en **egen empirisk undersøgelse** i direkte samarbejde med klienter. En præcis plan for denne undersøgelse kan ikke opstilles nu i detaljer, fordi en sådan skal vokse ud af et samarbejde fra første færd; men jeg kan skitsere de kriterier, på grundlag af hvilke, jeg vil indgå i et sådant samarbejde. Den praksis, som jeg vil realisere og reflektere sammen med klienter i det sociale system, skal så vidt muligt være karakteriseret ved flg.:

- den udgør en målrettet, struktureret refleksion (begrebslig bearbejdning) af de impliceredes praktiske handlinger overfor både de generelle temaer, som projektet berører: Institutionsgrænsen, udstødningsprocesser osv., og de specielle: Behandlingens betydning i klienternes liv. Dette lader sig formentlig bedst realisere i et udviklingsprojekt, hvori disse forhold allerede er i bevægelse.

- den indeholder, strukturerer og objektiverer de forskellige implicerede parter standpunkter i deres indbyrdes interaktion (klienter, medarbejdere, pårørende, forskere o.a.).

- den udgør selv et udviklingsforløb, hvori den på en "kontrollabel" måde indgår i praktiske vekselvirkninger med de forhold, den reflekterer.

4. Denne undersøgelse skal så indgå reflekteret i netværket af praksistyper, -positioner osv., og i/udfra denne proces almengøres resultaterne som "mulighedstyper". I forbindelse med denne almen-gørelsesproces udvikles **teoriredskaber** til "**bruger-evaluering**" og "**praksis-almengørelse**" af psykosocialt arbejde. Denne metodeudvikling er dels uomgængelig i projektets egne rammer, dels direkte modsvarende et samfundsmæssigt behov for videnskabelige metoder, som kan bruges af progressivt mente udviklingsprojekter til at undslippe valget mellem partikularisering og af-subjektivisering af deres erfaringer.

D. TEORIBAGGRUNDE

Udover den kritiske psykologi, der som nævnt skal udgøre projektets kategorielle grundlag, kan jeg foreløbigt udpege flg. teoriområder/litteraturfelter som sandsynligvis relevante (men

disse prioriteringer kan naturligvis ændre sig undervejs): Bredere socialpsykologiske tilgange som etnometodologi⁹, social-konstruktivisme¹⁰; marxistiske¹¹, strukturalistiske¹² og eksistentia-
 listiske¹³ "anti-psykiatriske" traditioner; klinisk-
 psykologiske og psykiatriske traditioner som baggrunde for
 "behandlings-tænkningen".

Endvidere kan jeg i kraft af projektets placering i hovedprojektet "Sundhed, menneske og kultur" trække forbindelseslinier til områder som sundhedssystemets etik, filosofi, sociologi m.v., etnologisk diskurs-analyse, sundheds- og geronto-psykologi, sådan som disse områder indgår i andre projektdeltageres forskning¹⁴.

E. TIDSPLAN

En foreløbig tidsplan sigter mod projektets færdiggørelse i midten af 1993, hvilket tager udgangspunkt i ønskede/forventede, fremtidige stipendietildelinger. Tidsplanen tager endvidere udgangspunkt i den skitserede praksis-forsknings-metode, som indebærer, at forskningsprocessen ikke egentlig kan opdeles i afgrænsede faser såsom hypoteser-empiri-dataindsamling-analyse osv., fordi de begrebslige analyser indgår som en del af den proces, som undersøges.

⁹F.eks. Heritage, J: Garfinkel and Ethnomethodology. Polity Press, Cambridge 1984.

¹⁰F.eks. Parker, I & Shotter, J: "Deconstructing social psychology" (eds.): Routledge, London 1990

¹¹ F.eks. den allerede nævnte norditalienske tradition omkring Franco Basaglia: Scheper-Hughes, N & Lovell, AM: -Psychiatry inside out: Selected Writings of Franco Basaglia. Columbia University Press, New York 1987.

¹²F.eks. M. Foucault.

¹³F.eks. R.D. Laing m.fl., men også moderne udformninger af denne strømning, f.eks. i "Galebevægelsens" regi.

¹⁴Projektgruppens seniorforskere er: Uffe Juul Jensen (projektleder), Jørgen Husted, Ole Dreier, Peter Elsass, Pia Fromholt, Thomas Højrup, Bjarne Kildegaard.

1. Efterår 1990 går dels med teoriudvikling (en første publikation herom er allerede under forberedelse¹⁵) og koncipering af projektets teoretiske mål, dels med udbygning og etablering af kontakt-netværk til praksisforskning.

2. Forår 1991 skal udbygge kontaktnetværket og oparbejde kontakten til og etablere og opstarte egen empiriske undersøgelse.

3. Efterår 1991 og forår 1992 sættes af til arbejdet med den empiriske undersøgelse, med flydende overgange til opgaverne for

4. Efterår 1992 og forår 1993, som består i almenførelse, systematisering og formidling af resultaterne (herunder naturligvis affattelse af afhandling), og udvikling af nye teoretiske problemstillinger udfra dem.

Med venlig hilsen

Morten Nissen
Cand. Psych.
Horsemoosevej 12
3450 Allerød

¹⁵M. Nissen: Psykoterapi som praksisform - en kritisk-psykologisk teori for udformninger af psykoterapeutisk praksis (arb.titel). Udk. i "Udkast", ca. december 1990.